

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий Інститут філософії
та євроінтеграційних досліджень

Серія “ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ: УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР”
Випуск 5

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СТРАТЕГІЧНОГО КУРСУ УКРАЇНИ
НА ЄВРОПЕЙСЬКУ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНУ
ІНТЕГРАЦІЮ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК-ХРЕСТОМАТІЯ
У 2 ЧАСТИНАХ

ЧАСТИНА II

ББК 67.5

Н 83

УДК 327.323 Н 83

Хрестоматія доповнює та ілюструє основні положення навчальних посібників серії "Євроінтеграція: український вимір", започаткованої навчально-науковим Інститутом філософії та євроінтеграційних досліджень Закарпатського державного університету. Видання містить тексти законів України, нормативні акти з питань правового забезпечення та регулювання процесів європейської та євроатлантичної інтеграції України. Для студентів спеціальностей "державне управління", "міжнародні відносини" вищих навчальних закладів, державних службовців та всіх, хто цікавиться проблемами європейської та євроатлантичної інтеграції України.

Редакційна колегія серії:

Ф.Г.Ващук — доктор технічних наук (голова редакційної колегії)
І.В.Артёмов — кандидат історичних наук (відповідальний редактор)
В.Д.Бондаренко — доктор філософських наук
З.С.Варналій — доктор економічних наук
С.В.Віднянський — доктор історичних наук
І.І.Вовканич — доктор історичних наук
І.Ф.Король — доктор історичних наук
О.М.Майборода — доктор історичних наук
Р.А.Офіцинський — доктор історичних наук
О.С.Передрій — кандидат економічних наук
С.Д.Федака — доктор історичних наук

Рецензенти:

В.Д. Бакуменко — доктор наук з державного управління, професор
І.Ф. Король — доктор історичних наук, професор

*Рекомендовано до друку вченою радою
Закарпатського державного університету
(протокол № 2 від 18.10.2007 р.)*

ISBN 978-966-8266-78-2

- © І.В.Артёмов, Д.В.Вітер, Л.І.Загайнова, О.М.Казакевич, О.М.Руденко. Укладання, коментар, 2007
- © Закарпатський державний університет Навчально-науковий Інститут філософії та євроінтеграційних досліджень, 2007
- © Поліграфцентр «Ліра», 2007

ЗМІСТ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВЗАЄМОВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА НАТО	6
Євроатлантична інтеграція України: основні напрями та пріоритети.	6
Формування нормативно-правової бази відносин Україна-НАТО.	19
Внутрішні нормативно-правові документи України щодо регулювання процесу євроатлантичної інтеграції	37
Нормативно-правове регулювання інституційного розвитку України на шляху євроатлантичної інтеграції.	53
Перелік питань для самостійного опрацювання.	57
Список рекомендованої літератури	58

ДОДАТКИ

Про Основні напрями зовнішньої політики України (<i>Постанова Верховної Ради України № 3360-XII від 02.07.1993</i>).	62
Про заходи щодо заснування в Україні Центру інформації та документації НАТО (<i>Розпорядження Кабінету Міністрів України № 248-р. від 05.05.1997</i>).	81
Про заснування Місії України при НАТО (<i>Указ Президента України № 1333/97 від 04.12.1997, із змінами</i>)	82
Про Положення про Місію України при НАТО (<i>Указ Президента України № 1020/98 від 15.09.1998, із змінами</i>)	83
Положення про Місію України при НАТО (<i>Затверджено указом Президента України № 1020/98 від 15.09.1998, із змінами</i>).	83
Про Основи національної безпеки України (<i>Закон України № 964-IV від 19.06.2003, із змінами</i>)	88
Про Рекомендації парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з НАТО (<i>Постанова Верховної Ради України № 233-IV від 21.11.2002</i>).	107

Рекомендації парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з НАТО (<i>Схвалено постановою Верховної Ради України</i> <i>№ 233-IV від 21.11.2002</i>)	108
Про Воєнну доктрину України (<i>Указ Президента України №648/2004 від 15.06.2004, із змінами</i>) . .	114
Воєнна доктрина України (<i>Затверджено указом</i> <i>Президента України №648/2004 від 15.06.2004</i>)	114
Про Державну програму співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору (НАТО) на 2001-2004 роки (<i>Указ Президента України №58/2001</i> <i>від 27.01.2001, із змінами</i>)	136
Державна програма співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору (НАТО) на 2001-2004 роки (<i>Затверджено указом Президента України</i> <i>№58/2001 від 27.01.2001</i>)	137
Про державні програми з питань європейської та євроатлантичної інтеграції на 2004-2007 роки (<i>Указ Президента України №1433/2003 від 13.12.2003</i>)	183
Державна програма підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції України на 2004-2007 роки (<i>Затверджено указом Президента України</i> <i>№1433/2003 від 13.12.2003</i>)	184
Державна програма інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2004-2007 роки (<i>Затверджено указом Президента України</i> <i>№1433/2003 від 13.12.2003</i>)	191
Державна програма інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2004-2007 роки (<i>Затверджено указом Президента України</i> <i>№1433/2003 від 13.12.2003</i>)	201
Про Уповноваженого України з питань європейської і євроатлантичної інтеграції (<i>Указ Президента України</i> <i>№ 169/2003 від 26.02.2003, із змінами</i>)	209

Поглиблення співпраці Україна – НАТО: короткотермінові заходи (Схвалено на засіданні Комісії Україна-НАТО, Вільнюс, 21.04.2005)	210
Про Національну систему координації співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору (Указ Президента України N215/2006 від 13.03.2006, із змінами) . .	215
Питання національних координаторів співробітництва України з НАТО (Указ Президента України №380/2007 від 04.05.2007)	220
Положення про національних координаторів співробітництва України з НАТО (Затверджено Указом Президента України N380/2007 від 04.05.2007)	221
Про Цільовий план Україна – НАТО на 2007 рік у рамках Плану дій Україна–НАТО (Указ Президента України № 535/2007 від 18.06.2007)	224
Цільовий план Україна – НАТО на 2007 рік у рамках Плану дій Україна–НАТО (Додаток до Указу Президента України № 535/2007 від 18.06.2007)	225

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВЗАЄМВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА НАТО

ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ОСНОВНІ НАПРЯМИ ТА ПРІОРИТЕТИ

Дезінтеграція Радянського Союзу (у тому числі припинення існування блоку країн Варшавського договору) обумовила важливі за своєю суттю та напрямом зміни світової геополітики, зміни основних засад та підходів до вирішення питань міжнародної безпеки. Для багатьох країн колишнього Радянського Союзу після набуття незалежності досить гостро постали питання національної безпеки, вирішення яких потребувало і потребує врахування не тільки пріоритетів внутрішнього розвитку держав, але й прийняття стратегічних рішень у сфері міжнародної політики та безпеки, врахування принципів європейської безпеки, особливостей діяльності міжнародних та міжнаціональних військових блоків та угруповань, їх ролі в геополітичних процесах.

Міжнародна безпека – стан міжнародних відносин, що виключає порушення загального миру або створення загрози безпеки народів у будь-якій формі. Основними принципами міжнародної безпеки є прийняття колективних заходів для запобігання і усунення загрози миру, недопущення або придушення актів агресії, незастосування сили або погрози силою, розв'язання міжнародних спорів мирним шляхом, міжнародне

співробітництво у розв'язанні міжнародних проблем економічного, соціального, культурного характеру тощо.

Європейська безпека – комплекс заходів і зобов'язань, спрямованих на забезпечення взаємовигідного співробітництва на принципах мирного співіснування, інших гарантій миру в Європі, завданням якої є створення та підтримка надійної системи безпеки на основі гельсінкського процесу, скорочення всіх видів озброєння тощо.

Певною альтернативою в ситуації, що склалась, виявилась можливість набуття країною членства в НАТО, або ж взаємодія з Альянсом на основі побудови партнерських відносин, наслідком чого стали розробка та реалізація важливих нормативно-правових документів, що стосуються питань збереження державного суверенітету, основних принципів побудови зовнішньої політики з урахуванням національних інтересів та пріоритетів.

НАТО (Організація Північноатлантичного договору) – воєнно-політичний блок країн Європи і Північної Америки. Вищий керівний орган НАТО – сесія Ради НАТО. Між сесіями діяльністю Ради керують Постійна рада і Військовий комітет. Організація діяльності керівних органів НАТО покладена на Генерального секретаря НАТО, який очолює Міжнародний секретаріат. Створена в 1949 році.

Альянс – союз, об'єднання держав, організацій на основі договірних зобов'язань.

Процес формування договірно-правової бази відносин України з Північноатлантичним альянсом розпочався з постанови Верховної Ради України “Про Основні напрями зовнішньої політики України” від 2 липня 1993 року, де було визначено роль і місце України як впливової світової держави, здатної

виконувати значну роль у забезпеченні політико-економічної стабільності в Європі. Цим же документом Україна підтвердила свою готовність стати повноправним членом загальноєвропейської структури безпеки, яка б у свою чергу була для України зовнішнім гарантом її національної безпеки.

Спільна зовнішня політика та політика безпеки – загальна система політичного розвитку ЄС відповідно до Договору про Європейський Союз, головними цілями якої є захист спільних цінностей та незалежності ЄС; зміцнення безпеки ЄС та країн-членів; збереження миру та зміцнення міжнародної безпеки; сприяння міжнародній співпраці тощо. Відповідно до Декларації країн-членів ЗЄС та Договору про ЄС НАТО залишається основою колективної безпеки країн-членів ЄС, відіграючи важливу роль у врегулюванні криз. При цьому можливим є приєднання країн-членів ЄС до ЗЄС (альтернатива – статус спостерігача), а країни-члени НАТО можуть набути асоційованого членства в ЗЄС (альтернатива – статус асоційованих партнерів.)

Постановою визначено національні інтереси України у сфері міжнародних відносин:

- стратегічні та геополітичні інтереси, пов'язані із забезпеченням національної безпеки України та захистом її політичної незалежності;
- економічні інтереси, пов'язані з інтегруванням економіки України у світове господарство;
- регіональні, субрегіональні, локальні інтереси, пов'язані із забезпеченням різноманітних специфічних потреб внутрішнього розвитку України.

Зважаючи на провідну роль західних держав у сучасній міжнародній системі, зокрема у всесвітньому економічному комплексі і в міждержавних інституційних механізмах управління глобальними і регіональними процесами, а також на пріоритетні напрями зовнішньої політики України – розвиток двосторонніх міждержавних відносин; розширення участі в єв-

ропейському регіональному співробітництві; співробітництво в рамках Співдружності незалежних держав; членство в ООН та інших універсальних міжнародних організаціях – країна ставить перед собою чітке завдання – встановлення з західними державами відносин політичного й військового партнерства, взаємовигідного економічного співробітництва, широких культурних, наукових, гуманітарних зв'язків. Таке співробітництво створить умови для відновлення давніх політичних, економічних, культурних, духовних зв'язків України з європейською цивілізацією, прискорення демократизації, проведення ринкових реформ та оздоровлення національної економіки, а також стане підґрунтям для розширення участі України в європейських структурах та майбутнього інтегрування її господарства до загальноєвропейського і світового економічного простору з урахуванням європейської політики у сфері безпеки та оборони.

Європейська політика у сферах безпеки та оборони – координатія зусиль європейських країн, спрямованих та підтримання миру та безпеки в Європі та світі.

Важливим напрямом зовнішньої політики України та її перспективною метою є членство держави в Європейських Співтовариствах, а також інших західноєвропейських або загальноєвропейських структурах за умови, що це не шкодитиме її національним інтересам. Україна укладатиме Угоду про партнерство і співробітництво з Європейськими Співтовариствами, з метою підтримання з ними стабільних відносин. Здійснення цієї Угоди стане першим етапом просування до асоційованого, а згодом – до повного її членства у цій організації.

Участь України у всесвітніх міжнародних організаціях створює реальні можливості для взаємодії практично з усіма державами світу в рамках багатосторонньої дипломатії.

Міжнародні (міждержавні) організації – постійні об'єднання держав для співробітництва у сфері міжнародних відно-

син. Відповідно до завдань існують міжнародні організації загальної компетенції (ООН), спеціальні (МАГАТЕ), універсальні (ООН) або регіональні.

Членство в них доповнює і розширює двосторонні та регіональні механізми забезпечення фундаментальних національних інтересів України, відкриваючи доступ до світового досвіду, інформації, статистики, експертних послуг, джерел технічної та фінансової допомоги. Всесвітні міжнародні організації сприяють підвищенню ролі й впливу Української держави в світі. Через членство в них Україна бере участь у формуванні архітектури світового правопорядку, вирішує проблеми гарантій своєї національної безпеки.

Пріоритетним напрямом діяльності України у всесвітніх міжнародних організаціях є активна участь в ООН та її спеціалізованих установах:

- підвищення ефективності та рентабельності участі в ООН та інших міжнародних організаціях, спрямування зусиль на активізацію діяльності в структурах, які здатні забезпечувати мир і порядок у світі та реально сприяти вирішенню соціально-економічних проблем України;
- миротворча діяльність органів ООН, спрямована на відвернення й врегулювання міжнародних конфліктів;
- забезпечення загальної й регіональної безпеки шляхом участі в операціях по підтриманню миру та підвищення ефективності механізму санкцій ООН;
- розробка та здійснення нових напрямів діяльності, які мають на меті більш активне залучення Організації до вирішення питань, пов'язаних з забезпеченням міжнародного миру і безпеки, реального роззброєння, охороною навколишнього середовища тощо;
- використання можливостей ООН та її спеціалізованих установ для забезпечення фінансової та експертної підтримки здійснюваних в Україні реформ.

Крім того, Україна зацікавлена в членстві у міжнародній морській організації (ІМО), для реалізації на міжнародному рівні свого потенціалу як важливої морської та океанської держави, розвитку мережі морських комунікацій та активізації морських перевезень з метою забезпечення першочергових торговельно-економічних інтересів.

З урахуванням економічних, фінансових та інших можливостей Україна буде розширювати своє членство в інших універсальних міжнародних урядових та неурядових організаціях з метою створення оптимальних зовнішніх умов для забезпечення пріоритетних національних інтересів. Щодо найважливіших загальнонаціональних інтересів та завдань, пріоритетами є:

- забезпечення національної безпеки;
- створення умов, необхідних для нормального функціонування національної економіки;
- сприяння науково-технічному прогресу в Україні та розвитку її національної культури і освіти;
- участь у вирішенні глобальних проблем сучасності;
- контакти з українською діаспорою;
- інформаційна функція.

Забезпечення національної безпеки передбачає передусім створення всеохоплюючих міжнародних систем універсальної та загальноєвропейської безпеки на базі існуючих міжнародних інститутів, таких, як НБСЕ, РПАС, НАТО, ЗЕС та участь у них.

Рада північноатлантичної співпраці – міжнародна організація, головним завданням якої було створення інституційних політичних рамок для розвитку відносин НАТО з партнерами у Центральній та Східній Європі, нагляд за процесом розвитку тісніших інституційних та неформальних зв'язків між ними, розвиток співробітництва в оборонній та військовій сферах, а також суміжних питаннях із залученням до нього всіх країн-учасниць на всіх рівнях. Утворена в 1991 році.

У 1997 році замість РПАС утворена Рада євроатлантичного партнерства (РЄАП).

Західноєвропейський союз – замкнене воєнно-політичне угруповання країн Європи, пов'язане з НАТО, має оперативні повноваження у сфері оборони та головною функцією якого є забезпечення та підтримка колективної безпеки. До складу ЗЄС входять країни-члени, асоційовані члени (Ісландія, Норвегія, Польща, Туреччина, Угорщина, Чехія), асоційовані партнери (Болгарія, Естонія, Латвія, Литва, Румунія, Словаччина, Словенія), спостерігачі (Австрія, Данія, Фінляндія, Ірландія, Швеція). Створений в 1955 році відповідно до Паризьких угод строком на 50 років.

При цьому Україна концентрує свої зовнішньополітичні зусилля на створенні й розбудові надійних міжнародних механізмів безпеки на двосторонньому, субрегіональному, регіональному і глобальному рівнях, тобто виступає за розвиток широкого співробітництва з іншими державами, зокрема сусідніми та міжнародними організаціями, включаючи військово-політичні, з метою підвищення передбачуваності й довіри, взаєморозуміння й партнерства, побудови всеохоплюючих і ефективних механізмів регіональної безпеки в Європі та вдосконалення існуючих в рамках ООН механізмів глобальної безпеки.

Виступаючи за безпосереднє та повне членство в такій загальноєвропейській структурі Україна враховує ті кардинальні зміни, які відбулися після розпаду СРСР і які визначили сучасне геополітичне становище держави як намір стати в майбутньому нейтральною та позаблоковою. Саме тому вона пропонує адаптувати набутий досвід до нових умов і жодним чином не вважати це перешкодою її повномасштабної участі у загальноєвропейській структурі безпеки, яка стане зовнішнім гарантом її національної безпеки. Зважаючи на це, забезпечення національної безпеки вимагає від України узгодженості

її військової політики з демографічною, еміграційною, економічною, екологічною, морською та авіаційною, космічною та інформаційною політикою. Згадані напрями державної політики є складовими елементами концепції національної безпеки України в широкому плані. Тому Україна на шляху до повного членства в загальноєвропейській структурі безпеки виголошує наступні напрями діяльності:

- у своїй зовнішньополітичній діяльності активно виступає за загальне ядерне роззброєння. Ставши в силу історичних обставин власником ядерної зброї, успадкованої нею від колишнього СРСР, Україна ніколи не санкціонує її застосування, виключає з арсеналу своєї зовнішньої політики загрозу використання ядерної зброї. Україна підтверджує свій намір стати в майбутньому без'ядерною державою. Україна пов'язує скорочення та знищення ядерної зброї, яка розташована на її території, з наданням ядерними державами та світовим співтовариством надійних гарантій її національної безпеки. Україна виступає проти розповсюдження технологій виробництва ядерної, хімічної та біологічної (бактеріологічної) зброї;

- одночасно з пошуками міжнародних гарантій своєї безпеки Україна дбає про розбудову власних Збройних Сил відповідно до принципу необхідної оборонної достатності. Військова доктрина України має оборонний характер і передбачає створення мобільної модерної армії, озброєної сучасними видами високоточної зброї, та налагодження військово-політичного співробітництва з іншими, насамперед сусідніми державами та міжнародними організаціями, зокрема НАТО та ЗЄС;

- створюючи національні Збройні Сили, Україна докладає зусиль до активізації процесу обмеження озброєнь і роззброєння, в тому числі ядерного, з метою систематичного зменшення в світі воєнних загроз і узгодження практичних кроків по реалізації оборонної доктрини України з динамікою процесів формування європейських та універсальних структур безпеки. В цьому контексті Україна сприятиме здійснен-

ню заходів, спрямованих на повне знищення всіма державами хімічної і біологічної зброї та повне припинення будь-яких випробовувань ядерної зброї;

- невідкладний характер має завдання остаточного підтвердження і юридичного оформлення існуючих державних кордонів України та забезпечення їх надійного захисту Прикордонними військами та Збройними Силами України;

- спираючись на міжнародне право і використовуючи потенціал партнерства із західними демократіями, Україна активно виступатиме за виведення із сусідніх з нею держав іноземних військ та проголошення Чорного моря зоною миру, вільною від ядерної зброї.

Створення умов, необхідних для нормального функціонування національної економіки, передбачає повномасштабні торговельні, виробничі та фінансові відносини з іншими державами та активне співробітництво з міжнародними організаціями, здійснення структурної перебудови національної економіки, модернізацію окремих галузей виробництва, запровадження нових технологій, підвищення продуктивності праці тощо.

Отже, основою зовнішньої політики України є спрямування держави на співпрацю з міжнародними організаціями та членство в них.

Наступним важливим документом для формування відносин України з НАТО став Рамковий документ Програми НАТО «Партнерство заради миру» (8 лютого 1994 року) та Презентаційного документа щодо участі України в програмі «Партнерство заради миру» (переданий НАТО 25 травня 1994 року), відповідно до яких зобов'язання України щодо НАТО носять політичний характер.

Партнерство заради миру – ініціатива, що запропонована НАТО на Брюссельському саміті Північноатлантичної ради в 1994 році, метою якої є зміцнення стабільності та безпеки в усій Європі. У ПЗМ беруть участь держави-учасниці Ради пів-

нічноатлантичного співробітництва (РПАС) та держави-учасниці Ради з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЕ). ПЗМ зосереджена на співпраці в оборонній галузі, спрямована на досягнення реального партнерства, допомогу у розширенні та інтенсифікації політичного і військового співробітництва в Європі. Сприяє посиленню стабільності, зменшенню загрози миру та розбудові зміцнених відносин безпеки. Учасники ПЗМ є також і членами (РЄАП), яка створює загальні рамки співпраці між НАТО та її партнерами. Партнерство заради миру ґрунтується на двосторонніх відносинах між НАТО і кожною країною, яка приєдналась до ПЗМ.

Починаючи з 1994 р., наша держава бере активну участь у програмі “Партнерство заради миру”, в рамках якої українські військові були залучені до кількох десятків спільних з країнами-членами та партнерами НАТО миротворчих навчань як на території нашої країни, так і за кордоном.

“Партнерство заради миру” здійснюється під керівництвом Північноатлантичної ради і формує нові відносини безпеки між Північноатлантичним союзом та його партнерами у справі миру.

Північноатлантична рада – орган НАТО, повноваження якого визначено в Північноатлантичному договорі та який виконує важливі представницькі функції, приймає декларації і комюніке, в яких пояснюються політика і рішення Альянсу громадськості та країнам, які не є членами НАТО. Складається з постійних представників усіх країн-членів, наділений реальною політичною владою і повноваженнями приймати рішення. Засідання проводяться також на вищому рівні за участю міністрів закордонних справ, міністрів оборони або глав урядів, при цьому її повноваження зберігаються повною мірою, а рішення, прийняті на зустрічах будь-якого рівня, мають однаковий статус і чинність. Кожен уряд представлений у Раді постійним представником у ранзі посла. Допомогу по-

стійному представникові у його роботі надає політичний та військовий персонал, або делегація при НАТО, кількість членів яких може варіюватися (формат «Постійна рада»). До складу Ради входять: вищий політичний комітет (ВПК), політичний комітет, виконавча робоча група, вища рада з ресурсів, військовий чи цивільний бюджетні комітети, комітет з інфраструктури, міжнародний секретаріат, виконавчий секретар.

В запрошенні до участі в програмі “Партнерство заради миру” зокрема говориться, що держави-партнери запрошуватимуться Північноатлантичною радою до участі у політичних і військових органах у штаб-квартирі НАТО в рамках діяльності, пов’язаної з партнерством. “Партнерство заради миру” розширить та активізує політичне і військове співробітництво в Європі, підвищить стабільність, зменшить загрозу миру та побудує міцніші відносини, підтримуючи дух практичного співробітництва і відданості демократичним принципам, закладеним в основу Союзу. НАТО консультуватиметься з будь-яким активним учасником “Партнерства заради миру”, якщо цей партнер відчуватиме пряму загрозу своїй територіальній цілісності, політичній незалежності або безпеці. «Ми спрямуватимемо свою конкретну роботу, темпи і масштаби якої залежатимуть від здатності і бажання кожної окремої держави-учасниці, на досягнення відкритості військових бюджетів, запровадження демократичного контролю над міністерствами оборони, здійснення спільного планування, проведення спільних учбових маневрів та формування здатності діяти разом із збройними силами НАТО у виконанні операцій, пов’язаних з підтриманням миру, пошуку і порятунку та наданням гуманітарної допомоги, а також при здійсненні інших операцій, про які може бути домовлено».

Отже, програма партнерства, яка започаткована з метою розширення НАТО, стала виразом спільної переконаності в тому, що стабільність і безпека в Євroatлантичному регіоні

може бути досягнута лише шляхом співробітництва й спільних дій. Основне значення для Партнерства має захист і підтримка основних свобод і прав людини, забезпечення свободи, справедливості і миру шляхом демократії й загальними цінностями.

Держави-члени Північноатлантичного союзу та інші держави, що підписують документ, погоджуються бути відданими збереженню демократичних суспільств, їхньої свободи від примусу й залякувань та додержанню принципів міжнародного права; підтверджують свою відданість добровільному виконанню обов'язків, які витікають із Статуту ООН, та додержанню принципів Загальної Декларації прав людини, обов'язку утримуватися від погрози силою або застосування сили проти територіальної цілісності чи політичної незалежності будь-якої держави, поважати існуючі кордони та вирішувати спори мирним шляхом, а також підтверджують свою відданість Гельсінкському заключному акту та всім наступним документам НБСЄ та виконанню зобов'язань та обов'язків, які вони взяли на себе в галузі роззброєння та контролю над озброєннями.

Програмою визначено наступні напрями співпраці:

- сприяння відкритості у плануванні національної оборони та формуванні військового бюджету;
- забезпечення демократичного контролю над збройними силами;
- підтримання здатності та готовності брати участь в межах, дозволених конституцією, в операціях, здійснюваних під егідою ООН і/або в рамках відповідальності НБСЄ;
- розвиток відносин співробітництва з НАТО у військовій сфері з метою здійснення спільного планування, військової підготовки та учбових маневрів, покликаних підвищити їхню спроможність до виконання завдань, пов'язаних з миротворчою діяльністю, пошуковими і рятувальними операціями, операціями з надання гуманітарної допомоги та іншими, про які згодом може бути домовлено;

- формування у тривалій перспективі таких збройних сил, які зможуть краще взаємодіяти із збройними силами держав-членів Північноатлантичного союзу.

Відповідно держави беруть на себе зобов'язання:

- розвивати разом з іншими державами, що підписують цей документ, процес планування та вивчення даних стосовно збройних сил, який стане основою для виявлення і оцінки тих збройних сил та можливостей, котрі можуть бути надані ними для участі у міжнародній військовій підготовці, проведенні спільних учбових маневрів та здійсненні операцій разом із збройними силами Союзу; сприяти військовій і політичній координації в штаб-квартирі НАТО з тим, щоб забезпечити управління і керівництво діяльністю, пов'язаною з «Партнерством заради миру» і здійснюваною разом із іншими державами, що підписують цей документ, в таких галузях, як планування, військова підготовка, учбові маневри та розробка військової доктрини.

Отже, участь у програмі "Партнерство заради миру" передбачає практичну співпрацю з НАТО у військовій, військово-технічній, військово-політичній галузях, а також в питаннях науки, екології, оборонної економіки тощо. Програма спрямована на вдосконалення можливостей держав-учасниць щодо спільної участі у міжнародній миротворчій діяльності під егідою НАТО, зокрема на досягнення взаємної сумісності підрозділів держав-партнерів з відповідними силами держав-членів Альянсу.

ФОРМУВАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ ВІДНОСИН УКРАЇНА-НАТО

Будуючи відносини з Північноатлантичним альянсом, Україна пройшла шлях від Хартії про особливе партнерство, підписаної 9 липня 1997 року в Мадриді, через План дій, схвалений 22 листопада 2002 року у Празі, в рамках якого реалізується щорічний Цільовий план Україна-НАТО, до Інтенсифікованого діалогу з НАТО з питань набуття членства та відповідних реформ, який було започатковано 21 квітня 2005 року у Вільнюсі, в рамках якого розглядається повний діапазон політичних, військових і фінансових питань, пов'язаних з членством в Альянсі.

Хартія про особливе партнерство є основним політичним документом, який регулює відносини між Україною та Організацією Північноатлантичного договору (НАТО). Хартією визначено, що співпраця між Україною та Організацією Північноатлантичного договору і її державами-членами спрямована на зміцнення стабільності в Європі та безпеки всіх держав в Європі без відновлення ліній розподілу. Підписуючи Хартію, Україна та НАТО беруть на себе зобов'язання у подальшому розширити та посилити своє співробітництво та розвивати особливе та ефективне партнерство, яке сприятиме забезпеченню більшої стабільності та спільних демократичних цінностей в Центральній-Східній Європі.

Хартією визначені принципи, на яких будується розвиток відносин між Україною та НАТО та визначені зобов'язання обох сторін:

- визнавати, що безпека всіх держав у регіоні ОБСЄ є неподільною, що жодна країна не може будувати свою безпеку за рахунок безпеки іншої країни, та що жодна країна не може розглядати жодну частину регіону ОБСЄ як сферу свого впливу;
- утримуватися від загрози силою або використання сили проти будь-якої держави будь-яким чином, не сумісним з принципами Статуту ООН або Гельсінкського заключного акта, якими керуються країни-учасниці;
- визнавати невід'ємне право всіх держав вільно обирати та застосовувати власні засоби забезпечення безпеки, а також право свободи вибору або зміни своїх засобів забезпечення безпеки, включаючи союзницькі договори, у міру їх еволюції;
- поважати суверенітет, територіальну цілісність та політичну незалежність всіх інших держав, непорушність кордонів та розвиток добросусідських відносин;
- визнавати верховенство права, зміцнювати демократію, політичний плюралізм та ринкову економіку;
- визнавати права людини та права осіб, що належать до національних меншин;
- запобігати конфліктам та врегульовувати спори мирними засобами у відповідності до принципів ООН та ОБСЄ.

В рамках Хартії Україна підтверджує свою рішучість продовжувати військову реформу, зміцнювати демократичний та цивільний контроль над збройними силами та підвищувати їхню оперативно-технічну сумісність зі збройними силами НАТО та країн-партнерів. НАТО в свою чергу підтверджує свою підтримку зусиллям України у цих галузях.

Хартією визначені основні сфери консультацій та співробітництва, що становлять спільний інтерес, включаючи участь в миротворчих операціях, а саме:

- політичні питання та питання, що стосуються безпеки, зокрема розвитку євроатлантичної безпеки та стабільності, включаючи безпеку України;

- запобігання конфліктам, управління кризами, підтримання миру, врегулювання конфліктів та гуманітарних операцій, беручи до уваги роль ООН та ОБСЄ у цій галузі;
- політичні та оборонні аспекти нерозповсюдження ядерної біологічної та хімічної зброї;
- контроль над озброєнням та роззброєнням, включаючи питання, що стосуються Договору про звичайні збройні сили в Європі, Договору про відкрите небо та заходів зміцнення довіри і безпеки за Віденським документом 1994 р.;
- експорт озброєнь та передача супутніх технологій;
- боротьба з контрабандою наркотиків та тероризмом

та за погодженням:

- у сфері озброєнь (поза межами діалогу в рамках Конференції керівників національних органів держав-членів НАТО у галузі озброєнь);
- військова підготовка, в тому числі проведення навчань в рамках ПЗМ на території України і сприяння з боку НАТО українсько-польському миротворчому батальйону;
- сприяння співробітництву у галузі оборони між Україною та її сусідами.

Посилене співробітництво України з НАТО розширить та поглибить політичний діалог між Україною та членами Альянсу з широкого кола питань безпеки, включаючи ядерні питання. Це зробить внесок у покращення загального середовища безпеки в Європі.

Окрім питань загальнонаціональної безпеки, Хартією покладено на Україну зобов'язання щодо забезпечення повної підтримки діяльності Центру інформації та документації НАТО, який заснований в Україні для поліпшення обопільної обізнаності та розуміння, у відповідності з Меморандумом про взаєморозуміння між урядом України та НАТО, підписаним у Києві 7 травня 1997 р.

Для реалізації основних положень Хартії, а також з метою забезпечення постійного співробітництва з НАТО та участі у Раді Євроатлантичного Партнерства 4 грудня 1997 року було засновано Місію України при НАТО як закордонну дипломатичну установу України зі статусом представництва України при міжнародній організації з розташуванням у м. Брюсселі.

Рада євроатлантичного партнерства – міжнародна організація, що представляє собою форум для проведення регулярних консультацій і співпраці на рівні послів, міністрів закордонних справ та міністрів оборони з питань політики та безпеки (регіональні питання, контроль за озброєннями, міжнародний тероризм, підтримка миру, питання оборонної економіки, цивільне планування на випадок надзвичайних ситуацій, наука і екологія тощо). У РЕАП беруть участь 19 країн-членів НАТО і 27 країн-партнерів. Утворена у 1997 році.

Місія України при НАТО – закордонна дипломатична установа України, представництво України при міжнародній організації, що заснована з метою забезпечення постійного співробітництва України з НАТО та участі в Раді євроатлантичного партнерства з метою забезпечення реалізації державної політики України щодо співробітництва з НАТО, представництва України при НАТО, її органах та підтримання з цією організацією офіційних відносин, забезпечення постійних контактів з політичними і військовими структурами НАТО, представництва України в РЕАП та її органах, прийняття участі у роботі органів РЕАП, Програмі НАТО “Партнерство заради миру”, Комісії Україна-НАТО та інших спільних органів. Засновано в 1997 році.

Положенням визначені основні завдання Місії:

- забезпечення реалізації державної політики України щодо співробітництва з НАТО;

- представництво України при НАТО, її органах та підтримання з цією Організацією офіційних відносин;
- забезпечення постійних контактів з політичними і військовими структурами НАТО, представництво України в РЕАП та її органах;
- участь у роботі органів РЕАП, Програми НАТО “Партнерство заради миру”, Комісії Україна-НАТО та інших спільних органів.

***Комісія Україна-НАТО** – формат, в якому Північноатлантична рада відповідно до Хартії НАТО-Україна періодично проводить засідання з Україною. Членами Комісії є усі країни-члени НАТО та Україна. Головою Комісії є Генеральний секретар НАТО. Консультації з політичних питань здійснюються в рамках Комісії Україна-НАТО та РЕАП. Комісія збирається для загальної оцінки стану розвитку відносин, огляду за процесом планування та розробки пропозицій щодо шляхів поліпшення або подальшого розвитку співробітництва між Україною та НАТО.*

Структура Місії складається з політичної та оборонної секцій та військового представництва. Фінансування та організаційне забезпечення Місії здійснює Міністерство закордонних справ України.

22 листопада 2000 року під час Празького засідання Комісії Україна-НАТО на розвиток Хартії про особливе партнерство було ухвалено політичний документ “Україна – НАТО – План дій”, розроблений відповідно до рішення Комісії Україна – НАТО з метою поглиблення й розширення відносин Україна – НАТО. Він відображає Стратегію відносин України з Організацією Північноатлантичного договору та базується на Хартії про особливе партнерство, яка залишається основою відносин Україна-НАТО.

Метою Плану дій є чітке визначення стратегічних цілей і пріоритетів України для досягнення її мети щодо повної інте-

грації у євроатлантичній структурі безпеки та для створення стратегічних рамок для існуючого й майбутнього співробітництва Україна – НАТО відповідно до Хартії.

Планом визначено принципи та цілі у пріоритетних сферах діяльності:

- сфера внутрішньої та зовнішньої політики, політики у галузі безпеки, економічних та інформаційних питань передбачає:

- зміцнення демократичних і виборчих інституцій; зміцнення повноважень та незалежності судової влади; сприяння постійному розвитку і зміцненню громадянського суспільства, верховенству права, захисту основних прав людини і громадянських свобод; забезпечення свободи віросповідання; забезпечення свободи зібрань; завершення адміністративної реформи; зміцнення цивільного демократичного контролю над Збройними Силами і сектором безпеки в цілому; боротьба з корупцією, відмиванням грошей та незаконною економічною діяльністю шляхом економічних, правових, організаційних і правоохоронних заходів; проведення необхідних заходів для вилучення зі списку FATF, зокрема прийняття та імплементація закону, який відповідає стандартам FATF; забезпечення рівноваги між трьома гілками влади — законодавчою, виконавчою та судовою — шляхом конституційних і адміністративних реформ і забезпечення їхньої ефективної співпраці; оновлення зовнішньої політики і політики у галузі безпеки з метою відображення мети України щодо повної євроатлантичної інтеграції; реформування державних органів у сфері національної безпеки та оборони, яке б відображало євроатлантичну політику України; ствердження України як ключового донора регіональної стабільності та безпеки, включаючи збільшення внеску України до міжнародного співробітництва з врегулювання конфліктів та підтримання миру; продовження і розширення участі у відповідних операціях з підтримання миру; повне дотримання міжнародних зобов'язань з контролю над озброєннями; подальший розвиток цивільно-вій-

ськових відносин; розширення участі у міжнародній боротьбі проти тероризму, включаючи повне виконання всіх пов'язаних з цією проблемою резолюцій Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй, а також участь у заходах, передбачених Планом дій Партнерства проти тероризму; подальше запровадження необхідних внутрішніх заходів у галузі боротьби з тероризмом, зокрема шляхом зміцнення безпеки кордонів і системи експортного контролю з метою боротьби з розповсюдженням ЗМЗ та засобів її доставки, а також відмиванням грошей;

***Рада безпеки ООН** – один з головних постійно діючих органів ООН, відповідальний за підтримання міжнародного миру і безпеки. Діяльність спрямована на мирне врегулювання, розробку планів створення системи регулювання озброєнь, розв'язання питань про створення і функціонування Збройних сил ООН, встановлення наявності акта агресії тощо. Діє на основі принципу одноголосності постійних членів.*

- сприяння сталому економічному зростанню, включаючи сприяння структурній перебудові економіки для підтримання стабільного зростання річного ВВП, низьких темпів інфляції, зростання реальних доходів населення та обмеження бюджетного дефіциту; введення мораторію на ініціювання законопроектів про податкові пільги; створення умов, необхідних для вступу до СОТ; сприяння економічному співробітництву між Україною, НАТО та країнами-партнерами; проведення реформ оборонної економіки для досягнення мети України щодо інтеграції в євроатлантичні структури; створення інституційного середовища, що стимулюватиме ділову активність, економічне зростання на основі структурно-інноваційних перетворень, створення сучасної соціальної інфраструктури і механізмів соціально-ринкової економіки, з одночасною підтримкою адекватної мережі соціального захисту; проведення економічних і структурних реформ, з урахуван-

ням рекомендацій Світового Банку, Міжнародного валютного фонду (МВФ) та інших міжнародних інституцій, включаючи заходи для сприяння приватизації, боротьби з корупцією та підвищення прозорості державних витрат; розширення процесу земельної реформи; гарантування економічних прав і свобод громадян в усіх формах, у тому числі шляхом посилення захисту прав інтелектуальної власності; створення необхідних передумов для формування середнього класу; обмеження різниці у реальних доходах між верствами населення з високими і низькими доходами і докладання зусиль для ліквідації бідності; посилення енергетичної безпеки;

Світовий банк – об'єднання міжнародних фінансових організацій з єдиним керівництвом, до якого входять Міжнародний банк реконструкції і розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Міжнародна асоціація розвитку, Міжнародна агенція з інвестиційних гарантій, Міжнародний центр врегулювання інвестиційних суперечок, що функціонує як форум спілкування інвесторів та країн, що потребують інвестицій. Входить до системи ООН. Головною метою Світового банку є сприяння економічному зростанню та соціальному розвитку країн, що розвиваються. Членами організації є 184 країни.

Міжнародний валютний фонд – міжурядова спеціалізована установа ООН, метою якої є координація валютно-фінансових політик країн-членів і надання короткострокових, середньострокових, частково – довгострокових позик для врегулювання платіжних балансів, підтримки валютних курсів. Капітал МВФ складається з внесків країн-членів відповідно до наданих їм квот. Заснований в 1944 році.

- вдосконалення і забезпечення реалізації гарантій свободи думки і слова, свободи преси, вільного висловлення поглядів і переконань та доступу до інформації; забезпечення вільного отримання, публікації та поширення інформації за-

собами масової інформації; імплементація відповідного законодавства для усунення перешкод діяльності ЗМІ; поглиблення інформаційного виміру співробітництва Україна-НАТО, включаючи парламентське співробітництво; підвищення рівня обізнаності громадськості з НАТО шляхом співробітництва України з НАТО у сфері інформації, включаючи співробітництво з Центром інформації і документації НАТО в Україні,

***Центр інформації та документації НАТО** – міжнародне представництво НАТО, метою якого є поліпшення інформованості про НАТО та взаєморозуміння між Україною та НАТО. Центр надає інформацію, сприяє проведенню досліджень, а також фінансує здійснення проектів громадянами України та організаціями за темами, пов'язаними з діяльністю НАТО. Відкрився у м. Києві у 1997 році.*

- Питання безпеки і оборони, військові питання, в тому числі співробітництво з НАТО, ресурсне забезпечення;

- реформування Збройних Сил України з метою перетворення на добре підготовлені та оснащені, більш мобільні та сучасні збройні сили, здатні відповідати на загрози безпеці, захищати територію держави та робити внесок до миротворчих і гуманітарних місій під егідою міжнародних організацій; посилення цивільного контролю над Збройними Силами України та іншими військовими формуваннями, включаючи підвищення рівня співробітництва з Парламентом і посилення його контролю, а також більш активну участь цивільних осіб у процесі прийняття рішень у галузі безпеки; зміцнення державних структур з метою покращення реагування на виклики, пов'язані з невійськовими і асиметричними загрозами; посилення державної міжвідомчої координації між Міністерством оборони, Мінпромполітики, Прикордонними військами, МНС і МВС з метою поліпшення реагування на наслідки природних та антропогенних катастроф, включаючи терористичні акти;

- максимальне використання потенціалу СРГ ВР, підвищення ролі та координації практичного співробітництва Україна-НАТО в рамках Програми ПЗМ та у двосторонній співпраці з метою сприяння імплементації Національних цілей воєнної реформи та Цілей партнерства; забезпечення спрямування військового співробітництва України з НАТО і надалі на досягнення проголошеної Україною мети підвищення спроможностей Збройних Сил України в реалізації планів воєнної реформи; збільшення внеску України до миротворчих операцій під проводом НАТО на Балканах та заходів держав-членів Альянсу в рамках боротьби з тероризмом; досягнення повної взаємосумісності, ефективності та готовності до виконання завдань підрозділами Збройних Сил України шляхом повної імплементації Цілей партнерства; підвищення рівня професійної підготовки українського цивільного і військового персоналу; продовження розробки та впровадження угод щодо співробітництва між Україною та НАТО, таких, як Меморандум про взаєморозуміння про забезпечення підтримки операцій НАТО з боку України та Меморандум про взаєморозуміння щодо стратегічних авіаперевезень, а також забезпечення їх повної імплементації; підтримання готовності підрозділів Об'єднаних сил швидкого реагування до участі у спільних операціях з НАТО, а також здійснення підготовки цих підрозділів відповідно до стандартів НАТО; досягнення необхідного рівня сумісності сучасних та майбутніх зразків озброєнь, військової техніки та доктрини Збройних Сил України, що дозволить досягти мінімально достатнього рівня взаємосумісності для виконання в кожному окремому випадку завдань у спільних з НАТО інтересах та приведення практики закупівель до стандартів країн-членів НАТО; посилення ролі України як ключового учасника регіональних операцій з подолання наслідків природних лих та надзвичайних ситуацій цивільного характеру; підтримка України у справі вдосконалення національної об'єднаної системи планування з питань надзвичайних ситуацій цивільного характеру та реагування

на природні лиха; розвиток взаємосумісності в організації та процедурах операцій з подолання наслідків катастроф, в т.ч. через механізми Євроатлантичного центру координації реагування на катастрофи; вдосконалення системи управління повітряним рухом в Україні, включаючи функціонування служб управління повітряним рухом, з метою більш якісного реагування на можливі терористичні загрози; мінімізація шкоди, спричиненої забрудненням навколишнього середовища внаслідок проведення широкомасштабних військових навчань, включаючи міжнародні, та випробування озброєнь та військової техніки, а також забрудненням, що виникло у процесі зберігання та знешкодження хімічних речовин, вибухівки, протипіхотних мін, надлишкової стрілецької зброї і легких озброєнь та небезпечних боєприпасів; поліпшення взаємосумісності засобів зв'язку та інформаційно-комунікаційних систем України та НАТО; розвиток міжнародного співробітництва між науковцями України, країн-членів НАТО та країн-партнерів, а також розвиток співробітництва в галузі науки та технологій у рамках наукової програми;

Сили швидкого реагування – оперативно сумісні, здатні до швидкого переміщення й розгортання військові підрозділи, до складу яких входять військово-повітряні частини.

- поліпшення прозорості оборонного планування та процедур укладання бюджету; перехід до сучасної системи НАТО щодо розробки оборонних програм, бюджетного планування та фінансування; реформування процедури фінансового планування з метою підтримки проведення воєнної реформи та переходу Збройних Сил на професійну основу; підготовка фахівців в галузі управління ресурсами, складання бюджету та фінансування оборонних потреб; реформування процесів виробництва, закупівель, фінансування та проведення тендерів в оборонно-промисловому комплексі (ОПК) для відображення євроатлантичної орієнтації України та її мети

стати країною з ефективно діючою ринковою економікою. Це включатиме і адаптацію ОПК до стандартів НАТО.

– Захист і безпека інформації:

- повна імплементація Угоди про безпеку між Урядом України та НАТО, зокрема затвердження та імплементація Правил поведіння та забезпечення охорони інформації НАТО з обмеженим доступом; покращення системи взаємного захисту інформації з обмеженим доступом, включаючи діяльність Центру реєстрації секретних документів НАТО; досягнення домовленостей з НАТО, які нададуть можливість обміну з НАТО інформацією з обмеженим доступом в галузі військового планування і реформи; модернізація державних систем телекомунікації та інформації, по яких може передаватися інформація НАТО з обмеженим доступом, відповідно до вимог і стандартів НАТО; розробка і проведення навчальних програм для особового складу у різних галузях інформаційної безпеки.

– Правові питання:

- перегляд законів і підзаконних актів та міжнародних договорів для спрощення надання Україні допомоги з боку НАТО або держав-членів в усіх видах співробітництва України з НАТО, як на урядовому, так і на неурядовому рівнях; забезпечення повної імплементації угод між Україною і НАТО, включаючи Угоду про безпеку, Угоду між державами-учасницями Північноатлантичного договору та іншими державами, які беруть участь у Програмі “Партнерство заради миру”, щодо статусу їх збройних сил, Меморандум про взаєморозуміння про забезпечення підтримки операцій НАТО з боку України і запланований Меморандум про взаєморозуміння щодо стратегічних авіаперевезень; вдосконалення законодавства України у сфері регулювання промислового виробництва, пов’язаного з обороною, з метою його наближення до норм і стандартів НАТО (права власності, захист інформації з обмеженим досту-

пом, державні гарантії виробникам і підрядникам, умови іноземних інвестицій в ОПК, фінансування проектів, законодавство та процедури експортного контролю); створення правової та організаційної бази співробітництва між Україною і НАТО у галузі озброєнь, оборонних досліджень і технологій.

Планом дій визначено механізми імплементації, де вказано, що для досягнення принципів і цілей, викладених в ньому, Україна щорічно розроблятиме та надаватиме власний проект Цільового плану, в якому визначатиме конкретні заходи – внутрішні, виконання яких покладається на центральні органи виконавчої влади, та спільні Україна-НАТО, реалізація яких відбувається за сприяння Північноатлантичного альянсу, – та терміни їх виконання протягом поточного року.

Цільові плани дій приймаються щорічно починаючи з 2003 р. з метою дальшої реалізації положень Хартії про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору, виконання Плану дій Україна – НАТО, а також зобов'язань України як держави-учасниці Програми “Партнерство заради миру”. Цільовий план Україна – НАТО формується на підставі пропозицій органів виконавчої влади.

Цільовий план визначає завдання та формує конкретні заходи, обов'язкові до виконання в різних сферах, зокрема щодо внутрішньополітичних питань, зміцнення демократичних і виборчих інституцій, зміцнення повноважень та незалежності судової влади, сприяння постійному розвитку і зміцненню громадянського суспільства, верховенству права, захисту основних прав людини і громадянських свобод, зміцнення цивільного демократичного контролю над збройними силами і сектором безпеки в цілому, забезпечення рівноваги між трьома гілками влади, зовнішньої та безпекової політики, оновлення зовнішньої політики і політики в галузі безпеки з метою відображення мети України щодо повної євроатлантичної інтеграції, збільшення внеску України до міжнародного співробітництва, врегулювання конфліктів та підтримання миру, досягнення повної взаємосумісності, ефективності та

готовності до виконання завдань підрозділами Збройних Сил України шляхом повної імплементації Цілей партнерства, дотримання міжнародних зобов'язань з контролю над озброєннями, подальший розвиток цивільно-військових відносин, реформування структур безпеки та оборони, військових питань, сприяння сталому економічному зростанню, створення умов, необхідних для вступу до СОТ, сприяння економічному співробітництву між Україною, НАТО та державами-партнерами, здійснення реформ оборонної економіки, інформування громадськості, підвищення рівня професійної підготовки українського цивільного і військового персоналу, інформаційної безпеки та захисту інформації, економічних та правових питань, а також визначаються механізми імплементації тощо.

В цілому зобов'язання України згідно з цими документами мають політичний характер.

Зважаючи на те, що, відповідно до Плану дій та Цільових планів, кінцевою метою є повна євроатлантична інтеграція України, Цільовий план визначає стратегічні й середньострокові цілі й пріоритети України на шляху до поставленої мети. Він складається зі вступу і п'яти розділів: політичні і економічні питання, питання безпеки і оборони та військові питання, захист і безпека інформації, правові питання, механізми імплементації. В кожному з розділів визначаються основні принципи, на яких базуватиметься політика України у конкретній галузі, та цілі, що мають бути досягнуті з метою наближення держави до стандартів країн-членів Альянсу.

Отже, Цільовий план є важливим інструментом діяльності Уряду України, що спрямований на активізацію реформ у конкретних галузях із задіянням відповідних можливостей та механізму співробітництва України з НАТО.

Особливо необхідно звернути увагу на правові питання, що визначені у Цільовому плані Україна – НАТО на 2007 рік в рамках Плану дій Україна – НАТО, де ще раз підкреслено набуття членства в НАТО як основну кінцеву мету євроатлантичної інтеграції України. В документі сказано, що Україна розгля-

дає НАТО як основу майбутньої загальноєвропейської системи безпеки і підтримує процес її розширення, а також виходить з того, що кінцевою метою її політики, спрямованої на євроатлантичну інтеграцію, є вступ до цієї організації. Подібні положення містяться також у Военній доктрині України.

Крім того, в Цільовому плані зазначено, що Конституція України не передбачає перешкод для виконання Україною зобов'язань щодо міжнародних договорів, які є правовою основою НАТО. Відповідно до Закону України "Про оборону України", з метою запобігання военній агресії та збройному конфлікту, забезпечення національних інтересів і реалізації власної воєнної політики Україна, дотримуючись норм відповідальної і заснованої на співробітництві поведінки в галузі безпеки, бере участь у міжнародних системах безпеки та міжнародному співробітництві у сфері оборони на підставі міжнародних договорів України та в порядку і на умовах, визначених законодавством України.

Відповідно до Закону України "Про Основи національної безпеки України" до основних напрямів державної політики з питань національної безпеки України віднесено забезпечення повноправної участі України в загальноєвропейській та регіональних системах колективної безпеки, набуття членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору при збереженні добросусідських відносин і стратегічного партнерства з Російською Федерацією, іншими державами Співдружності Незалежних Держав, а також з іншими державами світу.

У Рекомендаціях парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з НАТО зазначено, що євроатлантична інтеграція України є істотним фактором зміцнення її національної безпеки, покликаним сприяти розвитку демократичних інститутів, громадянського суспільства, захисту прав і свобод людини. Крім того, цей документ підкреслює необхідність поглиблення процесу євроатлантичної інтеграції з кінцевою метою набуття членства в НАТО.

Загалом правові питання щодо співпраці України з організацією Північноатлантичного альянсу будуються на принципі перегляду чинного законодавства України для визначення відповідності правилам і нормам НАТО. Враховуючи зазначені документи, основними цілями щодо формування відповідного законодавства починаючи з 2003 року були:

- перегляд законів і підзаконних актів та міжнародних договорів для спрощення надання Україні допомоги з боку НАТО або держав-членів в усіх видах співробітництва України з НАТО, як на урядовому, так і на неурядовому рівнях;

- забезпечення повної імплементації угод між Україною і НАТО, включаючи Угоду про безпеку, Угоду між державами-учасниками Північноатлантичного договору та іншими державами, які беруть участь у Програмі “Партнерство заради миру”, щодо статусу їх збройних сил, Меморандум про взаєморозуміння про забезпечення підтримки операцій НАТО з боку України і запланований Меморандум про взаєморозуміння щодо стратегічних авіаперевезень;

- вдосконалення законодавства України у сфері регулювання промислового виробництва, пов'язаного з обороною, з метою його наближення до норм і стандартів НАТО (права власності, захист інформації з обмеженим доступом, державні гарантії виробникам і підрядникам, умови іноземних інвестицій в ОПК, фінансування проектів, законодавство та процедури експортного контролю);

- створення правової та організаційної бази співробітництва між Україною і НАТО у галузі озброєнь, оборонних досліджень і технологій.

Протягом всього періоду співпраці Україна постійно підтверджувала свою готовність до повного членства в НАТО, виконуючи всі взяті на себе зобов'язання та беручи участь у спільних проектах.

Новим витком у відношеннях України-НАТО стало отримання запрошення приєднатися до так званого Інтенсифікованого діалогу. Рішення про запрошення України до

Інтенсифікованого діалогу з НАТО, який охоплюватиме питання членства та програми широкомасштабних реформ, що мають забезпечити зближення нашої держави з Альянсом, було прийняте 21 квітня 2005 року на засіданні Комісії Україна-НАТО на рівні міністрів закордонних справ, зважаючи на проведення в Україні глибоких демократизаційних реформ у соціально-політичній, економічній та військовій сферах. На цьому засіданні Україна та НАТО також домовилися започаткувати ряд нових ініціатив з метою поглиблення співробітництва у контексті та на підтримку пріоритетів у проведенні реформ в Україні. Ці нові ініціативи вміщені в спільному документі під назвою “Поглиблення співпраці Україна – НАТО: короткотермінові заходи”, підготовленому на основі пропозицій України та держав-членів Альянсу.

Інтенсифікований діалог передбачає періодичні зустрічі з Північноатлантичною радою на рівні послів, групою експертів Міжнародного секретаріату НАТО та, у разі запиту країни-учасниці, з іншими органами НАТО. Але це не веде до будь-яких зобов’язань з боку НАТО щодо прийняття рішення відносно членства держави-партнера в НАТО на будь-якому етапі. Засідання в рамках Інтенсифікованого діалогу охоплюють широке коло політичних, військових, фінансових та безпекових питань, пов’язаних з питаннями членства в НАТО. Вони спрямовані на те, щоб дати можливість країнам, які претендують на членство, роз’яснити реальний зміст їх намірів та надати додаткову інформацію з відповідної проблематики.

Міжнародний секретаріат – орган НАТО, що забезпечує роботу Північноатлантичної ради та підпорядкованих комітетів, формується з громадян держав-членів Альянсу і забезпечує діяльність Ради, комітетів і робочих груп, що їй підпорядковані, а також Ради євроатлантичного партнерства, Постійної спільної ради НАТО-Росія, Комісії НАТО-Україна та Групи середземноморської співпраці і надає підтримку державам-членам НАТО і країнам-партнерам у процесі досягнення консенсусу та прийняття

рішень, відповідає за підготовку зустрічей і послідовне виконання рішень комітетів НАТО. До складу Міжнародного секретаріату, співробітники якого підпорядковані Генеральному секретареві, входять Канцелярія Генерального секретаря, п'ять робочих відділів, Відділ управління та Відділ фінансового контролю.

Протягом 2006-2007 років на засіданнях Комісії Україна-НАТО, під час неформальних консультацій, робочих груп тощо Україна постійно підтверджувала спрямування свого курсу на євроатлантичну інтеграцію. 9 липня 2007 року у штаб-квартирі НАТО в Брюсселі відбулося спеціальне засідання Комісії Україна-НАТО на рівні послів, присвячене 10-й річниці підписання Хартії про особливе партнерство між Україною та НАТО, на якому було підтверджено незмінність євроатлантичного курсу України, спрямованого на досягнення її стратегічної мети – повноправного членства в Альянсі. На користь цього говорить те, що Україна на сьогодні є єдиною країною-партнером, яка бере участь у всіх поточних операціях під проводом НАТО.

Хартія про особливе партнерство між НАТО та Україною – документ, в якому країни-члени НАТО підтвердили свою підтримку суверенітету та незалежності України, її територіальної цілісності, демократичного розвитку, економічного процвітання, статусу без'ядерної держави, принципу недоторканності кордонів. Підписана у 1997 році на Мадридському саміті глав держав та урядів НАТО, керівниками НАТО та Президентом України Л.Д.Кучмою.

Під час засідання було визначено, що створені дієві механізми співпраці між Україною та НАТО протягом десяти років зміцнили безпеку на євроатлантичному просторі, а запровадження Плану дій Україна – НАТО в 2002 році та розпочатий у 2005 році Інтенсифікований діалог з питань членства та відповідних реформ стали інструментами сприяння прогресу України на шляху досягнення євроатлантичних стандартів.

ВНУТРІШНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ УКРАЇНИ ЩОДО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Важливе значення для забезпечення ефективного процесу євроатлантичної інтеграції мають прийняті у 1998, 2001 та 2004 роках Державні програми з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України для підвищення ефективності співробітництва України з НАТО та з метою дальшої реалізації положень Хартії про особливе партнерство між Україною і Організацією Північноатлантичного договору.

Враховуючи те, що стратегічною метою України є повномасштабна інтеграція до європейських та євроатлантичних структур та повноправна участь у системі загальноєвропейської безпеки, держава спрямовує свою діяльність на розвиток конструктивного співробітництва з існуючими на європейському континенті структурами безпеки – Організацією Північноатлантичного договору, Європейським Союзом, Західноєвропейським Союзом, Радою євроатлантичного партнерства, Організацією з питань безпеки та співробітництва в Європі та Радою Європи. В цьому контексті Україна розглядає НАТО як найбільш ефективну структуру колективної безпеки в Європі і вагому складову системи загальноєвропейської безпеки.

Державна програма розрахована на період до 2001 року і має на меті забезпечення повного і якісного виконання Хартії. Вона розроблена на основі та в розвиток відповідних положень Конституції України, Основних напрямів зовнішньої

політики України, Воєнної доктрини України, Концепції національної безпеки України та інших нормативно-правових актів.

Загальну координацію та контроль діяльності органів виконавчої влади з реалізації Програми, формування і виконання Робочого плану імплементації Хартії та індивідуальної програми партнерства, з досягнення цілей взаємосумісності за процесом планування та оцінки, а також з реалізації інших заходів співробітництва з НАТО здійснюють Президент України, Рада національної безпеки і оборони України та за їх дорученням Державна міжвідомча комісія з питань співробітництва України з НАТО. Організаційне забезпечення діяльності ДМК покладається на Апарат Ради національної безпеки і оборони України.

Програмою виділено пріоритетні сфери співробітництва, визначена мета, механізми та напрями співробітництва, визначені відповідальні у кожній з галузей та сфер діяльності:

- **політична** – підвищення рівня гарантій політичної незалежності, територіальної цілісності та непорушності кордонів України, запобігання виникненню загроз стабільності і безпеці у регіоні Центральної та Східної Європи, прискорення інтеграції України до європейських та євроатлантичних структур, які забезпечують стабільність та безпеку на континенті, забезпечення участі України у процесі розбудови нової архітектури європейської безпеки, розширення та зміцнення позицій України у механізмах, створених під егідою НАТО. Відповідальність за здійснення заходів співробітництва у політичній сфері покладається на МЗС;

- **цивільно-військова** – забезпечення поступового впровадження в Україні системи цивільного керівництва Збройними Силами та іншими військовими формуваннями, а також демократичний контроль за їх діяльністю. Координацію співробітництва у сфері цивільно-військових відносин здійснюють Рада національної безпеки і оборони, Кабінет Міністрів та Міністерство закордонних справ України;

- **воєнна** – воєнно-політичне співробітництво України з НАТО (зміцнення довіри і партнерства з державами-членами НАТО та країнами-партнерами на основі принципів взаєморозуміння, відкритості та співпраці у воєнній сфері; сприяння з боку Альянсу забезпеченню національної безпеки України від зовнішніх воєнних викликів і загроз, налагодженню плідної оборонної співпраці України з її сусідами; сприяння реформуванню воєнної організації України, передусім її основи – Збройних Сил та військово-промислового комплексу; забезпечення належної участі України у заходах по підтримці миру, безпеки і стабільності в Європі, в тому числі у запобіганні воєнним конфліктам та у врегулюванні кризових ситуацій. Відповідальність за здійснення заходів співробітництва у воєнно-політичній сфері покладається на Міністерство оборони України); Військове співробітництво України з НАТО (використання досвіду і допомоги держав-членів НАТО та країн-партнерів для реформування і будівництва Збройних Сил та інших військових формувань України, включаючи удосконалення механізмів соціального захисту військовослужбовців, вдосконалення нормативно-правової бази співробітництва у військовій сфері та миротворчої діяльності, створення умов для запровадження в державі механізмів демократичного і цивільного керівництва та контролю за їх діяльністю; підвищення взаємосумісності органів управління, підрозділів та частин Збройних Сил України з Об'єднаними збройними силами (ОЗС) НАТО, покликаної забезпечити їхню спроможність діяти разом при виконанні спільних завдань; підготовка військових контингентів Збройних Сил України і Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, а також військової інфраструктури держави для взаємодії з ОЗС НАТО під час проведення миротворчих, пошуково-рятувальних та інших місій і завдань; набуття знань щодо військових доктрин, стратегії і тактики застосування ОЗС НАТО та країн-партнерів. Відповідальність за здійснення заходів спів-

робітництва у військовій сфері, їх планування, координація та контроль за їх виконанням покладаються у Міністерстві оборони України на Генеральний штаб Збройних Сил України, а у Національній гвардії України – на Головне управління командувача Національної гвардії України); Інформаційна підтримка співробітництва у воєнній сфері (відповідальність за здійснення інформаційної підтримки співробітництва у воєнній сфері покладається на Міністерство оборони України);

Об'єднані збройні сили НАТО – збройні сили НАТО, їх основна частина, що складається з об'єднань, з'єднань і частин сухопутних військ і ВПС країн-учасниць блоку. Керуються верховним командуванням НАТО в Європі.

Стратегічна концепція НАТО – заява про головні цілі та завдання НАТО в галузі безпеки, колективної оборони, діяльності з врегулювання криз та партнерства; вища директива щодо політичних та військових засобів, необхідних для досягнення визначених стратегічних цілей Альянсу. Спрямована на забезпечення загальних напрямів розробки детальних політичних та військових планів. В стратегії розкриваються питання Європейської системи безпеки і оборони, запобігання конфліктів і врегулювання криз, партнерства, співробітництва, розширення НАТО, контролю за озброєннями, непоширення зброї масового знищення. Стратегія містить директиви збройним силам НАТО, найважливішими з яких є питання спроможності ефективної боротьби з силами супротивника, мобільності і можливості швидкого розгортання, життєздатності сил та інфраструктури, сталості і взаємної сумісності, у тому числі з підрозділами країн-партнерів НАТО, утримання пропорції ядерних і звичайних озброєнь в Європі.

- **галузь озброєнь** – досягнення визначених Україною цілей взаємосумісності з НАТО у галузі озброєнь; здійснен-

ня з державами-членами НАТО спільних розробок і виробництва озброєння та військової техніки (ОВТ); вивчення і запровадження досвіду держав-членів НАТО у сфері планування розвитку ОВТ, їх замовлення і технічного забезпечення та маркетингової діяльності на світовому ринку озброєнь; вдосконалення режиму контролю за експортом озброєнь та передачею супутніх технологій. Відповідальність за здійснення заходів співробітництва у галузі озброєнь покладається на Міністерство оборони, Міністерство промислової політики, Державний комітет України по стандартизації, метрології та сертифікації та Державну службу експортного контролю України;

- **воєнна економіка** – сприяння розвитку військово-економічного співробітництва між Україною і НАТО та її державами-членами; оптимізація воєнних бюджетів; забезпечення ефективності роботи оборонної промисловості; залучення інвестицій до розвитку підприємств ВПК України. Відповідальність за здійснення заходів співробітництва у галузі воєнної економіки покладається на Міністерство економіки, Міністерство промислової політики та Міністерство оборони України;

- **галузь надзвичайних ситуацій цивільного характеру** – залучення світового досвіду, фінансових і технологічних ресурсів для підвищення ефективності діяльності МНС, частин і підрозділів військ цивільної оборони; використання національного потенціалу, сил і засобів МНС у пошуково-рятувальних операціях та інших міжнародних програмах; створення договірно-правової бази для розвитку співробітництва з НАТО, її державами-членами та країнами-партнерами щодо запобігання надзвичайним ситуаціям транскордонного і національного рівнів та реагування на такі ситуації; досягнення формуваннями МНС, призначеними для виконання завдань Програми ПЗМ, цілей сумісності та здатності діяти разом із силами НАТО і країн-партнерів з метою участі в пошуково-рятувальних та гуманітарних операціях. Відповідальність за

здійснення заходів співробітництва у галузі надзвичайних ситуацій цивільного характеру покладається на Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи (МНС);

- **галузь боротьби з організованою злочинністю, тероризмом, нелегальним переміщенням зброї, технологій подвійного призначення, радіоактивних і наркотичних речовин** – координація дій у сфері боротьби з міжнародним тероризмом, організованою злочинністю, контрабандою наркотиків і зброї, нелегальною передачею технологій подвійного призначення; запобігання незаконному переміщенню через кордони України радіоактивних матеріалів, зброї та наркотичних речовин; запозичення досвіду боротьби держав-членів НАТО з організованою злочинністю, контрабандою наркотиків та тероризмом; отримання експертної підтримки з боку НАТО для реалізації національних програм у цій сфері. Відповідальність за здійснення заходів співробітництва у галузі боротьби з організованою злочинністю, тероризмом, нелегальним переміщенням зброї, технологій подвійного призначення, радіоактивних і наркотичних речовин покладається на Міністерство внутрішніх справ (МВС), Службу безпеки, Державну митну службу та Державний комітет у справах охорони державного кордону України;

- **галузь науки і технологій** – залучення потенціалу та можливостей НАТО та її держав-членів для вирішення національних проблем у галузі науки та технологій; обмін результатами наукових досліджень у сферах роззброєння, екологічної безпеки, високих технологій і комп'ютеризації; участь у наукових програмах та проектах, які здійснюються під егідою НАТО. Відповідальність за здійснення заходів співробітництва у галузі науки і технологій покладається на Міністерство України у справах науки і технологій;

- **галузь охорони довкілля** – вдосконалення роботи державних органів з питань охорони довкілля, включаючи сфери ядерної, хімічної та біологічної безпеки; запозичення досвіду

НАТО та її держав-членів щодо зменшення негативного впливу на довкілля оборонних об'єктів та діяльності військових формувань; вирішення питань, пов'язаних з рекультивацією земельних ділянок, на яких розміщалися військові об'єкти. Відповідальність за здійснення заходів співробітництва у галузі охорони довкілля покладається на Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України;

- **сфера телекомунікаційних та інформаційних систем** – підтримка процесів взаємодії України з НАТО за допомогою впровадження та використання можливостей сучасних систем зв'язку та інформаційних технологій. Відповідальність за здійснення заходів співробітництва у сфері телекомунікаційних та інформаційних систем покладається на Національне агентство з питань інформатизації при Президентові України та Міністерство оборони України;

- **галузь стандартизації** – забезпечення такого ступеня гармонізації українських стандартів із стандартами НАТО, який би дозволяв досягти необхідного рівня взаємосумісності при здійсненні співробітництва НАТО і України у воєнній сфері, у галузі озброєнь та деяких інших сферах. Відповідальність за здійснення заходів співробітництва у галузі стандартизації, метрології та сертифікації, Міністерство промислової політики і Міністерство оборони України;

- **сфера управління повітряним рухом** – досягнення взаємосумісності з НАТО в організації та управлінні повітряним рухом. Відповідальність за здійснення заходів співробітництва у сфері управління повітряним рухом покладається на Міністерство оборони та Міністерство транспорту України;

- **космічна галузь** – здійснення спільних досліджень та реалізація спільних проектів у космічній галузі; запозичення Україною досвіду НАТО та її держав-членів, набутого у космічній галузі. Відповідальність за здійснення заходів співробітництва у космічній галузі покладається на Національне космічне агентство України (НКАУ).

Співробітництво здійснюється шляхом підготовки і виконання відповідної частини індивідуальної програми партнерства, Робочого плану імплементації Хартії та підтримання прямих контактів з Політичним директором НАТО, а також використовуючи механізми РЄАП та Комісії Україна-НАТО, здійснення візитів високого рівня, проведення двосторонніх консультацій і переговорів з політичним керівництвом НАТО, її держав-членів та країн-партнерів, відповідних спільних симпозиумів, семінарів, досліджень та діяльності робочих груп. а також використовуючи відповідні спільні симпозиуми, семінари, курси, дослідження з питань цивільно-військових відносин та діяльність робочих груп. Після завершення терміну дії цієї Програми співробітництва її положення підлягають перегляду та оновленню. Тому наступною стала Державна програма співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору (НАТО) на 2001 – 2004, роки розроблена з урахуванням ставлення України до НАТО як до найбільш ефективної структури колективної безпеки в Європі. Україна розширює участь у роботі РЄАП та в Програмі “Партнерство заради миру”, враховуючи значний внесок Альянсу у підтримання миру, стабільності та загального клімату довіри на євроатлантичному просторі, у створення нової архітектури безпеки в Європі, поглиблення процесів роззброєння, контролю над озброєннями і нерозповсюдження зброї масового знищення.

Метою Програми є:

- визначення пріоритетних напрямів співробітництва з НАТО на період до 2004 року;
- поглиблення співробітництва України з НАТО в рамках Хартії, РЄАП та Програми “Партнерство заради миру” з тим, щоб вивести його на якісно новий рівень відносин особливого партнерства;
- розширення двостороннього співробітництва України з державами-членами НАТО та державами-партнерами;

- удосконалення механізмів співробітництва з НАТО, а також координація та контроль за його здійсненням;
- визначення Програми як основи для формування щорічного Робочого плану імплементації Хартії та Індивідуальної програми партнерства та інструменту, що забезпечує їх виконання;
- досягнення цілей партнерства, визначених Україною в процесі планування та оцінки сил у рамках ПЗМ;
- забезпечення поглиблення зв'язків центральних органів виконавчої влади України, що беруть участь у реалізації Хартії, з відповідними структурами НАТО;
- сприяння ефективному використанню центральними органами виконавчої влади і установами України результатів співробітництва з НАТО;
- створення дійового механізму інформаційного забезпечення співробітництва з НАТО, сприяння поширенню в українському суспільстві об'єктивної інформації про її діяльність;
- досягнення до кінця 2004 року виконання повною мірою завдань, визначених Програмою.

Керівництво діяльністю з реалізації Програми покладене на Президента України, загальний контроль та координація – на Раду національної безпеки і оборони України та Державну міжвідомчу комісію з питань співробітництва України з НАТО, а поточний контроль – на Міністерство закордонних справ України.

Зважаючи на те, що загальний напрям державної політики залишився незмінним, проте позитивний розвиток співпраці вимагав зміни пріоритетів, що й знайшло своє відображення в напрямках та механізмах реалізації Програми, а саме:

а) співробітництво у політичній сфері передбачає забезпечення реалізації державної політики, спрямованої на європейську та євроатлантичну інтеграцію, підвищення рівня гарантій незалежності, територіальної цілісності та непорушності кордонів України, її національної безпеки; сприяння по-

ширенню принципів демократії, додержання прав і свобод людини і громадянина, верховенства права в Україні, зміцнення стабільності і безпеки в регіоні Центральної і Східної Європи та на євроатлантичному просторі в цілому, забезпечення повноправної участі України у процесі розбудови загальноєвропейської структури безпеки;

б) співробітництво у сфері безпеки і оборони має на меті:

- забезпечення поступового впровадження в Україні системи демократичного цивільного керівництва ЗСУ та іншими військовими формуваннями і контролю за їх діяльністю;

- зміцнення довір'я, взаєморозуміння і партнерських відносин з НАТО, її державами-членами та державами-партнерами у военній сфері, організацію за підтримки Альянсу сучасної системи оборони України, здатної адекватно реагувати на зовнішні военні виклики і загрози, проведення плідного співробітництва в оборонній сфері з сусідніми країнами, одержання допомоги для реформування військової організації нашої держави, насамперед ЗСУ та оборонно-промислового комплексу, забезпечення участі України в міжнародних зусиллях щодо підтримання миру, безпеки і стабільності в Європі, в тому числі в запобіганні воєнним конфліктам та врегулюванні кризових ситуацій;

- використання досвіду і допомоги держав-членів НАТО та держав-партнерів для реформування і розвитку ЗСУ, включаючи вдосконалення механізмів соціального захисту військово-вслужбовців, нормативно-правової бази військового співробітництва та миротворчої діяльності, створення умов для впровадження засад цивільного керівництва та контролю за діяльністю у військовій сфері, підвищення взаємосумісності органів управління, підрозділів та частин ЗСУ, насамперед виділених Україною для участі у Програмі ПЗМ, з Об'єднаними збройними силами (ОЗС) НАТО, підготовку військових контингентів ЗСУ та відповідної інфраструктури для взаємодії з ОЗС НАТО під час проведення миротворчих, антитерористичних, пошукових, рятувально-відновлювальних та інших мі-

сій і завдань, досягнення національних цілей воєнної реформи для виконання завдань Державної програми реформування та розвитку Збройних Сил України на період до 2005 року, пошук форм і механізмів співробітництва Збройних Сил України з військовими формуваннями держав – членів НАТО для реагування на нові види загроз національній безпеці, в тому числі з боку терористичних організацій із застосуванням ЗМЗ;

- підготовку та участь миротворчих контингенту і персоналу ЗСУ в операціях з підтримання миру або примусу до миру, забезпечення участі підрозділів і представників ЗСУ у складі багатонаціональних загальновійськових оперативного-тактичних сил та об'єднаних багатонаціональних штабів, удосконалення системи підготовки особового складу ЗСУ для виконання миротворчих завдань та розвиток відповідної матеріально-технічної бази;

- досягнення рівня взаємосумісності в озброєннях та військовій техніці (ОВТ), достатнього для належної взаємодії між Збройними Силами України та збройними силами держав – членів НАТО і країн-партнерів під час виконання спільних завдань, налагодження кооперації з державами-членами НАТО з питань розроблення і виробництва ОВТ, впровадження досвіду держав-членів НАТО у плануванні розвитку ОВТ, їх закупівлі та підтримання у боєздатному стані, здійснення гармонізації національних стандартів у сфері озброєнь з відповідними стандартами НАТО;

- в) співробітництво у невійськових галузях передбачає:*

- узагальнення світового досвіду та залучення фінансових і технічних ресурсів для підвищення ефективності захисту населення і території України від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, створення необхідних передумов для участі сил і засобів МНС у пошуково-рятувальних, миротворчих та гуманітарних операціях та інших міжнародних акціях, досягнення формуваннями МНС, призначеними для виконання завдань Програми ПЗМ, цілей сумісності та здатності до взаємодії з силами НАТО і держав-партнерів

в ході пошуково-рятувальних та гуманітарних операцій, удосконалення договірно-правової бази співробітництва з НАТО, її державами-членами та державами-партнерами щодо запобігання надзвичайним ситуаціям транскордонного і національного рівнів та реагування на такі ситуації;

- зміцнення науково-технологічного потенціалу України шляхом участі українських науковців у Науковій програмі НАТО, залучення допомоги НАТО та її держав-членів до виконання державних наукових та науково-технічних програм, розширення науково-технічних можливостей України в галузі охорони довкілля, раціональне використання та відтворення природних ресурсів України;

- зміцнення економічної безпеки України, впровадження світового досвіду оптимізації оборонних бюджетів, забезпечення ефективності роботи оборонно-промислового комплексу України, сприяння розвитку економічного співробітництва між Україною та державами-членами НАТО і державами-партнерами;

- досягнення взаємосумісності між підрозділами об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху України і суміжних держав-членів НАТО та держав-партнерів для забезпечення спроможності виконання спільних завдань, впровадження досвіду і використання допомоги держав-членів НАТО та держав-партнерів для розвитку і вдосконалення об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху, підготовка її персоналу до тісної взаємодії з НАТО під час проведення миротворчих, антитерористичних та пошуково-рятувальних операцій, поглиблення регіонального співробітництва з відповідними органами держав-членів НАТО та держав-партнерів;

- здійснення спільних досліджень та проектів, а також обмін досвідом між Україною і НАТО, її державами-членами та державами-партнерами;

- забезпечення спільних із державами-членами НАТО дій у боротьбі з міжнародним тероризмом, наркобізнесом,

нелегальним переміщенням зброї, технологій подвійного призначення і радіоактивних речовин, а також запозичення їх досвіду та одержання експертної підтримки з боку НАТО, її держав-членів та держав-партнерів для реалізації відповідних національних програм;

- запозичення досвіду держав-членів НАТО та держав-партнерів у реформуванні сил внутрішньої безпеки, визначенні їх статусу та порядку застосування;

2) *співробітництво з питань удосконалення правової бази здійснюватиметься* шляхом продовження формалізації відносин міністерств, інших центральних органів виконавчої влади України з відповідними структурами НАТО через укладення двосторонніх угод в окремих сферах співробітництва у форматі Меморандумів про взаєморозуміння, угод, обмін листами тощо, які відповідали б духу особливого партнерства України з Альянсом;

д) інформаційне забезпечення співробітництва.

Іншим важливим кроком стала розробка та прийняття Державної програми з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України на наступний період.

Державна програма на 2004-2007 роки поєднала в собі прагнення України до інтеграції в ЄС та НАТО і була розроблена з метою забезпечення реалізації державної політики у сфері європейської і євроатлантичної інтеграції, широкої і постійної громадської підтримки цієї політики, створення передумов для поглиблення і розширення відносин України з Європейським Союзом та Організацією Північноатлантичного договору.

Державна програма з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України складається з трьох документів:

- Державна програма підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції України на 2004-2007 роки;

- Державна програма інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2004-2007 роки;

- Державна програма інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2004-2007 роки.

Прийняття Державної програми підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції України на 2004-2007 роки було обумовлено необхідністю створення цілісної ефективної системи підготовки висококваліфікованих управлінців, удосконалення професійної підготовки фахівців з метою формування кадрового потенціалу для забезпечення реалізації державної політики у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції, створення передумов для набуття Україною членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору.

Метою програми є забезпечення потреб органів державної влади та органів місцевого самоврядування у фахівцях з високим рівнем професіоналізму, здатних компетентно і відповідально на державному, регіональному та місцевому рівнях виконувати завдання щодо реалізації стратегії інтеграції України до ЄС та НАТО. Відповідно основними завданнями стали: визначення рівня кадрового забезпечення органів державної влади, органів місцевого самоврядування фахівцями з питань європейської та євроатлантичної інтеграції; визначення мережі навчальних закладів, структури та обсягів підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції; створення ефективного механізму функціонування системи кадрового забезпечення органів державної влади, органів місцевого самоврядування, які забезпечують реалізацію державної політики у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції України.

Успішне виконання Програми протягом зазначеного терміну повинне забезпечити створення ефективної системи підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації фахівців з питань європейської та євроатлантичної інтеграції для задоволення потреб органів державної влади, органів місцевого самоврядування; підвищення ефективності роботи органів державної влади, органів місцевого самоврядування з

реалізації стратегічних документів щодо інтеграції України до Європейського Союзу та Організації Північноатлантичного договору; створення додаткових передумов для входження України в європейський політичний, економічний, безпековий, правовий, науковий, освітній та культурний простір.

Державна програма інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2004-2007 роки розроблена з урахуванням того важливого значення, яке набуває активізація інформування громадськості про цілі, перспективи, здобутки та актуальні питання євроатлантичної інтеграції України, про діяльність щодо реалізації стратегічного курсу України на вступ до Організації Північноатлантичного договору та оприлюднення об'єктивної інформації про діяльність НАТО.

Метою Програми є:

- підвищення рівня інформованості громадян України про євроатлантичні інтеграційні процеси, НАТО та її розвиток, переваги членства в цій організації, напрямки, стан та перспективи співробітництва України з НАТО;
- підвищення рівня обізнаності молоді щодо євроатлантичної інтеграції України;
- залучення громадян, громадських і політичних діячів України, представників НАТО та держав – членів НАТО до обговорення актуальних питань, напрямів, організаційних форм співробітництва України з НАТО; забезпечення підтримки державної політики євроатлантичної інтеграції громадянами України.

Успішне виконання Програми протягом установленого періоду повинне забезпечити:

- реалізацію державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції;
- одержання громадянами України об'єктивної інформації про євроатлантичні інтеграційні процеси, цілі,

принципи та основні напрями діяльності НАТО, переваги членства в цій організації, стан та перспективи євроатлантичної інтеграції України;

- усвідомлення громадянами України значення для національних інтересів реалізації цілей державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції;
- формування широкої громадської підтримки курсу України на євроатлантичну інтеграцію та, зокрема, набуття Україною членства в НАТО.

Таким чином, Україна, розуміючи важливість та необхідність чіткого визначення не тільки стратегічних цілей і пріоритетів у сфері євроатлантичної інтеграції, але й розробки та практичного впровадження дієвих практичних кроків на цьому шляху, поступово формує відповідну нормативно-правову базу, що повинна забезпечити регулювання процесу євроатлантичної інтеграції з урахуванням національних інтересів держави.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Система координації процесом євроатлантичної інтеграції визначена Указом Президента України “Про Національну систему координації співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору”, прийнятим 13 березня 2006 року з метою забезпечення виконання пріоритетних завдань щодо подальшого розвитку відносин України з Організацією Північноатлантичного договору, поглиблення співробітництва України з державами-членами НАТО та досягнення критеріїв членства України в НАТО.

Відповідно до Указу національну систему координації співробітництва України з НАТО становлять органи виконавчої влади України, інші державні органи, спеціально уповноважені особи, діяльність яких пов'язана або спрямована на реалізацію державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції, зокрема:

- Рада національної безпеки і оборони України розглядає на своїх засіданнях та подає на розгляд Президенту України пропозиції щодо визначення стратегічних і концептуальних підходів та напрямів розвитку співробітництва України з НАТО;

- Кабінет Міністрів України забезпечує, в тому числі через урядовий комітет з питань правової політики, оборони, міжнародного співробітництва та європейської інтеграції, реалізацію державної політики щодо співробітництва України з

НАТО, зокрема щодо досягнення критеріїв членства України в НАТО;

- національні координатори співробітництва України з НАТО сприяють виконанню центральними органами виконавчої влади, державними органами завдань у відповідних сферах співробітництва з НАТО, в тому числі щодо підготовки України до вступу в НАТО.

Зазначеним Указом утворено Міжвідомчу комісію з питань підготовки України до вступу в НАТО та визначено національних координаторів як спеціально уповноважених осіб, діяльність яких спрямована на реалізацію державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції. На національних координаторів покладені наступні обов'язки:

- сприяння виконанню відповідними центральними органами виконавчої влади, державними органами завдань у відповідних сферах співробітництва з НАТО, в тому числі щодо підготовки України до вступу в НАТО;

- участь у підготовці заходів, здійснюваних відповідними центральними органами виконавчої влади, державними органами щодо розвитку співробітництва з НАТО;

- забезпечення реалізації центральними органами виконавчої влади, державними органами заходів щорічних цільових планів Україна – НАТО в рамках Плану дій Україна – НАТО, Індивідуальних програм партнерства Україна – НАТО, галузевих планів співробітництва з НАТО та державами – членами Північноатлантичного альянсу;

- забезпечення належної підготовки та участі делегацій, представників України у засіданнях спільних груп Україна – НАТО у визначених сферах, консультаціях та експертних зустрічах з представниками Північноатлантичного альянсу;

- підготовка та внесення на розгляд Міжвідомчої комісії пропозиції щодо вдосконалення та поглиблення співробітництва України з НАТО у визначених сферах;

- здійснення відповідно до порядку денного засідань Міжвідомчої комісії підготовки необхідних матеріалів та про-

ектів її рішень з питань, що стосуються визначених сфер співробітництва України з Північноатлантичним альянсом;

- забезпечення згідно зі своєю компетенцією виконання рішень Міжвідомчої комісії у відповідних сферах співробітництва з НАТО;

- участь у підготовці пропозицій до бюджетних запитів щодо обсягів фінансування відповідних напрямів співробітництва України з НАТО.

Загальну координацію діяльності та заходів, спрямованих на європейську і євроатлантичну інтеграцію України, здійснює Уповноважений України з питань європейської і євроатлантичної інтеграції, який:

- забезпечує послідовне здійснення органами виконавчої влади діяльності та заходів, спрямованих на європейську і євроатлантичну інтеграцію України; організовує проведення аналізу ефективності політики України у відносинах з Європейським Союзом та Організацією Північноатлантичного договору, результатів діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, спрямованої на створення передумов для набуття Україною членства в ЄС та НАТО; бере участь у проведенні моніторингу виконання актів Президента України, Кабінету Міністрів України у сфері європейської і євроатлантичної інтеграції України, а також виконання Плану дій Україна – НАТО та щорічних цільових планів Україна – НАТО, рішень Державної ради з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України, відповідних міжнародних зобов'язань України;

- організовує підготовку та внесення в установленому порядку пропозицій Президентів України, Кабінету Міністрів України щодо вдосконалення політики європейської і євроатлантичної інтеграції України та механізмів їх реалізації, зокрема щодо підготовки проектів законів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України з цих питань, бере участь у розробленні таких проектів; забезпечує загальну координацію роботи із залучення і використання міжнародної

технічної та фінансової допомоги, спрямованої на підтримку європейської і євроатлантичної інтеграції України; забезпечує прозорість процесу реалізації заходів з європейської і євроатлантичної інтеграції України, зокрема шляхом інформування громадськості про цілі, стан та досягнуті в цьому процесі результати; забезпечує здійснення заходів щодо інформування громадськості про діяльність ЄС та євроатлантичних структур; сприяє поширенню в Україні досвіду іноземних держав у сфері європейської і євроатлантичної інтеграції.

Спроможність інституцій держави вирішувати складні проблеми, що виникають на шляху інтеграції до світового співтовариства, обумовлює пріоритетне завдання – забезпечення сталого інституційного розвитку органів державної влади водночас із формуванням у них потужного потенціалу прийняття гнучких рішень на основі розширеної координації спільних дій, відповідного контролю за прийняттям та реалізацією рішень. Функціонування інституцій в існуючому правовому полі держави, нагальна потреба приведення національного законодавства у відповідність до норм європейського права потребують закріплення в нормативно-правових документах особливостей інституційного забезпечення процесу євроатлантичної інтеграції України.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Зовнішньополітичний та безпековий вектор Плану дій Україна – НАТО.
2. Механізм правового регулювання процесу євроатлантичної інтеграції України.
3. Інтенсифікований діалог з НАТО з питань набуття членства.
4. Нормативно-правові витоки євроатлантичної інтеграції України.
5. Реформа у галузі оборони і безпеки за Планом дій Україна-НАТО.
6. Функціональна та інституційна складова процесу євроатлантичної інтеграції України.
7. Військова реформа в Україні в контексті євроатлантичної інтеграції.
8. Україна в системі міжнародної та європейської безпеки.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Актуальні проблеми державного управління процесами європейської та євроатлантичної інтеграції: Наук.-інформ. збірник / В.П. Горбулін (заг.ред.); Нац. центр з питань євроатлантичної інтеграції України — К.: Євроатлантикінформ, 2005. — 248с. — (Дослідж. і розробки у сфері євроатлантичної інтеграції України; Вип. 15). — Бібліогр.: в кінці статей.
2. Актуальні проблеми інтеграції України в НАТО: громадська думка та експертні оцінки: Зб. науково-аналітичних матеріалів / В.П. Горбулін (заг.ред.); Нац. центр з питань євроатлантичної інтеграції України. — К.: Євроатлантикінформ, 2005. — 224 с. — (Дослідж. і розробки у сфері євроатлантичної інтеграції України; Вип.4, ч.1).
3. Актуальні проблеми інтеграції України в НАТО: громадська думка та експертні оцінки: Зб. науково-аналітичних матеріалів / В.П. Горбулін (заг.ред.); Нац. центр з питань євроатлантичної інтеграції України. — К.: Євроатлантикінформ, 2005. — 208 с. — (Дослідж. і розробки у сфері євроатлантичної інтеграції України; Вип.4, ч.2).
4. Актуальні проблеми оцінки ризиків і загроз національній безпеці в контексті євроатлантичної інтеграції України: Наук.-інформ. зб. Вип. 9 / Ред.: В.П.Горбулін; Нац. центр з питань євроатлантичної інтеграції України. — К.: Євроатлантикінформ, 2005.
5. Богданович В.Ю., Єжеєв М.Ф. Геополітика і національна безпека: Навчальний посібник: У 2 ч.: Основи геополітики. — Ч. 1. — К.: Вид-во НАДУ, 2005.
6. Горбулін В.П. Стратегія взаємовідносин України з НАТО: ретроспективний огляд // Україна-НАТО. — 2004. — № 1.

7. Гречанінов В. Шляхом євроатлантичної інтеграції // Політика і час. – 2002. – № 2.
8. Євроатлантична інтеграція України: військово-політичні аспекти: Моногр. / Т.В.Брежнева, О.І.Їжак, А.І.Шевцов. – Д.: Пороги, 2003.
9. Євроатлантична інтеграція України: інституції, політика і практика. – К.: Фонд «Європа ХХІ», 2003.
10. Закони України та інші нормативно-правові акти щодо європейської та євроатлантичної інтеграції України. – [http // www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
11. Історія, теорія і практика європейської та євроатлантичної інтеграції України: Енциклопед. довід. / С.О.Телешун (кер. творч. кол.), В.Д.Бакуменко, Д.В.Вітер та ін.; За заг. ред. В.Д.Бакуменка, С.О.Телешуна. – К.: Вид-во НАДУ, 2006.
12. Кривцова В. НАТО: історія становлення, механізми діяльності і співробітництва в Україною // Актуальні питання євроатлантичної інтеграції України. (Серія: Дослідження і розробки у сфері євроатлантичної інтеграції України.) – К.: Національний центр з питань євроатлантичної інтеграції України. – 2005. – Вип. 5.
13. Ліпкан В.А. Національна безпека України: нормативно-правові аспекти забезпечення: Моногр. – К.: Текст, 2003.
14. Миротворча діяльність України: кооперація з НАТО та іншими структурами європейської безпеки / Л.С.Голопатюк; Нац. ін-т стратег. дослідж. при Адмін. Президента України, Королів. ін-т міжнар. справ. – К.: Стилос, 2002.
15. Міжнародні відносини і євроатлантична інтеграція України: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В.І.Абрамов, Л.С.Голопатюк, О.Ф.Деменко, П.О.Демчук, П.О.Казенко; Ред.: Л.С.Голопатюк; Нац. акад. оборони України. – К.: НАОУ, 2005.
16. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 роки): Підручник / Гайдуков Л.Ф., Кремень В.Г., Губерський Л.В. та ін.. – К.: Либідь, 2001.
17. Міжнародні відносини та проблеми євроатлантичної інтеграції: Навч. посіб. / П.О.Демчук; Нац. акад. оборони України. – К.: ППП, 2004.

18. Місце України в НАТО. – К.: Центр “Демократичні ініціативи”, 2006.
19. НАТО в сучасних євроатлантичних відносинах: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.С.Полторацький; Дипломат. акад. України при М-ві закордон. справ України. – К., 2005.
20. Нормативно-правове забезпечення процесів євроатлантичної інтеграції України: Матер. міжнарод. наук.-практ. конф. // Дослідження і розробки в сфері євроатлантичної інтеграції України. – 2004. – Вип. 1.
21. Організаційно-правові засади діяльності спеціальних служб держав НАТО: Моногр. / М.О.Будаков; СБУ. Наук. координац. центр Нац. акад. – К., 2004.
22. Основи європейської та євроатлантичної інтеграції України: Навчальний посібник. / В.В.Говоруха, В.Г.Бульба, Ю.П.Сурмін та ін.; За заг.ред. В.П.Горбуліна. – К.: ДП НВЦ “Євроатлантикінформ”, 2006.
23. Парламентський контроль над збройними силами: досвід європейських країн / Ред.: Г.М.Перепелиця; Нац. ін-т стратег. дослідж. при Адмін. Президента України, Женев. центр демократ. контролю над збройн. силами (Швейцарія). – К.: Стилос, 2002.
24. Система європейської безпеки і напрями воєнно-політичної інтеграції України до її структур (Політологічний аналіз): Моногр. / І.А.Храбан; Об’єдн. ін-т при Нац. акад. оборони України. – К.: Варта, 2005.
25. Тодоров І. Державно-правове забезпечення курсу України на вступ до НАТО в 2002-2004 роках // <http://www.intsecurity.dn.ua>.
26. Україна – НАТО: стратегічне партнерство: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Вип. 5. / Ред.: Ю.М.Бугай; Г.С.Стеценко; Упоряд.: П.Б.Вовк; Т.О.Шеремета; Міжнар. наук.-техн. ун-т, Луц. біотехн. ін-т. Центр інформації та документації НАТО в Україні. – Луцьк: Надстир’я, 2001.
27. Храбан І. У рамках євроатлантичного партнерства. НАТО, ЄС та європейська оборонна політика // Політика і час. – 2003. – № 1.

28. Charter on a distinctive partnership between The North Atlantic Treaty organization and Ukraine // NATO rev. – Brussels, 1997. – Vol. 45. – N 4. Special insert.
29. Civil-military relations in Post-Soviet Ukraine: Implications for domestic and regional stability / N. Mychajlyszyn // Armed Forces and Society. – 2002. – Vol. 28. – N 3.
30. Restraining NATO: Ukraine, Russia, and the West // Washington Quarterly. – 1997. – Vol. 20. – N 4.
31. Ukraine-NATO cooperation in civil emergency planning / V. Kalchenko // NATO rev. – Brussels, 1998. – Vol. 46. – N 3. Актуальні питання євроатлантичної інтеграції України: Зб. наук. пр. / В.П. Горбулін (ред.); Нац. центр з питань євроатлант. інтеграції України – К. : Євроатлантикінформ, 2005. – 364с. – (Дослідж. і розробки у сфері євроатлант. інтеграції України; Вип. 5).

ДОДАТКИ

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про Основні напрями зовнішньої політики України

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 1993, № 37, ст.379)

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

1. Схвалити Основні напрями зовнішньої політики України.
2. Рекомендувати Кабінету Міністрів України, Міністерству закордонних справ України, дипломатичним і консульським представництвам України за кордоном, іншим міністерствам та державним установам України, які беруть участь в реалізації зовнішньополітичного курсу України, керуватися в своїй роботі схваленими Верховною Радою України Основними напрямками зовнішньої політики України.
3. Рекомендувати Міністерству закордонних справ України викласти у пресі положення Основних напрямів зовнішньої політики України.

*Голова Верховної Ради України І.ПІЮЩ
м. Київ, 2 липня 1993 року № 3360-ХІІ*

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Становлення України як незалежної демократичної держави відбувається в період кардинальних політичних і економічних зрушень в українському суспільстві та історичних змін в системі міжнародних відносин, які характеризуються виникненням нових незалеж-

них держав, появою нових регіональних центрів сили в міжнародних відносинах, переходом від ери конфронтації до ери відкритості і співробітництва, зникненням військово-політичного та ідеологічного протистояння в Європі. Процес державотворення і побудови вільного громадянського суспільства в Україні збігається з її поступовим входженням до світового співтовариства і пошуками нею свого місця в сучасному складному, різноманітному і суперечливому світі.

З огляду на своє геополітичне становище, історичний досвід, культурні традиції, багаті природні ресурси, потужний економічний, науково-технічний та інтелектуальний потенціал Україна може і повинна стати впливовою світовою державою, здатною виконувати значну роль в забезпеченні політико-економічної стабільності в Європі.

Неодмінною умовою успішної реалізації Україною своїх можливостей є її активне і повномасштабне входження до світового співтовариства. Долаючи кризові явища в суспільстві і торуючи свій шлях у світ, Україна спирається на свої фундаментальні загальнонаціональні інтереси, відповідно до яких визначаються засади, напрями, пріоритети та функції її зовнішньої політики.

I. НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ УКРАЇНИ І ЗАВДАННЯ ЇЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ

Базовою вимогою у здійсненні зовнішньої політики України є якнайповніше і якнайефективніше забезпечення національних інтересів країни.

Національні інтереси України у сфері міжнародних відносин становлять три основні групи:

– стратегічні та геополітичні інтереси, пов'язані з забезпеченням національної безпеки України та захистом її політичної незалежності;

– економічні інтереси, пов'язані з інтегруванням економіки України у світове господарство;

– регіональні, субрегіональні, локальні інтереси, пов'язані із забезпеченням різноманітних специфічних потреб внутрішнього розвитку України.

З метою забезпечення національних інтересів України її зовнішня політика постійно спрямовується на виконання таких найголовніших завдань:

1. Утвердження і розвиток України як незалежної демократичної держави.
2. Забезпечення стабільності міжнародного становища України.
3. Збереження територіальної цілісності держави та недоторканності її кордонів.
4. Включення національного господарства у світову економічну систему для його повноцінного економічного розвитку, забезпечення потреб громадян і підвищення добробуту народу.
5. Захист прав та інтересів громадян України, її юридичних осіб за кордоном, створення умов для підтримання контактів з зарубіжними українцями і вихідцями з України, подання їм допомоги згідно з міжнародним правом.
6. Поширення у світі образу України як надійного і передбачуваного партнера.

II. ЗАСАДИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Розвиваючи принципові положення, визначені Актом проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. (1427-12), Зверненням до парламентів і народів світу від 5 грудня 1991 р., Постановою про ратифікацію Угоди про створення Співдружності незалежних держав від 10 грудня 1991 р. (1958-12) і Заявою Верховної Ради України з приводу укладення Україною угоди про Співдружність незалежних держав від 20 грудня 1991 р., Заявою про без'ядерний статус України від 24 жовтня 1991 р. і Постановою про додаткові заходи щодо забезпечення набуття Україною без'ядерного статусу від 9 квітня 1992 р., а також іншими документами, ухваленими Верховною Радою України, базуючись на суворому дотриманні загальноєвропейських норм і принципів міжнародного права, Статуту ООН, Хельсінкського заключного акта, Паризької хартії для нової Європи та інших документів НБСЄ, Українська держава реалізує зовнішню політику на таких засадах:

1. Україна здійснює відкриту зовнішню політику і прагне до співробітництва з усіма заінтересованими партнерами, уникаючи залежності від окремих держав чи груп держав.

2. Україна розбудовує свої двосторонні та багатосторонні відносини з іншими державами та міжнародними організаціями на основі принципів добровільності, взаємоповаги, рівноправності, взаємовигоди, невтручання у внутрішні справи.

3. Україна не є ворогом жодної держави.

4. Україна засуджує війну як знаряддя національної політики, додержується принципу незастосування сили та загрози силою і прагне до вирішення будь-яких міжнародних спорів виключно мирними засобами.

5. Україна не висуває територіальних претензій до сусідніх держав і не визнає жодних територіальних претензій до себе.

6. Україна неухильно дотримується міжнародних стандартів прав людини, забезпечує права національних меншин, які проживають на її території і вживає належних заходів до збереження національної самобутності зарубіжних українців згідно з нормами міжнародного права.

7. Україна виходить із того, що в сучасних умовах додержання прав людини не є лише внутрішньою справою окремих держав.

8. Україна додержується принципу неподільності міжнародного миру і міжнародної безпеки і вважає, що загроза національній безпеці будь-якої держави становить загрозу загальній безпеці і миру у всьому світі. У своїй зовнішній політиці вона обстоює підхід «безпека для себе – через безпеку для всіх».

9. Україна керується принципом примату права в зовнішній політиці, визнаючи пріоритет загальновизнаних норм міжнародного права перед нормами внутрішньодержавного права.

10. Україна беззастережно додержується принципу сумлінного виконання всіх своїх міжнародних зобов'язань і вважає належним чином ратифіковані договори частиною свого внутрішнього права.

11. Україна в своїй зовнішній політиці спирається на фундаментальні загальнолюдські цінності і засуджує практику подвійних стандартів у міждержавних стосунках.

12. Україна виступає проти присутності збройних сил інших держав на українській території, а також проти розміщення іноземних військ на територіях інших держав без їх ясно висловленої згоди, крім випадків застосування міжнародних санкцій відповідно до Статуту ООН.

13. Україна відповідно до міжнародного права здійснює неозброєні примусові санкційні заходи у випадках міжнародних правопорушень, які завдають їй шкоди.

14. Україна застосовує свої Збройні Сили у випадках актів збройної агресії проти неї та будь-яких інших збройних зазіхань на свою територіальну цілісність та недоторканність державних кордонів або на виконання своїх міжнародних зобов'язань.

15. Україна вважає себе, нарівні з усіма іншими колишніми радянськими республіками, правонаступницею Союзу РСР і не визнає будь-яких переваг і винятків з цього принципу для жодної з держав- правонаступниць без належним чином оформленої згоди всіх цих держав.

ІІІ. НАПРЯМИ, ПРІОРИТЕТИ ТА ФУНКЦІЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

А

Україна здійснює активну, гнучку і збалансовану зовнішню політику на таких головних напрямках:

1. Розвиток двосторонніх міждержавних відносин.
2. Розширення участі в європейському регіональному співробітництві.
3. Співробітництво в рамках Співдружності незалежних держав.
4. Членство в ООН та інших універсальних міжнародних організаціях.

Кожен з цих напрямів має комплекс пріоритетів, які зумовлюються національними інтересами України та її прагненням сприяти підтриманню регіонального і загального миру, забезпеченню міжнародної безпеки, вирішенню глобальних проблем людства.

1. Двосторонні міждержавні відносини

Пріоритетними стратегічними напрямками у сфері двосторонніх відносин є активний розвиток політичних, економічних, науково-технічних, культурних та інших стосунків з такими групами держав:

а) прикордонні держави

Прикордонні держави – найближче зовнішнє середовище, від взаємодії з яким безпосередньо залежить мир і стабільність по всій периферії кордонів України, її нормальний внутрішній розвиток, безперешкодне і широке спілкування із зовнішнім світом.

Першочерговим завданням в цій сфері є укладання повномасштабних договорів про добросусідство і співробітництво з усіма прикордонними державами з метою остаточного підтвердження існуючих державних кордонів, створення атмосфери взаємної довіри і поваги, розбудови дружніх і взаємовигідних партнерських відносин у всіх галузях. Необхідно вести лінію на розширення і вдосконалення правових підвалин співробітництва з цими державами, приділяючи особливу увагу створенню ефективних механізмів попередження та мирного врегулювання конфліктів або спорів.

Зовнішньополітичні зусилля мають бути постійно спрямовані на те, щоб прикордонні держави утворювали навколо України надійну смугу миру і стабільності. В цьому контексті кожна прикордонна держава є стратегічним партнером України.

У зв'язку з особливостями історичного розвитку і специфікою геополітичного і гео економічного положення України домінантою двосторонніх відносин з прикордонними державами є українсько-російські відносини. Для України вони є стосунками особливого партнерства, оскільки від їх характеру значною мірою залежатиме доля прогресивного демократичного розвитку як України, так і Російської Федерації, стабільність в Європі і в усьому світі. Протидіючи будь-яким територіальним претензіям чи спробам втручання у свої внутрішні справи, Україна вживатиме всіх заходів для переведення стосунків з Росією в русло справжнього добросусідства, взаємоповаги і партнерства. Україна спрямовуватиме свої зовнішньополітичні

зусилля на те, щоб стати надійним мостом між Росією і країнами Центрально-Східної Європи. В цьому контексті надзвичайно важливе завдання полягає в активізації діяльності, спрямованої на усвідомлення обома сторонами безперспективності і згубності курсу на конфронтацію в українсько-російських відносинах.

Зважаючи на необхідність підтримання військово-політичної і соціально-економічної стабільності в Центрально-Східній Європі, а також на життєво важливі національні інтереси України, в т.ч. в галузі безпеки, до головних пріоритетів на цьому напрямі належить розвиток тісних партнерських відносин з усіма сусідніми державами;

б) західні держави – члени ЄС та НАТО

Західним державам належить провідна роль в сучасній міжнародній системі, зокрема у всесвітньому економічному комплексі і в міждержавних інституційних механізмах управління глобальними і регіональними процесами. Виходячи з цього визначальною рисою зовнішньої політики України щодо цих держав є встановлення з ними відносин політичного і військового партнерства, взаємовигідного економічного співробітництва, широких культурних, наукових, гуманітарних зв'язків.

Розбудова стосунків з західноєвропейськими державами створить умови для відновлення давніх політичних, економічних, культурних, духовних зв'язків України з європейською цивілізацією, прискорення демократизації, проведення ринкових реформ та оздоровлення національної економіки. Водночас таке співробітництво стане підґрунтям для розширення участі України в європейських структурах та майбутнього інтегрування її господарства до загальноєвропейського і світового економічного простору.

В цьому контексті особливе значення для України мають відносини із Сполученими Штатами Америки як країною, політика якої суттєвим чином впливає на розвиток міжнародних подій;

в) географічно близькі держави

Географічно близькі держави разом з деякими прикордонними країнами є своєрідним мостом між Україною і заходом Європи.

Україна прагнучиме до розвитку з ними повномасштабних дружніх відносин. Співробітництво з географічно близькими державами розширюватиме смугу стабільності і миру навколо України, сприятиме її утвердженню як впливової європейської держави, торуватиме шляхи до широких політичних, економічних, культурних, наукових, гуманітарних стосунків з Центральною, Північно-Східною і Південно-Східною Європою. Розгалужені і стабільні стосунки України з географічно близькими державами є необхідною умовою повноцінного інтегрування України у сім'ю європейських народів, її активної участі в регіональному і субрегіональному співробітництві.

Зважаючи на географічну близькість та історичні зв'язки з країнами Балканського регіону, Україна розвиватиме з ними широкі партнерські стосунки в різних галузях. У цьому контексті Україна підтверджує свою готовність брати участь у спільних з ООН, НБСЕ, ЄС та іншими зацікавленими сторонами зусиллях, спрямованих на якнайшвидше мирне врегулювання югославської кризи, в тому числі з метою налагодження повномасштабних відносин з усіма країнами – наступницями колишньої СФРЮ.

Геополітичне положення України, а також наявність суттєвих історичних, економічних, культурних і гуманітарних зв'язків обумовлюють необхідність збереження і розвитку дружніх взаємовигідних відносин з країнами Кавказького регіону;

2) держави Азії, Азіатсько-Тихоокеанського регіону, Африки та Латинської Америки

Україна підтримує виходячи з міркувань політичної та економічної доцільності двосторонні відносини з тими азіатськими, африканськими, латиноамериканськими державами, а також країнами Азіатсько-Тихоокеанського регіону, які відіграють помітну роль у світовій та регіональній політиці, мають високий рівень економічного розвитку, розташовані у стратегічно важливих для Української держави регіонах.

В цьому контексті Україна шукатиме шляхів до встановлення контактів з країнами Близького і Середнього Сходу, зокрема членами ОПЕК, «новими індустріальними країнами» Азії та ін. Відносини

з такими державами як Японія, Республіка Корея, Сінгапур, Південно-Африканська Республіка, Австралія можуть відкрити потужні джерела інвестицій в українську національну економіку та сприяти впровадженню сучасних технологій, необхідних для прискореного вирішення економічних та соціальних проблем України.

Геостратегічні та гео економічні інтереси України вимагають також підтримання тісних і широких стосунків з Індією, Китаєм, Єгиптом та Ізраїлем.

Поступова розбудова відносин з державами Азії, Африки і Латинської Америки допомагатиме диверсифікувати міжнародні зв'язки України, сприятиме утвердженню економічної незалежності, зміцненню її позиції в світі.

Визначені пріоритети двосторонніх відносин не є абсолютними і не виключають встановлення і підтримання стосунків з іншими державами у випадках, коли цього вимагають національні інтереси України відповідно до принципів економічної вигоди та політичного прагматизму.

2. Регіональне співробітництво в Європі

Зовнішньополітичні зусилля України мають бути постійно спрямовані на розвиток європейського регіонального співробітництва у всіх сферах з метою зміцнення своєї державної незалежності та ефективного забезпечення національних інтересів.

Пріоритетним регіональним напрямом зовнішньої політики України є її діяльність в рамках Ради з безпеки і співробітництва в Європі (НБСЄ).

Участь в НБСЄ сприяє повномасштабному входженню України до загальноєвропейського простору і використанню механізмів Ради для забезпечення її національних інтересів.

Україна виступає за подальше розширення сфери діяльності НБСЄ, зміцнення та підвищення ефективності діяльності структур та інститутів цього міжнародного форуму, створення в його рамках нових механізмів, які б сприяли розбудові дієвої системи міжнародної регіональної безпеки та ефективному вирішенню

проблем, пов'язаних з підтриманням військово-політичної стабільності на Європейському континенті та розвитком конструктивного і плідного міждержавного співробітництва в економічній, науково-технічній, культурній та гуманітарній галузях.

Україна нарощуватиме рівень своєї участі в Раді Північноатлантичного співробітництва та Північноатлантичній асамблеї. Україна сприятиме розвитку тенденцій поступового трансформування цих інститутів в елементи нової системи загальноєвропейської безпеки у поєднанні з Хельсінкським процесом.

Україна докладатиме зусиль, щоб найближчим часом стати повноправним членом Ради Європи та стороною найважливіших багатосторонніх конвенцій, розроблених під егідою цієї авторитетної і впливової міжнародної регіональної інституції. Повномасштабна участь в Раді Європи є важливим каналом залучення України до європейського досвіду побудови громадянського суспільства, забезпечення прав людини і вирішення проблем соціального, культурного і гуманітарного характеру відповідно до високих міжнародних стандартів.

Україна розвиватиме свою зовнішньополітичну активність і на субрегіональних напрямках.

Інтереси України як морської держави вимагають надання пріоритетного значення активізації її участі у Чорноморському економічному співробітництві та Дунайській комісії, поступового налагодження широких контактів на Середземноморському напрямі.

Україна дотримуватиметься курсу на включення в співробітництво в рамках Центральноєвропейської ініціативи, прагнучим до підтримання контактів з Вишеградською групою, Північною Радою та Радою держав Балтійського моря, розвиватиме співробітництво у межах Карпатського єврорегіону.

Важливою перспективою реалізації національних інтересів України є активний розвиток як двосторонніх, так і багатосторонніх відносин з державами Чорноморсько-Балтійської зони.

Перспективною метою української зовнішньої політики є членство України в Європейських Співтовариствах, а також інших західноєвропейських або загальноєвропейських структурах за

умови, що це не шкодитиме її національним інтересам. З метою підтримання стабільних відносин з Європейськими Співтовариствами Україна укладе з ними Угоду про партнерство і співробітництво, здійснення якої стане першим етапом просування до асоційованого, а згодом – до повного її членства у цій організації.

3. Співробітництво в рамках Співдружності незалежних держав

Україна як одна із засновниць Співдружності незалежних держав розвиває співробітництво з країнами – учасницями СНД відповідно до положень Угоди про Співдружність незалежних держав із Застереженнями до неї, зробленими Верховною Радою України.

Участь України в СНД відкриває можливість для вирішення на міжнародно-правових засадах питань, пов'язаних з правонаступництвом колишнього СРСР, є вагомим чинником стабілізації міжнародного становища України і забезпечення її політичної безпеки.

Україна розглядає Співдружність як міжнародний механізм багатосторонніх консультацій і переговорів, що доповнює процес формування якісно нових повномасштабних двосторонніх відносин між державами-учасницями і має на меті сприяння більш успішному вирішенню проблем, які виникли після розпаду Союзу РСР.

Україна виступає за розвиток торговельно-економічних та інших зв'язків між країнами СНД на засадах суверенного партнерства, рівноправності і взаємовигоди.

Україна відстоюватиме позицію збалансованої господарської діяльності в рамках СНД як необхідного етапу на шляху впровадження цивілізованих форм розвитку інтеграційних процесів. Визнаючи потребу тісної економічної взаємодії в рамках СНД, Україна виходитиме з того, що нагальною потребою сучасного етапу є перегляд старих і перехід до нових форм інтеграції, які б сприяли входженню України та інших заінтересованих країн СНД в європейську і світову економічну систему.

Україна уникатиме участі в інституціоналізації форм міждержавного співробітництва в рамках СНД, здатних перетворити

Співдружність в наддержавну структуру федеративного чи конфедеративного характеру.

4. ООН та універсальні міжнародні організації

Участь України у всесвітніх міжнародних організаціях створює реальні можливості для взаємодії практично з усіма державами світу в рамках багатосторонньої дипломатії. Членство в них доповнює і розширює двосторонні та регіональні механізми забезпечення фундаментальних національних інтересів України, відкриваючи доступ до світового досвіду, інформації, статистики, експертних послуг, джерел технічної та фінансової допомоги. Всесвітні міжнародні організації сприяють підвищенню ролі і впливу Української держави в світі. Через членство в них Україна бере участь у формуванні архітектури світового правопорядку, вирішує проблеми гарантій своєї національної безпеки.

Пріоритетним напрямом діяльності України у всесвітніх міжнародних організаціях є активна участь в ООН та її спеціалізованих установах.

Одним з головних завдань в цій сфері є підвищення ефективності та рентабельності нашої участі в ООН та інших міжнародних організаціях, спрямування зусиль на активізацію діяльності України в структурах, які здатні забезпечувати мир і порядок у світі та реально сприяти вирішенню соціально-економічних проблем України.

Україна надає першочергового значення миротворчій діяльності органів ООН, спрямованій на відвернення і врегулювання міжнародних конфліктів.

Україна і надалі співпрацюватиме в ООН у справі забезпечення загальної і регіональної безпеки шляхом участі в операціях по підтриманню миру та виступатиме за підвищення ефективності механізму санкцій ООН.

Україна продовжуватиме активну роботу в ООН у традиційних формах, а також підтримуватиме нові напрями її діяльності, які мають на меті більш активне залучення Організації до вирі-

шення питань, пов'язаних з забезпеченням міжнародного миру і безпеки, реального роззброєння, охороною навколишнього середовища тощо.

Україна буде активно використовувати досвід і ресурси МОП, ЮНЕСКО, ЮНІДО, МАГАТЕ, ВООЗ, МБРР, МВФ, Всесвітнього Банку та інших міжнародних організацій в інтересах міжнародного і національного економічного, науково-технічного і культурного розвитку. Її зусилля будуть спрямовані на використання можливостей ООН та її спеціалізованих установ для забезпечення фінансової та експертної підтримки здійснюваних в Україні реформ.

Україна докладе зусиль, щоб стати членом міжнародної морської організації (ІМО), для реалізації на міжнародному рівні свого потенціалу як важливої морської та океанської держави, розвитку мережі морських комунікацій та активізації морських перевезень з метою забезпечення першочергових торговельно-економічних інтересів.

З урахуванням економічних, фінансових та інших можливостей Україна буде розширювати своє членство в інших універсальних міжнародних урядових та неурядових організаціях з метою створення оптимальних зовнішніх умов для забезпечення пріоритетних національних інтересів.

Б

Головними пріоритетними функціями зовнішньої політики України відповідно до її найважливіших загальнонаціональних інтересів та завдань є:

1. Забезпечення національної безпеки.
2. Створення умов, необхідних для нормального функціонування національної економіки.
3. Сприяння науково-технічному прогресу в Україні та розвитку її національної культури і освіти.
4. Участь у вирішенні глобальних проблем сучасності.
5. Контакти з українською діаспорою.
6. Інформаційна функція.

1. Забезпечення національної безпеки

Україна виступає за створення всеохоплюючих міжнародних систем універсальної та загальноєвропейської безпеки і вважає участь у них базовим компонентом своєї національної безпеки.

Україна концентрує свої зовнішньополітичні зусилля на створенні і розбудові надійних міжнародних механізмів безпеки на двосторонньому, субрегіональному, регіональному і глобальному рівнях. Україна має розвивати широке співробітництво з іншими державами, зокрема сусідніми, та міжнародними організаціями, включаючи військово-політичні, з метою підвищення передбачуваності і довіри, взаєморозуміння і партнерства, побудови всеохоплюючих і ефективних механізмів регіональної безпеки в Європі та вдосконалення існуючих в рамках ООН механізмів глобальної безпеки.

В умовах зникнення блокового протистояння в Європі пріоритетного значення набуває проблема створення загальноєвропейської структури безпеки на базі існуючих міжнародних інститутів, таких як НБСЕ, РПАС, НАТО, ЗЄС. Безпосереднє та повне членство України в такій структурі створюватиме необхідні зовнішні гарантії її національної безпеки. З огляду на кардинальні зміни, які відбулися після розпаду СРСР і які визначили сучасне геополітичне становище України, проголошений нею свого часу намір стати в майбутньому нейтральною та позаблоковою державою має бути адаптований до нових умов і не може вважатися перешкодою її повномасштабної участі у загальноєвропейській структурі безпеки.

Виходячи з катастрофічних наслідків для всього людства ядерної війни Україна вважає застосування ядерної зброї неприпустимим.

Україна у своїй зовнішньополітичній діяльності активно виступає за загальне ядерне роззброєння. Ставши в силу історичних обставин власником ядерної зброї, успадкованої нею від колишнього СРСР, Україна ніколи не санкціонує її застосування, виключає з арсеналу своєї зовнішньої політики загрозу використання ядерної зброї.

Україна підтверджує свій намір стати в майбутньому без'ядерною державою.

Україна пов'язує скорочення та знищення ядерної зброї, яка розташована на її території, з наданням ядерними державами та світовим співтовариством надійних гарантій її національної безпеки.

Україна виступає проти розповсюдження технологій виробництва ядерної, хімічної та біологічної (бактеріологічної) зброї.

Одночасно з пошуками міжнародних гарантій своєї безпеки Україна дбає про розбудову власних Збройних Сил відповідно до принципу необхідної оборонної достатності. Військова доктрина України має оборонний характер і передбачає створення мобільної модерної армії, озброєної сучасними видами високоточної зброї, та налагодження військово-політичного співробітництва з іншими, насамперед, сусідніми державами та міжнародними організаціями, зокрема НАТО та ЗЄС.

Створюючи національні Збройні Сили, Україна докладает зусиль до активізації процесу обмеження озброєнь і роззброєння, в тому числі ядерного, з метою систематичного зменшення в світі воєнних загроз і узгодження практичних кроків по реалізації оборонної доктрини України з динамікою процесів формування європейських та універсальних структур безпеки.

В цьому контексті Україна сприятиме здійсненню заходів, спрямованих на повне знищення всіма державами хімічної і біологічної зброї та повне припинення будь-яких випробовувань ядерної зброї.

Невідкладний характер має завдання остаточного підтвердження і юридичного оформлення існуючих державних кордонів України та забезпечення їх надійного захисту Прикордонними військами та Збройними Силами України.

Спираючись на міжнародне право і використовуючи потенціал партнерства із західними демократіями, Україна активно виступатиме за виведення із сусідніх з нею держав іноземних військ та проголошення Чорного моря зоною миру, вільною від ядерної зброї.

Забезпечення національної безпеки України вимагає узгодженості її військової політики з демографічною, еміграційною, економічною, екологічною, морською та авіаційною, космічною та інформаційною політикою. Згадані напрями державної політики є складовими елементами концепції національної безпеки України в широкому плані.

2. Створення умов, необхідних для нормального функціонування національної економіки

Повномасштабні торговельні, виробничі та фінансові відносини з іншими державами та активне співробітництво з міжнародними організаціями є важливим фактором внутрішнього економічного розвитку України та інтегрування її національної економіки у світову. Широке міжнародне економічне співробітництво має стати способом використання зарубіжного економічного потенціалу та досвіду ринкового господарювання для прискорення реформ в Україні, здійснення структурної перебудови її національної економіки, модернізації окремих галузей виробництва та запровадження нових технологій, підвищення продуктивності праці, збільшення обсягів виробництва якісної та конкурентоздатної продукції.

3. Сприяння науково-технічному прогресу та розвитку національної культури і освіти

Україна здійснює широке науково-технічне співробітництво із розвинутими країнами світу з метою піднесення якості національних наукових досліджень та створюваних на їх основі технологій, включення українського науково-технічного потенціалу до системи європейських і світових обмінів. Зовнішня політика покликана створити умови, необхідні для підтримки науки, культури і освіти, збереження інтелектуального потенціалу України, повноцінного розвитку всіх сфер української культури, прискорення процесу національного відродження та розвитку вільних культурних та гуманітарних обмінів з країнами світу.

4. Участь у вирішенні глобальних проблем сучасності

Україна активно співпрацює із світовим співтовариством на універсальному, регіональному та двосторонньому рівнях у вирішенні глобальних проблем сучасності, які є спільною турботою людства: охорона навколишнього середовища, роззброєння, ліквідація неписьменності та недорозвиненості, охорона здоров'я, стихійне лихо, допомога біженцям, регулювання міграційних процесів, боротьба з наркоманією, злочинністю, тероризмом тощо.

Україна буде спрямовувати свою зовнішньополітичну діяльність на переключення матеріальних та інтелектуальних ресурсів людства передусім на потреби розвитку.

Одна з пріоритетних функцій української зовнішньої політики на цьому напрямі полягає в залученні міжнародної допомоги для подолання наслідків Чорнобильської катастрофи.

5. Підтримання контактів з українською діаспорою

Керуючись міжнародними стандартами прав людини, Україна сприятиме широкому розвитку гуманітарних та інших контактів зарубіжних українців і вихідців з України з історичною батьківщиною. З цією метою Україна підтримуватиме необхідні зв'язки з усіма державами світу, в яких проживають українці.

Україна має постійно і систематично піклуватись про забезпечення і задоволення національно-культурних, духовних, мовних та інших потреб і запитів етнічних українців, що проживають поза державним кордоном. Важливою функцією зовнішньої політики України в цьому контексті є захист прав українців в державах, що утворились на геополітичному просторі колишнього Союзу РСР.

6. Інформаційна функція

Україна має створити ефективну систему інформаційного захисту своїх національних інтересів, що передбачає проведення активної інформаційно-аналітичної роботи, спрямованої на роз'яснення

своєї внутрішньої і зовнішньої політики, формування прихильного ставлення до України в парламентських, урядових і неурядових колах, збирання інформації про наміри або акції, що плануються щодо України з метою своєчасного і адекватного на них реагування, прогнозування перспективних напрямів міжнародної активності.

Головна функція зовнішньої політики України в цьому контексті полягає у подоланні штучної інформаційної ізоляції навколо неї та донесенні до України світових інформаційних потоків, забезпеченні політичних, договірно-правових та організаційно-технічних можливостей включення вітчизняних інформаційних служб в міжнародну систему обміну інформацією.

IV. МЕХАНІЗМ ЗДІЙСНЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ

1. Ефективне здійснення зовнішньої політики вимагає наявності механізму її правового, фінансового, матеріального та кадрового забезпечення, розгалуженої інфраструктури зарубіжних органів зовнішніх зносин.

2. Під керівництвом Президента України практична реалізація зовнішньополітичної діяльності забезпечується Кабінетом Міністрів України і здійснюється Міністерством закордонних справ, іншими центральними органами державної виконавчої влади на основі Конституції і законів України.

3. Закони та інші нормативні акти України в галузі зовнішніх зносин покликані забезпечити взаємодію всіх ланок системи зовнішньополітичної діяльності, визначити рамки самоорганізації цієї системи та гарантії ефективності її функціонування.

4. З метою належного забезпечення міжнародної діяльності України її державним бюджетом передбачаються відповідні видатки, включаючи валютні ресурси.

5. Для кадрового забезпечення органів зовнішніх зносин України створюється система підготовки і перепідготовки фахівців-міжнародників. Головним учбовим закладом цієї системи має

статі Український інститут міжнародних відносин при Київському університеті з виділенням його в самостійний навчальний заклад. При Міністерстві закордонних справ має бути створена Дипломатична академія для перепідготовки і підвищення кваліфікації дипломатичних кадрів середньої та вищої ланки.

6. Україна активізує свою участь в міжнародному співробітництві і розширює мережу закордонних органів зовнішніх зносин з метою більш ефективного забезпечення своїх національних інтересів відповідно до пріоритетних напрямів зовнішньої політики. При цьому кількісний склад центрального апарату МЗС і закордонних органів зовнішніх зносин необхідно довести до рівня, який був би достатнім для адекватного забезпечення зовнішньополітичних інтересів України і відповідав практиці європейських держав.

7. З метою більш активного просування зовнішньополітичних інтересів України, в т.ч. широкого ознайомлення зарубіжної громадськості з досвідом політичного, економічного, науково-технічного і культурного розвитку нашої держави необхідно створити мережу культурних центрів України, передусім в тих зарубіжних країнах, розвиток відносин з якими має пріоритетне значення. Одночасно необхідно дбати про створення широкої мережі закордонних інформаційних центрів і кореспондентських пунктів для адекватного інформаційного забезпечення зовнішньополітичної діяльності України.

8. З метою підвищення ефективності, цілеспрямованості і узгодженості здійснення зовнішньої політики України координація діяльності міністерств, інших органів державної виконавчої влади, відомств та установ у сфері зовнішніх зносин покладається на Міністерство закордонних справ України.

* * *

Ці основні напрями становлять наріжний системний елемент загальної концепції зовнішньої політики України, складовими частинами якої є детально відпрацьовані концепції відносин з окремими державами та міжнародними організаціями, а також концепції окремих функціональних напрямів зовнішньої політики України.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 5 травня 1997 р. N 248-р Київ

Про заходи щодо заснування в Україні Центру інформації та документації НАТО

1. Схвалити подані МЗС проекти Меморандуму про взаєморозуміння між Урядом України та НАТО щодо заснування Центру інформації та документації НАТО в Україні та Листа Генеральному секретареві НАТО про статус цього Центру.

2. Доручити Міністру закордонних справ України Удовенку Г.Й. підписати зазначені Меморандум та Лист.

3. Прийняти пропозицію МЗС, погоджену з Київським національним університетом імені Тараса Шевченка про тимчасове розміщення Центру інформації та документації НАТО в Україні у будинку Інституту міжнародних відносин по вул. Мельникова, 36/1 у м. Києві на умовах безоплатного користування.

Київській міській державній адміністрації разом з МЗС та Міноборони вирішити питання щодо постійного розміщення Центру на зазначених умовах.

4. МЗС, Міноборони, Мінекономіки, Мінфіну, Мініюсту, Держмитслужбі, Державній податковій адміністрації у місячний термін розробити заходи, пов'язані із забезпеченням функціонування Центру інформації та документації НАТО в Україні, та забезпечити їх реалізацію.

З питань, що потребують рішення Кабінету Міністрів України, подати погоджені пропозиції.

Прем'єр-міністр України
П.ЛАЗАРЕНКО

У К А З ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про заснування Місії України при НАТО

(Із змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 319/2006
(319/2006) від 19.04.2006)

З метою забезпечення постійного співробітництва України з Організацією Північно-Атлантичного Договору (НАТО) і участі у Раді Євро-Атлантичного Партнерства, а також реалізації положень Хартії про особливе партнерство між Україною і Організацією Північно-Атлантичного Договору, підписаної 9 липня 1997 року в м.Мадриді, **п о с т а н о в л я ю**:

1. Заснувати Місію України при НАТО, як закордонну дипломатичну установу України зі статусом представництва України при міжнародній організації з розташуванням у м.Брюсселі.

(Стаття 1 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 319/2006 (319/2006) від 19.04.2006)

2. Організаційне та фінансове забезпечення Місії України при НАТО покласти на Міністерство закордонних справ України.

3. Кабінету Міністрів України передбачити під час доопрацювання Державного бюджету України на 1998 рік кошти на утримання Місії України при НАТО.

4. Цей Указ набирає чинності з дня його підписання.

Президент України Л.КУЧМА
м. Київ, 4 грудня 1997 року № 1333/97

У К А З ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про Положення про Місію України при НАТО

(Із змінами, внесеними згідно з Указами Президента N 922/2003
(922/2003) від 27.08.2003 N 319/2006 (319/2006) від 19.04.2006)

Затвердити Положення про Місію України при НАТО (додається).

*Президент України Л.КУЧМА
м. Київ, 15 вересня 1998 року № 1020/98*

ЗАТВЕРДЖЕНО
Указом Президента України
від 15 вересня 1998 року № 1020/98

ПОЛОЖЕННЯ про Місію України при НАТО

1. Це Положення визначає статус, завдання, функції та організаційну структуру Місії України при Організації Північноатлантичного Договору.

Місія України при Організації Північноатлантичного Договору (далі – Місія) є закордонною дипломатичною установою України – представництвом України при міжнародній організації, заснованим з метою забезпечення постійного співробітництва України з Організацією Північноатлантичного Договору (далі – НАТО) та участі в Раді Євроатлантичного Партнерства (далі – РЄАП).

2. Місія у своїй діяльності керується Конституцією України (254к/96-ВР), законами України, міжнародними договорами України, актами Президента України і Кабінету Міністрів України, Міністерства закордонних справ України та цим Положенням.

3. Основними завданнями Місії є:

1) забезпечення реалізації державної політики України щодо співробітництва з НАТО;

2) представництво України при НАТО, її органах та підтримання з цією Організацією офіційних відносин;

3) забезпечення постійних контактів з політичними і військовими структурами НАТО, представництво України в РЕАП та її органах;

4) участь у роботі органів РЕАП, Програми НАТО «Партнерство заради миру», Комісії Україна – НАТО та інших спільних органів.

4. Місія відповідно до покладених на неї завдань:

1) сприяє контактам органів державної влади України з відповідними органами РЕАП і структурами Міжнародного секретаріату НАТО та Міжнародного військового штабу;

2) спрямовує діяльність делегацій та представників України, які беруть участь у роботі органів НАТО, та надає їм відповідну допомогу;

3) підтримує зв'язок з військовим командуванням НАТО і сприяє координації зусиль у спільних операціях, що здійснюються під командуванням НАТО;

4) підтримує контакти з місіями держав – членів і держав – партнерів при НАТО;

5) інформує Президента України, Верховну Раду України та Кабінет Міністрів України про важливі аспекти діяльності НАТО, процеси та події, що відбуваються в цій Організації;

6) поширює в НАТО інформацію про прийняті в Україні важливі рішення з питань зовнішньої політики, безпеки і оборони;

7) подає Міністерству закордонних справ України пропозиції щодо вдосконалення співробітництва між органами державної влади України та НАТО.

Місія відповідно до рішень Президента України може виконувати інші функції з метою забезпечення реалізації державної політики України щодо співробітництва з НАТО.

5. Місію очолює Глава, якого призначає та звільняє з посади Президент України за поданням Міністра закордонних справ України.

Глава Місії є за посадою Постійним представником України при міжнародній організації.

Датою акредитації Глави Місії є дата вручення ним вірчої грамоти Генеральному секретареві НАТО.

Глава Місії є представником України в РЕАП та у контактах з НАТО. Глава Місії:

1) здійснює безпосереднє керівництво Місією, координацію і контроль за діяльністю її підрозділів, спрямовує діяльність делегацій та представників України, які беруть участь у роботі органів НАТО або РЕАП;

2) організовує роботу Місії відповідно до щорічних планів, які затверджує Міністр закордонних справ України;

3) бере участь у роботі РЕАП та Комісії Україна – НАТО;

4) підтримує контакти з Генеральним секретарем НАТО, його заступником та помічниками, керівниками структурних підрозділів, главами місій держав – членів і держав – партнерів при НАТО;

5) керує діяльністю Місії, пов'язаною із співробітництвом з Політичним директором і Політичним комітетом НАТО, Департаментом публічної дипломатії, іншими структурними підрозділами НАТО;

6) виконує інші функції відповідно до законодавства України та цього Положення.

Для виконання своїх функцій Глава Місії видає накази і розпорядження, що є обов'язковими до виконання всіма працівниками Місії.

6. Глава Місії має заступників з політичних та оборонних питань, які за посадами є радниками-посланниками.

У разі відсутності Глави Місії його обов'язки виконує один із заступників Глави Місії. Рішення про тимчасове покладення виконання обов'язків Глави Місії на одного із його заступників приймає Міністр закордонних справ України за поданням Глави Місії.

7. Штатний розпис Місії затверджує Міністр закордонних справ України.

У складі Місії можуть утворюватися політична, оборонна секції, військове представництво та інші підрозділи.

8. Політична секція забезпечує реалізацію державної політики України щодо співробітництва з НАТО та РЕАП у політичній сфері.

Визначення завдань, що покладаються на політичну секцію, затвердження основних напрямів її діяльності, призначення на посади працівників та відрядження їх до складу Місії здійснює Міністр закордонних справ України.

На посади до політичної секції призначаються працівники Міністерства закордонних справ України.

Функціональні обов'язки працівників політичної секції затверджує Глава Місії.

9. Оборонна секція забезпечує реалізацію державної політики України щодо співробітництва з НАТО та РЕАП у сфері оборони.

Визначення завдань, що покладаються на оборонну секцію, затвердження основних напрямів її діяльності здійснює Міністр оборони України за погодженням з Міністром закордонних справ України.

Працівників оборонної секції призначає на посади Міністр оборони України. Ці працівники відряджаються до складу Місії Міністром закордонних справ України за поданням Міністра оборони України.

На посади до оборонної секції можуть призначатися працівники Міністерства оборони України, а також Міністерства закордонних справ України, до компетенції яких віднесено питання, пов'язані із забезпеченням реалізації державної політики України у сфері оборони.

Функціональні обов'язки працівників оборонної секції затверджує Глава Місії з урахуванням завдань, покладених на них відповідно Міністром оборони України або Міністром закордонних справ України.

10. Військове представництво забезпечує реалізацію державної політики України щодо військового співробітництва з НАТО, РЕАП та Військовим комітетом Україна – НАТО.

Визначення завдань, що покладаються на військове представництво, затвердження основних напрямів його діяльності здійснює начальник Генерального штабу Збройних Сил України за погодженням з Міністром закордонних справ України.

Військове представництво очолює Військовий представник, який за посадою є радником-посланником.

Військового представника та інших працівників військового представництва призначає на посади Міністр оборони України. Ці працівники відряджаються до складу Місії Міністром закордонних справ України за поданням Міністра оборони України.

На посади до військового представництва призначаються працівники Генерального штабу Збройних Сил України.

Функціональні обов'язки працівників військового представництва затверджує Глава Місії з урахуванням завдань, покладених на них начальником Генерального штабу Збройних Сил України.

11. До Місії для виконання службових обов'язків можуть бути тимчасово відряджені працівники органів державної влади України, не зазначених у пунктах 8-10 цього Положення. Рішення про таке відрядження приймає керівник відповідного органу державної влади України за попереднім погодженням з Міністром закордонних справ України. До Місії такі працівники відряджаються Міністром закордонних справ України за поданням керівника відповідного органу державної влади України. Ці працівники підпорядковуються Главі Місії.

Функціональні обов'язки тимчасово відряджених до Місії працівників таких органів затверджує Глава Місії з урахуванням завдань, покладених на них керівником відповідного органу державної влади України.

12. Фінансове та організаційне забезпечення Місії здійснює Міністерство закордонних справ України.

(Положення в редакції Указу Президента N 319/2006 (319/2006) від 19.04.2006)

*Глава Адміністрації Президента України
Є.КУШНАРЬОВ*

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Основи національної безпеки України (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2003, № 39, ст.351)

*(Із змінами, внесеними згідно із Законом № 3200-IV (3200-15) від
15.12.2005, ВВР, 2006, № 14, ст.116)*

Цей Закон відповідно до пункту 17 частини першої статті 92 Конституції України (254к/96-ВР) визначає основні засади державної політики, спрямованої на захист національних інтересів і гарантування в Україні безпеки особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз в усіх сферах життєдіяльності.

Стаття 1. Визначення термінів

Наведені в цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

національна безпека – захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам;

національні інтереси – життєво важливі матеріальні, інтелектуальні і духовні цінності Українського народу як носія суверенітету і єдиного джерела влади в Україні, визначальні потреби суспільства і держави, реалізація яких гарантує державний суверенітет України та її прогресивний розвиток;

загрози національній безпеці – наявні та потенційно можливі явища і чинники, що створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам України;

Воєнна організація держави – сукупність органів державної влади, військових формувань, утворених відповідно до законів України, діяльність яких перебуває під демократичним цивільним контролем з боку суспільства і безпосередньо спрямована на захист національних інтересів України від зовнішніх та внутрішніх загроз;

правоохоронні органи – органи державної влади, на які Конституцією (254к/96-ВР) і законами України покладено здійснення правоохоронних функцій.

Стаття 2. Правова основа національної безпеки

Правову основу у сфері національної безпеки України становлять Конституція (254к/96-ВР), цей та інші закони України, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також видані на виконання законів інші нормативно-правові акти.

Відповідно до цього Закону розробляються і затверджуються Президентом України Стратегія національної безпеки України (105/2007) і Воєнна доктрина України (648/2004), доктрини, концепції, стратегії і програми, якими визначаються цільові настанови та керівні принципи воєнного будівництва, а також напрями діяльності органів державної влади в конкретній обстановці з метою своєчасного виявлення, відвернення і нейтралізації реальних і потенційних загроз національним інтересам України. Стратегія національної безпеки України і Воєнна доктрина України є документами, обов'язковими для виконання, і основою для розробки конкретних програм за складовими державної політики національної безпеки.

Стаття 3. Об'єкти національної безпеки

Об'єктами національної безпеки є:

людина і громадянин – їхні конституційні права і свободи;
суспільство – його духовні, морально-етичні, культурні, історичні, інтелектуальні та матеріальні цінності, інформаційне і навколишнє природне середовище і природні ресурси;

держава – її конституційний лад, суверенітет, територіальна цілісність і недоторканність.

Стаття 4. Суб'єкти забезпечення національної безпеки

Суб'єктами забезпечення національної безпеки є:

Президент України;

Верховна Рада України;
Кабінет Міністрів України;
Рада національної безпеки і оборони України;
міністерства та інші центральні органи виконавчої влади;
Національний банк України;
суди загальної юрисдикції;
прокуратура України;
місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування;

Збройні Сили України, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, Державна прикордонна служба України та інші військові формування, утворені відповідно до законів України; (Абзац одинадцятий статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом N 3200-IV (3200-15) від 15.12.2005)
громадяни України, об'єднання громадян.

Стаття 5. Принципи забезпечення національної безпеки
Основними принципами забезпечення національної безпеки є:
пріоритет прав і свобод людини і громадянина;
верховенство права;
пріоритет договірних (мирних) засобів у розв'язанні конфліктів;
своєчасність і адекватність заходів захисту національних інтересів реальним і потенційним загрозам;

чітке розмежування повноважень та взаємодія органів державної влади у забезпеченні національної безпеки;

демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією держави та іншими структурами в системі національної безпеки;

використання в інтересах України міждержавних систем та механізмів міжнародної колективної безпеки.

Національна безпека України забезпечується шляхом проведення виваженої державної політики відповідно до прийнятих в установленому порядку доктрин, концепцій, стратегій і програм у політичній, економічній, соціальній, воєнній, екологічній, науково-технологічній, інформаційній та інших сферах.

Вибір конкретних засобів і шляхів забезпечення національної безпеки України обумовлюється необхідністю своєчасного вжиття заходів, адекватних характеру і масштабам загроз національним інтересам.

Стаття 6. Пріоритети національних інтересів

Пріоритетами національних інтересів України є:
гарантування конституційних прав і свобод людини і громадянина;

розвиток громадянського суспільства, його демократичних інститутів;

захист державного суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності державних кордонів, недопущення втручання у внутрішні справи України;

зміцнення політичної і соціальної стабільності в суспільстві;
забезпечення розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України, гарантування вільного розвитку, використання і захисту російської, інших мов національних меншин України;

створення конкурентоспроможної, соціально орієнтованої ринкової економіки та забезпечення постійного зростання рівня життя і добробуту населення;

збереження та зміцнення науково-технологічного потенціалу, утвердження інноваційної моделі розвитку;

забезпечення екологічно та техногенно безпечних умов життєдіяльності громадян і суспільства, збереження навколишнього природного середовища та раціональне використання природних ресурсів;

розвиток духовності, моральних засад, інтелектуального потенціалу Українського народу, зміцнення фізичного здоров'я нації, створення умов для розширеного відтворення населення;

інтеграція України в європейський політичний, економічний, правовий простір та в євроатлантичний безпековий простір; розвиток рівноправних взаємовигідних відносин з іншими державами світу в інтересах України.

Стаття 7. Загрози національним інтересам і національній безпеці України

На сучасному етапі основними реальними та потенційними загрозами національній безпеці України, стабільності в суспільстві є:

у зовнішньополітичній сфері:

посягання на державний суверенітет України та її територіальну цілісність, територіальні претензії з боку інших держав;

спроби втручання у внутрішні справи України з боку інших держав;

воєнно-політична нестабільність, регіональні та локальні війни (конфлікти) в різних регіонах світу, насамперед поблизу кордонів України;

у сфері державної безпеки:

розвідувально-підривна діяльність іноземних спеціальних служб;

загроза посягань з боку окремих груп та осіб на державний суверенітет, територіальну цілісність, економічний, науково-технічний і оборонний потенціал України, права і свободи громадян;

поширення корупції, хабарництва в органах державної влади, зрощення бізнесу і політики, організованої злочинної діяльності;

злочинна діяльність проти миру і безпеки людства, насамперед поширення міжнародного тероризму;

загроза використання з терористичною метою ядерних та інших об'єктів на території України;

можливість незаконного ввезення в країну зброї, боєприпасів, вибухових речовин і засобів масового ураження, радіоактивних і наркотичних засобів;

спроби створення і функціонування незаконних воєнізованих збройних формувань та намагання використати в інтересах певних сил діяльність військових формувань і правоохоронних органів держави;

прояви сепаратизму, намагання автономізації за етнічною ознакою окремих регіонів України;

у военній сфері та сфері безпеки державного кордону України:

поширення зброї масового ураження і засобів її доставки;

недостатня ефективність існуючих структур і механізмів забезпечення міжнародної безпеки та глобальної стабільності;

нелегальна міграція;

можливість втягування України в регіональні збройні конфлікти чи у протистояння з іншими державами;

нарощування іншими державами поблизу кордонів України угруповань військ та озброєнь, які порушують співвідношення сил, що склалося;

небезпечне зниження рівня забезпечення військовою та спеціальною технікою та озброєнням нового покоління Збройних Сил України, інших військових формувань, що загрожує зниженням їх боєздатності;

повільність у здійсненні та недостатнє фінансове забезпечення програм реформування Воєнної організації та оборонно-промислового комплексу України;

накопичення великої кількості застарілої та не потрібної для Збройних Сил України військової техніки, озброєння, вибухових речовин;

незавершеність договірно-правового оформлення і недостатнє облаштування державного кордону України;

незадовільний рівень соціального захисту військовослужбовців, громадян, звільнених з військової служби, та членів їхніх сімей;

у внутрішньополітичній сфері:

порушення з боку органів державної влади та органів місцевого самоврядування Конституції (254к/96-ВР) і законів України, прав і свобод людини і громадянина, в тому числі при проведенні виборчих кампаній, недостатня ефективність контролю за дотриманням вимог Конституції і виконання законів України;

можливість виникнення конфліктів у сфері міжетнічних і міжконфесійних відносин, радикалізації та проявів екстремізму в діяльності деяких об'єднань національних меншин та релігійних громад;

загроза проявів сепаратизму в окремих регіонах України;

структурна та функціональна незбалансованість політичної системи суспільства, нездатність окремих її ланок до оперативного реагування на загрози національній безпеці;

в економічній сфері:

істотне скорочення внутрішнього валового продукту, зниження інвестиційної та інноваційної активності і науково-технічного та технологічного потенціалу, скорочення досліджень на стратегічно важливих напрямках інноваційного розвитку;

ослаблення системи державного регулювання і контролю у сфері економіки;

нестабільність у правовому регулюванні відносин у сфері економіки, в тому числі фінансової (фіскальної) політики держави; відсутність ефективної програми запобігання фінансовим кризам; зростання кредитних ризиків;

критичний стан основних виробничих фондів у провідних галузях промисловості, агропромислового комплексу, системах життєзабезпечення; загострення проблеми підтримання в належному технічному стані ядерних об'єктів на території України;

недостатні темпи відтворювальних процесів та подолання структурної деформації в економіці;

критична залежність національної економіки від кон'юнктури зовнішніх ринків, низькі темпи розширення внутрішнього ринку;

нераціональна структура експорту з переважно сировинним характером та низькою питомою вагою продукції з високою часткою доданої вартості;

велика торгова залежність держави, критичні обсяги державних зовнішнього і внутрішнього боргів;

небезпечне для економічної незалежності України зростання частки іноземного капіталу у стратегічних галузях економіки;

неефективність антимонопольної політики та механізмів державного регулювання природних монополій, що ускладнює створення конкурентного середовища в економіці;

критичний стан з продовольчим забезпеченням населення;

неефективність використання паливно-енергетичних ресурсів, недостатні темпи диверсифікації джерел їх постачання та від-

сутність активної політики енергозбереження, що створює загрозу енергетичній безпеці держави;

«тінізація» національної економіки;

переважання в діяльності управлінських структур особистих, корпоративних, регіональних інтересів над загальнонаціональними;

у соціальній та гуманітарній сферах:

невідповідність програм реформування економіки країни і результатів їх здійснення визначеним соціальним пріоритетам;

неефективність державної політики щодо підвищення трудових доходів громадян, подолання бідності та збалансування продуктивної зайнятості працездатного населення;

криза системи охорони здоров'я і соціального захисту населення і, як наслідок, небезпечне погіршення стану здоров'я населення; поширення наркоманії, алкоголізму, соціальних хвороб;

загострення демографічної кризи;

зниження можливостей здобуття якісної освіти представниками бідних прошарків суспільства;

прояви моральної та духовної деградації суспільства;

зростання дитячої та підліткової бездоглядності, безпритульності, бродяжництва;

у науково-технологічній сфері:

наростаюче науково-технологічне відставання України від розвинутих країн;

неефективність державної інноваційної політики, механізмів стимулювання інноваційної діяльності;

низька конкурентоспроможність продукції;

нерозвиненість внутрішнього ринку високотехнологічної продукції та відсутність його ефективного захисту від іноземної технічної і технологічної експансії;

зниження внутрішнього попиту на підготовку науково-технічних кадрів для наукових, конструкторських, технологічних установ та високотехнологічних підприємств, незадовільний рівень оплати науково-технічної праці, падіння її престижу, недосконалість механізмів захисту прав інтелектуальної власності;

вплив учених, фахівців, кваліфікованої робочої сили за межі України;

в екологічній сфері:

значне антропогенне порушення і техногенна переважність території України, зростання ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характерів;

нераціональне, виснажливе використання мінерально-сировинних природних ресурсів як невідновлюваних, так і відновлюваних;

неподоланність негативних соціально-екологічних наслідків Чорнобильської катастрофи;

погіршення екологічного стану водних басейнів, загострення проблеми транскордонних забруднень та зниження якості води;

загострення техногенного стану гідротехнічних споруд каскаду водосховищ на р. Дніпро;

неконтрольоване ввезення в Україну екологічно небезпечних технологій, речовин, матеріалів і трансгенних рослин, збудників хвороб, небезпечних для людей, тварин, рослин і організмів, екологічно необґрунтоване використання генетично змінених рослин, організмів, речовин та похідних продуктів;

неефективність заходів щодо подолання негативних наслідків військової та іншої екологічно небезпечної діяльності;

небезпека техногенного, у тому числі ядерного та біологічного, тероризму;

посилення впливу шкідливих генетичних ефектів у популяціях живих організмів, зокрема генетично змінених організмів, та біотехнологій;

застарілість та недостатня ефективність комплексів з утилізації токсичних і екологічно небезпечних відходів;

в інформаційній сфері:

прояви обмеження свободи слова та доступу громадян до інформації;

поширення засобами масової інформації культу насильства, жорстокості, порнографії;

комп'ютерна злочинність та комп'ютерний тероризм;

розголошення інформації, яка становить державну та іншу, передбачену законом, таємницю, а також конфіденційної інформації, що є власністю держави або спрямована на забезпечення потреб та національних інтересів суспільства і держави;

намагання маніпулювати суспільною свідомістю, зокрема, шляхом поширення недостовірної, неповної або упередженої інформації.

Стаття 8. Основні напрями державної політики з питань національної безпеки

З урахуванням геополітичної і внутрішньої обстановки в Україні діяльність усіх державних органів має бути зосереджена на прогнозуванні, своєчасному виявленні, попередженні і нейтралізації зовнішніх і внутрішніх загроз національній безпеці, захисті суверенітету і територіальної цілісності України, безпеки її прикордонного простору, піднесенні економіки країни, забезпеченні особистої безпеки, конституційних прав і свобод людини і громадянина, викоріненні злочинності, вдосконаленні системи державної влади, зміцненні законності і правопорядку та збереженні соціально-політичної стабільності суспільства, зміцненні позицій України у світі, підтриманні на належному рівні її оборонного потенціалу і обороноздатності, радикальному поліпшенні екологічної ситуації.

Основними напрямками державної політики з питань національної безпеки України є:

у зовнішньополітичній сфері – проведення активної міжнародної політики України з метою:

створення сприятливих зовнішньополітичних умов для прогресивного економічного і соціального розвитку України;

запобігання втручанням у внутрішні справи України і відвернення посягань на її державний суверенітет і територіальну цілісність з боку інших держав;

забезпечення повноправної участі України в загальноєвропейській та регіональних системах колективної безпеки, набуття членства у Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного дого-

вору при збереженні добросусідських відносин і стратегічного партнерства з Російською Федерацією, іншими країнами Співдружності Незалежних Держав, а також з іншими державами світу;

сприяння усуненню конфліктів, насамперед у регіонах, що межують з Україною;

участь у міжнародній миротворчій діяльності під егідою ООН, ОБСЄ, інших міжнародних організацій у сфері безпеки;

участь у заходах щодо боротьби з міжнародними організованими злочинними угрупованнями та міжнародним тероризмом, протидія поширенню ядерної та іншої зброї масового ураження і засобів її доставки;

адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу;

у сфері державної безпеки:

реформування правоохоронної системи з метою підвищення ефективності її діяльності на основі оптимізації структури, підвищення рівня координації діяльності правоохоронних органів, покращення їх фінансового, матеріально-технічного, організаційно-правового і кадрового забезпечення;

зосередження ресурсів і посилення координації діяльності правоохоронних, розвідувальних і контррозвідувальних органів України для боротьби з організованою злочинністю та наркобізнесом;

участь України в міжнародному співробітництві у сфері боротьби з міжнародною злочинністю, тероризмом, наркобізнесом, нелегальною міграцією;

відпрацювання ефективно діючої системи контролю за поставками продукції і технологій оборонного призначення і подвійного використання;

у военній сфері та сфері безпеки державного кордону України:

прискорення реформування Збройних Сил України та інших військових формувань з метою забезпечення їх максимальної ефективності та здатності давати адекватну відповідь реальним та потенційним загрозам Україні; перехід до комплектування Збройних Сил України на контрактній основі;

здійснення державних програм модернізації наявних, розроблення та впровадження новітніх зразків бойової техніки та озброєнь; посилення контролю за станом озброєнь і захищеністю військових об'єктів; активізація робіт з утилізації зброї;

впровадження системи демократичного цивільного контролю над Воєнною організацією та правоохоронними органами держави; забезпечення соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей;

дотримання угод щодо тимчасового розташування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України;

прискорення процесу делімітації та демаркації кордонів України;

боротьба з організованими злочинними угрупованнями, в тому числі міжнародними, які намагаються діяти через державний кордон України, в пунктах пропуску та виключній (морській) економічній зоні України;

поглиблення транскордонного співробітництва з суміжними державами;

у внутрішньополітичній сфері:

забезпечення неухильного додержання конституційних прав і свобод людини і громадянина, захист конституційного устрою, вдосконалення системи політичної влади з метою зміцнення демократії, духовних та моральних підвалин суспільства; підвищення ефективності функціонування політичних інститутів влади;

створення дійових, у тому числі судових, механізмів захисту конституційних прав людини і основних свобод;

забезпечення політичної стабільності, громадянського миру та взаєморозуміння в суспільстві, запобігання проявам екстремізму;

забезпечення прозорості в діяльності державних органів, прийнятті управлінських рішень, інформованості населення, зміцнення на цій основі його довіри до владних інститутів;

створення повноцінного, ефективно діючого місцевого і регіонального самоврядування;

формування і вдосконалення політико-правових, соціально-економічних та духовно-культурних засад етнонаціональної

стабільності, відпрацювання ефективних механізмів узгодження інтересів етнічних спільнот та розв'язання міжнаціональних суперечностей;

забезпечення міжконфесійної стабільності та запобігання конфліктним загостренням на релігійній основі, недопущення протистояння різних церков, у тому числі щодо розподілу сфер впливу на території України;

в економічній сфері:

забезпечення умов для сталого економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності національної економіки;

прискорення прогресивних структурних та інституціональних змін в економіці, поліпшення інвестиційного клімату, підвищення ефективності інвестиційних процесів; стимулювання випереджувального розвитку наукоємних високотехнологічних виробництв;

вдосконалення антимонопольної політики; створення ефективного механізму державного регулювання природних монополій;

подолання «тінізації» економіки через реформування податкової системи, оздоровлення фінансово-кредитної сфери та припинення відпливу капіталів за кордон, зменшення позабанківського обігу грошової маси;

забезпечення збалансованого розвитку бюджетної сфери, внутрішньої і зовнішньої захищеності національної валюти, її стабільності, захисту інтересів вкладників, фінансового ринку;

здійснення виваженої політики внутрішніх та зовнішніх запозичень;

забезпечення енергетичної безпеки на основі сталого функціонування і розвитку паливно-енергетичного комплексу, в тому числі послідовного і активного проведення політики енергозбереження та диверсифікації джерел енергозабезпечення;

забезпечення продовольчої безпеки;

захист внутрішнього ринку від недоброякісного імпорту – поставок продукції, яка може завдавати шкоди національним виробникам, здоров'ю людей та навколишньому природному середовищу;

посилення участі України у міжнародному поділі праці, розвиток експортного потенціалу високотехнологічної продукції, поглиблення інтеграції у європейську і світову економічну систему та активізація участі в міжнародних економічних і фінансових організаціях;

у науково-технологічній сфері:

посилення державної підтримки розвитку пріоритетних напрямів науки і техніки як основи створення високих технологій та забезпечення переходу економіки на інноваційну модель розвитку, створення ефективної системи інноваційної діяльності в Україні;

поетапне збільшення обсягів бюджетних видатків на розвиток освіти і науки, створення умов для широкого залучення в науково-технічну сферу позабюджетних асигнувань;

створення економічних і суспільно-політичних умов для підвищення соціального статусу наукової та технічної інтелігенції;

забезпечення необхідних умов для реалізації прав інтелектуальної власності;

забезпечення належного рівня безпеки експлуатації промислових, сільськогосподарських і військових об'єктів, споруд та інженерних мереж;

в екологічній сфері:

здійснення комплексу заходів, які гарантують екологічну безпеку ядерних об'єктів і надійний радіаційний захист населення та довкілля, зведення до мінімуму впливу наслідків аварії на Чорнобильській АЕС;

впровадження у виробництво сучасних, екологічно безпечних, ресурсо- та енергозберігаючих технологій, підвищення ефективності використання природних ресурсів, розвиток технологій переробки та утилізації відходів;

поліпшення екологічного стану річок України, насамперед басейну р. Дніпро, та якості питної води;

запобігання забрудненню Чорного та Азовського морів та поліпшення їх екологічного стану;

стабілізація та поліпшення екологічного стану в містах і промислових центрах Донецько-Придніпровського регіону;

недопущення неконтрольованого ввезення в Україну екологічно небезпечних технологій, речовин і матеріалів, збудників хвороб, небезпечних для людей, тварин, рослин, організмів;

реалізація заходів щодо зменшення негативного впливу глобальних екологічних проблем на стан екологічної безпеки України, розширення її участі у міжнародному співробітництві з цих питань;
у соціальній та гуманітарній сферах:

істотне посилення соціальної складової економічної політики, реальне підвищення життєвого рівня населення, передусім на основі піднесення вартості оплати праці, своєчасної виплати заробітної плати та гарантованих законом соціальних виплат, посилення цільової спрямованості матеріальної підтримки, зниження рівня безробіття;

створення умов для подолання бідності і надмірного майнового розшарування в суспільстві;

збереження та зміцнення демографічного і трудових ресурсного потенціалу країни; подолання кризових демографічних процесів;

створення ефективної системи соціального захисту людини, охорони та відновлення її фізичного і духовного здоров'я, ліквідації алкоголізму, наркоманії, інших негативних явищ;

ліквідація бездоглядності, безпритульності та бродяжництва серед дітей і підлітків;

в інформаційній сфері:

забезпечення інформаційного суверенітету України;

вдосконалення державного регулювання розвитку інформаційної сфери шляхом створення нормативно-правових та економічних передумов для розвитку національної інформаційної інфраструктури та ресурсів, впровадження новітніх технологій у цій сфері, наповнення внутрішнього та світового інформаційного простору достовірною інформацією про Україну;

активне залучення засобів масової інформації до боротьби з корупцією, зловживаннями службовим становищем, іншими явищами, які загрожують національній безпеці України;

забезпечення неухильного дотримання конституційного права громадян на свободу слова, доступу до інформації, недопущення

ня неправомірного втручання органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у діяльність засобів масової інформації, дискримінації в інформаційній сфері і переслідування журналістів за політичні позиції;

вжиття комплексних заходів щодо захисту національного інформаційного простору та протидії монополізації інформаційної сфери України.

Стаття 9. Повноваження суб'єктів забезпечення національної безпеки

Відповідно до Конституції (254к/96-ВР) і законів України:

Президент України як глава держави, гарант державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України (254к/96-ВР), прав і свобод людини і громадянина, Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України і Голова Ради національної безпеки і оборони України здійснює загальне керівництво у сферах національної безпеки та оборони України;

Верховна Рада України в межах повноважень, визначених Конституцією України (254к/96-ВР), визначає засади внутрішньої та зовнішньої політики, основи національної безпеки, формує законодавчу базу в цій сфері, схвалює рішення з питань введення надзвичайного і воєнного стану, мобілізації, визначення загальної структури, чисельності, функцій Збройних Сил України та інших військових формувань, створених відповідно до законів України;

Рада національної безпеки і оборони України координує та контролює діяльність органів виконавчої влади у сферах національної безпеки і оборони; з урахуванням змін у геополітичній обстановці вносить Президенту України пропозиції щодо уточнення Стратегії національної безпеки України та Воєнної доктрини України;

Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі органів виконавчої влади забезпечує державний суверенітет і економічну самостійність України, вживає заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина, обороноздатності, національної безпеки України, громадського порядку і боротьби із злочинністю;

Національний банк України відповідно до основних засад грошово-кредитної політики визначає та проводить грошово-кредитну політику в інтересах національної безпеки України;

міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Служба безпеки України та Служба зовнішньої розвідки України в межах своїх повноважень забезпечують виконання передбачених Конституцією (254к/96-ВР) і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України завдань, здійснюють реалізацію концепцій, програм у сфері національної безпеки, підтримують у стані готовності до застосування сили та засоби забезпечення національної безпеки; (Абзац сьомий статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом N 3200-IV (3200-15) від 15.12.2005)

місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування забезпечують вирішення питань у сфері національної безпеки, віднесених законодавством до їхньої компетенції;

Воєнна організація держави забезпечує оборону України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності кордонів; протидіє зовнішнім загрозам воєнного характеру;

правоохоронні органи ведуть боротьбу із злочинністю і протидіють тероризму, забезпечують захист і врятування населення в разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного і природного характерів;

суди загальної юрисдикції здійснюють судочинство у справах про злочини, що завдають шкоди національній безпеці України;

прокуратура України здійснює повноваження у сфері національної безпеки України відповідно до Конституції України (254к/96-ВР) та Закону України «Про прокуратуру України» (1789-12);

громадяни України через участь у виборах, референдумах та через інші форми безпосередньої демократії, а також через органи державної влади та органи місцевого самоврядування, які вони обирають, реалізують національні інтереси, добровільно і в порядку виконання конституційних обов'язків здійснюють заходи, визначені законодавством України щодо забезпечення її національної безпеки; як безпосередньо, так і через об'єднання громадян привертають увагу суспільних і державних інститутів

до небезпечних явищ і процесів у різних сферах життєдіяльності країни; у законний спосіб і законними засобами захищають власні права та інтереси, а також власну безпеку.

Стаття 10. Основні функції суб'єктів забезпечення національної безпеки України

Основними функціями суб'єктів забезпечення національної безпеки є:

вироблення і періодичне уточнення Стратегії національної безпеки України і Воєнної доктрини України, доктрин, концепцій, стратегій і програм у сфері національної безпеки, планування і здійснення конкретних заходів щодо протидії і нейтралізації загроз національним інтересам України;

створення нормативно-правової бази, необхідної для ефективного функціонування системи національної безпеки;

удосконалення її організаційної структури;

комплексне кадрове, фінансове, матеріальне, технічне, інформаційне та інше забезпечення життєдіяльності складових (структурних елементів) системи;

підготовка сил та засобів суб'єктів системи до їх застосування згідно з призначенням;

постійний моніторинг впливу на національну безпеку процесів, що відбуваються в політичній, соціальній, економічній, екологічній, науково-технологічній, інформаційній, воєнній та інших сферах, релігійному середовищі, міжетнічних стосунках; прогнозування змін, що відбуваються в них, та потенційних загроз національній безпеці;

систематичне спостереження за станом і проявами міжнародного та інших видів тероризму;

прогнозування, виявлення та оцінка можливих загроз, дестабілізуючих чинників і конфліктів, причин їх виникнення та наслідків прояву;

розроблення науково обґрунтованих пропозицій і рекомендацій щодо прийняття управлінських рішень з метою захисту національних інтересів України;

запобігання та усунення впливу загроз і дестабілізуючих чинників на національні інтереси;

локалізація, деескалація та врегулювання конфліктів і ліквідація їх наслідків або впливу дестабілізуючих чинників;

оцінка результативності дій щодо забезпечення національної безпеки та визначення витрат на ці цілі;

участь у двосторонньому і багатосторонньому співробітництві в галузі безпеки, якщо це відповідає національним інтересам України;

спільне проведення планових та оперативних заходів у рамках міжнародних організацій та договорів у галузі безпеки.

Стаття 11. Контроль за здійсненням заходів щодо забезпечення національної безпеки

Контроль за реалізацією заходів у сфері національної безпеки здійснюється відповідно Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, Радою національної безпеки і оборони України в межах їх повноважень, визначених Конституцією (254к/96-ВР) і законами України.

Стаття 12. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. З набранням чинності цим Законом втрачає чинність Концепція (основи державної політики) національної безпеки України, схвалена Постановою Верховної Ради України від 16 січня 1997 року (3/97-ВР) (*Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 10, ст. 85; 2001 р., № 9, ст. 38*).

*Президент України Л.КУЧМА
м. Київ, 19 червня 2003 року № 964-IV*

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про Рекомендації парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з НАТО (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2002, N 51, ст.374)

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

1. Схвалити Рекомендації парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з НАТО (далі – Рекомендації парламентських слухань), що додаються.

2. Комітетам Верховної Ради України:

з питань Європейської інтеграції – вжити заходів для забезпечення виконання пункту 1.5 Рекомендацій парламентських слухань;

з питань національної безпеки і оборони – вжити заходів для забезпечення виконання пунктів 1.6 та 3.3 Рекомендацій парламентських слухань.

3. Комітетам Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції, з питань національної безпеки і оборони, у закордонних справах у другому півріччі 2004 року поінформувати Верховну Раду України про стан виконання Рекомендацій парламентських слухань.

4. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції.

Голова Верховної Ради України
В.ЛИТВИН

м. Київ, 21 листопада 2002 року № 233-IV

СХВАЛЕНО

Постановою Верховної Ради України
від 21 листопада 2002 року № 233-IV

РЕКОМЕНДАЦІЇ парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з НАТО

Заслухавши та проаналізувавши питання взаємовідносин та співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору (НАТО), учасники парламентських слухань, які відбулися 23 жовтня 2002 року, відзначають, що євроатлантична інтеграція України є суттєвим фактором зміцнення її національної безпеки, покликаним сприяти розвитку демократичних інститутів, громадянського суспільства, захисту прав і свобод людини, і, таким чином, відповідає життєво важливим інтересам Українського народу.

Геостратегічне і геополітичне становище України як складника єдиного європейського простору визначає її місце в європейських справах, зумовлює вагомую роль Української держави у створенні нової архітектури загальноконтинентальної безпеки, серцевиною якої покликана стати Організація Північноатлантичного договору.

Євроатлантична інтеграція України має на меті гарантувати її незалежність, територіальну цілісність, суспільний прогрес, запобігати виникненню нових загроз стабільності і безпеці на європейському континенті.

Визначальними чинниками успішного просування України цим курсом є:

досягнення відповідності політичним критеріям підготовки до членства та базовим принципам держав – членів Організації Північноатлантичного договору, таким як плюралістична демократія, верховенство права, дотримання прав людини, та іншим відповідним положенням, викладеним у Плані дій щодо членства, схваленому Вашингтонським самітом НАТО в 1999 році;

послідовна, ефективна та повна реалізація Державної програми співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору (НАТО) на 2001-2004 роки (58/2001), документів двостороннього співробітництва України з НАТО;

розвиток і поглиблення співпраці України з НАТО на основі стратегії інтеграції;

розширення участі України в Програмі «Партнерство заради миру», роботі Ради євроатлантичного партнерства;

інтенсифікація процесу підготовки України до членства в НАТО відповідно до рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23 травня 2002 року «Про Стратегію України щодо Організації Північноатлантичного договору (НАТО)» та відповідного Указу Президента України від 8 липня 2002 року (627/2002).

З метою прискорення розвитку та якісного піднесення рівня взаємовідносин, поглиблення співробітництва України з НАТО та виходячи з необхідності консолідації основних політичних сил і досягнення скоординованого підходу законодавчої і виконавчої гілок влади до цього питання, учасники парламентських слухань **р е к о м е н д у ю т ь**:

1. Верховній Раді України:

1.1. Підтримати курс України на євроатлантичну інтеграцію, кінцевою метою якого є набуття повноправного членства в НАТО, та законодавчо закріпити відповідне положення.

1.2. Здійснювати належне і своєчасне законодавче забезпечення взаємовідносин та співробітництва України з НАТО, зокрема актуалізувати законодавчі акти, які є базовими для політики національної безпеки і оборони України:

до кінця третьої сесії Верховної Ради України четвертого скликання розглянути і прийняти у новій редакції Концепцію національної безпеки України та Воєнну доктрину України, Основні напрями зовнішньої політики України, внести зміни до законів України «Про оборону України», «Про Збройні Сили України», прийняти закон про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією та правоохоронними органами держави.

1.3. При затвердженні Державного бюджету України на 2003 рік передбачити в повному обсязі фінансування заходів Державної програми реформування та розвитку Збройних Сил України на період до 2005 року.

1.4. Поглиблювати співробітництво з Парламентською асамблеєю НАТО через розширення участі в роботі її структурних підрозділів та робочих органів, інтенсифікацію діяльності Спільної моніторингової групи Верховної Ради України та Парламентської асамблеї НАТО.

1.5. До лютого 2003 року провести інвентаризацію договірно-правової бази між Україною і НАТО, розробити і реалізувати план необхідних парламентських процедур для імплементації відповідних угод, у тому числі шляхом включення питань їхньої ратифікації до порядку денного третьої сесії Верховної Ради України четвертого скликання.

1.6. Протягом першого півріччя 2003 року провести парламентські слухання з порядком денним «Реформування та розвиток правоохоронних органів і спецслужб України в контексті євроатлантичної інтеграції».

2. Президентіві України:

2.1. Посилити контроль за своєчасним і повним виконанням актів законодавства України з питань взаємовідносин та співробітництва України з НАТО, положень Державної програми співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору (НАТО) на 2001-2004 роки (58/2001), спільних документів співробітництва Україна – НАТО, а також за діяльністю Державної міжвідомчої комісії з питань співробітництва України з НАТО.

2.2. Активізувати діяльність Державної ради з питань європейської і євроатлантичної інтеграції.

2.3. Вжити до кінця 2002 року додаткових заходів для забезпечення реалізації Стратегії України щодо Організації Північноатлантичного договору (НАТО), зокрема стосовно створення Україною і НАТО Спільної робочої групи з питань реформування сфери безпеки на базі існуючої Спільної робочої групи з питань воєнної реформи.

2.4. Оприлюднити до 1 грудня 2002 року Стратегію України щодо Організації Північноатлантичного договору (НАТО).

2.5. Затвердити План дій Україна – НАТО як документ, що виводить двосторонні відносини на якісно новий рівень, відповідний євроатлантичним прагненням України.

2.6. Домогтися якнайскорішого залучення України до програм НАТО з підготовки до членства в Організації Північноатлантичного договору, зокрема до Інтенсифікованого діалогу з питань членства та Плану дій щодо членства.

2.7. Вжити заходів для подолання наявної кризи відносин між Україною та НАТО, сприяти усуненню факторів недовіри та поверненню до конструктивного діалогу щодо майбутнього членства України в НАТО.

2.8. При формуванні нового складу Кабінету Міністрів України призначити міністром оборони цивільну особу.

3. Кабінету Міністрів України:

3.1. Визначити протягом першого півріччя 2003 року першочергові кроки з реалізації рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23 травня 2002 року «Про Стратегію України щодо Організації Північноатлантичного договору (НАТО)»; визнати при цьому як пріоритети:

а) якнайшвидше впровадження дієвого демократичного контролю над силовими структурами, в тому числі практики призначення цивільних службовців на відповідні ключові посади в цих структурах;

б) забезпечення максимальної прозорості бюджетів на національну оборону, правоохоронну діяльність та інформаційну підтримку програм співробітництва України з НАТО;

в) активізацію співробітництва у боротьбі з міжнародним тероризмом;

г) розширення роботи з досягнення сумісності Збройних Сил України та збройних сил держав – членів НАТО;

г) поглиблення співробітництва у сфері миротворчих операцій;

д) поглиблення співробітництва у військово-технічній сфері.

З цією метою до березня 2003 року провести спеціальні засідання Урядового комітету з питань оборони, оборонно-промислового комплексу та правоохоронної діяльності та Урядової комісії з реформування та розвитку Збройних Сил України, інших військових формувань, озброєння та військової техніки.

3.2. Забезпечити публічний характер вироблення та реалізації державної політики інтеграції України до НАТО, включаючи широке інформування громадськості з цих питань; внести до січня 2003 року на розгляд Верховної Ради України Програму інформаційного забезпечення співробітництва України з НАТО для поліпшення обізнаності населення України про діяльність НАТО, формування в українському суспільстві об'єктивного сприйняття цієї структури та здобутків співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору шляхом:

а) координації діяльності органів виконавчої влади, державних засобів масової інформації з питань співробітництва з НАТО в інформаційній сфері;

б) відкриття громадського центру «Співробітництво Україна – НАТО»;

в) відкриття загальнодержавного веб-порталу «Співробітництво Україна – НАТО».

3.3. Активізувати роботу, в тому числі шляхом проведення спільних з Комітетом Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони засідань, Урядової комісії з реформування та розвитку Збройних Сил України, інших військових формувань, озброєння та військової техніки, маючи на увазі розпочати практичне виконання заходів з оборонного огляду в Україні та публікації Кабінетом Міністрів України Білої книги «Оборонна політика України», зокрема з використанням досвіду провідних держав – членів євроатлантичних структур безпеки.

3.4. Забезпечити поглиблення співробітництва України з НАТО в галузі надзвичайного цивільного планування шляхом:

а) створення спільної інформаційно-аналітичної системи з надзвичайних ситуацій на основі вже існуючих в державах – чле-

нах НАТО та урядової інформаційно-аналітичної системи з питань надзвичайних ситуацій України;

б) організації інформаційної взаємодії кризових центрів за відповідним регламентом з метою можливого взаємного залучення до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у будь-якій країні сил, засобів, матеріальних ресурсів та резервів;

в) реалізації спільного проекту Україна – НАТО із запобігання паводкам у Карпатському регіоні та готовності до них як одного із заходів створення ефективної системи реагування та підвищення рівня готовності до цієї ситуації;

г) проведення спільних командно-штабних та польових навчань з питань управління кризами та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, надання допомоги постраждалому населенню; залучення українських підрозділів, заявлених для участі у відповідних заходах Програми «Партнерство заради миру», до міжнародних операцій з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

г) розвитку науково-технічного співробітництва у сфері попередження та реагування на надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру через розроблення спільної наукової тематики, проведення наукових досліджень у рамках спільних проєктів;

д) участі українських представників та підрозділів у міжнародних операціях з підтримання миру.

3.5. До 21 грудня 2002 року прийняти постанову щодо реалізації Рекомендацій парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з НАТО.

У К А З ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про Воєнну доктрину України

(Із змінами, внесеними згідно з Указами Президента N 800/2004
(800/2004) від 15.07.2004 N 702/2005 (702/2005) від 21.04.2005)

Відповідно до статті 2 Закону України «Про основи національної безпеки України» (964-15 **п о с т а н о в л я ю**:

1. Затвердити Воєнну доктрину України (додається).
2. Кабінету Міністрів України внести в установленому порядку пропозиції щодо приведення актів законодавства у відповідність із цим Указом.

Президент України Л.КУЧМА
м. Київ, 15 червня 2004 року № 648/2004

ЗАТВЕРДЖЕНО
Указом Президента України
від 15 червня 2004 року N 648/2004

ВОЄННА ДОКТРИНА УКРАЇНИ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Воєнна доктрина України (далі – Воєнна доктрина) – це сукупність керівних принципів, воєнно-політичних, воєнно-стратегічних, воєнно-економічних і військово-технічних поглядів на забезпечення воєнної безпеки держави.

Воєнна доктрина має оборонний характер. Це означає, що Україна не вважає жодну державу своїм воєнним противником, але разом з тим вважатиме потенційним воєнним противником державу або групу держав, послідовна недружня політика яких загрожуватиме воєнній безпеці України.

Правовою основою Воєнної доктрини є Конституція України (254к/96-ВР), закони та інші нормативно-правові акти, а також

міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

II. ВОЄННО-ПОЛІТИЧНІ ЗАСАДИ ВОЄННОЇ ДОКТРИНИ

1. Воєнно-політична обстановка навколо України характеризується динамічністю і нестабільністю подій та процесів, які виникають внаслідок таких основних чинників:

прагнення більшості держав світу до обмеження використання воєнної сили як засобу досягнення політичних цілей;

реформування воєнної організації більшості держав у напрямі скорочення збройних сил з одночасним підвищенням їх якісних параметрів;

дальший розвиток міжнародних систем безпеки та водночас недостатня ефективність в окремих випадках спроб розв'язання за їх допомогою суперечностей, які виникають між державами або всередині держав;

прояви міжнаціональних та міжетнічних суперечностей, що призводять до нестабільності та конфліктів;

зростання небезпеки розповсюдження ядерної та іншої зброї масового ураження, міжнародного тероризму;

виникнення територіальних спорів між державами;

загострення міжнародної конкуренції щодо політичного впливу в окремих регіонах світу, володіння ринками збуту та сировинними ресурсами, виникнення у зв'язку з цим небезпеки застосування воєнної сили для розв'язання економічних і ресурсних проблем;

поява нових видів загроз міжнародній безпеці і миру, в тому числі поширення діяльності екстремістських, сепаратистських, радикальних релігійних, терористичних організацій, незаконно утворених збройних формувань;

зростання обсягів незаконного обігу зброї і наркотиків, а також нелегальної міграції;

поява новітніх видів і систем зброї, інформаційних технологій, що змінюють традиційні уявлення про характер збройної боротьби.

2. Основними ознаками сучасної воєнно-політичної обстановки є зміцнення довіри та поширення міжнародного співробітництва у воєнній сфері, зниження імовірності розв'язання великомасштабної війни, перш за все ядерної, і водночас збереження потенційної загрози виникнення збройних конфліктів, локальних і регіональних війн, їх ескалації та втягування в них України.

3. Воєнна небезпека для України – це сукупність політичних, соціально-економічних, воєнних та інших зовнішніх і внутрішніх чинників, які за певних обставин і умов можуть призвести до воєнного конфлікту, що загрожуватиме національним інтересам України.

4. Воєнна безпека України – це стан захищеності національних інтересів, її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності від посягань із застосуванням воєнної сили, складова національної безпеки України.

Головною метою забезпечення воєнної безпеки України є усунення зовнішніх і внутрішніх загроз національній безпеці України у воєнній сфері та створення сприятливих умов для гарантованого захисту національних інтересів.

5. Основними реальними та потенційними зовнішніми загрозами національній безпеці України у воєнній сфері є:

- розповсюдження зброї масового ураження і засобів її доставки;
- недостатня ефективність існуючих структур і механізмів забезпечення міжнародної безпеки та глобальної стабільності;
- можливість втягування України у протистояння іншим державам чи в регіональні війни;

- воєнно-політична нестабільність та конфлікти в сусідніх державах, міжнародний тероризм, поширення незаконного обігу зброї, боеприпасів і вибухових речовин;

- нарощування іншими державами поблизу кордонів України угруповань військ та озброєнь, що призводить до порушення співвідношення сил, яке склалося;

незавершеність договірно-правового оформлення державного кордону України.

6. Основними реальними та потенційними внутрішніми загрозами національній безпеці України у війнній сфері є:

протиправна діяльність екстремістських, сепаратистських, радикальних релігійних організацій і спроби створення терористичних організацій та не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань;

небезпечне зниження рівня забезпечення військовою і спеціальною технікою та озброєнням нового покоління Збройних Сил України, інших військових формувань, що загрожує послабленням їх боездатності;

повільне здійснення реформування Воєнної організації держави та оборонно-промислового комплексу, недостатнє фінансове забезпечення виконання відповідних програм;

накопичення у Збройних Силах України надлишкової кількості застарілої військової техніки та озброєння, вибухових речовин;

незадовільний рівень соціального захисту військовослужбовців, громадян, звільнених з військової служби, та членів їх сімей.

7. Забезпечення воєнної безпеки України здійснюється відповідно до базових концепцій:

воєнно-політичного партнерства, що передбачає обґрунтовану, виважену воєнну політику і спрямоване на підвищення стратегічної стабільності в Центральній і Східній Європі, зниження рівня загрози національній безпеці України у війнній сфері з використанням політичних, економічних та інших засобів;

запобігання можливій збройній агресії шляхом її воєнно-силового стримування, зокрема шляхом створення загрози заподіяння потенційному агресору шкоди, не адекватної очікуваній, у разі застосування воєнної сили проти України;

відсічі збройній агресії, яка передбачає використання всіх необхідних форм і способів збройної боротьби для припинення

агресії на початковій стадії, завдання агресору поразки та примушення його до припинення воєнних дій.

8. Забезпечення воєнної безпеки України ґрунтується на принципах:

верховенства права;

оборонної достатності;

невисування територіальних претензій до сусідніх держав і невизнання Україною територіальних претензій до неї;

пріоритету договірних (мирних) засобів у розв'язанні конфліктів;

своєчасності та адекватності заходів захисту національних інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз у воєнній сфері;

демократичного цивільного контролю над Воєнною організацією держави та правоохоронними органами;

відповідності бойових можливостей, рівня боєздатності, підготовки та всебічного забезпечення Збройних Сил України, інших військових формувань потребам оборони України та підвищення взаємосумісності із збройними силами держав – членів НАТО і ЄС;

взаємодії органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування і органів військового управління та чіткого розмежування їх повноважень;

використання в національних інтересах міждержавних систем та механізмів міжнародної колективної безпеки.

9. Умови забезпечення воєнної безпеки України:

зміцнення довіри між державами, послідовне зниження загрози використання воєнної сили, проведення політики євроатлантичної інтеграції, кінцевою метою якої є вступ до НАТО, як основи загальноєвропейської системи безпеки; (Абзац другий пункту 9 в редакції Указів Президента N 800/2004 (800/2004) від 15.07.2004, N 702/2005 (702/2005) від 21.04.2005)

посилення співробітництва із світовими, європейськими і регіональними структурами колективної безпеки;

виконання міжнародних договорів України у сфері національної безпеки і оборони, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

підтримання на належному рівні оборонної достатності держави, боєздатності Збройних Сил України, інших військових формувань;

запобігання можливій збройній агресії через її стримування воєнними і невоєнними засобами;

запобігання соціально-політичним, міжнаціональним, міжконфесійним конфліктам усередині держави та їх своєчасне розв'язання;

готовність держави до захисту населення від наслідків застосування звичайної зброї та зброї масового ураження;

завершення договірно-правового оформлення та облаштування державного кордону України.

10. Основними складовими забезпечення воєнної безпеки України є:

а) у мирний час:

прогнозування і оцінка загроз національній безпеці України у воєнній сфері;

прискорення реформування Збройних Сил України, інших військових формувань з метою забезпечення їх максимальної ефективності та здатності давати адекватну відповідь зовнішнім і внутрішнім реальним та потенційним загрозам національній безпеці України у воєнній сфері; перехід до комплектування Збройних Сил України на контрактній основі;

виконання державних програм модернізації озброєння та військової техніки, розроблення та впровадження їх новітніх зразків;

ефективний контроль за станом захищеності важливих державних і військових об'єктів, своєчасна утилізація надлишкових і застарілих боєприпасів та озброєння;

охорона державного кордону, повітряного простору держави та підводного простору в межах територіального моря України, її суверенних прав у виключній (морській) економічній зоні і на кон-

тинентальному шельфі та боротьба з організованими злочинними угрупованнями, в тому числі міжнародними, які намагаються діяти через державний кордон України;

виконання міжнародних договорів України у війсьній сфері, у тому числі щодо заборони та нерозповсюдження зброї масового ураження і зміцнення довіри між державами;

додержання законодавства і виконання міжнародних договорів щодо тимчасового розташування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України;

розвиток військової науки, формування науково-технічної і технологічної бази для створення високоефективних засобів збройної боротьби;

впровадження системи демократичного цивільного контролю над Воєнною організацією держави та правоохоронними органами;

забезпечення соціального і правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей, військово-патріотичне виховання громадян України, підготовка молоді до військової служби у Збройних Силах України, інших військових формуваннях;

розвиток військово-політичного партнерства та співробітництва з НАТО і ЄС та участь у міжнародній миротворчій діяльності;

б) у загрозовий період та у разі початку війни (збройного конфлікту):

використання можливостей Ради Безпеки ООН, ОБСЄ, НАТО, ЄС, інших структур колективної безпеки, які несуть відповідальність за підтримання міжнародного миру і безпеки, згідно з Меморандумом про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (998_158), застосування кризового консультативного механізму відповідно до положень Хартії про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору (994_002);

своєчасне введення воєнного стану в державі або в окремих її місцевостях, проведення загальної або часткової мобілізації, повного або часткового стратегічного розгортання Збройних Сил

України, інших військових формувань і приведення їх у готовність до виконання завдань;

здійснення заходів щодо територіальної і цивільної оборони; посилення охорони та захист державного кордону України; локалізація збройного конфлікту і недопущення його переростання в локальну або регіональну війну;

координація відповідно до законодавства діяльності і зосередження зусиль всіх органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування і громадян в інтересах ліквідації воєнного конфлікту і відсічі збройній агресії;

переведення національної економіки, окремих її галузей, підприємств, у тому числі транспортних, і комунікацій на функціонування в умовах особливого періоду;

відсіч збройній агресії, завдання ударів по найважливіших об'єктах і військах агресора з метою примушення його до відмови від дальшого ведення воєнних (бойових) дій на початковій стадії агресії і укладення миру на умовах, які відповідають національним інтересам України.

11. Україна, користуючись невід'ємним правом кожної держави на індивідуальну та колективну оборону в разі збройної агресії, не виключає можливості отримання військової допомоги від інших держав і міжнародних організацій.

12. Формування і забезпечення реалізації державної політики у сфері воєнної безпеки здійснюється органами державної влади і органами військового управління.

Основними суб'єктами забезпечення воєнної безпеки України є Верховна Рада України, Президент України, Рада національної безпеки і оборони України, Ставка Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України (у разі її створення), Кабінет Міністрів України, центральні та місцеві органи виконавчої влади, інші державні органи, Збройні Сили України, інші військові формування, правоохоронні органи, органи влади Автономної Республіки

Крим, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, які виконують завдання у сфері воєнної безпеки.

13. Повноваження, основні функції та завдання суб'єктів забезпечення воєнної безпеки України визначаються Конституцією України (254к/96-ВР), Законами України «Про основи національної безпеки України» (964-15), «Про оборону України» (1932-12) та іншими законами, актами Президента України і Кабінету Міністрів України.

14. Керівництво у сфері воєнної безпеки здійснює Президент України як глава держави, гарант державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України (254к/96-ВР), прав і свобод людини і громадянина та Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України.

15. Основними принципами керівництва у сфері воєнної безпеки є принципи верховенства права, централізованого керівництва на основі єдиного стратегічного та оперативного планування застосування Збройних Сил України, інших військових формувань в інтересах оборони держави, координованості політичної, дипломатичної, воєнної, економічної, інформаційної діяльності органів державної влади і органів військового управління.

16. Україна має на меті зміцнювати зовнішні гарантії національної безпеки, протидіяти виникненню нових загроз стабільності у Центральній та Східній Європі.

В умовах сучасної воєнно-політичної обстановки інтереси національної безпеки України зумовлюють істотне поглиблення відносин з НАТО і ЄС. Виходячи з того, що НАТО і ЄС є гарантами безпеки і стабільності в Європі, Україна готується до повноправного членства в цих організаціях. (Абзац другий пункту 16 в редакції Указів Президента № 800/2004 (800/2004) від 15.07.2004, № 702/2005 (702/2005) від 21.04.2005)

Активізація євроатлантичної інтеграції України з орієнтацією на вступ до НАТО як основи загальноєвропейської системи безпеки

та пов'язане з цим глибоке реформування оборонної сфери держави відповідно до європейських стандартів належать до найважливіших пріоритетів як зовнішньої, так і внутрішньої політики. (Абзац третій пункту 16 в редакції Указів Президента № 800/2004 (800/2004) від 15.07.2004, № 702/2005 (702/2005) від 21.04.2005)

17. Україна як держава – член ООН та ОБСЄ, особливий партнер НАТО та учасник Ради євроатлантичного партнерства і програми «Партнерство заради миру», усвідомлюючи свою відповідальність у справі підтримання міжнародного миру і безпеки, бере активну участь у діях і заходах багатонаціональних сил, що створюються за рішенням Ради Безпеки ООН для запобігання конфліктам та їх розв'язання.

Україна розглядає участь у міжнародних миротворчих операціях як важливий напрям своєї зовнішньої політики та забезпечення регіональної воєнної безпеки. Участь України в міжнародних миротворчих операціях здійснюється шляхом надання миротворчого контингенту, миротворчого персоналу, а також матеріально-технічних ресурсів та послуг, які визначаються рішеннями про проведення таких операцій.

ІІІ. ВОЄННО-СТРАТЕГІЧНА СКЛАДОВА ВОЄННОЇ ДОКТРИНИ

18. Метою оборони України є підготовка держави до збройного захисту, а також її захист у разі збройної агресії або збройного конфлікту.

У найближчій перспективі можливість широкомасштабного застосування воєнної сили проти України є малоімовірною. Проте не виключається можливість, що за певних обставин Україна може бути втягнута у воєнні конфлікти різної інтенсивності.

19. Воєнний конфлікт як спосіб розв'язання суперечностей між державами з двостороннім застосуванням зброї або у разі збройного зіткнення всередині держави може відбуватися у формі:

регіональної війни (конфлікт високої інтенсивності) – війни між державами (коаліціями держав), які для досягнення своїх політичних цілей використовують усі наявні сили та засоби, не включаючи застосування зброї масового ураження;

локальної війни (конфлікт середньої інтенсивності) – війни між державами, що ведеться з обмеженими цілями, для досягнення яких використовуються звичайні засоби збройної боротьби з обмеженням масштабу і району їх застосування;

збройного конфлікту (конфлікт низької інтенсивності) – обмеженого збройного зіткнення між двома державами чи збройного зіткнення всередині держави, яке є сукупністю воєнних (бойових) дій і не переходить у війну (відсутність правового акта про оголошення стану війни).

20. Характерними рисами сучасної збройної боротьби є:

широке застосування новітніх систем озброєння та військової техніки, зокрема застосування високоточної зброї, засобів повітряного нападу, розвідки та радіоелектронної боротьби;

зростання ролі і значущості протиборства в інформаційній сфері, використання новітніх інформаційних технологій;

високоманеврові (мобільні) дії військ (сил) на розрізаних напрямках із широким застосуванням сил швидкого реагування, аеромобільних військ, десантів і військ спеціального призначення;

широке застосування спеціальних (неконтактних) способів ведення збройної боротьби (спеціальних операцій), дальнього воєнного та електронного ураження, підривних дій;

однотимчасне ураження військ (сил), об'єктів тилу, економіки, комунікацій на всій території воюючих сторін;

збільшення масштабів збройної боротьби (втягнення у воєнний конфлікт багатьох держав) і спектра засобів, що застосовуються (включаючи зброю масового ураження).

21. У рамках удосконалення системи забезпечення національної безпеки у воєнній сфері Україна здійснюватиме реформу власних Збройних Сил, які за своїм характером, складом, системою

управління, навчання і підготовки мають наближатися до стандартів збройних сил держав – членів НАТО.

Характер загроз національній безпеці України у воєнній сфері визначає необхідність мати у складі Збройних Сил України такі функціональні структури, як Об'єднані сили швидкого реагування, Основні сили оборони та Стратегічні резерви.

Об'єднані сили швидкого реагування призначені для запобігання, воєнно-силового стримування можливої агресії проти України, негайного реагування на загрози і збройні конфлікти з метою їх нейтралізації та недопущення переростання у локальну чи регіональну війну.

У мирний час Об'єднані сили швидкого реагування забезпечують захист від терористичних посягань своїх військових об'єктів, а також повинні бути готові до участі у проведенні антитерористичних операцій на військових об'єктах та в разі виникнення терористичних загроз безпеці держави з-за меж України, у миротворчих операціях, ліквідації наслідків можливих аварій, катастроф і стихійного лиха.

Основні сили оборони призначені для відсічі агресії, розгрому противника та створення умов для припинення воєнних дій, укладення миру, а також для підсилення Об'єднаних сил швидкого реагування під час ліквідації ними збройного конфлікту на загрозовому напрямі та застосування у локальній (регіональній) війні.

Стратегічні резерви забезпечують стійкість оборони України, підсилення (заміну) військ зі складу основних сил оборони та можуть розгортатися напередодні або в ході збройного конфлікту (війни).

22. Основними воєнно-стратегічними цілями застосування Збройних Сил України, інших військових формувань є:

у збройному конфлікті – забезпечення недоторканності державного кордону, ліквідація збройного конфлікту та створення умов для стабілізації обстановки відповідно до норм міжнародного права та законодавства України;

у локальній чи регіональній війні – захист суверенітету і територіальної цілісності України, відсіч збройній агресії, розгром військ агресора, які вторглися на територію держави, забезпечення укладення миру на вигідних умовах;

у міжнародних миротворчих операціях – запобігання виникненню міждержавних або внутрішніх конфліктів; урегулювання або створення умов для розв'язання міждержавних чи внутрішніх конфліктів за згодою їх сторін або з використанням примусових заходів за рішенням Ради Безпеки ООН; виконання функцій із забезпечення безпеки і додержання прав людини; усунення загрози миру, порушень миру чи акту агресії.

23. Основні завдання Збройних Сил України у мирний час:

здійснення розвідувальної та інформаційно-аналітичної діяльності в інтересах оборони держави;

підтримання військ (сил) у постійній бойовій і мобілізаційній готовності;

несення бойового чергування;

проведення заходів з оперативної, бойової, мобілізаційної та гуманітарної підготовки військ (сил) до виконання завдань за призначенням;

здійснення заходів щодо забезпечення інформаційної безпеки;

участь у здійсненні заходів з підготовки до територіальної оборони;

участь у створенні, підготовці та накопиченні мобілізаційних ресурсів і непорушного запасу;

участь у накопиченні озброєння, військової техніки, інших матеріальних ресурсів у непорушному запасі та мобілізаційному резерві, а також створенні резерву військово-навчених людських ресурсів;

надання допомоги центральним і місцевим органам виконавчої влади, органам виконавчої влади Автономної Республіки Крим, органам місцевого самоврядування в проведенні пошукових та аварійно-рятувальних робіт під час ліквідації надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру;

участь у виконанні міжнародних договорів України щодо контролю над озброєнням;

участь у заходах з міжнародного співробітництва (на двосторонніх і багатосторонніх засадах) та у міжнародних миротворчих операціях.

24. Завданнями інших військових формувань та правоохоронних органів у мирний час є участь у стратегічному плануванні застосування Збройних Сил України, здійснення разом із Збройними Силами України підготовки та забезпечення готовності до спільних дій з метою оборони держави.

25. Основні завдання Збройних Сил України в особливий період до початку збройної агресії:

активізація розвідки з метою своєчасного попередження Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України про можливу збройну агресію та приведення у вищі ступені бойової готовності військ (сил);

посилення охорони і захист державного кордону, захист повітряного простору;

створення та нарощування угруповань військ (сил) на загрозливих напрямках, у тому числі проведення стратегічного розгортання (часткового або повного) Збройних Сил України.

26. Основні завдання інших військових формувань та правоохоронних органів в особливий період до початку збройної агресії:

участь у прикритті стратегічного розгортання Збройних Сил України та у веденні територіальної оборони держави;

участь в евакуації населення з прикордонних районів на напрямках можливої збройної агресії.

27. Основні завдання Збройних Сил України в особливий період у разі збройної агресії:

проведення стратегічного розгортання Збройних Сил України та створення угруповань військ (сил) для відсічі збройній агресії;

відбиття нападу агресора з повітря, суші і моря та недопущення вторгнення угруповань його військ (сил) на територію держави;
ведення операцій і бойових дій з метою завдання поразки військам (силам) агресора, його розгрому та створення умов для укладення миру;

ліквідація (локалізація, нейтралізація) збройного конфлікту в разі його виникнення.

28. Завдання інших військових формувань та правоохоронних органів в особливий період у разі збройної агресії:

участь у здійсненні заходів правового режиму воєнного стану;

участь у виконанні завдань територіальної оборони;

захист населення, об'єктів економіки та інфраструктури від впливу засобів ураження, застосованих агресором.

29. Застосування Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів у воєнних конфліктах визначається Конституцією України (254к/96-ВР), законами України та іншими нормативно-правовими актами з урахуванням принципів і норм міжнародного права щодо стримування та відсічі збройній агресії і ґрунтується на загальних принципах військового мистецтва.

Під час відсічі збройній агресії Україна вважає за можливе застосовувати всі форми, способи і засоби збройної боротьби, які в обставинах, що склалися, є найбільш ефективними.

У разі розв'язання збройної агресії проти України не виключається перенесення Збройними Силами України бойових дій на територію агресора з метою його повного розгрому.

30. Основними формами застосування Збройних Сил України, інших військових формувань є стратегічні дії Збройних Сил України, операції, бойові дії, удари, бої об'єднань, з'єднань і військових частин Збройних Сил України, інших військових формувань – у регіональній, локальній війнах, збройному конфлікті та дії миротворчих контингентів у міжнародних миротворчих операціях.

31. Способи застосування Збройних Сил України, інших військових формувань визначаються відповідно до Плану стратегічного застосування Збройних Сил України, що розробляється Генеральним штабом Збройних Сил України, залежно від умов обстановки, що склалася, сил і засобів збройної боротьби, які застосовуються, характеру та масштабу воєнних (бойових) дій.

32. Основні завдання Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів після відсічі збройній агресії:

відновлення боєздатності Збройних Сил України та інших військових формувань;

демобілізація Збройних Сил України, інших військових формувань;

надання допомоги населенню, центральним і місцевим органам виконавчої влади, органам влади Автономної Республіки Крим та органам місцевого самоврядування у ліквідації наслідків воєнних (бойових) дій.

33. Основними умовами припинення Україною воєнних дій проти агресора є:

припинення агресором воєнних (бойових) дій, відмова від будь-яких агресивних намірів стосовно України і повне відновлення територіальної цілісності України;

надання агресором гарантій щодо відшкодування втрат, завданих Україні внаслідок збройної агресії.

34. Збройні Сили України, інші військові формування та правоохоронні органи залучаються до здійснення заходів правового режиму надзвичайного стану відповідно до закону.

35. Збройні Сили України, інші військові формування та правоохоронні органи здійснюють боротьбу з тероризмом у межах своєї компетенції, визначеної законами та прийнятими на їх основі нормативно-правовими актами.

36. Для участі в міжнародних миротворчих операціях Україна направляє миротворчі контингенти, миротворчий персонал і надає матеріально-технічні ресурси та послуги для використання у зазначених операціях.

Правові, організаційні та фінансові засади участі України в міжнародних миротворчих операціях, а також порядок направлення Україною миротворчих контингентів і миротворчого персоналу визначаються міжнародними договорами України відповідно до закону.

37. Основними завданнями Збройних Сил України, інших військових формувань під час надання військової допомоги іншим державам є:

передання досвіду з питань будівництва і реформування збройних сил, підтримання їх у боездатному стані та бойового застосування шляхом направлення радників і спеціалістів;

здійснення повітряних (морських) перевезень військ (сил) і матеріальних засобів;

підготовка спеціалістів і кадрів для збройних сил, інших військових формувань;

участь підрозділів Збройних Сил України, інших військових формувань у виконанні бойових, миротворчих або гуманітарних завдань, пов'язаних із захистом цивільного населення від радіаційної, хімічної, біологічної небезпеки та ліквідацією наслідків застосування зброї масового ураження, надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру.

38. Керівництво Збройними Силами України здійснюється Президентом України – Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України. В особливий період стратегічне керівництво Збройними Силами України, іншими військовими формуваннями та правоохоронними органами Президент України здійснює через Ставку Верховного Головнокомандувача (у разі її створення), робочим органом якої є Генеральний штаб Збройних Сил України.

39. Безпосереднє керівництво Збройними Силами України в мирний та воєнний час здійснює Головнокомандувач Збройних Сил України.

40. Основними завданнями керівництва Збройними Силами України, іншими військовими формуваннями та правоохоронними органами в мирний і воєнний час є:

визначення перспектив і забезпечення реформування та розвитку Збройних Сил України, інших військових формувань;

підготовка та прийняття стратегічних рішень щодо застосування Збройних Сил України, інших військових формувань;

стратегічне планування застосування Збройних Сил України, інших військових формувань;

координація оперативної і мобілізаційної підготовки Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів;

підготовка операцій, керівництво стратегічним розгортанням Збройних Сил України, інших військових формувань, ходом воєнних дій та виконанням завдань територіальної оборони під час війни (збройного конфлікту);

організація всебічного забезпечення стратегічних дій Збройних Сил України, інших військових формувань;

забезпечення взаємодії угруповань Збройних Сил України між собою, з іншими військовими формуваннями, правоохоронними органами, центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування під час підготовки до оборони України, захисту її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканості.

41. Генеральний штаб Збройних Сил України є головним військовим органом з питань планування оборони держави, управління застосуванням Збройних Сил України, координації та контролю за виконанням завдань у сфері оборони іншими військовими формуваннями та правоохоронними органами, органами

виконавчої влади та органами місцевого самоврядування у межах, визначених законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України.

IV. ВОЄННО-ЕКОНОМІЧНА ТА ВІЙСЬКОВО-ТЕХНІЧНА СКЛАДОВІ ВОЄННОЇ ДОКТРИНИ

42. Заходи щодо забезпечення діяльності Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів спрямовуються на створення умов їх ефективного функціонування, використання наявних матеріальних, фінансових, кадрових, інформаційних та інших ресурсів відповідно до законодавства.

43. Економічне забезпечення воєнної безпеки України здійснюється в межах економічних і фінансових можливостей держави шляхом формування та реалізації науково обґрунтованої воєнно-економічної, військово-технічної і військово-промислової політики.

44. Головною метою економічного забезпечення воєнної безпеки України є всебічне задоволення потреб Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів у фінансових і матеріальних ресурсах при раціональному обсязі оборонних витрат держави.

45. Основні принципи економічного забезпечення воєнної безпеки України:

відповідність характеру, масштабів, пріоритетів і спрямованості воєнно-економічної діяльності держави завданням воєнної політики (потребам воєнної безпеки), а також фінансово-економічним можливостям України;

спрямування необхідних фінансових, матеріально-технічних та інтелектуальних ресурсів для вирішення ключових завдань забезпечення воєнної безпеки України;

створення сприятливих умов для функціонування підприємств, установ та організацій, які визначають виробничо-техно-

логічну і науково-технічну стабільність оборонно-промислового комплексу України;

забезпечення науково-технічного, технологічного, інформаційного і ресурсного потенціалу у розробленні та виробництві основних видів військової продукції.

46. Основні напрями економічного забезпечення воєнної безпеки України:

своєчасне (у межах наявних оборонних ресурсів держави) виконання програм реформування і розвитку та планів підготовки і застосування Збройних Сил України, інших військових формувань;

оптимізація витрат оборонних ресурсів та здійснення контролю за їх використанням;

розвиток науково-технічної, технологічної і виробничої бази оборонно-промислового комплексу;

забезпечення створення, виробництва та удосконалення (модернізації) озброєння і військової техніки;

зменшення залежності України від поставок з інших держав озброєння і військової техніки та матеріально-технічних ресурсів;

забезпечення правового захисту об'єктів інтелектуальної власності, що містяться в продукції, виготовленій для потреб оборони, а також у технологіях її розроблення і виробництва;

забезпечення функціонування і вдосконалення мобілізаційної підготовки національної економіки;

формування та підтримання в належному стані державного матеріального резерву, резервних фондів грошових коштів;

формування та здійснення взаємовигідного міжнародного воєнно-політичного, військового і військово-технічного співробітництва, виконання міжнародних договорів України у воєнно-економічній сфері;

забезпечення соціального та правового захисту військовослужбовців і членів їх сімей, працівників Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів;

здійснення заходів щодо екологічної безпеки (ліквідація наслідків військової діяльності, утилізація техногенно небезпечних

видів озброєння, військової техніки, боєприпасів, майна, інших матеріальних засобів тощо);

розвиток системи воєнно-економічного аналізу і прогнозування фінансових, матеріальних потреб для забезпечення оборондатності України.

47. Військово-технічна політика держави спрямовується на підтримання у боєздатному стані, модернізацію, розроблення та оснащення Збройних Сил України, інших військових формувань системами озброєння і військової техніки, що становлять основу їх бойового потенціалу.

48. Пріоритетні напрями забезпечення Збройних Сил України, інших військових формувань озброєнням і військовою технікою:

створення ефективних систем (комплексів, зразків) озброєння і військової техніки для розв'язання завдань Збройних Сил України, інших військових формувань з урахуванням реальних економічних можливостей держави;

підтримання наявного озброєння і військової техніки у боєздатному стані;

гарантоване постачання Збройним Силам України, іншим військовим формуванням сучасних вискоелективних видів озброєння і військової техніки;

запобігання військово-технічному і технологічному відставанню України у розвитку основних видів озброєння і військової техніки, які можуть вироблятися в Україні і бути конкурентоспроможними на світовому ринку зброї;

формування науково-технічної бази в галузі фундаментальних і пошукових досліджень, у тому числі технологій подвійного призначення;

створення сприятливих умов мобілізаційного розгортання промисловості для виробництва озброєння і військової техніки у необхідних обсягах;

проведення раціональної конверсії та реструктуризації оборонно-промислового комплексу;

зниження рівня залежності України у військово-технічній сфері від інших держав;

розвиток військово-технічного співробітництва, формування збалансованого експорту та імпорту продукції військового призначення і товарів подвійного використання;

проведення випробувань та сертифікації озброєння і військової техніки.

V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Реалізація Воєнної доктрини досягається шляхом здійснення комплексу політичних, економічних, соціальних, воєнних, інформаційних, правових та інших заходів, спрямованих на забезпечення воєнної безпеки та оборони України.

Воєнна доктрина є основою для підготовки та прийняття воєнно-політичних і воєнно-стратегічних рішень, розроблення програм у воєнній сфері. Положення Воєнної доктрини обов'язкові для виконання всіма органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування у межах повноважень, передбачених Конституцією (254к/96-ВР) і законами України.

Положення Воєнної доктрини можуть уточнюватися і доповнюватися під час формування і реалізації державної політики у сфері воєнної безпеки з урахуванням змін воєнно-політичної обстановки, характеру і змісту загроз національній безпеці України у воєнній сфері, умов військового будівництва.

Реалізація положень Воєнної доктрини забезпечується Президентом України, Радою національної безпеки і оборони України та Кабінетом Міністрів України відповідно до повноважень, визначених Конституцією (254к/96-ВР) і законами України.

*Глава Адміністрації Президента України
В.МЕДВЕДЧУК*

У К А З ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про Державну програму співробітництва України з Організацією Північноатлантичного Договору (НАТО) на 2001 – 2004 роки

*(Із змінами, внесеними згідно з Указами Президента № 190/2002
(190/2002) від 26.02.2002 № 586/2003 (586/2003) від 09.07.2003)*

З метою дальшої реалізації положень Хартії про особливе партнерство між Україною і Організацією Північноатлантичного Договору, підписаної 9 липня 1997 року в м. Мадриді (994_002), підвищення ефективності співробітництва України з НАТО та відповідно до пунктів 1 і 3 статті 106 Конституції України (254к/96-ВР) **п о с т а н о в л я ю:**

1. Затвердити Державну програму співробітництва України з Організацією Північноатлантичного Договору (НАТО) на 2001 – 2004 роки (додається).
2. Кабінету Міністрів України забезпечити виконання зазначеної Державної програми.
3. Державній міжвідомчій комісії з питань співробітництва України з НАТО інформувати Президента України про стан реалізації цієї Державної програми.

*Президент України Л.КУЧМА
м. Київ, 27 січня 2001 року N 58/2001*

ЗАТВЕРДЖЕНО
Указом Президента України
від 27 січня 2001 року № 58/2001

**ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА
співробітництва України з Організацією
Північноатлантичного Договору (НАТО)
на 2001 – 2004 роки**

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Сучасні підходи України до вироблення політики в галузі безпеки базуються на незмінності стратегічної мети держави, якою є повномасштабна інтеграція до європейських та євроатлантичних структур та повноправна участь у системі загальноєвропейської безпеки. Реалізуючи національну політику у сфері безпеки, Україна активізує свою діяльність, спрямовану на поглиблення конструктивного співробітництва з Організацією Північноатлантичного договору (НАТО), Європейським Союзом (ЄС), Західноєвропейським Союзом (ЗЄС), Радою Євроатлантичного Партнерства (РЄАП), Організацією з питань безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) та Радою Європи (РЄ), на основі яких формується нова архітектура європейської безпеки XXI століття. (Абзац перший вступної частини розділу I із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

Ставлення України до НАТО як до найбільш ефективної структури колективної безпеки в Європі залишається незмінним. Ураховуючи значний внесок Альянсу у підтримання миру, стабільності та загального клімату довіри на євроатлантичному просторі, у створення нової архітектури безпеки в Європі, поглиблення процесів роззброєння, контролю над озброєннями і нерозповсюдження зброї масового знищення, Україна розширює участь у роботі РЄАП та в Програмі «Партнерство заради миру» (ПЗМ).

Розвиваючи співробітництво з НАТО, Україна має на меті забезпечити свою незалежність, демократичний розвиток та те-

риторіальну цілісність, зміцнити національну безпеку, запобігти виникненню нових загроз стабільності і безпеці на європейському континенті та використати досвід і допомогу держав-членів Альянсу в реформуванні оборонної та інших пов'язаних з нею сфер.

Хартія про особливе партнерство між Україною та НАТО, підписана 9 липня 1997 року (994_002) (далі – Хартія), визначила новий характер відносин та додаткові напрями розвитку співробітництва з Альянсом, його принципи та механізми реалізації.

Ухвалення і реалізація Державної програми співробітництва України з НАТО на період до 2001 року створили внутрішні умови для виконання основних завдань, визначених Хартією, та надали суттєвого імпульсу співробітництву з Альянсом у політичній і оборонній сферах, в економічній, науковій, екологічній та інших невійськових галузях.

Водночас у 2000 році Президентом України затверджено оновлену Державну програму реформування та розвитку Збройних Сил України на період до 2005 року, головною метою якої є створення в державі сучасних збройних сил з характерними ознаками євроатлантичної моделі.

Крім того, протягом двох останніх років Північноатлантичним альянсом було здійснено важливі кроки щодо його зовнішньої адаптації та внутрішньої реорганізації, які впливають на дальший розвиток співробітництва України з НАТО.

Перелічені чинники зумовлюють необхідність прийняття нового документа, який би привів співробітництво України з Альянсом у відповідність з реаліями сьогодення.

Державна програма співробітництва України з НАТО (далі – Програма) розрахована на 2001 – 2004 роки, є логічним продовженням попередньої і має на меті забезпечити максимально повне та якісне виконання Хартії. Вона розроблена на основі відповідних положень Конституції України (254к/96-ВР), Основних напрямів зовнішньої політики України, Концепції (основ державної політики) національної безпеки України, Воєнної доктрини України та інших нормативно-правових актів.

Мета Програми

Програма ставить за мету:

визначити пріоритетні напрями співробітництва з НАТО на період до 2004 року;

поглибити співробітництво України з НАТО в рамках Хартії, РЄАП та Програми ПЗМ з тим, щоб вивести його на якісно новий рівень відносин особливого партнерства;

розширити двостороннє співробітництво України з державами-членами НАТО та державами-партнерами;

удосконалити механізми співробітництва з НАТО, а також координації та контролю за його здійсненням;

стати основою для формування щорічного Робочого плану імплементації Хартії та Індивідуальної програми партнерства (ІПП) та інструментом, що забезпечує їх виконання;

досягти цілей партнерства, визначених Україною в Процесі планування та оцінки сил (ППОС) у рамках ПЗМ;

забезпечити поглиблення зв'язків центральних органів виконавчої влади України, що беруть участь у реалізації Хартії, з відповідними структурами НАТО;

сприяти ефективному використанню центральними органами виконавчої влади і установами України результатів співробітництва з НАТО;

створити дійовий механізм інформаційного забезпечення співробітництва з НАТО, сприяти поширенню в українському суспільстві об'єктивної інформації про її діяльність;

досягти до кінця 2004 року виконання повною мірою завдань, визначених Програмою.

Механізм реалізації, координації та контролю

Виконання Програми покладається на центральні органи виконавчої влади та установи України згідно з переліком, що додається. Крім того, до реалізації Програми залучаються підрозділи Ради національної безпеки і оборони України (РНБОУ), Адміністрації Президента України, Кабінету Міністрів України, а також підрозділи Верховної Ради України, неурядові організації та установи за їх згодою.

Виконання Програми здійснюється шляхом формування та реалізації відповідними органами виконавчої влади річних відомчих планів виконання Програми, їх участі в заходах, передбачених Робочим планом імплементації Хартії та ІПП, інших заходах ПЗМ на дво- і багатосторонній основі, в роботі спільних робочих груп, а також у спільних з НАТО заходах, які реалізовуватимуться за взаємною домовленістю.

Керівництво діяльністю з реалізації Програми здійснює Президент України. Загальну координацію та контроль за діяльністю органів виконавчої влади з реалізації Програми, формування і виконання Робочого плану імплементації Хартії та ІПП, досягнення цілей партнерства за ППОС та реалізації інших заходів співробітництва з НАТО здійснює РНБОУ та за її дорученням Державна міжвідомча комісія з питань співробітництва України з НАТО (ДМК).

Організаційне забезпечення діяльності ДМК покладається на її секретаріат, що створюється в апараті РНБОУ.

Поточну координацію і контроль за діяльністю органів виконавчої влади з планування та виконання заходів співробітництва з НАТО здійснює Міністерство закордонних справ України. (Абзац п'ятий підрозділу із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

Міністерство закордонних справ України (МЗС):

розробляє та вносить на розгляд Президента України пропозиції щодо концептуальних засад відносин з НАТО, а також надає рекомендації стосовно розвитку співробітництва України з Альянсом, включаючи вдосконалення його нормативно-правової бази;

координує роботу міністерств, інших центральних органів виконавчої влади з формування Робочого плану імплементації Хартії та ІПП і в межах своєї компетенції сприяє їх реалізації;

здійснює контроль і аналіз діяльності міністерств, інших центральних органів виконавчої влади щодо реалізації зазначених у попередньому абзаці плану і програми та річних відомчих планів виконання Програми.

З метою забезпечення реалізації цих завдань при МЗС створюється постійно діюча Міжвідомча робоча група на рівні експертів підрозділів євроатлантичного співробітництва міністерств, інших центральних органів виконавчої влади України (МРГ).

(Абзац одинадцятий підрозділу виключено на підставі Указу Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

(Абзац дванадцятий підрозділу виключено на підставі Указу Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

(Абзац тринадцятий підрозділу виключено на підставі Указу Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

(Абзац чотирнадцятий підрозділу виключено на підставі Указу Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

Інші центральні органи виконавчої влади, причетні до співробітництва з НАТО в рамках Програми:

вносять у встановленому порядку до МЗС пропозиції стосовно розширення та поглиблення співробітництва з НАТО за напрямками, за які вони несуть відповідальність;

розробляють річні плани виконання Програми з переліком заходів, погоджують обсяги їх фінансування з Міністерством фінансів України під час опрацювання пропозицій щодо проекту Державного бюджету України та подають до 15 грудня кожного року до МЗС; *(Абзац тринадцятий підрозділу в редакції Указу Президента № 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)*

подають у встановлені строки до МЗС перелік заходів, в яких братимуть участь їх представники, для включення до проектів Робочого плану імплементації Хартії та ІПП та орієнтовні розміри необхідних витрат бюджетних коштів і фінансової допомоги з боку НАТО та її держав-членів;

забезпечують проведення заходів, передбачених річними відомчими планами виконання Програми, Робочим планом імплементації Хартії та ІПП, і надсилають двічі на рік (до 15 липня та до 15 січня) звіти про їх виконання (включаючи звіти про витрати коштів) до МЗС, яке на основі одержаних матеріалів готує зведений звіт і подає його на розгляд ДМК;

здійснюють науково-аналітичний супровід річних відомчих планів виконання Програми, Робочого плану імплементації Харчії та ІПП;

контролюють реалізацію зазначених планів та використання відповідних фінансових ресурсів.

Для забезпечення взаємоузгодженості дій під час виконання окремих розділів Програми та підвищення ефективності координації діяльності з реалізації заходів щодо окремих напрямів співробітництва з НАТО призначаються національні координатори співробітництва України з НАТО. Їх завдання, функції та порядок призначення визначаються Положенням, яке затверджується Президентом України.

II. СПІВРОБІТНИЦТВО У ПОЛІТИЧНІЙ СФЕРІ

Україна розвиває співробітництво з НАТО в політичній сфері, виходячи з існуючих політичних реалій, фундаментальних інтересів національної безпеки та сучасних тенденцій розвитку ситуації на євроатлантичному просторі.

Відповідальність за здійснення заходів співробітництва у політичній сфері покладається на МЗС.

Співробітництво з НАТО в цій сфері має на меті:

забезпечення реалізації державної політики, спрямованої на європейську та євроатлантичну інтеграцію; (Вступну частину розділу II доповнено абзацом четвертим згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002) підвищення рівня гарантій незалежності, територіальної цілісності та непорушності кордонів України, її національної безпеки;

сприяння поширенню принципів демократії, додержання прав і свобод людини і громадянина, верховенства права в Україні; зміцнення стабільності і безпеки в регіоні Центральної і Східної Європи та на євроатлантичному просторі в цілому;

забезпечення повноправної участі України у процесі розбудови загальноєвропейської структури безпеки.

Механізми співробітництва

МЗС здійснює співробітництво з НАТО в політичній сфері шляхом підготовки і виконання відповідної частини Робочого плану імплементації Хартії, використання механізмів РЄАП та Комісії Україна – НАТО, візитів на високому рівні, консультацій і переговорів, симпозіумів, семінарів, досліджень, діяльності робочих груп та інших заходів.

1. Політичні консультації

Консультації з політичних питань здійснюються в рамках Комісії Україна – НАТО та РЄАП:

Президентом України – під час його участі в самітах Комісії Україна – НАТО та РЄАП, зустрічей з Генеральним секретарем НАТО, а також в інших заходах високого рівня, які організуються під егідою НАТО (терміни – за взаємним погодженням);

Міністром закордонних справ України – під час його участі у засіданнях Комісії Україна – НАТО і РЄАП на рівні міністерства (двічі на рік у кожному форматі, додатково – на запит сторін);

Главою Місії України при НАТО – під час його участі у засіданнях Комісії Україна – НАТО і РЄАП на рівні послів та на експертному рівні – в рамках засідань Політичного комітету НАТО з Україною у форматі «19+1» та відповідних засідань РЄАП у форматі Політичного комітету.

Консультації з політичних питань можуть також здійснюватися іншими уповноваженими особами під час їх зустрічей з посадовими особами НАТО та участі в інших заходах, що організуються під егідою Альянсу.

2. Обмін візитами, контакти зі структурами НАТО

Для забезпечення діяльності на цьому напрямі передбачається:

узгодження з НАТО річних графіків взаємних візитів делегацій і посадових осіб різних рівнів;

сприяння організації інформаційно-ознайомчих візитів українських делегацій до штаб-квартири Альянсу;

формування графіка проведення та визначення тематики спільних засідань, семінарів та інших заходів у рамках НАТО з їх наступним включенням до щорічних Робочих планів імплементації Хартії. (Абзац четвертий пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

3. Участь у процесі реалізації Європейської ідентичності в галузі безпеки і оборони в рамках НАТО

Україна підтримує зусилля НАТО щодо посилення європейського виміру в рамках Альянсу та прагне до більш активного і предметного залучення до реалізації політики Європейської ідентичності в галузі безпеки і оборони (ЄІБО), включаючи здійснення практичних заходів за участю представників ЄС.

4. Співробітництво з питань регіональної безпеки

Україна надає великого значення співробітництву з НАТО, її державами-членами та державами-партнерами з питань регіональної безпеки.

Співробітництво в цій сфері має на меті забезпечення участі України у вирішенні актуальних питань регіональної безпеки, передусім, на європейському просторі, а також у регіональних механізмах і програмах співробітництва, створюваних під егідою НАТО, шляхом проведення політичних консультацій у різних форматах, організації навчань, семінарів, зустрічей експертів тощо.

Напрями співробітництва:

забезпечення участі України в механізмах та програмах НАТО, спрямованих на розвиток регіонального співробітництва в різних форматах і зміцнення довір'я і безпеки;

залучення України до субрегіональних механізмів співробітництва, створюваних на підтримку діяльності НАТО, включаючи багатонаціональні військові підрозділи.

5. Співробітництво з Парламентською Асамблеєю НАТО

Метою співробітництва з Парламентською Асамблеєю НАТО (ПА НАТО) є розширення та поглиблення парламентського вимі-

ру співробітництва з Альянсом, залучення до нього народних депутатів України, підрозділів апарату Верховної Ради України, що сприятиме формуванню узгодженої позиції законодавчої та виконавчої гілок державної влади щодо розвитку відносин з НАТО та створюватиме умови для кращого усвідомлення суспільством необхідності такого співробітництва.

Співробітництво у зазначеній сфері здійснюється шляхом участі керівництва Верховної Ради, голів її комітетів, лідерів парламентських фракцій, народних депутатів України, працівників її апарату в засіданнях Спільної моніторингової групи «Верховна Рада України – Парламентська Асамблея НАТО» та в заходах, які організуються ПА НАТО. Для участі в сесіях і семінарах цієї міжпарламентської структури та в засіданнях її комітетів і підкомітетів у Верховній Раді створена та діє Постійна делегація у ПА НАТО, яка має статус асоційованої.

Напрями та конкретні заходи співробітництва визначаються Верховною Радою України за погодженням з ПА НАТО.

ДМК та центральні органи виконавчої влади України зобов'язані надавати всебічну підтримку реалізації цих заходів, залучати представників Верховної Ради України до участі в інших заходах співробітництва з Альянсом та сприяти діяльності парламентської групи «Україна – НАТО: за співробітництво, порозуміння і глобальну безпеку».

6. Неурядовий вимір співробітництва з НАТО

Метою співробітництва з НАТО українських неурядових організацій і установ є поліпшення обізнаності населення України про діяльність Альянсу та поширення в українському суспільстві об'єктивної інформації щодо реального стану та переваг співробітництва з цією організацією.

Центральні органи виконавчої влади України мають сприяти активізації цього виміру співробітництва з Альянсом, зокрема шляхом залучення представників неурядових організацій і установ до участі в заходах співробітництва з НАТО, включаючи інформаційні візити до штаб-квартири Альянсу, допомагати у налагодженні

ними прямих зв'язків з Центром інформації та документації НАТО в Україні та іншими структурами Альянсу, надавати підтримку в організації спільних заходів інформаційного, просвітницького і наукового характеру: семінарів, конференцій, виставок тощо.

(Абзац другий пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

ІІІ. СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Україна здійснює співробітництво з НАТО у сфері безпеки і оборони, враховуючи свої національні інтереси та виходячи з необхідності виконання відповідних міжнародних угод і домовленостей.

Співробітництво з НАТО у зазначеній сфері є одним із пріоритетних напрямів воєнної політики України. Воно охоплює цивільно-військові відносини, воєнно-політичне та військове співробітництво, миротворчу діяльність, а також досягнення взаємосумісності в галузях управління військами, телекомунікаційних систем та озброєнь.

1. Співробітництво з питань цивільно-військових відносин

У співробітництві з питань цивільно-військових відносин беруть участь підрозділи Адміністрації Президента України, апарату РНБОУ та Секретаріату Кабінету Міністрів України, Національний інститут проблем міжнародної безпеки, Національний інститут стратегічних досліджень, центральні органи виконавчої влади та державні установи. До співробітництва також залучаються представники Верховної Ради України, органів судової влади, громадських організацій, неурядових установ, засобів масової інформації та незалежні експерти. *(Абзац перший підрозділу 1 розділу ІІІ із змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)*

Координація співробітництва з цих питань покладається на Секретаріат Кабінету Міністрів України.

Співробітництво з НАТО в цій сфері має на меті забезпечення поступового впровадження в Україні системи демократичного цивільного керівництва ЗСУ та іншими військовими формуваннями і контролю за їх діяльністю.

Механізми співробітництва

Співробітництво з питань цивільно-військових відносин здійснюється шляхом підготовки і виконання відповідної частини ІПП та Робочого плану імплементації Хартії, участі у Спільній робочій групі Україна – НАТО з питань воєнної реформи (СРГВР), проведення спільних симпозіумів, семінарів, курсів, досліджень та інших заходів.

Напрями співробітництва:

ознайомлення з практикою участі законодавчих, судових, урядових і неурядових установ, ЗМІ держав-членів НАТО та держав-партнерів у створенні та підтримці належних цивільно-військових відносин;

використання досвіду держав-членів НАТО для розроблення Стратегії впровадження демократичного цивільного контролю в оборонній сфері України;

удосконалення національного законодавства з питань правового регулювання цивільно-військових відносин із залученням експертів з держав-членів НАТО та держав-партнерів;

використання допомоги держав-членів НАТО та держав-партнерів при створенні структур цивільного керівництва та контролю за ЗСУ;

розроблення за сприяння експертів НАТО механізму забезпечення демократичного цивільного контролю за діяльністю правоохоронних органів та сил внутрішньої безпеки;

наближення процесів формування та контролю за виконанням оборонного бюджету до загальнодержавних механізмів і процедур держав-членів НАТО.

Окремим напрямом співробітництва є вдосконалення системи підготовки військових і цивільних кадрів з питань цивіль-

но-військових відносин та підвищення їх професійного рівня, яке здійснюється шляхом:

- участі представників центральних органів виконавчої влади та ЗСУ у навчальних заходах ПЗМ;

- стажувань українських державних службовців (урядовців та парламентарів), передбачених у рамках Програми ПЗМ;

- запрошення в Україну викладачів з держав-членів НАТО та держав-партнерів для проведення лекцій і семінарів з питань цивільно-військових відносин;

- обміну делегаціями науковців та дослідниками в рамках Програми ПЗМ;

- відкриття з використанням допомоги і досвіду НАТО та її держав-членів на базі Національної академії оборони України курсів підвищення кваліфікації державних службовців з питань цивільно-військових відносин і демократичного цивільного контролю над збройними силами та з актуальних проблем національної безпеки і оборони. (Підрозділ 1 розділу III доповнено абзацом вісімнадцятим згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

2. Воєнно-політичне співробітництво

Відповідальність за здійснення заходів воєнно-політичного співробітництва покладається на Міністерство оборони України, а також на Генеральний штаб ЗСУ в межах його повноважень.

Координацію співробітництва здійснює національний координатор з питань воєнно-політичного співробітництва і військової реформи.

Співробітництво з НАТО у зазначеній сфері має на меті:

- зміцнення довір'я, взаєморозуміння і партнерських відносин з НАТО, її державами-членами та державами-партнерами у воєнній сфері;

- організацію за підтримки Альянсу сучасної системи оборони України, здатної адекватно реагувати на зовнішні воєнні виклики і загрози;

проведення плідного співробітництва в оборонній сфері з сусідніми країнами;

одержання допомоги для реформування військової організації нашої держави, насамперед ЗСУ та оборонно-промислового комплексу;

забезпечення участі України в міжнародних зусиллях щодо підтримання миру, безпеки і стабільності в Європі, в тому числі в запобіганні воєнним конфліктам та врегулюванні кризових ситуацій.

Механізми співробітництва

Міністерство оборони України здійснює співробітництво з НАТО у зазначеній сфері шляхом використання механізмів РЄАП і Комісії Україна – НАТО на рівні міністрів оборони, проведення візитів на високому рівні, двосторонніх консультацій і переговорів з воєнно-політичним керівництвом держав-членів НАТО та держав-партнерів, підготовки і виконання відповідної частини ІПП та Робочого плану імплементації Хартії, участі у спільних симпозиумах, семінарах, дослідженнях, засіданнях робочих груп та інших заходах.

А. Воєнно-політичні консультації

Консультації з воєнно-політичних питань проводяться Міністром оборони України під час його участі в засіданнях РЄАП і Комісії Україна – НАТО (двічі на рік), а також в ході переговорів з воєнно-політичним керівництвом держав-членів НАТО та держав-партнерів згідно з планами двостороннього співробітництва.

Б. Нерозповсюдження зброї масового знищення та контроль над озброєннями

Співробітництво з НАТО у сфері нерозповсюдження зброї масового знищення (ЗМЗ) та контролю над озброєннями спрямовано на підтримку відповідних зусиль Альянсу, його держав-членів та держав-партнерів, які співпадають з національними інтересами України, і передбачає:

участь у консультаціях з проблемних питань контролю над озброєннями, які проводяться в рамках Координаційного комітету НАТО з контролю за виконанням угод та Центру НАТО з питань ЗМЗ;

підготовку українських фахівців на навчальних курсах та участь в роботі семінарів з питань виконання угод у галузі контролю над озброєннями.

*В. Діяльність Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань
військової реформи (СРГВР)*

СРГВР є постійно діючим механізмом консультацій між Україною і НАТО у форматі «19+1». Її діяльність спрямовується на забезпечення підтримки Альянсом процесів реформування оборонної сфери України, насамперед ЗСУ, створення умов для ефективного реалізації Державної програми реформування та розвитку Збройних Сил України на період до 2005 року.

Українську частину СРГВР складають:

у групі «високого рівня» – керівники Кабінету Міністрів України, відповідних підрозділів Адміністрації Президента України, апарату РНБОУ, Міністерства оборони України та Генерального штабу ЗСУ, МЗС, Міністерства фінансів України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи і Державного комітету у справах охорони державного кордону України; (Абзац третій пункту «В» підрозділу 2 розділу III із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

у координаційній (ключовій) групі – представники Місії України при НАТО;

у групах експертів – представники відповідних підрозділів Адміністрації Президента України, апарату РНБОУ, профільних комітетів Верховної Ради України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Міністерства оборони України та Генерального штабу ЗСУ, інших центральних органів виконавчої влади і установ України.

(Абзац п'ятий пункту «В» підрозділу 2 розділу III із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

Координацію роботи української частини СРГВР здійснює один із заступників Секретаря РНБОУ.

Механізми роботи СРГВР

Співробітництво в рамках СРГВР здійснюється шляхом: проведення засідань групи «високого рівня», «координаційної (ключової) групи» та щоквартальних засідань у штаб-квартирі НАТО на рівні експертів з визначених річними планами питань; (Абзац дев'ятого пункту «В» підрозділу 2 розділу III в редакції Указу Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

реалізації спільних проєктів і досліджень у рамках двостороннього співробітництва за фінансовою підтримкою окремих держав-членів НАТО;

обміну інформацією за узгодженою тематикою;
здійснення інших заходів за взаємною домовленістю.

Напрями діяльності СРГВР:

консультації щодо оборонної політики, воєнної доктрини та концепції національної безпеки;

підготовка рекомендацій щодо планування національної оборони, формування оборонного бюджету, управління оборонними ресурсами;

опрацювання підходів до правового забезпечення діяльності ЗСУ та інших військових формувань;

розроблення пропозицій щодо керівництва воєнною сферою і збройними силами в демократичному суспільстві, взаємодії між парламентом, урядом та міністерством оборони під час вирішення оборонних питань, упровадження демократичного цивільного контролю в оборонній сфері;

узагальнення досвіду держав-членів НАТО у реформуванні збройних сил та інших військових формувань і підготовка пропозицій щодо його впровадження в Україні;

розроблення рекомендацій щодо використання ППОС у ході реалізації Державної програми реформування і розвитку Збройних Сил України на період до 2005 року;

внесення пропозицій щодо переходу до професійних збройних сил та вдосконалення системи підготовки військових кадрів;

опрацювання пропозицій щодо вдосконалення механізмів соціального захисту військовослужбовців;

гармонізація заходів багатостороннього (в рамках програми ПЗМ) і двостороннього військового співробітництва для реалізації завдань воєнної реформи та досягнення визначених цілей партнерства. (Пункт «В» підрозділу 2 розділу III доповнено абзацом двадцять другим згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

Г. Наукові дослідження у воєнно-політичній сфері

Відповідальність за реалізацію та координацію спільних з НАТО заходів співробітництва у сфері наукових досліджень з воєнно-політичних питань покладається на Національний інститут проблем міжнародної безпеки. До співробітництва з НАТО в цій галузі можуть залучатися Національний інститут стратегічних досліджень, Національний науково-дослідницький центр оборонних технологій та військової безпеки України та інші науково-дослідницькі установи відповідного профілю. (Абзац перший пункту «Г» підрозділу 2 розділу III із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

Співробітництво з наукових досліджень у воєнно-політичній сфері має на меті розроблення теоретичних основ воєнно-політичних аспектів загальноєвропейської архітектури безпеки, вивчення досвіду розроблень воєнних доктрин і стратегій, створення механізму цивільно-військових відносин у державах-членах НАТО і державах-партнерах.

Механізми співробітництва

Наукові дослідження у воєнно-політичній сфері здійснюються шляхом:

проведення спільних симпозіумів та семінарів з актуальних проблем міжнародної безпеки;

підготовки та реалізації проектів досліджень разом із науковими центрами держав-членів НАТО і держав-партнерів;

залучення експертів НАТО для одержання консультативної допомоги в реалізації наукових проектів в Україні;

обміну делегаціями науковців;
організації за допомогою Центру інформації та документації НАТО в Україні регулярних обмінів дослідниками та стажерами.

Напрями співробітництва:

оцінка стану та перспектив розвитку воєнно-політичного співробітництва України з НАТО;
визначення оптимальних шляхів запровадження цивільного контролю за діяльністю ЗСУ та інших військових формувань;
участь в оновленні Концепції національної безпеки та Воєнної доктрини України;
аналіз процесу створення нової архітектури європейської безпеки;
відслідковування нових викликів і загроз національній безпеці України.

3. Військове співробітництво

Відповідальність за планування заходів військового співробітництва, а також координацію та контроль за їх виконанням покладається на Генеральний штаб ЗСУ.

Співробітництво в цій сфері має на меті:

використання досвіду і допомоги держав-членів НАТО та держав-партнерів для реформування і розвитку ЗСУ, включаючи вдосконалення механізмів соціального захисту військовослужбовців, нормативно-правової бази військового співробітництва та миротворчої діяльності, створення умов для впровадження засад цивільного керівництва та контролю за діяльністю у військовій сфері;

підвищення взаємосумісності органів управління, підрозділів та частин ЗСУ, насамперед виділених Україною для участі у Програмі ПЗМ, з Об'єднаними збройними силами (ОЗС) НАТО;

підготовку військових контингентів ЗСУ та відповідної інфраструктури для взаємодії з ОЗС НАТО під час проведення миротворчих, антитерористичних, пошукових, рятувально-відновлювальних та інших місій і завдань. (Абзац п'ятий вступної части

ни підрозділу 3 розділу III із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

досягнення національних цілей воєнної реформи для виконання завдань Державної програми реформування та розвитку Збройних Сил України на період до 2005 року; (Вступну частину підрозділу 3 розділу III доповнено абзацом шостим згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

пошук форм і механізмів співробітництва Збройних Сил України з військовими формуваннями держав – членів НАТО для реагування на нові види загроз національній безпеці, в тому числі з боку терористичних організацій із застосуванням ЗМЗ.

(Вступну частину підрозділу 3 розділу III доповнено абзацом сьомим згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

Механізми співробітництва

ЗСУ здійснюють співробітництво з НАТО у військовій сфері шляхом підготовки і виконання відповідної частини ППП, Робочого плану імплементації Хартії планів і програм двостороннього співробітництва та участі у ППОС, використовуючи поряд з цим:

(Абзац дев'ятий вступної частини підрозділу 3 розділу III із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

діяльність Військового комітету Україна – НАТО та СРГВР, візити на високому рівні, двосторонні консультації і переговори з військовим керівництвом держав-членів НАТО та держав-партнерів;

прямі зв'язки між структурами Міністерства оборони, Генерального штабу ЗСУ та НАТО;

спільні військові навчання, тренування, симпозиуми, семінари, курси, засідання робочих груп, дослідження та інші заходи.

А. Консультації з військових питань

Консультації з військових питань здійснюються:

начальником Генерального штабу ЗСУ – під час його участі у засіданнях Військового комітету Україна – НАТО (двічі на рік),

переговорів з головою Військового комітету НАТО, візитів до штабів Верховних Головнокомандувачів ОЗС НАТО в Європі та на Атлантиці, а також переговорів з військовим керівництвом держав-членів НАТО та держав-партнерів;

командувачами видів ЗСУ, начальниками Тилу та Озброєння, іншими представниками керівного складу Міністерства оборони України та Генерального штабу ЗСУ – під час засідань відповідних комітетів НАТО у форматі РЄАП та переговорів з командувачами головних командувань та відповідальними співробітниками НАТО.

Б. Військове співробітництво та взаємосумісність

З метою активізації військового співробітництва та підвищення рівня взаємосумісності між збройними силами України і НАТО передбачається:

проведення семінарів в Україні для керівного складу ЗСУ з питань військового співробітництва та взаємосумісності;

поглиблення співробітництва в галузі оборонного планування для забезпечення виконання завдань ППОС з досягнення взаємосумісності;

розширене використання військової інфраструктури України для проведення спільних з державами-членами НАТО та державами-партнерами військових навчань і тренувань;

удосконалення правової бази співробітництва у військовій сфері з урахуванням досвіду держав-членів НАТО та держав-партнерів;

продовження консультацій з НАТО щодо започаткування та реалізації програм співробітництва в галузях управління, контролю, тилової підтримки тощо;

розширення за допомогою НАТО програм перепідготовки та соціальної адаптації військовослужбовців, які звільняються в запас;

розширення практики консультацій з державами – членами НАТО щодо гармонізації заходів багатостороннього (в рамках програми ПЗМ) і двостороннього військового співробітництва для реалізації завдань національних цілей воєнної реформи та досяг-

нення визначених цілей партнерства. (Абзац пункту «Б» підрозділу 3 розділу III із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

В. Процес планування та оцінки сил

Метою участі України у ППОС є ефективна реалізація Державної програми реформування та розвитку Збройних Сил України на період до 2005 року, підготовка сил та засобів, здатних взаємодіяти зі збройними силами держав-членів НАТО, створення механізму для обміну інформацією з питань оборонного і бюджетного планування в рамках ПЗМ.

Пріоритетними напрямками роботи щодо виконання завдань ППОС для України вважаються:

всестороннє використання можливостей ППОС для досягнення національних цілей воєнної реформи та виконання завдань реформування ЗСУ; (Абзац третій пункту «В» підрозділу 3 розділу III із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

досягнення взаємосумісності в управлінні, тиловому та технічному забезпеченні підрозділів, виділених для участі у Програмі ПЗМ;

мовна підготовка особового складу підрозділів, зазначених у переліку сил та засобів для участі в операціях ПЗМ.

Г. Участь у Багатонаціональних загальновійськових оперативнотактичних силах

Забезпечення участі України у Багатонаціональних загальновійськових оперативнотактичних силах (БЗОТС) передбачає:

визначення сил і засобів ЗСУ для участі у складі БЗОТС;

досягнення належної взаємосумісності з відповідними силами і засобами ОЗС НАТО;

залучення підрозділів ЗСУ до військових навчань БЗОТС.

Д. Яворівський навчальний центр ПЗМ

Для підвищення ефективності використання Яворівського навчального центру ПЗМ здійснюватимуться такі заходи:

багатонаціональні польові, командно-штабні та комп'ютерні командно-штабні навчання;

навчання командирів та штабів з питань планування застосування військ (сил), управління ними та забезпечення їх взаємодії під час проведення:

- а) операцій з підтримання миру;
- б) робіт з ліквідації наслідків стихійного лиха;
- в) операцій з надання гуманітарної допомоги;
- г) пошуково-рятувальних операцій;
- д) антитерористичних операцій.

(Абзац третій пункту «Д» підрозділу 3 розділу III доповнено підпунктом «д» згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

Е. Підготовка військових кадрів для співробітництва з НАТО
З метою забезпечення якісної підготовки військових кадрів для співробітництва з НАТО передбачається:

адаптація системи військової підготовки та навчання до діючих в державах-членах НАТО стандартів;

включення до системи командирської та професійної підготовки питань співробітництва в рамках Програми ПЗМ та миротворчої діяльності;

оптимальне використання наявних можливостей мовної підготовки військовослужбовців в рамках Програми ПЗМ та в межах двостороннього співробітництва з державами-членами НАТО;

забезпечення кафедр іноземних мов вищих військових навчальних закладів Міністерства оборони України лінгафонними кабінетами, відео- та аудіотехнікою і сучасною навчально-методичною літературою;

розширення практики підвищення кваліфікації викладачів іноземних мов вищих військових навчальних закладів за кордоном;

запрошення в Україну інструкторів-викладачів іноземних мов з держав-членів НАТО та держав-партнерів;

створення експертного Центру мовного тестування з використанням тесту НАТО «STANAG – 6001»;

здійснення спеціалізованої підготовки військовослужбовців для роботи у складі багатонаціональних штабів, зокрема на курсах підготовки офіцерів багатонаціональних штабів при Національній академії оборони України.

4. Співробітництво з питань миротворчої діяльності

Відповідальність за планування відповідних заходів та координацію і контроль їх виконання покладається на Міністерство оборони України і Генеральний штаб ЗСУ.

Співробітництво з НАТО у сфері миротворчої діяльності має на меті:

- підготовку та участь миротворчих контингенту і персоналу ЗСУ в операціях з підтримання миру або примусу до миру;

- забезпечення участі підрозділів і представників ЗСУ у складі Багатонаціональних загальновійськових оперативно-тактичних сил та об'єднаних багатонаціональних штабів;

- удосконалення системи підготовки особового складу ЗСУ для виконання миротворчих завдань та розвиток відповідної матеріально-технічної бази.

Механізми співробітництва

Міністерство оборони України та Генеральний штаб ЗСУ здійснюють співробітництво з НАТО у цій сфері шляхом підготовки і виконання відповідної частини ППП, Робочого плану імплементації Хартії та участі в ППОС, використовуючи поряд з цим:

- двосторонні консультації і переговори з військовим керівництвом НАТО, її держав-членів та держав-партнерів;

- прямі зв'язки між структурними підрозділами Міністерства оборони України, Генерального штабу ЗСУ та НАТО для налагодження координації, обміну інформацією та набутим досвідом;

- спільні військові навчання, тренування, симпозиуми, семінари, курси, засідання робочих груп, дослідження та інші заходи.

Напрями співробітництва:

- участь у миротворчих операціях під проводом НАТО, зокрема в операції КФОР;

поглиблення співробітництва в рамках українсько-польсько-го миротворчого батальйону, українсько-румунсько-угорсько-словацького інженерного батальйону, спільного військово-морського з'єднання «за викликом» на Чорному морі;

розширення співробітництва з НАТО та її державами-членами з питань підготовки та забезпечення українських підрозділів, що залучатимуться до складу багатонаціональних миротворчих формувань;

удосконалення законодавчої бази з питань миротворчої діяльності з урахуванням досвіду держав-членів НАТО та держав-партнерів;

підвищення взаємосумісності миротворчих підрозділів ЗСУ з ОЗС НАТО;

створення за участю вищих військових навчальних закладів та інфраструктури полігонів Збройних Сил України національної системи підготовки контингентів (персоналу) для виконання миротворчих завдань. (Підрозділ 4 розділу III доповнено абзацом сімнадцятим згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

5. Співробітництво в галузі телекомунікаційних та інформаційних систем

Відповідальність за здійснення заходів співробітництва у цій галузі (за термінологією НАТО – «СЗ») покладається на Міністерство оборони України і Державний комітет зв'язку та інформатизації України. До співробітництва в межах своїх повноважень залучаються представники апарату РНБОУ, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Служби безпеки України, Національного космічного агентства України, Національного інституту проблем міжнародної безпеки та Національного інституту стратегічних досліджень. (Абзац перший підрозділу 5 розділу III із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

Відповідальність за заходи щодо захисту інформації покладається на Службу безпеки України.

Координацію співробітництва здійснює національний координатор з питань телекомунікаційних та інформаційних систем.

Метою співробітництва з НАТО в даній галузі є забезпечення взаємодії в рамках спільних навчань та в кризових ситуаціях шляхом впровадження відповідних процедур Альянсу, а також використання сучасних систем зв'язку та інформаційних технологій.

Механізми співробітництва

Зазначені центральні органи виконавчої влади і державні установи України здійснюють співробітництво з НАТО в галузі СЗ шляхом устанавлення прямих зв'язків між відповідними структурами України та НАТО, участі в заходах Програми ПЗМ та ІПП, а також в інших заходах.

Напрями співробітництва:

забезпечення необхідного рівня взаємосумісності в галузі телекомунікаційних та інформаційних систем шляхом реалізації пріоритетних напрямів взаємодії, визначених у розділі СЗ ІПП;

визначення спільно з Агенцією НАТО з консультування, командування і управління (НСЗА) пріоритетних напрямів співробітництва Україна – НАТО в галузі СЗ;

визначення спільних підходів та можливості започаткування діалогу з НСЗА у форматі «19+1»;

удосконалення національної законодавчої бази з урахуванням вимог НАТО до національних телекомунікацій та розроблення, в разі потреби, нормативних документів, що встановлюють порядок надання НАТО послуг телекомунікаційних мереж;

вивчення вимог та концепцій НАТО щодо планування та управління телекомунікаційними мережами в умовах кризових ситуацій;

організація оперативного інформаційного обміну з державами-членами НАТО та державами-партнерами через телекомунікаційні засоби під час проведення спільних заходів, включаючи миротворчі, гуманітарні та пошуково-рятувальні операції;

визначення підходів до використання сучасних систем захисту інформації з урахуванням вимог інформаційної безпеки Укра-

їни, забезпечення режиму захисту таємної інформації в разі створення спільних інформаційних та телекомунікаційних систем, в яких циркулюватиме інформація з обмеженим доступом; (Абзац чотирнадцятий підрозділу 5 розділу III в редакції Указу Президента № 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

(Абзац п'ятнадцятий підрозділу 5 розділу III виключено на підставі Указу Президента № 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

(Абзац шістнадцятий підрозділу 5 розділу III виключено на підставі Указу Президента № 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

участь у створенні сучасних систем оперативного інформаційного обміну; (Абзац п'ятнадцятий підрозділу 5 розділу III в редакції Указу Президента № 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

(Абзац вісімнадцятий підрозділу 5 розділу III виключено на підставі Указу Президента № 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

участь у Науковій програмі НАТО (підпрограма «Підтримка дослідницької інфраструктури – комп'ютерні мережі»);

взаємодія у сфері координації спектру частот, у тому числі з питань частотної координації в Європі;

(Абзац двадцять перший підрозділу 5 розділу III виключено на підставі Указу Президента № 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

6. Співробітництво у сфері озброєнь, стандартизації та оборонних досліджень і технологій

У здійсненні заходів щодо співробітництва в цій сфері беруть участь Міністерство оборони України, Державний комітет стандартизації, метрології та сертифікації України, Міністерство промислової політики України, Міністерство освіти і науки України та Національна академія наук України. (Абзац перший вступної частини підрозділу 6 розділу III із змінами, внесеними згідно з Указами Президента № 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002, N 586/2003 (586/2003) від 09.07.2003)

Загальну координацію співробітництва здійснює Міністерство промислової політики України. (Абзац другий вступної частини підрозділу 6 розділу III із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 586/2003 (586/2003) від 09.07.2003)

Співробітництво з НАТО в даній сфері має на меті:

досягнення рівня взаємосумісності в озброєннях та військовій техніці (ОВТ), достатнього для належної взаємодії між Збройними Силами України та збройними силами держав – членів НАТО і країн-партнерів під час виконання спільних завдань; (Абзац четвертий вступної частини підрозділу 6 розділу III в редакції Указу Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

налагодження кооперації з державами-членами НАТО з питань розроблення і виробництва ОВТ; (Абзац п'ятий вступної частини підрозділу 6 розділу III із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

впровадження досвіду держав-членів НАТО у плануванні розвитку ОВТ, їх закупівлі та підтримання у боездатному стані;

здійснення гармонізації національних стандартів у сфері озброєнь з відповідними стандартами НАТО. (Абзац сьомий вступної частини підрозділу 6 розділу III із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

Механізми співробітництва

Зазначені в абзаці першому цього підрозділу центральні органи виконавчої влади та наукові установи здійснюють співробітництво з НАТО в даній сфері шляхом участі в роботі Конференції національних директорів з питань озброєнь та її груп, Комітету НАТО з питань стандартизації, встановлення прямих зв'язків з відповідними підрозділами НАТО, зокрема, з Директоратом планування, програм і політики в галузі озброєнь Міжнародного секретаріату НАТО, Агентством з питань матеріально-технічного забезпечення і обслуговування НАТО, Організацією з досліджень і технологій НАТО, а також шляхом підготовки і виконання відповідної частини ІПП та Робочого плану імплементації Хартії, участі в інших заходах.

А. Співробітництво в галузі озброєнь

Відповідальність за реалізацію заходів співробітництва у цій галузі покладається на Міністерство оборони України, а також на

Міністерство промислової політики України в межах його повноважень. (Абзац перший пункту «А» підрозділу 6 розділу III із змінами, внесеними згідно з Указами Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002, N 586/2003 (586/2003) від 09.07.2003)

Координацію співробітництва здійснює національний координатор з питань озброєнь оборонних досліджень і технологій. (Абзац другий пункту «А» підрозділу 6 розділу III із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

Напрями співробітництва

Напрями співробітництва визначаються документом «Стан та основні напрями розвитку співробітництва Україна – НАТО в галузі озброєнь». Для його реалізації створюється Спільна робоча група Україна – НАТО з питань співробітництва в галузі озброєнь, який підлягає щорічному оновленню. Крім того, ці питання розглядаються: (Абзац четвертий пункту «А» підрозділу 6 розділу III із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

на зустрічах в рамках Конференції національних директорів з питань озброєнь у форматі «19+1»;

на рівні представників України і НАТО в групах озброєнь НАТО для Сухопутних військ, Військово-Морських Сил та Військово-Повітряних Сил, у відкритих для держав-партнерів групах Конференції національних директорів з питань озброєнь, а також у Дорадчій групі НАТО з питань промисловості.

Б. Стандартизація в галузі озброєнь

Відповідальність за реалізацію заходів співробітництва в цій галузі покладається на Державний комітет стандартизації, метрології та сертифікації України, а також на Міністерство промислової політики України та Міністерство оборони України в межах їх повноважень. (Абзац перший пункту «Б» підрозділу 6 розділу III із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

Координацію співробітництва здійснює національний координатор з питань стандартизації і метрології.

Напрями співробітництва:

створення і реалізація Програми гармонізації національних стандартів із стандартами НАТО; (Абзац четвертий пункту «Б» підрозділу 6 розділу III в редакції Указу Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

розроблення рекомендацій щодо впровадження стандартів НАТО в Україні;

переклад українською мовою визначених для впровадження стандартів НАТО;

участь у роботі Групи національних директорів із забезпечення якості, Групи з безпеки зберігання і обслуговування боеприпасів і вибухових речовин та продовження співробітництва з Військовим агентством стандартизації;

підготовка спеціалістів у галузі стандартизації, сертифікації, аудиту та забезпечення якості згідно з системою стандартів держав-членів НАТО;

поглиблення співробітництва з Групою національних директорів НАТО з питань кодифікації та Агентством НАТО з матеріально-технічного забезпечення;

продовження роботи з впровадження основних елементів системи кодифікації НАТО;

створення Бюро кодифікації у військовій сфері;

участь у заходах з питань стандартизації, які здійснюються під егідою НАТО.

В. Оборонні дослідження і технології

Відповідальність за реалізацію заходів у цій галузі покладається на Міністерство оборони України, Міністерство промислової політики України, Міністерство освіти і науки України та Національну академію наук України в межах їх повноважень. (Абзац перший пункту «В» підрозділу 6 розділу III в редакції Указу Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002, із змінами,

внесеними згідно з Указом Президента N 586/2003 (586/2003) від 09.07.2003)

Координацію співробітництва здійснює національний координатор з питань озброєнь оборонних досліджень і технологій. (Абзац другий пункту «В» підрозділу 6 розділу III із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

Напрями співробітництва:

проведення досліджень та розробок у галузі ОВТ за спільною домовленістю;

налагодження обміну результатами наукових досліджень, пов'язаних з технологіями роззброєння, оборонними технологіями та технологіями подвійного призначення;

наукове забезпечення безпеки зберігання та транспортування боєприпасів і вибухових речовин, а також визначення їх придатності до використання;

підготовка рекомендацій щодо оцінки вартості і маркетингу ОВТ;

вивчення досвіду та здійснення спільних проєктів утилізації ОВТ;

науковий супровід створення нормативно-правової бази захисту інтелектуальної власності під час передачі технологій та обміну інформацією з питань розроблення та виробництва ОВТ.

IV. СПІВРОБІТНИЦТВО У НЕВІЙСЬКОВИХ ГАЛУЗЯХ

Україна розвиває співробітництво з НАТО у невійськових галузях, виходячи з необхідності підтримки розвитку вітчизняної промисловості і науки, використання міжнародного досвіду та допомоги у процесі їх реформування, спільної протидії сучасним викликам безпеці, таким як природні і техногенні катастрофи, міжнародний тероризм, організована злочинність, нелегальне переміщення зброї, наркотичних і радіоактивних речовин тощо.

Співробітництво з Альянсом у цій сфері охоплює надзвичайні ситуації цивільного характеру, наукові дослідження і захист довікл-

ля, економічні аспекти оборонної діяльності, організацію повітряного руху, використання космічної техніки та технологій, а також боротьбу з міжнародною злочинністю та тероризмом, наркобізнесом, нелегальною міграцією та нелегальним переміщенням зброї, технологій подвійного призначення і радіоактивних речовин.

1. Співробітництво в галузі надзвичайних ситуацій цивільного характеру

Відповідальність за здійснення заходів співробітництва у галузі надзвичайних ситуацій цивільного характеру покладається на Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи (МНС).

Координацію співробітництва здійснює національний координатор з питань надзвичайних ситуацій цивільного характеру.

Співробітництво з НАТО в даній галузі має на меті:

узагальнення світового досвіду та залучення фінансових і технічних ресурсів для підвищення ефективності захисту населення і території України від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;

створення необхідних передумов для участі сил і засобів МНС у пошуково-рятувальних, миротворчих та гуманітарних операціях та інших міжнародних акціях;

досягнення формуваними МНС, призначеними для виконання завдань Програми ПЗМ, цілей сумісності та здатності до взаємодії з силами НАТО і держав-партнерів в ході пошуково-рятувальних та гуманітарних операцій;

удосконалення договірно-правової бази співробітництва з НАТО, її державами-членами та державами-партнерами щодо запобігання надзвичайним ситуаціям транскордонного і національного рівнів та реагування на такі ситуації.

Механізми співробітництва

МНС здійснює співробітництво з НАТО в галузі надзвичайних ситуацій цивільного характеру шляхом реалізації положень

Меморандуму про взаєморозуміння в галузі планування при надзвичайних ситуаціях цивільного характеру та готовності до катастроф між МНС України і НАТО, підготовки і виконання відповідної частини ШПП та Робочого плану імплементації Хартії, проведення засідань Спільної робочої групи Україна – НАТО із співробітництва у галузі надзвичайних ситуацій цивільного характеру, підтримання зв'язків з Директоратом НАТО з планування при надзвичайних ситуаціях цивільного характеру, забезпечення участі представників МНС у заходах комісій та комітетів Альянсу з планування на випадок надзвичайних ситуацій, а також участі в інших заходах.

Напрями співробітництва:

залучення спеціалізованих аварійно-рятувальних підрозділів МНС до участі в операціях НАТО з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та надання гуманітарної допомоги;

проведення спільних навчань і тренувань (із залученням формувань МНС) у галузі управління кризовими ситуаціями, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та надання допомоги потерпілим;

участь формувань МНС у тренувальних та освітніх заходах в рамках ПЗМ;

планування у сфері попередження, реагування та ліквідації наслідків катастроф, включаючи вдосконалення сумісності при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;

планування цивільно-військового співробітництва на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру, включаючи військову підтримку відповідних операцій;

розроблення планів транспортного забезпечення ліквідації наслідків катастроф, зокрема аеромедичної евакуації, згідно з відповідними концепціями та принципами НАТО в цій сфері;

планування ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного характеру в сільському господарстві, водопостачанні та інших життєво важливих галузях;

забезпечення досягнення сумісності у процедурах і засобах здійснення пошуково-рятувальних робіт, під час проведення миротворчих і гуманітарних акцій та завдань;

залучення фахівців і експертів МНС до заходів НАТО, які проводяться Євроатлантичним координаційним Центром з реагування на катастрофи;

забезпечення постійного обміну інформацією, вдосконалення автоматизованих систем визначення природних та техногенних катастроф для моделювання оцінки ризику і зменшення небезпеки;

реалізація пілотного проекту Україна – НАТО із запобігання та реагування на надзвичайні ситуації під час повеней у Карпатському регіоні;

проведення в Україні за допомогою НАТО навчальних курсів для фахівців та експертів у галузі цивільного захисту населення, а також розроблення відповідних навчальних і методичних програм;

обмін досвідом з ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, попередження і реагування на радіаційні та хімічні аварії;

організація вивчення іноземних мов фахівцями та експертами МНС (у тому числі за кордоном).

2. Співробітництво у сфері науки, технологій та захисту довкілля

Відповідальність за здійснення заходів співробітництва у сфері науки, технологій та захисту довкілля покладається на Міністерство освіти і науки України, а також Міністерство екології та природних ресурсів України і Міністерство оборони України в межах їх повноважень.

Міністерство освіти і науки України спрямовує діяльність центральних органів виконавчої влади та наукових установ України, залучених до роботи в рамках Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань науки та охорони довкілля.

Співробітництво з НАТО в даній сфері має на меті:

зміцнення науково-технологічного потенціалу України шляхом участі українських науковців у Науковій програмі НАТО;

залучення допомоги НАТО та її держав-членів до виконання державних наукових та науково-технічних програм;

розширення науково-технічних можливостей України в галузі охорони довкілля;

раціональне використання та відтворення природних ресурсів України.

Механізми співробітництва

Зазначені в абзаці першому цього підрозділу центральні органи виконавчої влади здійснюють співробітництво з НАТО в галузі науки, технологій та захисту довкілля шляхом підготовки і виконання відповідних частин ІПП та Робочого плану імплементації Хартії, участі в засіданнях Спільної робочої групи з питань науки та охорони довкілля, заходах Програми ПЗМ та Наукової програми НАТО, підтримання прямих зв'язків з Директоратом НАТО з питань науки, організації взаємних візитів та проведення інших заходів.

А. Наукові дослідження і технології

Координацію співробітництва з НАТО у зазначеній галузі здійснює національний координатор з питань науки і технологій.

Напрями співробітництва:

участь українських науковців у Науковій програмі НАТО;
проведення консультацій з НАТО з питань науково-технічного співробітництва;

обмін результатами наукових досліджень, пов'язаних із:

– розвитком інформатики, матеріалознавства, біотехнологій, енергопостачання та енергозбереження (в галузі неядерної енергетики);

– проблемами людських ресурсів;

– комп'ютерними технологіями;

обмін досвідом у сферах наукової політики, передачі технологій, інноваційної діяльності, прав інтелектуальної власності;

проведення наукових досліджень у рамках спільних проектів;

одержання грантів НАТО для українських науковців;

залучення експертів НАТО до консультаційної та іншої допомоги в реалізації наукових проектів в Україні;

використання можливостей НАТО для підготовки українських фахівців;

впровадження за сприяння НАТО програми підготовки керівних кадрів у галузі державної науково-технологічної політики.

Б. Охорона довкілля

Координацію співробітництва з НАТО у зазначеній галузі здійснює національний координатор з питань екології.

Напрями співробітництва:

налагодження обміну результатами наукових досліджень, пов'язаних із:

– охороною довкілля, рекультивацією забруднених у результаті військової діяльності земельних ділянок та водоймищ, запобіганням техногенним катастрофам та ліквідацією їх наслідків;

– технологіями моніторингу морського середовища;

участь у поточних експериментальних дослідженнях та короткострокових проектах Комітету НАТО з проблем сучасного суспільства;

удосконалення систем інформаційного обміну в галузі екології та природних ресурсів;

поширення інформації про діяльність Комітету НАТО з проблем сучасного суспільства і Наукового комітету НАТО шляхом проведення спільних семінарів, робочих зустрічей, візитів експертів тощо.

3. Економічні аспекти оборонної діяльності

Відповідальність за здійснення заходів співробітництва у галузі оборонної економіки покладається на Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України, а також на Міністерство оборони України та Міністерство промислової політики України у межах їх повноважень. (Абзац перший підрозділу 3 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

До співробітництва в цій галузі залучаються підрозділи Секретаріату Кабінету Міністрів України та Міністерства фінансів України.

Координацію співробітництва здійснює національний координатор з економічних питань.

Співробітництво з НАТО в даній сфері має на меті:

зміцнення економічної безпеки України;

впровадження світового досвіду оптимізації оборонних бюджетів;

забезпечення ефективності роботи оборонно-промислового комплексу України;

сприяння розвитку економічного співробітництва між Україною та державами-членами НАТО і державами-партнерами.

Механізми співробітництва

Зазначені в абзаці першому цього підрозділу центральні органи виконавчої влади здійснюють співробітництво з НАТО в галузі оборонної економіки шляхом підготовки та виконання відповідних частин ІПП та Робочого плану імплементації Хартії, забезпечення ефективної діяльності робочих груп Україна – НАТО з питань економічної безпеки та реструктуризації оборонної промисловості, встановлення прямих зв'язків з Економічним директором НАТО, участі в заходах Програми ПЗМ та Економічного комітету НАТО, в тому числі у семінарах, колоквіумах, стажуваннях тощо.

Напрями співробітництва:

вивчення та використання досвіду НАТО, її держав-членів та держав-партнерів з питань:

– розвитку та функціонування системи економічної безпеки держави;

– оптимізації оборонного планування та бюджету;

– здійснення реструктуризації та конверсії оборонної промисловості;

- розв’язання економічних проблем, пов’язаних зі скороченням виробництва ОВТ;
- реалізації надлишкового ОВТ;
- залучення інвестицій до розвитку підприємств оборонно-промислового комплексу України, включаючи ті, що знаходяться в управлінні Міністерства оборони України;
 - впровадження (на основі досвіду НАТО) правил і принципів регулювання витрат на оборону і формування оборонного бюджету, які застосовуються в державах-членах НАТО та державах-партнерах;
 - розроблення і реалізація спеціальних програм співробітництва та спільних пілотних проектів у галузі оборонної економіки;
 - залучення потенціалу НАТО та її держав-членів до участі в процесах конверсії, реструктуризації та технічного переоснащення підприємств оборонно-промислового комплексу України;
 - реалізація спільно з державами-членами НАТО пілотних конверсійних проектів у галузі оборонної промисловості;
 - удосконалення договірно-правової бази співробітництва з НАТО, її державами-членами та державами-партнерами в галузі оборонної економіки.

4. Співробітництво в галузі організації повітряного руху

Відповідальність за виконання заходів співробітництва в галузі організації повітряного руху покладається на Міністерство транспорту України і Міністерство оборони України.

Координацію співробітництва здійснює національний координатор з питань транспорту та управління повітряним рухом.

Співробітництво з НАТО в даній галузі має на меті:

досягнення взаємосумісності між підрозділами об’єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху України і суміжних держав-членів НАТО та держав-партнерів для забезпечення спроможності виконання спільних завдань;

впровадження досвіду і використання допомоги держав-членів НАТО та держав-партнерів для розвитку і вдосконалення об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху, підготовка її персоналу до тісної взаємодії з НАТО під час проведення миротворчих, антитерористичних та пошуково-рятувальних операцій; (Абзац п'ятий підрозділу 4 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

поглиблення регіонального співробітництва з відповідними органами держав-членів НАТО та держав-партнерів.

Механізми співробітництва

Зазначені в абзаці першому цього підрозділу центральні органи виконавчої влади здійснюють співробітництво з НАТО в галузі управління повітряним рухом шляхом підтримання та поглиблення прямих зв'язків з Комітетом НАТО з організації повітряного руху, відповідними установами держав-членів НАТО та держав-партнерів, підготовки і виконання відповідних частин ІПП та Робочого плану імплементації Хартії та участі в інших заходах.

Напрями співробітництва:

здійснення заходів у рамках діяльності Комітету НАТО з організації повітряного руху (NATMC) з метою поглиблення співробітництва; (Абзац десятий підрозділу 4 розділу IV в редакції Указу Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

одержання консультативної допомоги з боку НАТО в реалізації національних програм організації повітряного руху;

проведення зустрічей експертів Україна – НАТО для визначення пріоритетних напрямів співробітництва та розробки конкретних програм у цій галузі; (Абзац дванадцятий підрозділу 4 розділу IV в редакції Указу Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

уніфікація правил та процедур надання планової інформації, в тому числі й радіолокаційної, з метою її автоматизованої обробки поширення та обміну; (Абзац тринадцятий підрозділу 4

розділу IV із змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

впровадження єдиних форматів передачі даних;

опрацювання питання про встановлення на літаках України відповідача з режимом RBS;

створення системи перекладу, аналізу та використання нормативних документів НАТО з питань організації повітряного руху; (Абзац шістнадцятий підрозділу 4 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

застосування досвіду держав – членів НАТО під час відпрацювання завдань і функцій Об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху України в період антитерористичних операцій та кризових ситуацій; (Абзац сімнадцятий підрозділу 4 розділу IV в редакції Указу Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

організація та забезпечення мовної і професійної підготовки персоналу з питань організації повітряного руху на базі навчальних центрів НАТО. (Підрозділ 4 розділу IV доповнено абзацом вісімнадцятим згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

5. Співробітництво в космічній галузі

Відповідальність за здійснення заходів співробітництва в космічній галузі покладається на Національне космічне агентство України.

Співробітництво з НАТО в цій галузі має на меті здійснення спільних досліджень та проектів, а також обмін досвідом між Україною і НАТО, її державами-членами та державами-партнерами.

Механізми співробітництва

Співробітництво в космічній галузі здійснюється шляхом підтримання та поглиблення прямих зв'язків із відповідними структурами НАТО і установами її держав-членів та держав-партнерів, підготовки і виконання присвячених космічній діяльності частин ІІІП та Робочого плану імплементації Хартії, участі в інших заходах.

Напрями співробітництва:

участь у конференціях, симпозиумах, семінарах з космічної тематики, а також у заходах НАТО щодо впровадження космічної техніки та технологій в умовах надзвичайних ситуацій;

обмін інформацією, що надходить з космічних апаратів України і держав-членів НАТО, та її спільне використання;

спільне використання наземної космічної інфраструктури України та держав-членів НАТО.

6. Співробітництво у сфері боротьби з міжнародним тероризмом, нелегальним переміщенням зброї, технологій подвійного призначення, радіоактивних та наркотичних речовин

(Назва підрозділу 6 розділу IV в редакції Указу Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

Відповідальність за здійснення заходів співробітництва з НАТО у цій сфері покладається на Службу безпеки України. До співробітництва на окремих напрямках залучаються Міністерство внутрішніх справ України, Державний комітет у справах охорони державного кордону України та Державна митна служба України. (Абзац перший підрозділу 6 розділу IV в редакції Указу Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

Координацію співробітництва здійснює національний координатор з питань боротьби з міжнародним тероризмом, нелегальним переміщенням зброї, технологій подвійного призначення, радіоактивних та наркотичних речовин. (Абзац другий підрозділу 6 розділу IV в редакції Указу Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

(Абзац третій підрозділу 6 розділу IV виключено на підставі Указу Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

Співробітництво з НАТО в даних галузях має на меті забезпечення спільних із державами-членами НАТО дій у боротьбі з міжнародним тероризмом, наркобізнесом, нелегальним переміщенням зброї, технологій подвійного призначення і радіоактивних

речовин, а також запозичення їх досвіду та одержання експертної підтримки з боку НАТО, її держав-членів та держав-партнерів для реалізації відповідних національних програм. (Абзац третій підрозділу 6 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

Механізми співробітництва

Зазначені в абзаці першому цього підрозділу центральні органи виконавчої влади здійснюють співробітництво з НАТО шляхом підготовки і виконання доручених їм частин ІПП та Робочого плану імплементації Хартії, підтримання та поглиблення прямих зв'язків з відповідними структурами НАТО та органами її держав-членів на дво- та багатосторонній основі, участі в інших заходах.

Напрями співробітництва:

удосконалення механізму консультацій з НАТО у сфері боротьби з міжнародним тероризмом, нелегальним обігом наркотичних речовин та прекурсорів, нелегальною передачею технологій подвійного призначення, розповсюдженням ЗМЗ та засобів її доставки, а також з нелегальною міграцією; (Абзац сьомий підрозділу 6 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

продовження роботи зі створення Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань координації боротьби з міжнародним тероризмом, нелегальним переміщенням зброї, технологій подвійного призначення, радіоактивних і наркотичних речовин; (Абзац восьмий підрозділу 6 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

участь у засіданнях Офісу безпеки НАТО, Комітету внутрішньої безпеки НАТО та Спеціального комітету НАТО для обміну досвідом у зазначених сферах;

забезпечення регулярного інформаційного обміну з переліченими структурами НАТО з питань боротьби з міжнародним тероризмом, нелегальним переміщенням зброї, технологій подвійного призначення, радіоактивних і наркотичних речовин; (Аб-

зац десятий підрозділу 6 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

удосконалення за сприянням Офісу безпеки НАТО нормативно-правової бази дво- та багатостороннього співробітництва зі спецслужбами та правоохоронними органами держав-членів НАТО;

участь у міжнародних конференціях та семінарах з питань правоохоронної діяльності, які проводяться під егідою НАТО;

отримання правоохоронними органами України експертної і технічної допомоги від НАТО, її держав-членів та держав-партнерів.

7. Реформування сил внутрішньої безпеки

Відповідальність за здійснення заходів співробітництва в цій галузі покладається на Міністерство внутрішніх справ України, у підпорядкуванні якого знаходяться Внутрішні війська (ВВ), і Державний комітет у справах охорони державного кордону України, якому підпорядковані Прикордонні війська (ПВ).

Координацію співробітництва здійснює національний координатор з питань реформування сил внутрішньої безпеки.

Співробітництво з НАТО в даній галузі має на меті запозичення досвіду держав-членів НАТО та держав-партнерів у реформуванні сил внутрішньої безпеки, визначенні їх статусу та порядку застосування.

Механізми співробітництва

Зазначені в абзаці першому цього підрозділу центральні органи виконавчої влади та підпорядковані їм військові формування здійснюють співробітництво з НАТО шляхом участі в роботі СРГВР, підготовки і виконання дорученої їм частини ІПП та Робочого плану імплементації Хартії, встановлення прямих зв'язків з відповідними органами держав-членів НАТО на дво- та багатосторонній основі, участі в інших заходах.

Напрями співробітництва:

створення в рамках СРГВР окремого структурного підрозділу з питань реформування сил внутрішньої безпеки, використання

механізму цієї Групи для розвитку співробітництва із заінтересованими державами-членами НАТО та державами-партнерами;

запозичення досвіду реформування сил внутрішньої безпеки шляхом обміну візитами делегацій з відповідними структурами держав-членів НАТО та держав-партнерів, включаючи візити кораблів морських сил ПВ;

стажування викладачів навчальних закладів ВВ та ПВ у військових навчальних закладах держав-членів НАТО і держав-партнерів;

залучення підрозділів ВВ та ПВ до участі у військових навчаннях у рамках та в дусі Програми ПЗМ;

участь у семінарах, конференціях та інших заходах, що здійснюватимуться в рамках програм співробітництва з НАТО.

V. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОЇ БАЗИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З НАТО

Удосконалення чинної правової бази співробітництва України з НАТО здійснюється шляхом продовження формалізації відносин міністерств, інших центральних органів виконавчої влади України з відповідними структурами НАТО через укладення двосторонніх угод в окремих сферах співробітництва у форматі Меморандумів про взаєморозуміння, угод, обмін листами тощо, які відповідали б духу особливого партнерства України з Альянсом.

VI. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З НАТО

Відповідальність за інформаційне забезпечення співробітництва України з НАТО покладається на Державний комітет інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України.

Національний координатор співробітництва з НАТО в інформаційній сфері координує відповідну діяльність міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та установ України, залучених до виконання цієї Програми, надає їх прес-службам методичну допомогу в реалізації проектів інформаційного харак-

теру, які здійснюються в Україні або за її участю в державах-членах НАТО та державах-партнерах.

Співробітництво з НАТО в даній сфері має на меті формування в українському суспільстві неупередженого ставлення до діяльності НАТО, забезпечення обопільної обізнаності та поширення достовірної інформації про цілі співробітництва України з Альянсом та його здобутки.

Механізми співробітництва

Інформаційне забезпечення співробітництва України з НАТО здійснюється шляхом реалізації комплексу заходів, спрямованих на доведення до громадськості об'єктивної інформації про діяльність НАТО, стан та перспективи розвитку відносин України з цією організацією, проблеми та здобутки співробітництва з Альянсом, а також підготовки і виконання відповідних розділів ІПП і Робочого плану імплементації Хартії та участі в інших заходах.

Напрями інформаційного забезпечення:

розроблення Програми інформаційного забезпечення співробітництва України з НАТО;

створення громадського інформаційного центру сприяння розвитку співробітництва України з НАТО;

участь представників засобів масової інформації в заходах співробітництва Україна – НАТО, здійснення їх регулярних цільових візитів до штаб-квартири Альянсу та до штабу Верховного Головнокомандувача ОЗС НАТО в Європі;

ефективне використання можливостей Центру інформації і документації НАТО в Україні та Офісу зв'язку НАТО в Україні для поширення в державах-членах Альянсу та державах-партнерах достовірної інформації про Україну, її внутрішню та зовнішню політику;

організація семінарів та «круглих столів» для українських журналістів, керівників прес-центрів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, керівників ЗМІ з питань співробітництва України з НАТО;

об'єктивне інформування української громадськості про діяльність Альянсу та розвиток особливого партнерства з ним, використовуючи можливості Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ»; (Абзац дванадцятий розділу VI із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

(Абзац тринадцятий розділу VI виключено на підставі Указу Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

запровадження постійно діючої рубрики «Україна – НАТО» на державних каналах телебачення і радіомовлення та підготовка серії відповідних передач і аналітичних програм за участю відповідальних працівників Адміністрації Президента України та Секретаріату Кабінету Міністрів України, членів РНБОУ, керівників центральних органів виконавчої влади та установ держави, залучених до співробітництва з Альянсом;

роз'яснення у програмах Українського радіо для закордонних слухачів позиції України щодо відносин з НАТО;

відкриття і постійне наповнювання інформацією загального Веб-сервера «Співробітництво України з НАТО. (Розділ VI доповнено абзацом п'ятнадцятим згідно з Указом Президента N 190/2002 (190/2002) від 26.02.2002)

VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Положення цієї Програми реалізуються шляхом виконання заходів річних планів центральних органів виконавчої влади України за дорученими їм напрямками співробітництва з НАТО, які формуються на основі Робочого плану імплементації Хартії та ШПП та положень відповідних дво- та багатосторонніх угод і домовленостей.

2. Фінансування цієї Програми здійснюється за рахунок коштів, визначених Державним бюджетом України для центральних органів виконавчої влади та державних установ, залучених до співробітництва з Альянсом, та фінансової допомоги з боку НАТО, її держав-членів та держав-партнерів.

3. Враховуючи, що співробітництво України з НАТО перебуває у постійному розвитку, не виключається можливість за наявності ресурсів і за погодженням з НАТО започаткування співробітництва за новими (додатковими) напрямками, що не увійшли до цієї Програми, або її згортання за тими напрямками, які стали неактуальними.

У зв'язку з цим зміст цієї Програми може уточнюватися та оновлюватися. Необхідні зміни вносяться у вигляді додатка до Програми, ухваленого рішенням ДМК і затвердженого Указом Президента України.

4. Забезпечення режиму секретності під час співробітництва України з НАТО здійснюється на підставі Угоди про безпеку між Урядом України та Організацією Північноатлантичного Договору від 13 березня 1995 року та законодавства України.

*Глава Адміністрації Президента України
В.ЛИТВИН*

ДОДАТОК

до Державної програми співробітництва України з Організацією
Північноатлантичного договору (НАТО) на 2001 – 2004 роки

ПЕРЕЛІК

**центральных органів виконавчої влади та установ України,
які несуть відповідальність за виконання Державної
програми співробітництва України з Організацією
Північноатлантичного договору (НАТО) на 2001 – 2004 роки**

Міністерство внутрішніх справ України
Міністерство екології та природних ресурсів України
Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції
Міністерство закордонних справ України
Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах
захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи
Міністерство оборони України, включаючи Генеральний штаб
Збройних Сил України
Міністерство освіти і науки України
Міністерство промислової політики України
Міністерство транспорту України
Державний комітет зв'язку та інформатизації України
Державний комітет інформаційної політики, телебачення і радіо-
омовлення України
Державний комітет у справах охорони державного кордону України
Державний комітет стандартизації, метрології та сертифікації України
Служба безпеки України
Національна академія наук України
Національне космічне агентство України
Національний інститут стратегічних досліджень
Національний інститут проблем міжнародної безпеки.

Глава Адміністрації Президента України В.ЛИТВИН

*(Додаток із змінами, внесеними згідно з Указами Президента № 190/
2002 (190/2002) від 26.02.2002, N 586/2003 (586/2003) від 09.07.2003)*

У К А З ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про державні програми з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України на 2004-2007 роки

З метою забезпечення реалізації державної політики у сфері європейської і євроатлантичної інтеграції, широкої і постійної громадської підтримки цієї політики, створення передумов для поглиблення і розширення відносин України з Європейським Союзом та Організацією Північноатлантичного договору **п о с т а н о в л я ю:**

1. Затвердити Державну програму підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції України на 2004-2007 роки (додається).

2. Затвердити Державну програму інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2004-2007 роки (додається).

3. Затвердити Державну програму інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2004-2007 роки (додається).

4. Центральним органам виконавчої влади передбачати при розробленні бюджетних запитів кошти, необхідні для реалізації заходів зазначених програм, та забезпечувати здійснення і фінансування цих заходів.

Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям під час складання проектів відповідних бюджетів передбачати кошти, необхідні для реалізації заходів програм.

Центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям вживати заходів до залучення в установленому порядку додаткових коштів з інших джерел, не заборонених законодавством, для фінансування програм.

5. Кабінету Міністрів України інформувати щороку до 1 березня Державну раду з питань європейської і євроатлантичної інтеграції України про хід виконання зазначених програм.

*Президент України Л.КУЧМА
м. Київ, 13 грудня 2003 року № 1433/2003*

ЗАТВЕРДЖЕНО
Указом Президента України
від 13 грудня 2003 року № 1433/2003

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА
підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації
фахівців у сфері європейської та євроатлантичної
інтеграції України на 2004-2007 роки

Прийняття цієї Програми обумовлено необхідністю створення цілісної ефективної системи підготовки висококваліфікованих управлінців, удосконалення професійної підготовки фахівців з метою формування кадрового потенціалу для забезпечення реалізації державної політики у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції, створення передумов для набуття Україною членства в Європейському Союзі (ЄС) та Організації Північноатлантичного договору (НАТО).

Мета і основні завдання Програми

Метою Програми є забезпечення потреб органів державної влади та органів місцевого самоврядування у фахівцях з високим рівнем професіоналізму, здатних компетентно і відповідально на державному, регіональному та місцевому рівнях виконувати завдання щодо реалізації стратегії інтеграції України до ЄС та НАТО.

Основними завданнями цієї Програми є:

визначення рівня кадрового забезпечення органів державної влади, органів місцевого самоврядування фахівцями з питань європейської та євроатлантичної інтеграції;

визначення мережі навчальних закладів, структури та обсягів підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції;

створення ефективного механізму функціонування системи кадрового забезпечення органів державної влади, органів місцевого самоврядування, які забезпечують реалізацію державної політики у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції України.

Програма дозволить забезпечити ефективну реалізацію державної політики у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції на 2004-2007 роки.

Координація і контроль за виконанням Програми

Координація і контроль за виконанням Програми покладаються на Кабінет Міністрів України.

З метою виконання Програми Кабінет Міністрів України затверджує щороку до 10 грудня план відповідних заходів на наступний рік.

Для забезпечення організації виконання Програми Кабінет Міністрів України утворює міжвідомчу групу.

Фінансове забезпечення

Фінансування заходів щодо виконання Програми здійснюється за рахунок бюджетних коштів та з інших джерел, не заборонених законодавством, у тому числі із залученням міжнародної технічної допомоги.

Очікувані результати

Виконання Програми має забезпечити:

створення ефективної системи підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації фахівців з питань європейської та євро-

атлантичної інтеграції для задоволення потреб органів державної влади, органів місцевого самоврядування;

підвищення ефективності роботи органів державної влади, органів місцевого самоврядування з реалізації Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу, затвердженої Указом Президента України від 11 червня 1998 року № 615 (615/98), та Програми інтеграції України до Європейського Союзу (п0001100-00), схваленої Указом Президента України від 14 вересня 2000 року № 1072 (1072/2000), Хартії про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору (994_002), інших стратегічних документів;

створення додаткових передумов для входження України в європейський політичний, економічний, безпековий, правовий, науковий, освітній та культурний простір.

Заходи щодо виконання Програми

1. Визначення рівня та потреб кадрового забезпечення органів державної влади та органів місцевого самоврядування фахівцями з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

*МОН, Головдержслужба, Мінекономіки, МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації
Щороку*

2. Визначення структури та обсягів підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців з питань європейської та євроатлантичної інтеграції відповідно до поточних і перспективних потреб органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

МОН, Мінекономіки, Головдержслужба України, інші центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, облас-

*ні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, Національна академія державного управління при Президентові України
Щороку*

3. Розроблення механізму і критеріїв відбору вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, які забезпечуватимуть підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції.

*МОН, Мінекономіки, МЗС, Мін'юст, Міноборони, Головдержслужба України
2004 рік*

4. Створення кафедр європейської інтеграції у вищих навчальних закладах. Опрацювання питання щодо включення окремих спеціальностей у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції до переліку напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах.

*МОН, Мінекономіки, МЗС, Мін'юст України
2004 рік*

5. Визначення спеціалізацій у межах напрямів та спеціальностей, за якими здійснюватиметься підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції, та змісту навчання за такими спеціалізаціями.

*МОН, Мінекономіки, Міноборони, МЗС, Мін'юст, Головдержслужба України, Національна академія державного управління при Президентові України
2004 рік*

6. Формування показників державного замовлення на підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції.

*МОН, Мінекономіки, МЗС, Мін'юст, Головдержслужба, Мінфін, Мінпраці України, інші центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, Національна академія державного управління при Президентові України
Щороку*

7. Розроблення та впровадження обов'язкових програм з вивчення офіційних мов держав – членів ЄС та НАТО для державних службовців, які займаються питаннями європейської та євроатлантичної інтеграції.

*МОН, Головдержслужба, МЗС, Мінекономіки, Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади, Національна академія державного управління при Президентові України
Постійно*

8. Розроблення та впровадження навчальних програм підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

*МОН, Головдержслужба, МЗС, Мінекономіки, Мін'юст України, Національна академія державного управління при Президентові України
Постійно*

9. Забезпечення перепідготовки та підвищення кваліфікації викладачів вищих навчальних закладів і закладів післядипломної освіти з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

*МОН, МЗС, Мінекономіки, Головдержслужба України, Національна академія державного управління при Президентові України
Постійно*

10. Забезпечення підготовки та видання навчально-методичних посібників, періодичних видань, збірників нормативно-правових актів з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, комплектування ними бібліотек вищих навчальних закладів, органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

МОН, Мін'юст, Міноборони, Головдержслужба України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, Національна академія державного управління при Президентові України
Постійно

11. Сприяння організації навчання громадян України в навчальних закладах держав – членів ЄС, які здійснюють підготовку фахівців для роботи в органах та інституціях ЄС.

МОН, МЗС, Головдержслужба України
Постійно

12. Налагодження співробітництва між вищими навчальними закладами України і закладами держав – членів ЄС та НАТО, які здійснюють підготовку фахівців з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, з метою вивчення досвіду, набутого у цій сфері, організація регулярних обмінів студентами, слухачами та викладачами.

МОН, МЗС України
Постійно

13. Проведення та координація наукових досліджень з актуальних питань європейської та євроатлантичної інтеграції, а також наукових, науково-методичних конференцій, симпозіумів, семінарів із цих питань.

Національна академія наук, МОН України, інші центральні органи виконавчої влади, Національна академія державного управління при

*Президентіві України, Національний інститут стратегічних досліджень
Постійно*

14. Проведення моніторингу підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції.

МОН, Головдержслужба України, інші центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації Постійно

15. Включення питань європейської інтеграції до навчальних програм з перепідготовки управлінських кадрів для сфери підприємництва.

*Кабінет Міністрів України
2004 рік*

16. Здійснення заходів щодо залучення в установленому порядку міжнародної технічної допомоги, у тому числі ЄС та НАТО, їхніх держав – членів, для виконання Програми.

*Кабінет Міністрів України
Постійно*

17. Залучення до реалізації заходів із виконання Програми громадських організацій.

*Кабінет Міністрів України
Постійно*

*Глава Адміністрації Президента України
В.МЕДВЕДЧУК*

ЗАТВЕРДЖЕНО
Указом Президента України
від 13 грудня 2003 року N 1433/2003

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА
інформування громадськості з питань
європейської інтеграції України на 2004-2007 роки

В умовах поглиблення розвитку відносин України з Європейським Союзом (ЄС) важливого значення набувають активізація об'єктивного інформування суспільства про реалізацію євроінтеграційної політики України, забезпечення широкої підтримки громадськістю державної політики у сфері європейської інтеграції.

Мета Програми

Метою Програми є:

істотне поліпшення обізнаності населення України щодо ЄС (історія та перспективи розвитку, основні напрями діяльності, законодавство, функціонування інституцій та розподіл владних повноважень між ними, розширення, відносини з іншими державами тощо);

роз'яснення переваг для українського суспільства реалізації цілей державної політики у сфері європейської інтеграції;

забезпечення широкої суспільної підтримки європейського вибору України, зусиль державної влади із втілення євроінтеграційного курсу;

широке інформування громадськості про стратегію реалізації євроінтеграційної політики, пріоритетних завдань у цій сфері для досягнення більш глибокого усвідомлення європейської інтеграції України як головного стратегічного напрямку соціально-політичного та економічного розвитку держави.

Виконання Програми сприятиме реалізації державної політики у сфері європейської інтеграції у 2004-2007 роках.

Координація і контроль за виконанням Програми

Координація і контроль за виконанням Програми покладаються на Кабінет Міністрів України.

З метою виконання Програми Кабінет Міністрів України щороку до 10 грудня затверджує план відповідних заходів на наступний рік.

Для забезпечення організації виконання Програми Кабінет Міністрів України утворює міжвідомчу групу.

Фінансове забезпечення виконання Програми

Фінансування заходів щодо виконання Програми здійснюється у межах відповідних бюджетних призначень, передбачених у бюджетах на відповідний рік, та з інших джерел, не заборонених законодавством, у тому числі із залученням міжнародної технічної допомоги.

Очікувані результати

Виконання Програми має забезпечити:

отримання громадянами України об'єктивної інформації про інтеграційні процеси в рамках ЄС, напрями, стан та перспективи розвитку відносин України з ЄС;

усвідомлення громадянами України конкретних переваг поглиблення співробітництва між Україною та ЄС, позитивного впливу такого співробітництва на підвищення добробуту населення України;

формування широкої громадської підтримки курсу України на інтеграцію в ЄС, економічних та соціальних реформ, здійснюваних у рамках реалізації євроінтеграційної політики.

Заходи щодо виконання Програми

1. Проведення прес-конференцій, зустрічей керівників органів виконавчої влади з представниками засобів масової інформації, оприлюднення прес-релізів тощо з метою:

роз'яснення державної політики у сфері європейської інтеграції;

*Кабінет Міністрів України, центральні органи виконавчої влади
Щомісяця*

інформування громадськості:

– про результати проведення самітів «Україна – Європейський Союз», засідань Ради з питань співробітництва між Україною та Європейськими Співтовариствами (Європейським Союзом) та її Комітету, інших заходів, що стосуються відносин України з ЄС;

*МЗС, Мінекономіки України
Згідно з графіком засідань*

– про хід адаптації законодавства України до законодавства ЄС;

*Мін'юст України
Щокварталу*

– щодо розвитку інтеграційних процесів у різних сферах та з окремих актуальних питань співробітництва між Україною та ЄС.

*Центральні органи виконавчої влади
Щокварталу*

2. Проведення за участю громадськості конференцій, семінарів, круглих столів та інших публічних заходів з окремих актуальних питань співробітництва між Україною та ЄС.

*Органи виконавчої влади
Постійно*

3. Проведення Дня Європи та днів держав – членів ЄС.

*МЗС, Мінекономіки, Мінкультури України,
інші органи виконавчої влади
Щороку*

4. Підготовка та публікація видань: «ЄС на інвестиційній карті України» і «ЄС на інвестиційній карті регіонів України» (у друкованому та електронному форматах).

*Держкомтелерадіо, Мінекономіки України
2004-2007 роки*

5. Створення загальнодержавної інформаційної мережі з питань європейського права.

*Мін'юст України
2004-2005 роки*

6. Забезпечення доступу до європейських правових, бібліографічних та інших інформаційних баз даних.

*Мін'юст, Мінекономіки, Мінкультури, МЗС
України
Постійно*

7. Видання бюлетеня «Євроінформ» (у друкованому та електронному форматах) з поданням у ньому інформації про законодавство ЄС.

*Мін'юст, Держкомтелерадіо України
Щокварталу*

8. Видання методичного посібника з користування розділом «Документи ЄС» офіційного веб-сайту ЄС і забезпечення ним органів державної влади, заінтересованих підприємств, установ та організацій України.

*Мін'юст України
2004 рік*

9. Створення спеціальних рубрик для висвітлення питань європейської інтеграції на веб-сайтах органів виконавчої влади та регулярне оновлення інформації на них.

*Кабінет Міністрів України, інші органи виконавчої влади
Постійно*

10. Регулярне оновлення на веб-сайтах державних періодичних видань рубрики щодо висвітлення питань європейської інтеграції.

*Держкомтелерадіо України
Постійно*

11. Проведення соціологічних досліджень та моніторингу інформованості громадськості про взаємовідносини України з ЄС, ставлення населення до актуальних питань європейської інтеграції України.

*Держкомтелерадіо України
Щороку*

12. Видання брошур, довідників, наукових, публіцистичних та інших праць, присвячених історії та перспективам розвитку ЄС, механізму прийняття рішень інституціями ЄС, політиці ЄС у різних сферах співробітництва, вимогам до держав – кандидатів на вступ до ЄС, розширенню ЄС, окремим напрямам і питанням співробітництва між Україною та ЄС тощо.

*Центральні органи виконавчої влади
Постійно*

13. Підготовка та видання підручників і навчальних посібників із вміщенням до них матеріалів про ЄС.

*МОН України, інші органи виконавчої влади, яким підпорядковані навчальні заклади, НАН України, Академія педагогічних наук України
2004-2007 роки*

14. Виготовлення рекламної продукції (плакатів, листівок, календарів тощо) з метою поширення інформації про ЄС.

*Держкомтелерадіо, Мінекономіки України, інші органи виконавчої влади
Постійно*

15. Організація відвідань українськими журналістами держав – членів ЄС для ознайомлення з різними аспектами їх політичного, соціально-економічного, культурного життя з метою більш широкого інформування громадськості України про ЄС.

*Держкомтелерадіо України
Двічі на рік*

16. Організація Всеукраїнського конкурсу журналістів на найкраще висвітлення відносин України з ЄС.

*Держкомтелерадіо України
Щороку*

17. Підготовка тематичних матеріалів з актуальних питань європейської інтеграції для загальнодержавних і регіональних засобів масової інформації.

*Центральні органи виконавчої влади
Щомісяця*

18. Організація в теле- та радіоефірі: трансляції теле- і радіопрограм ЄС («Євроновини», «Євроспорт» тощо), в тому числі адаптованих; телевізійних дебатів, круглих столів, дискусій з проблем європейської інтеграції;

телемостів за участю представників держав-членів та інституцій ЄС;

циклу передач з окремих питань співробітництва між Україною та ЄС;

розважальних передач, телевікторин на європейську тематику.

*Держкомтелерадіо України
Постійно*

19. Видання і розповсюдження інформаційного вісника (у друкованому та електронному форматах), присвяченого основним заходам і подіям у рамках співробітництва між Україною та ЄС.

*Держкомтелерадіо, Мінекономіки, МЗС України
Щомісяця*

20. Започаткування роботи прес-клубу «Наша Європа» за участю українських та іноземних журналістів.

*Держкомтелерадіо, МЗС, Мінекономіки України
2004 рік*

21. Забезпечення роботи «вуличного телебачення» в регіонах України з метою висвітлення різних аспектів життя в державах – членах ЄС.

*Держкомтелерадіо України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації
Постійно*

22. Створення інформаційних центрів з питань європейської інтеграції та відкриття в містах інформаційних куточків Європи із забезпеченням регулярного оновлення розміщеної в них інформації.

*Держкомтелерадіо, Мінекономіки України,
Рада міністрів Автономної Республіки Крим,
обласні, Київська та Севастопольська міські
державні адміністрації
Постійно*

23. Проведення громадських читань з актуальних питань європейської інтеграції.

*Мінекономіки України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації
Щороку*

24. Здійснення заходів щодо запровадження в регіональних друкованих засобах масової інформації спеціальної рубрики «Європейський Союз», опублікування в ній матеріалів про політичне, соціально-економічне, культурне життя в державах – членах ЄС.

*Рада міністрів Автономної Республіки Крим,
обласні, Київська та Севастопольська міські
державні адміністрації
2004 рік*

25. Проведення публічних заходів, присвячених міжрегіональному співробітництву між Україною та ЄС, у тому числі в рамках євро регіонів.

*Мінекономіки, МЗС України, Рада міністрів
Автономної Республіки Крим, обласні, Київська
та Севастопольська міські державні адміністрації
Щокварталу*

26. Запровадження у зміст загальної середньої освіти питань, пов'язаних зі створенням і діяльністю ЄС, європейською інтеграцією України.

*МОН України
2004 рік*

27. Проведення всеукраїнського конкурсу на найкращий підручник і навчальний посібник для загальноосвітніх навчальних закладів України з матеріалами про ЄС.

*МОН, НАН України
2005-2007 роки*

28. Підготовка (в тому числі за кордоном) вчителів і викладачів навчальних закладів України з питань європейської інтеграції.

*МОН, НАН України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації
Щороку*

29. Організація в бібліотеках навчальних закладів України інформаційних експозицій, присвячених ЄС.

*МОН України, інші органи виконавчої влади,
яким підпорядковані навчальні заклади
2004 рік*

30. Проведення серед учнівської молоді конкурсів, конференцій, вікторин з питань співробітництва між Україною та ЄС.

*МОН України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації
Щороку*

31. Проведення всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з актуальних питань взаємовідносин між Україною та ЄС.

*МОН України
Щороку*

32. Організація відвідань українськими студентами держав – членів ЄС з метою ознайомлення з їх політичним, соціально-економічним, культурним життям.

*МОН України, інші органи виконавчої влади,
яким підпорядковані навчальні заклади
Щороку*

33. Сприяння формуванню у навчальних закладах мережі «європейських клубів».

*МОН України
2004 рік*

34. Здійснення заходів з метою залучення України до співробітництва в рамках програм ЄС у сферах освіти, науки, культури та інформації.

*МЗС, МОН, Мінкультури, Держкомтелерадіо
України
2004 рік*

35. Здійснення заходів із залучення міжнародної технічної допомоги, у тому числі ЄС та його держав – членів, для виконання Програми.

Кабінет Міністрів України
Постійно

36. Залучення до реалізації заходів з виконання цієї Програми громадських організацій.

Кабінет Міністрів України
Постійно

Глава Адміністрації Президента України
В.МЕДВЕДЧУК

ЗАТВЕРДЖЕНО
Указом Президента України
від 13 грудня 2003 року № 1433/2003

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА
інформування громадськості з питань
євроатлантичної інтеграції України
на 2004-2007 роки

Під час реалізації стратегічного курсу України на вступ до Організації Північноатлантичного договору (НАТО) важливого значення набуває активізація інформування громадськості про цілі, перспективи, здобутки та актуальні питання євроатлантичної інтеграції України, поширення об'єктивної інформації про діяльність НАТО.

Мета Програми

Метою Програми є:

підвищення рівня інформованості громадян України про євроатлантичні інтеграційні процеси, НАТО та її розвиток, переваги членства в цій організації, напрями, стан та перспективи співробітництва України з НАТО;

підвищення рівня обізнаності молоді щодо євроатлантичної інтеграції України;

залучення громадян, громадських і політичних діячів України, представників НАТО та держав – членів НАТО до обговорення актуальних питань, напрямів, організаційних форм співробітництва України з НАТО;

забезпечення підтримки державної політики євроатлантичної інтеграції громадянами України.

Виконання Програми сприятиме реалізації державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції у 2004-2007 роках.

Координація і контроль за виконанням Програми

Координація і контроль за виконанням Програми покладається на Кабінет Міністрів України.

З метою виконання Програми Кабінет Міністрів України затверджує щороку до 10 грудня план відповідних заходів на наступний рік.

Для забезпечення організації виконання Програми Кабінет Міністрів України утворює координаційну групу.

Фінансове забезпечення Програми

Фінансування заходів щодо виконання Програми здійснюється у межах бюджетних призначень на відповідний рік та з інших джерел, не заборонених законодавством, у тому числі із залученням міжнародної технічної допомоги.

Очікувані результати

Виконання Програми має забезпечити:

одержання громадянами України об'єктивної інформації про євроатлантичні інтеграційні процеси, цілі, принципи та основні напрями діяльності НАТО, переваги членства в цій організації, стан та перспективи євроатлантичної інтеграції України;

усвідомлення громадянами України значення для національних інтересів реалізації цілей державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції;

формування широкої громадської підтримки курсу України на євроатлантичну інтеграцію та, зокрема, набуття Україною членства в НАТО.

Заходи щодо виконання Програми

1. Організація висвітлення діяльності НАТО, переваг членства в цій організації, стану та перспектив співробітництва України з НАТО.

*Держкомтелерадіо, МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади
Постійно*

2. Забезпечення інформування громадськості про рішення органів державної влади з питань євроатлантичної інтеграції України через засоби масової інформації.

*Центральні органи виконавчої влади
Постійно*

3. Організація та проведення прес-конференцій, брифінгів тощо з питань співробітництва України з НАТО.

*МЗС, Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади за участю Держкомтелерадіо України, Укрінформ
Постійно*

4. Проведення громадських читань із питань євроатлантичної інтеграції України.

*Держкомтелерадіо, МЗС України, інші органи виконавчої влади
Щороку*

5. Проведення круглих столів з актуальних питань євроатлантичної інтеграції України за участю вітчизняних та зарубіжних політиків, експертів, представників громадських організацій та засобів масової інформації, викладачів та студентів вищих навчальних закладів.

*Держкомтелерадіо, МЗС, МОН України, інші органи виконавчої влади
Постійно*

6. Створення та постійне оновлення рубрик щодо висвітлення євроатлантичної інтеграції України на веб-сайтах центральних органів виконавчої влади.

*Центральні органи виконавчої влади
Починаючи з 2004 року*

7. Організація фотовиставок, присвячених історії і сучасності НАТО, презентацій результатів досліджень щодо діяльності НАТО та переваг членства в цій організації, стану та перспектив співробітництва України з НАТО, участь у презентаціях нових видань НАТО.

*Держкомтелерадіо України
Постійно*

8. Проведення семінарів з обміну досвідом застосування нових методів та форм вивчення громадської думки щодо актуальних питань співробітництва України з НАТО.

*Держкомтелерадіо України
Щороку*

9. Проведення моніторингу рівня інформованості громадян про співробітництво України з НАТО та соціологічних досліджень щодо факторів впливу на рівень їх інформованості з цих питань.

*Держкомтелерадіо, МОН, НАН України
Постійно*

10. Проведення моніторингу ставлення громадян до євроатлантичної інтеграції України шляхом телефонного опитування у містах, кількість населення яких перевищує 1 млн. жителів.

*Держкомтелерадіо України, місцеві органи
виконавчої влади
2004, 2007 роки*

11. Проведення в друкованих засобах масової інформації опитувань з актуальних питань євроатлантичної інтеграції України.

*Держкомтелерадіо, МЗС, Держкомсім'ялодь України
Постійно*

12. Проведення інтерактивних голосувань під час показу телепрограм із питань євроатлантичної інтеграції України.

Держкомтелерадіо України

Постійно

13. Проведення Інтернет-опитувань з актуальних питань євроатлантичної інтеграції України.

Держкомтелерадіо України

Постійно

14. Створення та демонстрація на телеканалах інформаційних програм, присвячених діяльності НАТО та держав – членів НАТО, стану та перспективам співробітництва України з цією організацією.

Держкомтелерадіо України, інші органи виконавчої влади

Постійно

15. Створення циклу передач «ток-шоу» на провідних телеканалах, присвяченого обговоренню питань євроатлантичної інтеграції України (економічні, культурні, соціальні, оборонні та інші аспекти).

Держкомтелерадіо України, інші органи виконавчої влади

Постійно

16. Проведення моніторингу провідних загальнодержавних і регіональних друкованих засобів масової інформації щодо висвітлення питань співробітництва України з НАТО.

Держкомтелерадіо України

Постійно

17. Проведення з представниками регіональних засобів масової інформації семінарів з питань висвітлення співробітництва України з НАТО.

Держкомтелерадіо України

Щокварталу

18. Підготовка тематичних матеріалів для загальнодержавних і регіональних засобів масової інформації з питань євроатлантичної інтеграції України.

Держкомтелерадіо України, інші органи виконавчої влади
Постійно

19. Видання брошур з актуальних питань євроатлантичної інтеграції України.

Держкомтелерадіо, МЗС України
Щороку

20. Запровадження у зміст загальної середньої освіти питань, пов'язаних зі створенням і діяльністю НАТО, євроатлантичною інтеграцією України.

МОН України
2004 рік

21. Підготовка, видання та оновлення навчально-методичних матеріалів з питань євроатлантичної інтеграції України для загальноосвітніх та вищих навчальних закладів.

МОН, МЗС, НАН України, органи виконавчої влади, яким підпорядковані навчальні заклади
Постійно

22. Організація інформаційних візитів для вчителів і викладачів навчальних закладів до штаб-квартири НАТО в Брюсселі.

МОН України, інші органи виконавчої влади, яким підпорядковані навчальні заклади
Постійно

23. Організація підготовки з питань євроатлантичної інтеграції України вчителів і викладачів навчальних закладів України.

МОН, НАН України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації
Постійно

24. Організація і проведення семінарів з актуальних питань євроатлантичної інтеграції для вчителів і викладачів суспільних наук.

*МОН, НАН України
Двічі на рік*

25. Проведення в Міжнародному дитячому центрі «Артек» всеукраїнської наукової конференції школярів «Євроатлантична інтеграція України».

*МОН, МЗС, Держкомтелерадіо, Держкомсім'я-
молодь України
Щороку*

26. Запровадження у вищих навчальних закладах вивчення євроатлантичних інтеграційних процесів і курсу України на євроатлантичну інтеграцію.

*МОН, НАН, Міноборони України
Постійно*

27. Організація та проведення всеукраїнського конкурсу молодих науковців та науково-практичної конференції з питань євроатлантичної інтеграції України.

*МОН, МЗС, Міноборони, НАН України
Щороку*

28. Створення міжнародного молодіжного табору в Карпатах для студентів та молоді держав – учасниць програми «Партнерство заради миру».

*Держкомсім'ямолодь, Держкомспорт України
Перше півріччя 2004 року*

29. Організація навчання у державах – членах НАТО курсантів військових навчальних закладів України.

*Міноборони України
Щороку*

30. Участь в інформаційних та освітніх проектах у рамках програми «Партнерство заради миру».

*Міноборони, МЗС України, центральні органи
виконавчої влади
Постійно*

31. Проведення міжнародних семінарів з обміну досвідом формування у громадян держав Центрально-Східної Європи позитивного ставлення до євроатлантичної інтеграції та НАТО.

*Держкомтелерадіо, МЗС України
Щороку*

32. Організація всеукраїнського конкурсу журналістів на краще висвітлення питань співробітництва України з НАТО.

*Держкомтелерадіо України
Щороку*

33. Здійснення заходів щодо створення центру досліджень діяльності НАТО.

*Кабінет Міністрів України
Перше півріччя 2004 року*

34. Вжиття заходів щодо залучення міжнародної технічної допомоги, в тому числі НАТО та її держав – членів, для виконання Програми.

*Кабінет Міністрів України
Постійно*

35. Залучення до реалізації заходів із виконання цієї Програми громадських організацій.

*Кабінет Міністрів України
Постійно*

*Глава Адміністрації Президента України
В.МЕДВЕДЧУК*

У К А З ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про Уповноваженого України з питань європейської і євроатлантичної інтеграції

*(Із змінами, внесеними згідно з Указом Президента № 1661/2005
(1661/2005) від 29.11.2005)*

З метою забезпечення динамічного розвитку процесу входження України у європейський і євроатлантичний простір та узгодження діяльності і заходів, здійснюваних органами виконавчої влади у цій сфері, **п о с т а н о в л я ю**:

1. Установити, що координацію діяльності та заходів, спрямованих на європейську і євроатлантичну інтеграцію України, здійснює Уповноважений України з питань європейської і євроатлантичної інтеграції.

2. Призначити Першого віце-прем'єр-міністра України, Міністра фінансів України АЗАРОВА Миколу Яновича Уповноваженим України з питань європейської і євроатлантичної інтеграції.

(Стаття 3 втратила чинність на підставі Указу Президента N 1661/2005 (1661/2005) від 29.11.2005)

4. Кабінету Міністрів України у двомісячний строк:
підготувати та подати проект Положення про Уповноваженого України з питань європейської і євроатлантичної інтеграції;
подати пропозиції щодо внесення до актів Президента України змін, що впливають із цього Указу;
привести свої акти у відповідність із цим Указом.

5. Визнати такими, що втратили чинність:
Указ Президента України від 21 серпня 2001 року № 725 (725/20-01) «Про Уповноваженого України з питань європейської інтеграції»;
статтю 1 Указу Президента України від 26 листопада 2001 року N 1146 (1146/2001) «Питання Уповноваженого України з питань європейської інтеграції».

*Президент України Л.КУЧМА
м. Київ, 26 лютого 2003 року № 169/2003*

Поглиблення співпраці Україна – НАТО: короткотермінові заходи

СХВАЛЕНО
на засіданні Комісії Україна –
НАТО на рівні міністрів
закордонних справ
Вільнюс, 21 квітня 2005 року

Держави – члени НАТО та Україна домовилися започаткувати наведені нижче ініціативи з метою поглиблення їх співробітництва на підтримку пріоритетів реформ в Україні. Ми здійснюємо ці заходи в рамках Плану дій Україна – НАТО (v0002520-03), враховуючи наше рішення розпочати інтенсифікований діалог щодо прагнень України до набуття членства та відповідних реформ без упередження будь-яких можливих рішень Альянсу.

Зміцнення демократичних інституцій

– Розширити зусилля Спільної робочої групи з питань воєнної реформи (СРГ ВР) з метою надання допомоги новому керівництву у зміцненні виконавчого, законодавчого та громадського контролю над структурами оборонного та безпекового сектора, з якими співпрацює НАТО, використовуючи наявні ресурси НАТО, держав – членів Альянсу та інших зацікавлених інституцій-партнерів, таких як Женевський центр демократичного контролю над збройними силами.

– Отримувати та оцінювати інформацію і здійснювати обмін думками щодо зусиль, спрямованих на розширення свободи ЗМІ, та виборчу і судову реформи, зокрема, через запрошення відповідних українських міністерств і відомств надавати регулярні брифінги.

– Використати цьогорічну оцінку виконання Плану дій Україна – НАТО (v0002520-03) для здійснення всеосяжного огляду досягнень, починаючи з його схвалення у 2002 році, запропо-

нувавши конкретні настанови щодо нагальних потреб у контексті реформ.

– Повною мірою застосовувати (із використанням наявних каналів Україна – НАТО на всіх рівнях) механізми Плану дій (v0002520-03) (ПД)/річного Цільового плану Україна – НАТО (ЦП) для забезпечення позитивного зворотного зв'язку щодо успіхів у цій сфері, а також, в разі необхідності, конструктивної критики та рекомендацій.

Оновлення політичного діалогу

– Розширити рамки питань, які мають обговорюватися на засіданнях усіх рівнів у форматі Комісії Україна – НАТО (КУН), для охоплення всіх сфер, окреслених у Хартії про особливе партнерство (994_002) та ПД (v0002520-03).

– Запровадити проведення обговорень конкретних спільних політичних та безпекових занепокоєнь, особливо стосовно «заморожених» конфліктів (наприклад, у Придністров'ї).

– Запропонувати більш регулярне проведення змістовних обмінів думками з Україною (наприклад, за допомогою встановленого календаря тематичних засідань КУН всіх рівнів) для інформування та зосередження на цілеспрямованому практичному співробітництві. Це могло б включати роботу у напрямку розширення практичного співробітництва у ключових сферах (зокрема, в рамках Операції «Активні зусилля», ISAF, КФОР та Місії НАТО з підготовки сил безпеки Іраку), а також і активізацію консультацій з питань контролю над озброєннями, експортного контролю та нерозповсюдження (включаючи вивчення можливого внеску України в оборону від зброї масового знищення (ЗМЗ)).

– Удосконалити підготовку засідань на високому рівні шляхом використання Політичного комітету у форматі КУН з цією метою та для опрацювання змістовних питань.

– Підвищити поінформованість громадськості щодо поглибленого політичного діалогу між Україною та НАТО, використовуючи увесь спектр доступних інструментів публічної дипломатії.

Активізація співробітництва у реформуванні сектора оборони та безпеки

– У контексті Плану роботи СРГ ВР на 2005 р. розробити заходи щодо надання Україні допомоги у проведенні всеосяжного огляду національної безпеки стосовно цілей, завдань та функцій усіх безпекових структур, з якими співробітничав НАТО;

– Надавати допомогу у реформуванні розвідувального сектора відповідно до євроатлантичних стандартів через розширений обмін досвідом і знаннями між Україною та державами – членами НАТО; надавати підтримку розширенню спроможностей українських розвідувальних служб у боротьбі проти тероризму.

– На робочому рівні розширити передачу досвіду НАТО (як експертами Міжнародного секретаріату (МС)/Міжнародного військового штабу (МВШ), так і держав-союзниць) на підтримку термінової роботи у імplementації планів України щодо реформ, зокрема, через демілітаризацію структур внутрішньої безпеки, ініціюючи у той же час фундаментальний перегляд співробітництва у світлі того, як нове українське керівництво визначає довгострокові потреби України.

– Надавати Україні допомогу у розвитку цивільного особового складу для призначення як на ключові, так і на експертні посади в українських безпекових інституціях, зокрема, у Раді національної безпеки і оборони (РНБО).

– Продовжити практику запитів щодо конкретних інформації та можливостей, визначених для використання схеми експертного твінінгу, при розробці ширшої програми під егідою СРГ ВР.

– Проводити консультації з усіма відповідними структурами Міністерства оборони (МО) та РНБО України з метою заохочення до розширення координації планів реформ і визначити особливі потреби у досвіді з оборонного планування при розробці середньострокових програм.

– Проводити конференції та семінари з питань оборонної політики/стратегії та оборонної економіки із залученням експертів зі столиць держав-союзниць для надання допомоги Україні у поси-

ленні спроможностей з формулювання політики та розширення знань цивільного суспільства і його можливостей щодо нагляду.

– Використовувати стосунки Оборонного коледжу НАТО з Національною академією оборони України для збільшення спроможностей останньої у формуванні інноваційного мислення щодо важливості оборонної реформи. Це може включати, серед іншого, збільшення кількості українських офіцерів, що беруть участь у програмах Коледжу.

Посилення та спрямування зусиль у сфері публічної дипломатії

– У співробітництві з українськими органами влади приділяти увагу проблемі негативного сприйняття НАТО громадськістю у всіх регіонах України, зокрема, через доступ до російськомовних версій публікацій Україна – НАТО.

– Збільшити обізнаність щодо позитивних зрушень у співробітництві Україна – НАТО, зокрема, у оборонному секторі, а також щодо заходів співпраці НАТО – Росія в рамках Ради НАТО – Росія (РНР).

– Розробити, разом з українськими органами влади, конкретну стратегію публічної дипломатії, яка залучатиме українських цивільних та військових посадових осіб, парламентаріїв та неурядові організації (НУО) з одного боку та офіційних осіб НАТО, високопосадовців та експертів держав – членів Альянсу з іншого.

– Провести серію семінарів для зацікавлених працівників відповідних міністерств України та для представників ЗМІ, науковців та осіб, що формують громадську думку, спрямованих на розвиток кращого розуміння громадськістю пов'язаних з НАТО питань.

– Використовуючи Центр інформації та документації НАТО в Україні, Офіс зв'язку НАТО та контактне посольство держави – члена НАТО в Україні, підвищити частоту та покращити висвітлення візитів високого рівня в Україну представників як держав – членів Альянсу, так і МС/МВШ, для допомоги в розповсюдженні інформації та ключових засад НАТО.

Розширення допомоги у вирішенні проблем, пов'язаних з соціально-економічними наслідками воєнної реформи

На робочому рівні розширити передачу досвіду держав – членів НАТО з метою підтримки невідкладної роботи з розробки та виконання програм щодо звільнення, виходу у відставку та перекваліфікації службовців Збройних Сил та інших структур безпеки, зокрема, включаючи:

- експертну підтримку оцінки потреб та розробки всеосяжного плану перепідготовки/перекваліфікації;

- збільшення практичної допомоги для конкретних програм з перепідготовки у 2005 та 2006 роках;

- пошук засобів забезпечення потреб України у перепідготовці на довгостроковий період.

- Надавати експертну консультативну допомогу представникам оборонно-промислового комплексу України з метою сприяння його адаптації до нових ринкових реалій, переходу до виробництва продукції цивільного призначення та його інтеграції в євроатлантичне ринкове середовище, в тому числі шляхом застосування євроатлантичних стандартів у сфері контролю над експортом озброєнь.

Пошук додаткових ресурсів для Трастового фонду ПЗМ із знищення надлишкових легких озброєнь/стрілецької зброї (ЛОСЗ) та боєприпасів з метою якнайскорішого започаткування першого етапу знищення. Вивчення додаткових можливостей для співпраці у сфері надійності та безпеки боєприпасів.

У К А З
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

**Про Національну систему координації
співробітництва України з Організацією
Північноатлантичного договору**

*(Із змінами, внесеними згідно з Указами Президента № 887/2006
(887/2006) від 18.10.2006 № 1085/2006 (1085/2006) від 15.12.2006
№ 380/2007 (380/2007) від 04.05.2007)*

З метою забезпечення виконання пріоритетних завдань щодо дальшого розвитку відносин України з Організацією Північноатлантичного договору (НАТО), поглиблення співробітництва України з державами – членами НАТО, досягнення критеріїв членства України в НАТО та відповідно до пунктів 1, 3, 17 та 28 частини першої статті 106 Конституції України (254к/96-ВР) **п о с т а н о в л я ю**:

1. Визначити, що Національну систему координації співробітництва України з НАТО складають органи виконавчої влади України, інші державні органи, спеціально уповноважені особи, діяльність яких пов'язана або спрямована на реалізацію державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції.

З метою забезпечення координації співробітництва України з НАТО:

Рада національної безпеки і оборони України розглядає на своїх засіданнях та подає на розгляд Президентові України пропозиції щодо визначення стратегічних і концептуальних підходів та напрямів розвитку співробітництва України з НАТО;

Кабінет Міністрів України забезпечує, в тому числі через Урядовий комітет з питань правової політики, оборони, міжнародного співробітництва та європейської інтеграції, реалізацію державної політики щодо співробітництва України з НАТО, зокрема щодо досягнення критеріїв членства України в НАТО; (Абзац третій частини другої статті 1 в редакції Указу Президента № 1085/2006 (1085/2006) від 15.12.2006)

національні координатори співробітництва України з НАТО сприяють виконанню центральними органами виконавчої влади, державними органами завдань у відповідних сферах співробітництва з НАТО, в тому числі щодо підготовки України до вступу в НАТО.

2. Установити, що національними координаторами співробітництва України з НАТО визначаються в установленому порядку посадові особи, до компетенції яких за розподілом обов'язків належать питання євроатлантичної інтеграції, зокрема: (Абзац перший статті 2 в редакції Указу Президента N 1085/2006 (1085/20-06) від 15.12.2006; із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 380/2007 (380/2007) від 04.05.2007)

національним координатором співробітництва України з НАТО у сфері зовнішньої політики – перший заступник або заступник Міністра закордонних справ України

національним координатором співробітництва України з НАТО у сфері реформування сектору безпеки та цивільного контролю – перший заступник або заступник Секретаря Ради національної безпеки і оборони України

національним координатором співробітництва України з НАТО у сфері оборони та у військовій сфері – перший заступник або заступник Міністра оборони України

національним координатором співробітництва України з НАТО в економічній сфері – перший заступник або заступник Міністра економіки України

національним координатором співробітництва України з НАТО у сфері екології та охорони довкілля – перший заступник або заступник Міністра охорони навколишнього природного середовища України

національним координатором співробітництва України з НАТО у сфері освіти, науки і технологій – перший заступник або заступник Міністра освіти і науки України

національним координатором співробітництва України з НАТО у сфері надзвичайних ситуацій – перший заступник або заступник

Міністра України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи

національним координатором співробітництва України з НАТО у правовій сфері – перший заступник або заступник Міністра юстиції України

національним координатором співробітництва України з НАТО у сфері ресурсного (фінансового) забезпечення – перший заступник або заступник Міністра фінансів України

національним координатором співробітництва України з НАТО у сфері оборонної промисловості – перший заступник або заступник Міністра промислової політики України

національним координатором співробітництва України з НАТО у сфері нерозповсюдження та експортного контролю – перший заступник або заступник Міністра закордонних справ України

національним координатором співробітництва України з НАТО у сфері інформації – перший заступник або заступник Голови Державного комітету телебачення та радіомовлення України

національним координатором співробітництва України з НАТО у сфері безпеки кордонів – перший заступник або заступник Голови Державної прикордонної служби України

національним координатором співробітництва України з НАТО у сфері безпеки – перший заступник або заступник Голови Служби безпеки України

національним координатором співробітництва України з НАТО у сфері боротьби з корупцією, організованою злочинністю та тероризмом – перший заступник або заступник Голови Служби безпеки України.

(Стаття 2 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента №1085/2006 (1085/2006) від 15.12.2006)

3. Утворити Міжвідомчу комісію з питань підготовки України до вступу в НАТО (далі – Міжвідомча комісія).

Міжвідомча комісія утворюється у складі голови, інших членів та секретаря.

Головою Міжвідомчої комісії є національний координатор співробітництва України з НАТО у сфері зовнішньої політики, членами Міжвідомчої комісії – інші національні координатори співробітництва України з НАТО та голова Національного центру з питань євроатлантичної інтеграції України. Секретарем Міжвідомчої комісії є за посадою директор департаменту НАТО Міністерства закордонних справ України.

Надати право Міжвідомчій комісії утворювати міжвідомчі робочі групи за окремими напрямками співробітництва України з НАТО на чолі з відповідними національними координаторами.

4. Призначити БУТЕЙКА Антона Денисовича – першого заступника Міністра закордонних справ України – національним координатором співробітництва України з НАТО у сфері зовнішньої політики, головою Міжвідомчої комісії з питань підготовки України до вступу в НАТО.

(Покласти тимчасово на ХАНДОГІЯ Володимира Дмитровича – заступника Міністра закордонних справ України – виконання обов'язків національного координатора співробітництва України з НАТО у сфері зовнішньої політики, голови Міжвідомчої комісії з питань підготовки України до вступу в НАТО згідно з Указом Президента N 887/2006 (887/2006) від 18.10.2006)

Голові Міжвідомчої комісії:

внести в тижневий строк пропозиції щодо призначення національних координаторів;

подати в місячний строк проект положення про Міжвідомчу комісію (429/2006).

5. Визнати такими, що втратили чинність:

Указ Президента України від 25 січня 2001 року N 51 (51/2001) «Питання національних координаторів співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору (НАТО)»;

Указ Президента України від 21 лютого 2002 року N 159 (159/2002) «Про внесення змін до Указу Президента України від 25 січня 2001 року № 51»;

Указ Президента України від 14 квітня 2003 року № 322 (322/2-003) «Про внесення змін до Указу Президента України від 25 січня 2001 року № 51»;

Указ Президента України від 25 березня 2004 року N 364 (364/2004) «Про внесення змін до деяких указів Президента України»;

пункт 1 статті 2 Указу Президента України від 27 грудня 2005 року N 1861 (1861/2005) «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 листопада 2005 року «Про невідкладні заходи щодо дальшого розвитку відносин України з Організацією Північноатлантичного договору (НАТО)».

Президент України
В.ЮЩЕНКО

м. Київ, 13 березня 2006 року № 215/2006

У К А З ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Питання національних координаторів співробітництва України з НАТО

1. Затвердити Положення про національних координаторів співробітництва України з НАТО (додається).

2. Внести до указів Президента України такі зміни:

1) в абзаці першому статті 2 Указу Президента України від 13 березня 2006 року N 215 (215/2006) «Про Національну систему координації співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору» (зі змінами, внесеними Указом Президента України від 15 грудня 2006 року N 1085 (1085/2006) слово «призначаються» замінити словами «визначаються в установленому порядку»;

2) абзац перший пункту 6 Положення про Міжвідомчу комісію з питань підготовки України до вступу в НАТО, затвердженого Указом Президента України від 22 травня 2006 року N 429 (429/2006) «Про Міжвідомчу комісію з питань підготовки України до вступу в НАТО», викласти в такій редакції:

«6. Голова Міжвідомчої комісії вносить пропозиції Президентів України щодо змін переліку національних координаторів співробітництва України з НАТО».

Президент України
В.ЮЩЕНКО

м. Київ, 4 травня 2007 року N 380/2007

ЗАТВЕРДЖЕНО
Указом Президента України
від 4 травня 2007 року № 380/2007

ПОЛОЖЕННЯ
про національних координаторів співробітництва
України з НАТО

1. Національні координатори співробітництва України з НАТО (далі – національні координатори) є спеціально уповноваженими особами, діяльність яких спрямована на реалізацію державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції.

Керівники відповідних центральних органів виконавчої влади, державних органів визначають відповідно до статті 2 Указу Президента України від 13 березня 2006 року N 215 (215/2006) «Про Національну систему координації співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору» національними координаторами посадових осіб центральних органів виконавчої влади, державних органів, до компетенції яких за розподілом обов'язків належать питання євроатлантичної інтеграції. Національні координатори є членами Міжвідомчої комісії з питань підготовки України до вступу в НАТО (далі – Міжвідомча комісія) і беруть участь у її засіданнях особисто та не можуть передавати свої повноваження іншим особам.

Національні координатори здійснюють керівництво та забезпечують діяльність міжвідомчих робочих груп у визначених сферах, що утворюються Міжвідомчою комісією, затверджують їх персональний склад, проводять засідання зазначених груп в міру потреби, але не рідше одного разу на місяць, звітують про результати роботи у визначених сферах співробітництва перед Міжвідомчою комісією.

2. Національні координатори у своїй діяльності керуються Конституцією (254к/96-ВР), законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, міжнародними договорами

ми України у сфері євроатлантичної інтеграції, рішеннями Міжвідомчої комісії з питань підготовки України до вступу в НАТО, а також цим Положенням.

3. Національні координатори сприяють виконанню центральними органами виконавчої влади, державними органами завдань у відповідних сферах співробітництва України з НАТО, в тому числі щодо підготовки України до вступу в НАТО, які визначаються у щорічних цільових планах Україна – НАТО з метою досягнення цілей Хартії про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору (994_002), Плану дій Україна – НАТО (v0002520-03) та Інтенсифікованого діалогу України з НАТО з питань набуття членства та здійснення відповідних реформ.

4. Забезпечення узгодженості діяльності національних координаторів здійснюється Міжвідомчою комісією.

5. Національні координатори в межах своїх повноважень: сприяють виконанню відповідними центральними органами виконавчої влади, державними органами завдань у відповідних сферах співробітництва з НАТО, в тому числі щодо підготовки України до вступу в НАТО;

беруть участь у підготовці заходів, здійснюваних відповідними центральними органами виконавчої влади, державними органами щодо розвитку співробітництва з НАТО;

забезпечують реалізацію центральними органами виконавчої влади, державними органами заходів щорічних цільових планів Україна – НАТО в рамках Плану дій Україна – НАТО (v0002520-03), Індивідуальних програм партнерства Україна – НАТО, галузевих планів співробітництва з НАТО та державами – членами Північноатлантичного альянсу;

забезпечують належну підготовку та участь делегацій, представників України у засіданнях спільних груп Україна – НАТО у визначених сферах, консультаціях та експертних зустрічах з представниками Північноатлантичного альянсу;

готують та вносять на розгляд Міжвідомчої комісії пропозиції щодо вдосконалення та поглиблення співробітництва України з НАТО у визначених сферах;

здійснюють відповідно до порядку денного засідань Міжвідомчої комісії підготовку необхідних матеріалів та проектів її рішень з питань, що стосуються визначених сфер співробітництва України з Північноатлантичним альянсом;

забезпечують згідно зі своєю компетенцією виконання рішень Міжвідомчої комісії у відповідних сферах співробітництва з НАТО та інформують голову Міжвідомчої комісії;

беруть участь у підготовці пропозицій до бюджетних запитів щодо обсягів фінансування відповідних напрямів співробітництва України з НАТО.

*Глава Секретаріату Президента України
В.БАЛОГА*

У К А З
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
№ 535/2007

**Про Цільовий план Україна – НАТО на 2007 рік у рамках
Плану дій Україна–НАТО**

З метою дальшої реалізації положень Хартії про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору, виконання схваленого під час засідання Комісії Україна – НАТО 22 листопада 2002 року Плану дій Україна – НАТО, а також зобов'язань України як держави – учасниці Програми «Партнерство заради миру» і пріоритетних завдань у рамках Інтенсифікованого діалогу між Україною та НАТО з питань членства та відповідних реформ, започаткованого на Вільнюському засіданні Комісії Україна – НАТО 21 квітня 2005 року:

1. Кабінету Міністрів України забезпечити виконання заходів Цільового плану Україна – НАТО на 2007 рік у рамках Плану дій Україна – НАТО (далі Цільовий план), що додається.

2. Центральним органам виконавчої влади, відповідальним за виконання заходів Цільового плану, подавати щоквартально до 5 числа місяця, наступного за звітним періодом, Національному центру з питань євроатлантичної інтеграції України та Міністерству закордонних справ України звіти про стан виконання Цільового плану.

Національному центру з питань євроатлантичної інтеграції України та Міністерству закордонних справ України забезпечити узагальнення зазначених звітів і подавати їх до Кабінету Міністрів України для дальшого інформування Президента України.

3. Державному комітету телебачення та радіомовлення України, Національному центру з питань євроатлантичної інтеграції

України, Міністерству закордонних справ України, іншим центральним органам виконавчої влади, відповідальним за виконання передбачених Цільовим планом заходів, за участю органів місцевого самоврядування забезпечити регулярне інформування громадськості про хід та результати виконання заходів співробітництва України з НАТО.

4. Міжвідомчій комісії з питань підготовки України до вступу в НАТО та Уповноваженому України з питань євроатлантичної інтеграції забезпечувати належну координацію заходів Цільового плану.

Президент України
В. ЮЩЕНКО

18 червня 2007 року

ДОДАТОК
до Указу Президента України
від 18 червня 2007 року №535/2007

ЦІЛЬОВИЙ ПЛАН
Україна – НАТО на 2007 рік у рамках
Плану дій Україна – НАТО

Вступ

Цільовий план Україна – НАТО на 2007 рік (далі – Цільовий план) розроблено на основі пропозицій органів державної влади та з урахуванням результатів виконання цільових планів Україна – НАТО у 2003 – 2006 роках у рамках Плану дій Україна – НАТО, стратегічні цілі, пріоритети та завдання яких залишаються актуальними, а також досвіду співробітництва України в рамках Інтенсифікованого діалогу між Україною та НАТО з питань членства та

відповідних реформ (далі – Інтенсифікований діалог), Хартії про особливе партнерство, Ради євроатлантичного партнерства/Партнерства заради миру та рекомендацій сторони НАТО.

Цільовий план є важливим інструментом у діяльності Уряду України, спрямованим на активізацію реформ у конкретних галузях із задіянням відповідних можливостей та механізму співробітництва України з НАТО. Цільовий план погоджено у рамках функціонування Національної системи координації співробітництва України з НАТО, створеної Указом Президента України від 13 березня 2006 року № 215 «Про Національну систему координації співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору». Міжвідомча комісія з питань підготовки України до вступу в НАТО провадить консультативно-дорадчу діяльність щодо вдосконалення державного регулювання у сфері євроатлантичної інтеграції. Практичні кроки в напрямі активізації співробітництва України з НАТО у політичній, військовій, інформаційній, економічній, безпековій, правовій, фінансовій та інших сферах здійснюються робочими групами зазначеної Комісії.

РОЗДІЛ 1.

ПОЛІТИЧНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ПИТАННЯ

1.1. Зовнішня і безпекова політика

З 1991 року Україна утвердилась як держава, що проводить зовнішню політику на принципах міжнародного права, рівноправності та взаємовигідного співробітництва. Неухильне дотримання Україною принципів демократії, верховенства права, прагнення до загально визнаних європейських цінностей є вагомим чинником успіху її зовнішньополітичних ініціатив.

Україна здійснює послідовну зовнішню політику відповідно до зобов'язань у рамках стратегічного курсу інтеграції до євроатлантичних та європейських структур. Із започаткуванням 21 квітня 2005 року Інтенсифікованого діалогу Україна зробила важливий крок на шляху до реалізації одного зі своїх зовнішньополітичних пріоритетів та створила передумови для переведення формату співробітництва

з НАТО на якісно новий рівень. Україна є членом ООН, ОБСЄ, Ради Європи – міжнародних організацій, покликаних підтримувати мир, стабільність і демократію в Європі та світі в цілому. Україна бере активну участь у діяльності зазначених міжнародних організацій, зокрема підтримуючи боротьбу з міжнародним тероризмом.

Україна здійснює збалансовану та конструктивну політику в регіоні Центральної та Східної Європи, відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності і безпеки на пострадянському просторі. Україна була серед ініціаторів створення Спільноти демократичного вибору, метою якої є зміцнення та захист демократії на регіональному рівні. Україна підтримує дружні відносини з усіма сусідніми державами та бере участь у таких регіональних об'єднаннях, як Організація за демократію та економічний розвиток – ГУАМ і Центральноевропейська ініціатива, проводить активну політику, спрямовану на збереження миру і стабільності в Південно-Східній Європі та регіоні Чорного моря, розвиває конструктивні відносини з Російською Федерацією на засадах стратегічного партнерства, що відповідає національним інтересам.

1.1.1. Співпраця з НАТО в галузі підтримання безпеки євроатлантичного простору. Участь і підтримка операцій і місій під егідою НАТО

Україна приділяє належну увагу питанням, які набувають пріоритетного значення у рамках діяльності Ради євроатлантичного партнерства, зокрема, підтримці демократичних цінностей партнерства, протидії торгівлі людьми, боротьбі з організованою злочинністю та торгівлею наркотиками. Україна поділяє цілі політики партнерства НАТО та зобов'язується брати активну участь у заходах Програми «Партнерство заради миру» (ПЗМ) згідно з Рамковим документом Партнерства заради миру, підписаним у 1994 році. Метою участі України у зазначених заходах є використання досвіду і допомоги НАТО у питаннях реформування сектору оборони і безпеки. Україна має намір досягти належного рівня військової взаємосумісності зі збройними силами держав – членів НАТО та поглибити співробітництво у сфері планування на випа-

док надзвичайної ситуації цивільного характеру та в інших сферах, що становлять взаємний інтерес. Україна планує інтенсифікувати реалізацію практичного механізму досягнення необхідного рівня взаємосумісності зі збройними силами держав – членів НАТО, регулярно проводити спільні військові навчання для оцінки набутого досвіду та брати активну участь у відповідних програмах, таких, як: Процес планування та оцінки сил, Програма поглибленої підготовки та навчання, Концепція оперативних можливостей, Програма військових навчань та підготовки.

Оборонна і безпекова політика України спрямована на модернізацію Збройних Сил України для гарантованого забезпечення суверенітету, незалежності та територіальної цілісності держави, протидії сучасним загрозам, досягнення стандартів НАТО з питань цивільного контролю і прозорості, посилення взаємосумісності із силами Альянсу. Відповідно до взятих зобов'язань Україна і надалі підтримуватиме операції НАТО, зокрема, у сфері логістики та стратегічних авіаперевезень, у тому числі шляхом імплементації Меморандуму про взаєморозуміння між Кабінетом Міністрів України і Верховним головнокомандуванням Об'єднаних Збройних Сил НАТО з питань трансформації та Верховним головнокомандуванням Об'єднаних Збройних Сил НАТО в Європі щодо використання стратегічної транспортної авіації України в операціях та навчаннях НАТО.

Україна вживає дієвих заходів для підтримання стабільності та бере участь у миротворчих місіях і антитерористичних операціях НАТО в Косово, Іраку, Афганістані, на Середземному морі та планує у подальшому розширити таку підтримку Альянсу.

Триває робота з підтримання миротворчих зусиль НАТО на Балканах, зокрема, шляхом участі контингенту України у складі українсько-польського батальйону в рамках операції сил НАТО у Косово (КФОР). У 2006 році збільшено кількість українського миротворчого персоналу у штабі КФОР та багатонаціональній експедиційній групі «Схід». Україна розглядає питання щодо відправлення додаткової кількості персоналу до складу КФОР у 2007 році. Позиція України щодо ситуації в Республіці Ірак після виведення українського миротворчого

контингенту у грудні 2005 року передбачає продовження підтримки процесів розвитку і стабілізації в цій державі, зокрема шляхом участі представників Міністерства оборони України та інших заінтересованих центральних органів виконавчої влади у заходах, спрямованих на надання підтримки у підготовці сил безпеки Республіки Ірак. Україна залишається єдиною державою – учасницею ПЗМ, що бере участь у навчальній місії НАТО в Республіці Ірак. Україна надавала також допомогу зусиллям Альянсу в рамках підтримки миротворчої операції Африканського Союзу в Дарфурі (Судан).

З метою консолідації зусиль у сфері боротьби з тероризмом започатковано роботу первинного національного Контактного пункту в рамках операції Організації Північноатлантичного договору «Активні зусилля» (Контактний пункт) і здійснюється обмін інформацією з Альянсом під час участі у військово-морських операціях на Середземному морі в рамках зазначеної операції. Україна і НАТО продовжують підготовку кораблів Військово-Морських Сил Збройних Сил України для практичної участі в операції. Підтримуються зусилля НАТО в Ісламській Республіці Афганістан, спрямовані на консолідацію суспільства, економічну відбудову держави, підвищення рівня безпеки та контролю на її території. Транспортна авіація України залучалася до перевезення вантажів Королівства Великої Британії і Північної Ірландії, Італійської Республіки, Канади, Королівства Нідерланди, Федеративної Республіки Німеччина, Республіки Польща, Сполучених Штатів Америки, Французької Республіки та Чеської Республіки в рамках операції міжнародних сил сприяння безпеці під егідою НАТО в Ісламській Республіці Афганістан. Триває підготовка до направлення миротворчого персоналу України (близько 10 осіб) до складу групи з реконструкції провінцій під керівництвом Литовської Республіки в Ісламській Республіці Афганістан.

Заходи:

1. Провести засідання Комісії Україна – НАТО на рівні міністрів закордонних справ, міністрів оборони України та держав – членів НАТО, а також глав дипломатичних представництв дер-

жав – членів НАТО. Організувати експертні консультації Україна – НАТО високого рівня та консультації спільних робочих груп з питань воєнної реформи, економічної безпеки, планування на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру, науки і захисту довкілля та з питань оборонно-технічного співробітництва в рамках роботи Комісії Україна – НАТО.

Строк виконання: відповідно до погодженого з НАТО графіка
Відповідальні за виконання: МЗС України, Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади, Апарат Ради національної безпеки і оборони України

2. *Провести консультації з політичним комітетом НАТО з актуальних питань зовнішньої політики України і аспектів внутрішньої політики України, які є важливими для Альянсу в контексті Інтенсифікованого діалогу та Плану дій Україна – НАТО. Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, Міноборони України, Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади, Апарат Ради національної безпеки і оборони України

3. *Забезпечити дальшу ефективну діяльність українського миротворчого контингенту у складі українсько-польського батальйону КФОР.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади

4. *Опрацювати питання щодо збільшення чисельності українського миротворчого контингенту України у КФОР.

Строк виконання: III квартал

Відповідальні за виконання: Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади

5. *Продовжити консультації з військовими структурами НАТО та двосторонню співпрацю з державами – членами НАТО,

органами влади Республіки Ірак та Ісламської Республіки Афганістан для визначення параметрів/модальностей оптимального внеску України у вирішення питань їх мирного відновлення. Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, МЗС України, Мінфін України, Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, Служба зовнішньої розвідки України

6. *Опрацювати питання щодо участі України у міжнародних силах сприяння безпеці під егідою НАТО в Ісламській Республіці Афганістан.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, МЗС України, Мінфін України, інші центральні органи виконавчої влади, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, Служба зовнішньої розвідки України

7. *Забезпечити участь України в тренувальній місії НАТО в Республіці Ірак.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади

8. Надавати повітряний коридор для здійснення перельотів військово-транспортних літаків держав – членів НАТО через територію України в рамках участі в операції в Ісламській Республіці Афганістан.

Строк виконання: протягом року Відповідальні за виконання: Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади

9. *Підготувати пропозиції щодо визначення пріоритетів розвитку Збройних Сил України та забезпечити їх реалізацію з метою досягнення відповідності військовим стандартам НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

10. *Продовжити співробітництво з державами – членами та державами – партнерами НАТО в рамках робочої програми євроатлантичного партнерства та Індивідуальної програми партнерства Україна – НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади

11. Продовжити роботу з розширення сфери участі українського миротворчого персоналу у миротворчих місіях ООН.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади

12. Узагальнити досвід миротворчої діяльності Збройних Сил України та забезпечити видання щорічного воєнно-наукового збірника.

Строк виконання: III квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

13. Провести разом із Центром закордонних військових досліджень сухопутних військ США міжнародний семінар з вивчення досвіду участі збройних сил у коаліційних операціях.

Строк виконання: III квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

14. *Завершити за сприяння експертів НАТО підготовку та сертифікацію кораблів Військово-Морських Сил Збройних Сил України для їх практичної участі в операції «Активні зусилля».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади

1.1.2. Боротьба з тероризмом

Україна провадить активну антитерористичну діяльність, підтримуючи зусилля світової спільноти у цьому напрямі. За-

гальнодержавна система боротьби з терористичною діяльністю, що координується створеним у 1998 році Антитерористичним центром при Службі безпеки України (далі – Антитерористичний центр), спрямовує свої зусилля на запобігання, виявлення і припинення терористичних актів і злочинів терористичної спрямованості. Правову основу діяльності Центру визначено Законом України «Про боротьбу з тероризмом» та відповідними указами Президента України. Зазначеним Законом установлено перелік видів діяльності, що належать до терористичної, який відповідає резолюції Ради Безпеки ООН № 1373 (2001). У 2006 році внесено зміни до кримінального законодавства України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму.

Україна вживає заходи, спрямовані на посилення захисту громадської безпеки, охорону особливо важливих об'єктів та запобігання терористичним актам на території України.

Україна приділяє значну увагу міжнародному співробітництву у сфері боротьби з тероризмом і активно співпрацює з міжнародними організаціями. З метою підвищення рівня співпраці з Альянсом Україна заінтересована в активізації своєї участі в рамках Плану дій партнерства проти тероризму.

Заходи:

1. *Провести третій спеціальний семінар Україна – НАТО для обміну досвідом роботи щодо реагування на сучасні загрози міжнародній безпеці, зокрема протидії фінансуванню тероризму, боротьбі з транснаціональною злочинністю та легалізацією доходів, отриманих злочинним шляхом.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, а також МВС України, МЗС України, Держфінмоніторинг України, інші центральні органи виконавчої влади

2. Опрацювати питання щодо утворення групи офіцерів при дипломатичних представництвах України в державах – членах

НАТО, а також відповідних міжнародних організаціях, які відповідатимуть за стан роботи з протидії транснаціональній злочинності та тероризму.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, а також МЗС України, МВС України, інші центральні органи виконавчої влади

3. Продовжити практику координації зусиль збройних сил України та США щодо військових аспектів боротьби з міжнародним тероризмом шляхом активізації діяльності групи офіцерів зв'язку Збройних Сил України при Центральному командуванні Збройних Сил США (м.Тампа, США).

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади

4. Продовжити опрацювання питання щодо створення спільного міжнародного банку даних про осіб, причетних до діяльності міжнародних терористичних організацій. Удосконалити механізм інформаційної взаємодії Антитерористичного центру з Міністерством внутрішніх справ України, Адміністрацією Державної прикордонної служби України, Службою зовнішньої розвідки України та відповідними органами іноземних держав, до компетенції яких належать питання боротьби з тероризмом, створивши об'єднану автоматизовану інформаційну систему Антитерористичного центру.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Служба безпеки України, МВС України, Служба зовнішньої розвідки України, Адміністрація Держприкордонслужби України, Держфінмоніторинг України

5. *Продовжити роботу з виявлення транснаціональних злочинних угруповань та каналів фінансування ними міжнародних терористичних організацій.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, а також Держфінмоніторинг України, інші центральні органи виконавчої влади

6. Вжити заходів для залучення Міністерства внутрішніх справ України до міжнародних програм боротьби з міжнародним тероризмом і подати на розгляд відповідних структур НАТО обґрунтовані пропозиції з цього питання.

Строк виконання: III квартал

Відповідальні за виконання: МВС України, інші центральні органи виконавчої влади

7. *Провести консультації з НАТО та державами – членами НАТО щодо вдосконалення підготовки та участі сил і засобів Військово-Морських Сил Збройних Сил України у військово-морських операціях на Середземному морі в рамках операції «Активні зусилля».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади

8. *Забезпечити функціонування Контактного пункту та обмін інформацією щодо підозрілих суден у рамках участі України в операції «Активні зусилля».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, Служба безпеки України, Адміністрація Держприкордонслужби України

9. Забезпечити підготовку особового складу Збройних Сил України, що залучається для участі в антитерористичних заходах.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

10. Забезпечити участь представників Військової служби правопорядку у Збройних Силах України в міжнародних навчаль-

них курсах, семінарах та конференціях з питань боротьби з тероризмом, зокрема у рамках Індивідуальної програми партнерства Україна – НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

11. *Забезпечити участь представників України у роботі постійних робочих груп комітету НАТО з організації повітряного руху.

Строк виконання: III квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

12. *Забезпечити участь представників України у заходах конференції національних керівників у галузі озброєнь НАТО в рамках Програми захисту від тероризму.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, Міноборони України, МВС України

1.1.3. Політика щодо врегулювання «заморожених» конфліктів

Україна докладає значних зусиль для врегулювання «заморожених» конфліктів у регіоні Південно-Східної та Східної Європи на засадах мирних домовленостей, сприяє врегулюванню придністровського конфлікту та виступає за продовження переговорів на основі розробленого нею плану мирного врегулювання придністровської проблеми у розширеному форматі за участю США і ЄС. Україна цінує роботу місії Європейської Комісії з надання допомоги в питаннях кордону в Україні та Республіці Молдова, її спрямованість на гармонізацію стандартів і процедур управління кордоном, активізацію співробітництва прикордонних і митних служб, проведення аналізу потенційних ризиків. Україна виступає за мирне розв'язання конфліктів у Придністров'ї (Республіка Молдова), Грузії (Абхазія, Південна Осетія) і Азербайджанській Республіці (Нагірний Карабах) на основі принципів територіальної цілісності та поваги до їх суверенітету. Заходи:

1. *Провести в рамках Інтенсифікованого діалогу консультації з НАТО щодо здійснення заходів з підтримання миру і стабільності, зокрема на Південному Кавказі та в Республіці Молдова, беручи до уваги позицію Альянсу щодо розв'язання конфліктів.

Строк виконання: протягом року
Відповідальні за виконання: МЗС України, Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади, Апарат Ради національної безпеки і оборони України

2. Сприяти розв'язанню «заморожених» конфліктів, зокрема в Придністров'ї (Республіка Молдова), Грузії (Абхазія та Південна Осетія) і Азербайджанській Республіці (Нагірний Карабах).

Строк виконання: протягом року
Відповідальні за виконання: МЗС України, Адміністрація Держприкордонслужби України, МВС України, інші центральні органи виконавчої влади, Служба безпеки України

3. Забезпечувати неухильне виконання Меморандуму про взаєморозуміння між Урядом України, Урядом Республіки Молдова та Європейською Комісією щодо місії Європейської Комісії з надання допомоги в питаннях кордону в Україні та Республіці Молдова з метою підвищення ефективності прикордонного та митного контролю на придністровській ділянці українсько-молдовського державного кордону.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, Адміністрація Держприкордонслужби України, Держмитслужба України, Мінтрансзв'язку України, Вінницька і Одеська облдержадміністрації

1.1.4. Участь України у міжнародних організаціях та регіональних ініціативах

1.1.4.1. Рада Європи

З метою дальшого розвитку співробітництва з Радою Європи Україна спрямовуватиме зусилля на вдосконалення існуючого, а також розроблення нового законодавства та його імплементацію від-

повідно до європейських стандартів у галузі прав людини та верховенства права; продовжуватиме активну співпрацю із структурами Ради Європи щодо забезпечення свободи функціонування засобів масової інформації, розбудови толерантного суспільства відповідно до демократичних стандартів; забезпечення реалізації соціальних прав та прав національних меншин, рівноправності жінок та чоловіків, захисту дітей тощо, об'єднання зусиль для посилення боротьби з тероризмом, корупцією та організованою злочинністю.

Україна бере участь у програмах Ради Європи щодо підготовки держав до набуття членства в ЄС.

Заходи:

1. Забезпечувати участь представників України у відповідних органах Ради Європи, до компетенції яких належать питання протидії транснаціональному наркобізнесу, відмиванню грошей, корупції, організованій злочинності та тероризму, зокрема Групі Помпиду, GRECO, Венеціанській Комісії.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, Служба безпеки України, Мін'юст України, МВС України, Держфінмоніторинг України

2. Забезпечити участь України у програмах та проектах Ради Європи щодо підготовки держав до набуття членства в ЄС.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, Мін'юст України, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади

1.1.4.2. Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ)

Україна як активний член ОБСЄ заінтересована у використанні можливостей Організації для зміцнення демократії на євроатлантичному просторі, забезпечення територіальної цілісності та недоторканності її кордонів, сприяння стабільному розвитку економіки. Україна докладатиме зусиль для підтримки збалансованості трьох вимірів діяльності ОБСЄ – посилення економічного та

екологічного виміру, зміцнення аналітичного потенціалу організації, готовність до застосування превентивних дій. Україна, вітаючи результати діяльності Місії ОБСЄ/БДПІЛ із спостереження під час парламентських виборів в Україні 2006 року, продовжуватиме активне співробітництво з ОБСЄ у сфері вдосконалення виборчого процесу в державі. Об'єктивні оцінки виборчого процесу в Україні, визнаного міжнародними спостерігачами, що в цілому відповідає взятим Україною в рамках ОБСЄ та інших міжнародних організацій зобов'язанням, створюють передумови для дальшої інтеграції держави до євроатлантичних та європейських інституцій.

Заходи:

1. Забезпечити активну участь України в щорічній нараді ОБСЄ з огляду на зобов'язання у сфері людського виміру (м.Варшава, Республіка Польща), а також у семінарах, конференціях з питань терпимості і недискримінації.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, Мін'юст України, Мінсім'ямолодьспорт України, МВС України, за участю Вищого адміністративного суду України, Верховного Суду України та Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

2. Забезпечувати участь представників України у переговорах у рамках форуму ОБСЄ із співробітництва в галузі безпеки, спільної консультативної групи, створеної згідно з Договором про звичайні збройні сили в Європі, та Консультативної комісії з відкритого неба, створеної згідно з Договором з відкритого неба.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади, Секретаріат Президента України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України

3. Продовжити практику проведення консультацій з ОБСЄ в рамках надання Україні допомоги у ліквідації компонентів рідкого ракетного палива «меланж».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, Міноборони України, Мінпромполітики України, інші центральні органи виконавчої влади, Апарат Ради національної безпеки і оборони України

1.1.4.3. Організація за демократію та економічний розвиток – ГУАМ

Україна розглядає Організацію за демократію та економічний розвиток – ГУАМ як важливу регіональну організацію, діяльність якої спрямовано на реалізацію практичних проектів, що становлять інтерес не лише для держав – учасниць, а й для європейського простору в цілому. Україна підтримуватиме зусилля Організації за демократію та економічний розвиток – ГУАМ у реалізації пріоритетів співробітництва, що визначені, зокрема, Ялтинською хартією (2001 рік), Статутом та рішеннями Київського саміту (2006 рік), а саме: поглиблення торговельно-економічних зв'язків; розвиток транспортної інфраструктури, гармонізація правових та інституціональних структур, уніфікація митних і тарифних норм з їх наближенням до світових стандартів; забезпечення енергетичної безпеки; боротьба з міжнародним тероризмом, організованою злочинністю, нелегальною міграцією та незаконним обігом наркотиків. Практичне розв'язання конкретних завдань передбачає створення зони вільної торгівлі між державами – учасницями Організації за демократію та економічний розвиток – ГУАМ, а також співпрацю у прикордонній та митній сферах.

Заходи:

1. Продовжити практику активної участі України у діяльності Організації за демократію та економічний розвиток – ГУАМ, зокрема, шляхом зміцнення її взаємодії з провідними міжнародними організаціями та регіональними структурами у сферах взаємної заінтересованості.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади

2. Продовжити роботу зі створення зони вільної торгівлі між державами – учасницями Організації за демократію та економічний розвиток – ГУАМ.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, Мінекономіки України, Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади

3. Забезпечити участь у заходах, що проводяться в рамках Організації за демократію та економічний розвиток – ГУАМ, з протидії незаконному обігу наркотиків, організованій злочинності, торгівлі людьми, зброєю, нелегальній міграції та тероризму.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Служба безпеки України, МВС України, Адміністрація Держприкордонслужби України, Держмитслужба України

4. Забезпечити функціонування Міжвідомчої групи України у Віртуальному Центрі ГУАМ по боротьбі з тероризмом, організованою злочинністю, розповсюдженням наркотиків та іншими небезпечними видами злочинів.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Служба безпеки України, МВС України, Міноборони України, Адміністрація Держприкордонслужби України

5. Забезпечити виконання Національного плану дій з реалізації проекту із сприяння торгівлі і транспортуванню Рамкової програми ГУАМ – США із сприяння торгівлі і транспортуванню, забезпеченню прикордонного та митного контролю, боротьбі з тероризмом, організованою злочинністю та розповсюдженням наркотиків, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2005 року № 568-р.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади

6. Сприяти ратифікації Статуту Організації за демократію та економічний розвиток – ГУАМ з метою започаткування роботи Секретаріату цієї Організації у місті Києві.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади

1.1.4.4. Спільнота Демократичного Вибору

Україна продовжує активну участь в Організації – Форумі регіонального діалогу, що має на меті сприяння всебічному розвитку Балтійсько-Чорноморсько-Каспійського регіону. Україна вважає за можливе використовувати Спільноту Демократичного Вибору для розвитку міжрегіонального та міждержавного діалогу з питань демократії, прав людини та верховенства права як першочергових засад для забезпечення стабільності та сталого розвитку в усіх сферах державного життя. Організація надає практичну можливість для обміну досвідом між державами регіону, що перебувають на різних етапах демократичного розвитку.

Заходи:

1. Продовжити практику проведення форумів у рамках Організації з метою поширення демократичних ініціатив та цінностей на європейському просторі.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади

1.1.4.5. Центральноевропейська ініціатива

Україна як член Організації відкриває нові можливості для зміцнення регіонального співробітництва з державами Центрально-Східної Європи, розглядає Центральноевропейську ініціативу як важливий механізм інтеграції до європейського економічного і політичного простору, зміцнення стабільності та добросусідських відносин у регіоні.

Україна опрацьовує питання щодо можливого використання формату Організації з метою активної участі у загальноєвропейських

та регіональних політичних процесах. Діяльність Організації має спрямовуватися, зокрема, на розвиток міжрегіонального співробітництва у сферах транспорту, енергетики, освіти та державного управління.

Заходи:

1. Забезпечити участь України в діяльності Організації, зокрема, під час визначення перспективних сфер співробітництва відповідно до Плану дій Центральноевропейської ініціативи на 2007– 2010 роки. Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади

1.1.4.6. Багатосторонні ініціативи зі зміцнення співробітництва в регіоні Чорного моря

1.1.4.6.1. Організація Чорноморського Економічного Співробітництва (ОЧЕС) Україна розглядає ОЧЕС як важливий механізм збалансування інтересів держав – членів Організації в межах регіону Чорного моря у сфері економічного розвитку, фінансової та банківської діяльності, науки та технологій, захисту навколишнього середовища, боротьби з організованою злочинністю. Україна розглядає колективну стратегію “Економічний порядок денний для ОЧЕС” як ефективний засіб досягнення визначених цілей.

Україна має намір активно співпрацювати з державами – членами ОЧЕС з метою дальшого розвитку Організації та зосереджуватиме увагу на використанні можливостей Організації в контексті підготовки до проведення саміту ОЧЕС (червень 2007 року; м. Стамбул, Турецька Республіка) і головування України в ОЧЕС (листопад 2007 року – квітень 2008 року).

Заходи:

1. Розглянути можливість дальшої структурної оптимізації ОЧЕС з метою вдосконалення співробітництва держав – членів Організації. Внести з можливим залученням держав – спостерігачів від цієї Організації пропозицію щодо визначення шляхів розвитку комплексної регіональної політики ОЧЕС.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, Мінекономіки України, інші центральні органи виконавчої влади

1.1.4.6.2. Зміцнення безпеки в Чорноморському регіоні

Відповідно до намірів щодо підтримання регіональних ініціатив Україна продовжуватиме брати участь у діяльності БЛЕКСІ-ФОР та здійснюватиме підготовку до участі у військово-морській операції ВМС Турецької Республіки «Чорноморська гармонія».

Заходи:

1. Продовжити участь у діяльності Чорноморської групи військово-морського співробітництва.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади

2. Забезпечити практичну участь Збройних Сил України в операції ВМС Турецької Республіки «Чорноморська гармонія» в рамках Протоколу про співробітництво з питань обміну інформацією в рамках операції «Чорноморська гармонія», підписаного Міністерством оборони України та Генеральним штабом Збройних Сил Турецької Республіки 17 січня 2007 року.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади

3. Продовжити імплементацію Документа про заходи зміцнення довіри та безпеки у військово-морській галузі на Чорному морі.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади

4. Брати участь у діяльності Чорноморського Форуму за Діалог і Партнерство в рамках Спільноти Демократичного Вибору.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади

1.1.4.7. Ініціатива із співробітництва у Південно-Східній Європі

З 2001 року правоохоронні органи України беруть активну участь у роботі Організації, метою діяльності якої є розроблення та реалізація узгоджених заходів, спрямованих на протидію транснаціональній організованій злочинності на регіональному рівні. Україна має статус держави-спостерігача. Вітчизняні правоохоронні органи брали участь в усіх операціях (зокрема, в операції «Стримування»), що проводилися Організацією. Правоохоронні органи України здійснюють координацію подібних операцій із заходами, що проводяться під егідою Організації за демократію і економічний розвиток – ГУАМ у рамках операції «Гармонія». Дальше розширення співробітництва в рамках Організації, зокрема набуття в ній членства, матиме велике значення для реалізації політики України, спрямованої на її інтеграцію до євроатлантичних структур. Зміцнення співробітництва сприятиме дальшому вдосконаленню міжнародного співробітництва правоохоронних органів у рамках боротьби з міжнародним наркобізнесом та іншими формами організованої злочинності.

Заходи:

1. Забезпечити набуття повноправного членства в Організації та постійне представництво офіцерів зв'язку Служби безпеки України і Міністерства внутрішніх справ України при штаб-квартирі Організації у м. Бухаресті (Румунія).

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, Служба безпеки України, МВС України, Адміністрація Держприкордонслужби України, Держмитслужба України

2. Забезпечити участь в операціях Організації з протидії незаконному обігу наркотиків, організованій злочинності, торгівлі

людьми і зброєю, нелегальній міграції та тероризму, що проводиться в рамках операції «Стимування».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Служба безпеки України, МВС України, Адміністрація Держприкордонслужби України, Держмитслужба України

3. Вишукати можливість для внеску України в діяльність багатонаціональних миротворчих сил у складі багатонаціональної бригади держав Південно-Східної Європи (SEEBRIG).

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади

1.1.5. Двосторонні відносини з сусідніми державами

Україна цінує високий рівень двосторонніх відносин з державами-сусідами (Республіка Білорусь, Республіка Молдова, Республіка Польща, Російська Федерація, Румунія, Словацька Республіка, Угорська Республіка) і прагне до дальшого їх зміцнення на засадах взаємності, загально визнаних демократичних принципів та всебічного розвитку. Незважаючи на існування низки проблемних питань у відносинах з державами-сусідами, Україна є прихильником принципових засад, які полягають у тому, що можливі розбіжності між державами-сусідами у підходах до розв'язання проблем міжнародних відносин та галузевого співробітництва жодним чином не повинні негативно впливати на формування національної безпеки як складової євроатлантичної архітектури безпеки.

Україна має намір зберегти та посилити позитивні досягнення у двосторонніх відносинах, передусім у торговельно-економічній сфері, яка й надалі залишатиметься пріоритетною. Україна докладатиме всіх зусиль для збереження позитивної динаміки міждержавного діалогу, зміцнення стабільності прикордонних територій, підтримки політичного діалогу.

Україна приділяє особливу увагу питанню договірно-правового оформлення державного кордону. Проведення демаркації

державного кордону з державами-сусідами сприятиме розв'язанню значної кількості спірних питань. Україна виступає за проведення відповідної роботи лише на підставі загальноприйнятих норм міжнародного права у цій сфері та за умови паритетності відносин. Завершено договірно-правове оформлення державного кордону з державами – членами НАТО (Республіка Польща, Румунія, Словацька Республіка, Угорська Республіка). Водночас проводиться планована демаркація державного кордону України з Республікою Білорусь, Республікою Молдова та Російською Федерацією. Спрямовуються зусилля на врегулювання існуючих питань.

Належне оформлення державного кордону сприятиме посиленню боротьби з контрабандою, торгівлею наркотиками та нелегальною міграцією. Встановлення визначеного на правових засадах державного кордону в Азовському і Чорному морях та Керченській протоці дасть змогу забезпечити безпеку судноплавства у цих складних для навігації акваторіях, розширить можливості для здійснення ефективної боротьби з такими транскордонними правопорушеннями, як контрабанда, браконьєрство, порушення норм охорони довкілля.

Заходи:

1. Сприяти розв'язанню спірних питань у двосторонніх відносинах з державами-сусідами. Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, Міноборони України, Адміністрація Держприкордонслужби України, МВС України, інші центральні органи виконавчої влади, Фонд державного майна України

2. Провести українсько-російські переговори щодо демаркації державного кордону між Україною і Російською Федерацією.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, Адміністрація Держприкордонслужби України, інші центральні органи виконавчої влади

3. Започаткувати належний рівень співпраці з Європейським агентством з питань управління оперативним співробітництвом на зовнішніх кордонах (FRONTEX).

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Адміністрація Держприкордонслужби України, МВС України, МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади

4. Провести двосторонні консультації з метою налагодження співробітництва у контексті Звернення Уряду України до Уряду Канади щодо надання Україні технічної допомоги в облаштуванні державного кордону (серпень 2005 року).

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Адміністрація Держприкордонслужби України, Держмитслужба України, МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади, Служба безпеки України

5. Провести переговори з Російською Федерацією щодо делімітації державного кордону України на Азовському, Чорному морях та у Керченській протоці для завершення його правового оформлення.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, Адміністрація Держприкордонслужби України, Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади

1.2. Внутрішня політика

1.2.1. Забезпечення верховенства права та додержання прав людини

Україна заінтересована у зміцненні основоположних принципів демократичного суспільства, додержанні загальнолюдських цінностей та утвердженні верховенства права. Україна дотримується і гарантуватиме забезпечення захисту прав та свобод громадян України. Рівень додержання прав і свобод людини визначає зміст і спрямованість діяльності держави.

Україна підтверджує відданість демократичним принципам та сприятиме збалансуванню діяльності гілок влади шляхом удосконалення механізму їх взаємодії в межах конституційної реформи. З метою зміцнення внутрішньополітичної структури держави буде продовжено вдосконалення механізму взаємодії між Президентом України, виконавчою та законодавчою гілками влади. Україна як держава – учасниця базових міжнародних договорів у сфері захисту прав людини дотримується принципів міжнародного права щодо заборони дискримінації людини. Докладаються зусилля для додержання принципу рівності громадян та сприяння толерантності в суспільстві. Україна постійно спрямовує зусилля на створення гідних умов для задоволення духовних, освітніх, культурних і соціальних потреб усіх етнічних спільнот, які проживають на її території. У цьому контексті триває робота з реалізації положень Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин та Європейської хартії регіональних мов або мов меншин. На постійній основі інформується громадськість про стан імплементації положень названих документів. Реалізація державної політики у цій сфері здійснюється шляхом адаптації національного законодавства, практичної діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, проведення відповідного моніторингу.

Заходи:

1. Забезпечувати виконання Закону України «Про Кабінет Міністрів України» в частині, що не суперечить Конституції України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади

2. Розробити проект Закону України «Про міністерства та інші центральні органи виконавчої влади».

Строк виконання: II квартал

Відповідальні за виконання: Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади

3. Забезпечити супроводження та сприяти прийняттю Верховною Радою України нової редакції Закону України «Про адвокатуру».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади

4. Започаткувати функціонування системи безоплатного надання правової допомоги з метою гарантування та забезпечення реалізації права на таку допомогу найбільш незахищеним верствам населення. Розробити проект Закону України «Про безоплатну правову допомогу».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мін'юст України, Мінфін України, інші центральні органи виконавчої влади

5. Трансформувати з урахуванням зобов'язань, узятих Україною перед Радою Європи, прокуратуру у демократичну інституцію, функції якої відповідають принципам верховенства права. Розробити проект нової редакції Закону України «Про прокуратуру».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади, за участю Генеральної прокуратури України

6. Розробити проекти законів України про органи внутрішніх справ та нової редакції Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МВС України, Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади

7. Провести кодифікацію виборчого законодавства та забезпечити виконання Закону України «Про Державний реєстр виборців».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Центральна виборча комісія, а також Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади

ди, місцеві органи виконавчої влади, за участю органів місцевого самоврядування

8. Організувати роботу з реалізації Європейської хартії регіональних мов або мов меншин. Забезпечити супроводження та сприяти прийняттю Верховною Радою України Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин» з метою приведення його у відповідність зі змістом Хартії.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, Мін'юст України, Держкомнацміграції України

9. Здійснити заходи щодо вдосконалення інституційного забезпечення та утворення у складі Міністерства внутрішніх справ України міграційної служби як єдиного державного органу з питань міграції.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МВС України, інші центральні органи виконавчої влади

1.2.2. Судова реформа

Україна продовжує здійснювати заходи, спрямовані на проведення в державі судової реформи. Відповідно до положень Кодексу адміністративного судочинства України та Цивільного процесуального кодексу України необхідним є сприяння захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, а також прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, посадових осіб. Україна докладася зусиль для завершення формування системи адміністративних судів з метою забезпечення захисту прав і свобод фізичних осіб у їх відносинах із суб'єктами владних повноважень.

Україна прагне подолати негативні тенденції у функціонуванні суду. Метою реформування судочинства є створення єдиної системи судоустрою, що функціонує на засадах верховенства пра-

ва відповідно до міжнародних стандартів і гарантує право особи на справедливий судовий розгляд.

Заходи:

1. Забезпечити супроводження та сприяти прийняттю Верховною Радою України Законів України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій України» та «Про внесення змін до Закону України «Про статус суддів».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади, за участю Верховного Суду України та Вищого адміністративного суду України

2. Створити законодавчі гарантії права на ефективне судочинство відповідно до вимог Європейської конвенції з прав людини. Розробити проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права особи на досудове провадження, судовий розгляд та виконання рішень суду протягом розумного строку».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади

1.2.3. Адміністративна реформа

Проведення адміністративної реформи Україна розглядає як засіб створення системи державного управління, яка б відповідала стандартам демократичної держави. Заходи, що здійснюються в контексті адміністративної реформи, спрямовані на продовження роботи зі структуризації системи органів виконавчої влади, оптимізації функціональних повноважень міністерств та інших центральних органів виконавчої влади з метою уникнення їх дублювання. Необхідно прискорити роботу з остаточного оформлення законодавчої бази, яка регламентує діяльність органів виконавчої влади – Кабінету Міністрів України, міністерств, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади. Слід продовжити рефор-

мування системи державної служби, зокрема, щодо забезпечення гарантій прав та обов'язків державних службовців, створення прозорих умов прийняття їх на роботу та просування по службі залежно від ділових та моральних якостей. Приділяється значна увага вдосконаленню системи підготовки управлінських кадрів. З цією метою продовжується виконання Державної програми підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції України на 2004–2007 роки.

Заходи:

1. Забезпечити внесення на розгляд Верховної Ради України, супроводження та сприяння прийняттю Адміністративно-процедурного кодексу України, який передбачає забезпечення захисту прав людини в її відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами, іншими суб'єктами при здійсненні ними владних управлінських функцій і визначення процедури надання адміністративних послуг.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади, за участю Верховного Суду України та Вищого адміністративного суду України

2. Розробити і забезпечити супроводження у Верховній Раді України проекту нової редакції Закону України «Про державну службу» з метою вдосконалення законодавства в цій сфері та розроблення сучасних стандартів державної служби.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Головердержслужба України, Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади

1.2.4. Боротьба з корупцією, організованою злочинністю та відмиванням коштів, одержаних злочинним шляхом

Україна продовжує реалізацію державної політики, спрямованої на подолання корупційних явищ, на основі положень

Концепції подолання корупції в Україні «На шляху до доброчесності», схваленої Указом Президента України від 11 вересня 2006 року № 742. Зазначена Концепція передбачає створення умов для забезпечення прозорості функціонування органів державної влади, оптимізацію кількісного складу державних службовців, в тому числі керівного складу, розроблення дієвого механізму моніторингу доходів та витрат посадових осіб. Україна вживатиме заходів, спрямованих на подолання корупції, зокрема на вдосконалення національного законодавства у сфері боротьби з корупцією; розвиток ефективної та прозорої системи державної служби та забезпечення відкритості роботи правоохоронних органів; вдосконалення системи контролю за управлінням об'єктами державної власності та впровадження принципів публічності під час прийому на службу за контрактом; широке залучення громадськості до подолання корупції в системі освіти; забезпечення співпраці між правоохоронними органами, громадськими організаціями та засобами масової інформації, спрямованої на публічність цього процесу. Україна продовжуватиме здійснення заходів, спрямованих на протидію відмиванню коштів, одержаних злочинним шляхом. З цією метою продовжуватиметься виконання плану заходів на 2006 рік із запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 18 березня 2006 року № 359. Цей документ визначає засади реформування національного законодавства відповідно до міжнародних стандартів (спеціальні рекомендації FATF, положення Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму та Резолюції Ради Безпеки ООН № 1373 (2001).

Заходи:

1. Розробити проекти нормативно-правових актів, спрямованих на виконання 40 рекомендацій FATF, Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму, Директиви Європейського парламенту та Ради Європи (2005/60/EC) від 26 жовтня 2005 року щодо за-

побігання використанню фінансових систем з метою відмивання коштів та фінансування тероризму.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Держфінмоніторинг України, Мін'юст України, Мінфін України, МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади, Служба безпеки України, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку

2. Забезпечити реалізацію Плану співробітництва між Радою Європи та Україною, в тому числі започаткування проекту адміністративних процедур, спрямованих на запобігання корупції та продовження проекту протидії легалізації (відмиванню) коштів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму (MOLI-UA-2).

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Держфінмоніторинг України, Мін'юст України, ДПА України, Головдержслужба України, інші центральні органи виконавчої влади, Служба безпеки України

3. Забезпечити функціонування транспортної інфраструктури Національної системи конфіденційного зв'язку, яка використовується як транспортна мережа Єдиної державної інформаційної системи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Держфінмоніторинг України, Держспецзв'язку, інші центральні органи виконавчої влади

4. Сприяти прийняттю Верховною Радою України та виконанню таких Законів України щодо боротьби з корупцією:

«Про засади запобігання та протидії корупції»;

«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення»; «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади

5. Сприяти реалізації Концепції подолання корупції в Україні «На шляху до доброчесності», схваленої Указом Президента України від 11 вересня 2006 року № 742.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мін'юст України, МВС України, Головдержслужба України, інші центральні органи виконавчої влади, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, Служба безпеки України, за участю Вищого адміністративного суду України та Генеральної прокуратури України

6. Брати участь у засіданнях, семінарах та конференціях, що проводяться Групою держав – членів Ради Європи проти корупції (GRECO).

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мін'юст України, МЗС України, МВС України, ДПА України, Держфінмоніторинг України, інші центральні органи виконавчої влади, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, Служба безпеки України

7. Забезпечити підготовку законопроектів з питань реформування законодавства України з метою усунення передумов корупційної діяльності, спрощення системи державного регулювання, забезпечення прозорості діяльності органів державної влади, моніторингу доходів та витрат державних службовців.

Строк виконання: після прийняття Верховною Радою України та набрання чинності Законами України «Про засади запобігання та протидії корупції в Україні», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» та «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень»

Відповідальні за виконання: Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади

1.2.5. Економічні питання

1.2.5.1. Економічні пріоритети та забезпечення економічної безпеки України

У грудні 2006 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про Державний бюджет України на 2007 рік», яким, зокрема, передбачено поглиблення структурних реформ, спрямованих на посилення конкурентоспроможності національної економіки. Уряд України докладає зусиль для реформування промислового та сільськогосподарського секторів економіки, зміцнення фінансового сектору, ефективної реалізації антимонопольної політики. Залучення інвестицій та захист прав як іноземних, так і вітчизняних інвесторів є невід'ємними та обов'язковими умовами розвитку економіки України. Діяльність Уряду України спрямована на захист прав усіх суб'єктів господарювання, створення умов для взаємодії суб'єктів підприємницької діяльності різних форм власності, мінімізацію тиску та втручання держави в господарську діяльність. Крім того, здійснюються спеціальні заходи, спрямовані на зменшення інвестиційних ризиків. Україна продовжує забезпечувати розвиток промисловості, розширюючи можливості суб'єктів господарювання щодо виходу на міжнародний рівень економічних відносин у результаті входження України до Європейського реєстру бізнесу.

Україна розглядає питання вступу до СОТ як пріоритетне в контексті реалізації економічних реформ. Водночас це є важливим елементом внутрішньої економічної політики. Україна має на меті найближчим часом завершити двосторонні переговори з питань доступу до ринків товарів, виходячи з економічної доцільності та дотримуючись національних інтересів.

Важливими завданнями на найближчий період є узгодження з державами-членами Робочої групи положень проекту звіту Робочої групи та винесення його на розгляд Генеральної ради СОТ для затвердження Протоколу про вступ України до СОТ. Україна приділяє особливу увагу забезпеченню економічної безпеки держави в контексті реалізації збалансованої зовнішньої та внутрішньої економічної політики. Ключовими завданнями щодо

гарантування належного рівня економічної безпеки України є, зокрема, забезпечення надходжень енергоносіїв до України в обсязі, необхідному для задоволення внутрішніх потреб; підтримка рівня транзитного потенціалу українських газо- і нафтотранспортних мереж; забезпечення на високому рівні взаємодії України із постачальниками та споживачами енергоресурсів; прагматичне використання можливостей економічного співробітництва в рамках СНД та ЄЄП; диверсифікація джерел надходження в Україну енергоносіїв.

Україна продовжує здійснення заходів, спрямованих на посилення енергозбереження та застосування енергозберігаючих технологій. Виконується план заходів, спрямованих на зменшення потреби у природному газі шляхом технологічного оновлення енергетичного господарства. Приділяється увага посиленню інноваційної активності підприємств реального сектору економіки та підвищенню рівня його конкурентоспроможності, утвердженню України як високотехнологічної держави.

Рівень економічної та політичної незалежності держави значною мірою залежить від стану розвитку паливно-енергетичного комплексу. Виходячи з цього, Уряд України визначив модернізацію енергоспоживання одним із пріоритетів та розробив комплекс дій з державної підтримки розширення видобутку власного палива та виробництва електроенергії. Передбачається здійснити комплекс заходів, спрямованих на диверсифікацію джерел надходження в Україну енергоносіїв. Надзвичайно актуальною для України є проблема енергозбереження. Необхідно розробляти нові енергозберігаючі технології. Високий рівень залежності від енергоресурсів, що надходять з одного джерела, необхідність забезпечення їх безперервного постачання, зокрема природного газу, спонукає держави Європи зосередити свою увагу на проблемі енергетичної безпеки. Україна активно співробітнічає з НАТО в рамках Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань економічної безпеки. Співробітництво зосереджується на питаннях фізичного захисту енергетичної інфраструктури об'єктів, коливання цін на енергоресурси, диверсифікації шляхів енергопостачання.

Питання співробітництва між державами – членами НАТО та Україною у сфері енергетичної безпеки регіону є предметом особливої заінтересованості.

Заходи:

1. Сприяти розгляду та прийняттю Верховною Радою України Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мінекономіки України, інші центральні органи виконавчої влади

2. Завершити приведення нормативно-правових актів України у відповідність із зобов'язаннями України в рамках СОТ. Забезпечити розмежування повноважень органів центральної виконавчої влади України в питаннях контролю за якістю та безпечністю харчових продуктів.

Строк виконання: серпень 2007 року

Відповідальні за виконання: Мінекономіки України, Мінтрансв'язку України, Мінагрополітики України, МОН України, МОЗ України, Держспоживстандарт України, інші центральні органи виконавчої влади

3. Забезпечити даліше співробітництво України та держав-учасниць Європейського реєстру бізнесу в частині обміну узгодженою інформацією в мережі Європейського реєстру бізнесу та національних реєстраційних системах держав – членів ЄС щодо суб'єктів господарювання.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Держпідприємництво України, інші центральні органи виконавчої влади

4. Забезпечити ефективне державне регулювання та нагляд за системою недержавного пенсійного забезпечення.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України, Мінпраці України, Мінфін України, Мінекономіки України, Пенсійний фонд України

5. Удосконалити автоматизовану інформаційно-аналітичну систему обробки звітності фінансових установ із застосуванням веб-технологій на портальній основі.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Мінфін України, Мінекономіки України, Мін'юст України, за участю Національного банку України

6. Здійснити розгортання міжміської інфраструктури єдиної національної Української науково-освітньої телекомунікаційної мережі «УРАН» і забезпечити її взаємодію із пан'європейською науково-освітньою мережею GEANT.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МОН України, інші центральні органи виконавчої влади

7. Забезпечити безпеку транзитних нафто- та газопроводів на території України шляхом установлення технічних засобів охорони на їх лінійних частинах та стаціонарних об'єктах.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мінпаливенерго України, Мінекономіки України, за участю НАК «Нафтогаз України»

8. *Провести засідання Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань економічної безпеки, під час якого розглянути питання енергетичної безпеки.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мінпаливенерго України, Мінекономіки України, за участю НАК «Нафтогаз України»

9. Брати участь у зміцненні регіональної безпеки навколишнього природного середовища шляхом здійснення заходів першого етапу реалізації Ініціативи з безпеки та навколишнього середовища за підтримки держав-членів НАТО, ОБСЄ, а також Програми розвитку ООН і Програми з навколишнього середовища ООН.

Строк виконання: протягом року
Відповідальні за виконання: Мінприроди України, МЗС України, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади

1.2.5.2. Пріоритети науково-технічного та інноваційного розвитку України

З метою більш ефективного використання фінансових важелів в управлінні науково-технічною сферою пріоритетні напрями розвитку науки і техніки визначено на законодавчому рівні. Ці напрями передбачають розв'язання проблем демографічної політики, розвитку людського потенціалу та формування громадянського суспільства; захисту навколишнього природного середовища та сталого розвитку; розроблення новітніх біотехнологій, методів діагностики і лікування найпоширеніших захворювань; нових комп'ютерних засобів та технологій інформатизації суспільства; новітніх технологій та ресурсозберігаючих технологій в енергетиці, промисловості та агропромисловому комплексі; нових речовин і матеріалів. Україна опрацьовує науково-технологічні та інноваційні пріоритети в рамках Державної програми прогнозування науково-технологічного та інноваційного розвитку, зокрема, шляхом проведення прогнозно-аналітичних досліджень. Метою таких досліджень є визначення актуальних напрямів розвитку науки і техніки, а також створення системи прогнозування науково-технологічного та інноваційного розвитку України як найбільш сучасного та ефективного інструменту вироблення державної політики в інноваційній сфері. Буде продовжено виконання Державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006–2010 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2005 року № 1153, що дасть змогу підвищити рівень конкурентоспроможності національної науки на світовому ринку праці, створити нові можливості для наукового пошу-

ку та технологічного розвитку, сприятиме підвищенню ефективності державного управління освітньо-науковою галуззю шляхом впровадження і масового розповсюдження інформаційно-комунікаційних технологій, переходу економіки до інноваційного розвитку. В Україні створено нормативно-правову базу у сфері інтелектуальної власності, що відповідає міжнародним стандартам, та запроваджено механізми реалізації правових норм щодо захисту прав інтелектуальної власності. Прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо правової охорони інтелектуальної власності стосовно виконання вимог, пов'язаних із вступом України до СОТ» забезпечує відповідність законодавства України нормам Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності.

Заходи:

1. Забезпечити прийняття нормативно-правових актів, спрямованих на дальшу імплементацію норм законодавства у сфері інтелектуальної власності.

Строк виконання: після прийняття Верховною Радою України Закону України «Про внесення змін до законодавства з питань інтелектуальної власності стосовно виконання вимог, пов'язаних із вступом України до СОТ»

Відповідальні за виконання: Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку

2. Підготувати необхідні стандарти системи уніфікації з метою підвищення рівня їх взаємосумісності з відповідними науковими програмами держав – членів НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мінекономіки України, інші центральні органи виконавчої влади

3. *Забезпечувати співробітництво між Україною та НАТО в рамках Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань науки заради миру та безпеки.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МОН України, Мінприроди України, інші центральні органи виконавчої влади

4. *Забезпечувати участь представників України в роботі Комітету НАТО з питань науки заради миру та безпеки у форматі Ради євроатлантичного партнерства.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МОН України, Мінприроди України, інші центральні органи виконавчої влади

5. *Забезпечити участь у пілотному дослідженні «Оцінка можливого ризику наслідків Чорнобильської катастрофи: вивчення отриманого досвіду», що здійснюється Комітетом НАТО з викликів сучасному суспільству.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МНС України, інші центральні органи виконавчої влади

6. *Підготувати робочу зустріч на тему: «Системи управління навколишнім середовищем у військовому секторі», що проводитиметься Комітетом НАТО з викликів сучасному суспільству у 2008 році.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади

7. Підготувати та подати НАТО пропозиції щодо участі військовослужбовців України у поглибленому навчальному курсі у сфері захисту навколишнього природного середовища.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

1.2.5.3 Податкова політика та шляхи її вдосконалення

У 2005 році в Україні розпочалося здійснення заходів для створення рівних умов оподаткування доходів суб'єктів господарюван-

ня різних сфер діяльності шляхом внесення змін до податкового законодавства. Такі заходи були здійснені з метою ліквідації штучних, необґрунтованих податкових пільг, усунення причин виникнення тіньового сектору економіки, зменшення можливостей для ухилення від сплати податків. Внесені до податкового законодавства зміни передбачають розширення бази оподаткування шляхом скасування галузевих пільг; відміну пільг, які надавалися суб'єктам господарювання, зареєстрованим у зонах, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи; запровадження на п'ять років мораторію на надання нових та розширення існуючих пільг з обкладання податком на додану вартість.

Концепцією реформування податкової системи України передбачається реформування податкової системи до 2015 року, виходячи зі стратегічної мети – побудови соціально орієнтованої конкурентоспроможної ринкової економіки.

Основними завданнями податкової реформи є вдосконалення інституціонального середовища оподаткування, сприятливого для реалізації принципу рівності всіх платників перед законом, відповідального ставлення платників до виконання своїх податкових зобов'язань; установлення чітких правил регулювання взаємних зобов'язань держави і платників податків, дієвого контролю за їх виконанням; підвищення регульованого потенціалу системи оподаткування на основі запровадження інноваційно-інвестиційних преференцій; підвищення фіскальної ефективності податків шляхом розширення податкової бази, вдосконалення систем адміністрування, зменшення кількості випадків ухилення від сплати податків, формування доходів бюджетів усіх рівнів на основі проведення збалансованої бюджетної політики на середньострокову перспективу; поетапне зниження податкового навантаження на платників податків; стимулювання зміцнення позицій вітчизняного бізнесу в конкурентній боротьбі шляхом зменшення частки податків у витратах; зближення податкового та бухгалтерського обліку; гармонізація податкового, валютного, митно-тарифного, зовнішньоекономічного та цивільного законодавства; зменшення кількості контролюючих органів з одночасним визначенням єдиних правил контролю за

нарахуванням та сплатою податків і зборів (обов'язкових платежів); забезпечення проведення заходів щодо легалізації доходів та майна, одержаних з порушенням податкового законодавства.

Заходи:

1. Вжити заходів із розроблення проектів Податкового кодексу України та інших нормативно-правових актів щодо вдосконалення порядку справляння податків та зборів, спрямованих на реалізацію Концепції реформування податкової системи України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мінфін України, ДПА України, Держмитслужба України, інші центральні органи виконавчої влади

2. Сприяти розгляду та прийняттю Верховною Радою України Закону України «Про систему збору та обліку єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Забезпечити справляння збору, здійснення обліку та контролю за сплатою єдиного соціального внеску та ведення державного реєстру соціального страхування Пенсійного фонду України.

Строк виконання: після набрання чинності Законом України «Про єдиний соціальний внесок»

Відповідальні за виконання: Мінпраці України, Мінфін України, Пенсійний фонд України, інші центральні органи виконавчої влади, Державне казначейство України

3. Сприяти прийняттю Верховною Радою України Податкового кодексу України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мінфін України, інші центральні органи виконавчої влади

1.2.5.4. Удосконалення процедур бюджетного планування та виконання бюджету, забезпечення прозорості бюджету

З 2002 року Україною запроваджено Бюджетну класифікацію, яка відповідає міжнародним стандартам з питань статистики

державних фінансів Міжнародного валютного фонду та забезпечує зіставлення державних видатків України з видатками інших держав. Після прийняття Бюджетного кодексу України в державі застосовується програмно-цільовий метод складання та виконання бюджету, який дав змогу посилити дієвість та ефективність державного сектору економіки, зосередити зусилля на досягненні необхідних бюджетних результатів. Впроваджено такі елементи програмно-цільового методу планування бюджету на державному рівні: стратегічне планування, середньострокове планування, бюджетні програми, паспорти бюджетних програм, прозорість бюджетного процесу та залучення громадськості. Україна продовжуватиме роботу з дальшої розбудови бюджетної системи, спрямованої на активізацію застосування програмно-цільового методу формування бюджету, застосування його принципів та елементів на якісно новому рівні з чітким взаємозв'язком розподілу бюджетних ресурсів та фактичних результатів їх використання. Здійснюються заходи щодо поступового запровадження програмно-цільового методу на рівні місцевих бюджетів.

Україна надає важливого значення побудові системи середньострокового бюджетного планування шляхом щорічного визначення Урядом України середньострокових показників зведеного бюджету за основними видами доходів, видатків і фінансування на три наступні роки, що є базою під час планування бюджету на наступний рік. Прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 25 вересня 2006 року № 1359 «Про прогноз показників зведеного бюджету України за основними видами доходів, видатків і фінансування на 2008 – 2010 роки».

Пріоритетом розбудови державних фінансів України залишається розвиток системи внутрішнього контролю та аудиту, що забезпечуватиме належний рівень ефективності управління державними фінансовими ресурсами, підвищення оперативності реагування на виникнення або загрозу виникнення фактів неефективного використання державних ресурсів та фінансових порушень.

В Україні в рамках підвищення ефективності міжвідомчої координації управління державними фінансами утворено єдиний центр

управління фінансами – Міністерство фінансів України. Міністр фінансів України здійснює координацію діяльності Державної податкової адміністрації України, Державної митної служби України та Головного контрольно-ревізійного управління України. Уряд України приділяє особливу увагу аналізу стану виконання державних цільових програм, опрацюванню пропозицій щодо дальшого їх виконання або припинення виконання, виходячи із пріоритетів розвитку економіки та відповідності фінансовим ресурсам. Україна сприятиме повномасштабному застосуванню міжнародних стандартів прозорості бюджетного процесу та звітності про результати виконання.

Україна дотримується принципу публічності та прозорості бюджетів як одного із основних принципів, на якому ґрунтується національна бюджетна система. Україна вважає оприлюднення інформації про виконання бюджету одним із найголовніших завдань бюджетного процесу. Кабінет Міністрів України щороку звітує Верховній Раді України про виконання Державного бюджету України.

Україна забезпечує публікацію в засобах масової інформації звітів про виконання бюджетів у розрізі економічної класифікації видатків із деталізацією витрат. В Україні при центральних органах виконавчої влади утворено громадські ради з представників громадських організацій, об'єднань роботодавців та профспілок, які беруть участь у розгляді бюджетних питань. Україна продовжуватиме надавати сприяння для забезпечення безперешкодного доступу громадян до інформації про державний бюджет.

Заходи:

1. Розробити та забезпечити супроводження розгляду Верховною Радою України проекту Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо удосконалення процедур бюджетного процесу, управління бюджетними коштами та контролю за їх використанням».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мінфін України, Мінекономіки України, інші центральні органи виконавчої влади

2. Розробити проекти Законів України «Про державний внутрішній фінансовий контроль» та «Про фінансовий контроль».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мінфін України, Головкину України, інші центральні органи виконавчої влади, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку

3. Розробити стандарти внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Головкину України, Мінфін України, інші центральні органи виконавчої влади, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку

4. Переглянути державні цільові програми та бюджетні ресурси з метою приведення їх у відповідність із пріоритетами соціально-економічного розвитку України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мінекономіки України, Мінфін України, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади

5. Утворити Єдиний інтегрований інформаційно-аналітичний центр для забезпечення ефективного управління фінансами.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мінфін України, ДПА України, інші центральні органи виконавчої влади

6. Провести консультації з громадськістю з питань бюджетної політики (конференції, семінари, форуми, громадські слухання, засідання за круглим столом, теле- та радіодебати, Інтернет-конференції, телефонні «гарячі лінії»).

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мінфін України, Мінекономіки України, Держкомтелерадіо України, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади, за участю органів місцевого самоврядування

7. Забезпечити регулярне інформування громадськості з питань бюджетної політики.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мінфін України, Мінекономіки України, Держкомтелерадіо України, інші центральні органи виконавчої влади

1.2.6. Контроль за озброєнням та нерозповсюдженням, військово-технічне співробітництво

Україна продовжуватиме вживати заходів з метою нерозповсюдження зброї масового знищення. Україна докладатиме всіх зусиль для посилення режимів, запроваджених Договором про нерозповсюдження ядерної зброї, Договором про всеосяжну заборону ядерних випробувань, Конвенцією про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсичної зброї та про їх знищення, Конвенцією про заборону розробки, виробництва, накопичення і застосування хімічної зброї та про її знищення. Водночас Україна виступає за посилення механізму діяльності Міжнародної агенції з атомної енергетики (МАГАТЕ).

Україна здійснює співробітництво в рамках нових міжнародних ініціатив у сфері нерозповсюдження зброї масового знищення, особливо в контексті ініціативи Великої Вісімки (G-8) «Глобальне партнерство проти розповсюдження зброї масового знищення та відповідних матеріалів». Ефективна імплементація конкретних проектів, зокрема у сфері посилення контролю за використанням, зберіганням та утилізацією радіоактивних джерел і фізичного захисту ядерних об'єктів та матеріалів, є для України пріоритетом у рамках цієї ініціативи. Україна докладає необхідних зусиль для розширення та зміцнення міжнародного співробітництва з метою задоволення потреб держави у сфері роззброєння та нерозповсюдження, зокрема шляхом ефективною імплементації проектів, започаткованих у рамках Програми спільного зменшення загрози. Україна забезпечує необхідну підтримку для розв'язання проблеми ліквідації значних запасів надлишкових озброєнь та непри-

датних боєприпасів. Першочергова увага приділяється імплементації існуючих та майбутніх проектів, започаткованих у співпраці з Альянсом. Україна розглядає військово-технічне співробітництво з державами – членами та державами – партнерами НАТО як важливу складову забезпечення національних інтересів держави. Особлива увага приділяється започаткуванню контактів та пошуку нових шляхів співпраці у цій сфері. Основними пріоритетами України у сфері військово-технічного співробітництва є досягнення належного рівня взаємосумісності Збройних Сил України зі збройними силами держав – членів НАТО з метою забезпечення високого рівня співпраці під час виконання спільних завдань, проведення комплексного огляду військово-промислового комплексу України з метою оптимізації його структури для роботи в ринкових умовах, створення державної системи кодифікації відповідно до системи кодифікації НАТО, досягнення належного рівня взаємосумісності у сфері стандартизації, перехід до нових шляхів управління «життєвим циклом» озброєнь.

Міністерство промислової політики України розробило проект Державної програми співробітництва України з НАТО у військово-технічній сфері до 2010 року, яка передбачає забезпечення реалізації напрямів розвитку військово-промислового комплексу України. Забезпечення виконання цієї програми сприятиме закріпленню позитивних тенденцій військово-технічного співробітництва, переходу його на рівень гнучкої системи міждержавних відносин, що здатна розвиватися самостійно і забезпечити національну безпеку та задовольнити потреби світового ринку озброєнь.

Заходи:

1. *Активізувати роботу з проведення консультацій з міжнародними партнерами, у тому числі з НАТО, з питань контролю над озброєнням, експортного контролю та нерозповсюдження зброї масового ураження.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Держекспортконтроль України, Мінпромполітики України, Міноборони України Мінекономі-

ки України, Держмитслужба України, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, НКАУ

2. Провести моніторинг виконання міжнародних зобов'язань України у сфері контролю над озброєнням та обмін інформацією з учасниками Вассенаарської домовленості, Режиму контролю за ракетними технологіями, Групи ядерних постачальників, Австралійської групи.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Держекспортконтроль України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, Мінпромполітики України, Міноборони України, Мінекономіки України, Держмитслужба України, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, НКАУ

3. Забезпечити відповідність дозвільних процедур експорту та імпорту товарів військового призначення і подвійного використання вимогам відповідних багатосторонніх режимів експортного контролю.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Держекспортконтроль України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, МЗС України, Мінпромполітики України, Мінекономіки України, Держмитслужба України, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, НКАУ

4. Сприяти запровадженню режиму гарантій МАГАТЕ в державах регіонів Близького та Далекого Сходу.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МЗС України, Держатомрегулювання України

5. Забезпечити проведення на території України інспекцій згідно з Договором про звичайні збройні сили в Європі, Договором між СРСР та США про скорочення та обмеження стратегічно-

го наступального озброєння, місій спостереження згідно з Договором з відкритого неба, інспекцій з оцінки інформації відповідно до Віденського документа 1999 року, переговорів щодо зміцнення довіри та безпеки, контрольних заходів згідно з двосторонніми міжнародними договорами України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

6. *Забезпечити координацію дій у рамках Верифікаційного координаційного центру НАТО щодо організації верифікаційної діяльності та уточнення даних обмінної інформації згідно з міжнародними договорами у сфері контролю над озброєнням шляхом участі в семінарі в рамках Координаційного комітету з верифікації НАТО з питань перевірки щорічної обмінної інформації; участі в щорічній нараді керівного складу верифікаційних структур у рамках Верифікаційного комітету НАТО (м.Брюссель, Королівство Бельгія).

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

7. *Забезпечити щорічний обмін інформацією між Україною та державами – членами НАТО згідно з міжнародними договорами у сфері контролю над озброєнням.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

8. Створити сучасний авіаційний комплекс спостереження для здійснення спостережних польотів на базі 15 авіаційної (транспортної) бригади Повітряних Сил Збройних Сил України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

9. Взяти участь у проведенні сертифікації літака спостереження Турецької Республіки з метою набуття досвіду для проведення аналогічних процедур щодо літака Ан-26 ТК-300.

Строк виконання: протягом року
Відповідальне за виконання – Міноборони України

10. *Проводити консультації з військовими та економічними структурами НАТО і двосторонню співпрацю з державами – членами НАТО з актуальних питань застосування «офсетної» практики при закупівлі Україною озброєння та військової техніки.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мінекономіки України, Мінпромполітики України, Міноборони України, Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади

1.3. Інформування громадськості про євроатлантичний курс України

Україна усвідомлює необхідність суттєвого поліпшення інформаційної діяльності в контексті співробітництва України з НАТО. Уряд України розглядає як пріоритетне завдання активізацію інформування громадськості про євроатлантичні прагнення держави. Особлива увага приділятиметься питанню щодо досягнення неупередженого і прозорого сприйняття суспільством політики євроатлантичної інтеграції, переваг і недоліків членства України в НАТО, сучасної ролі Альянсу в справі підтримання миру і стабільності в Європі і світі.

Інформаційна стратегія України про НАТО базується на політико-правових аспектах, відповідному національному законодавстві, двосторонніх основоположних документах співробітництва України з НАТО, державних програмах інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2004 – 2007 роки та підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції України на 2004 – 2007 роки. Уряд України забезпечуватиме належне фінансування цих зусиль.

Україна реалізовуватиме інформаційну стратегію, активно залучаючи неурядові громадські організації. Для створення діє-

вої системи інформування суспільства з питань євроатлантичної інтеграції Уряд України приділятиме належну увагу координації спільних зусиль органів державної влади, органів місцевого самоврядування з неурядовими громадськими організаціями, особливо на регіональному рівні. Надзвичайно важливою в цьому контексті є ініціатива Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань воєнної реформи щодо заснування Мережі партнерства стосовно підвищення обізнаності громадянського суспільства про НАТО. Україна приділяє особливу увагу питанням забезпечення принципів свободи слова і преси, вільному поширенню інформації для утвердження демократичного суспільства і керується верховенством права. Україна вдосконалить законодавчу базу, яка регулює діяльність засобів масової інформації, для забезпечення неупередженого висвітлення аспектів співпраці України з НАТО та формування об'єктивної громадської думки про Альянс в українському суспільстві.

Заходи:

1. Забезпечити виконання плану заходів щодо виконання у 2007 році Державної програми інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2004 – 2007 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2007 року № 230-р. (заходи передбачають надання громадянам України неупередженої та об'єктивної інформації про поточну діяльність Альянсу та євроатлантичний курс України. План розроблено з метою стимулювання загальнонаціональної дискусії про НАТО із залученням усіх верств населення).

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Держкомтелерадіо України, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади, за участю органів місцевого самоврядування

2. Розробити та сприяти затвердженню Державної цільової програми інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2008 – 2011 роки.

Строк виконання: III квартал

Відповідальні за виконання: Держкомтелерадіо України, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади, Національний центр з питань євроатлантичної інтеграції України

3. *Створити Мережу партнерства Україна – НАТО щодо підвищення обізнаності громадянського суспільства під егідою Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань воєнної реформи та забезпечити її функціонування.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Національний центр з питань євроатлантичної інтеграції України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, Держкомтелерадіо України, Міноборони України, Громадська ліга «Україна – НАТО» (за згодою)

4. *Продовжити роботу з утворення мережі інформаційних центрів у вищих навчальних закладах різних форм власності. Сприяти відкриттю за участю Центру інформації і документації НАТО в регіонах України дванадцяти інформаційних центрів з питань євроатлантичної інтеграції.

Строк виконання: друге півріччя

Відповідальні за виконання: МОН України, Держкомтелерадіо України, місцеві органи виконавчої влади, Національний центр з питань євроатлантичної інтеграції України, Громадська ліга «Україна – НАТО» (за згодою)

5. Сприяти проведенню системних досліджень з питань розроблення та впровадження методології і сучасних методик здійснення громадськими організаціями інформаційного забезпечення державної політики євроатлантичного вибору України на регіональному і місцевому рівнях.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Національний центр з питань євроатлантичної інтеграції України, Громадська ліга «Україна – НАТО» (за згодою)

6. Забезпечити здійснення інформаційних заходів у рамках бюджетної програми «Виконання загальнодержавних організаційних, інформаційно-аналітичних та науково-методологічних заходів Цільового плану Україна – НАТО» на 2007 рік.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МОН України, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади, Національний центр з питань євроатлантичної інтеграції України

7. Забезпечити підготовку пропозицій щодо передбачення у проекті Державного бюджету України на наступний бюджетний період бюджетної програми «Виконання загальнодержавних організаційних, інформаційно-аналітичних та науково-методологічних заходів Цільового плану Україна – НАТО».

Строк виконання: перше півріччя

Відповідальні за виконання: МОН України, Національний центр з питань євроатлантичної інтеграції України, Мінфін України, Мінекономіки України, Державне управління справами

8. Сприяти розгляду та прийняттю Верховною Радою України нової редакції Закону України «Про систему Суспільного телебачення і радіомовлення України».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Держкомтелерадіо України, Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення

9. Організувати спеціальні курси з питань співробітництва Україна – НАТО для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» за спеціальністю «Міжнародні відносини».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МОН України, інші центральні органи виконавчої влади

10. Підготувати науково-методичні рекомендації для вчителів загальноосвітніх навчальних закладів щодо вивчення актуальних питань діяльності НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – МОН України

11. Продовжити практику інформування органів державної влади, науково-дослідних установ і громадських організацій з питань співробітництва Україна – НАТО, зокрема шляхом підготовки і широкого розповсюдження щотижневого інформаційного бюлетеня «Україна на шляху до НАТО».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Національний центр з питань євроатлантичної інтеграції України, Держкомтелерадіо України

12. Забезпечити включення до програм загальної середньої та вищої освіти питань, пов'язаних із проблемами міжнародної безпеки та діяльністю НАТО, а також співробітництва України з НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МОН України, Національний центр з питань євроатлантичної інтеграції України, Держкомтелерадіо України

13. Забезпечити видання інформаційного бюлетеня з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, збільшення тиражу журналу «Атлантична панорама» Міністерства оборони України. Створити та розповсюдити відеоматеріали про діяльність НАТО та співробітництво Збройних Сил України зі збройними силами держав – членів НАТО. Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

14. Розробити та видати довідник «Україна – НАТО: питання та відповіді».

Строк виконання: II–III квартали

Відповідальне за виконання – Міноборони України

15. Провести щорічний (сьомий) Міжнародний тиждень НАТО в Україні.

Строк виконання: перше півріччя

Відповідальне за виконання – Міноборони України

РОЗДІЛ 2. ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ ТА ВІЙСЬКОВІ ПИТАННЯ

2.1. Оборонна політика

2.1.1. Основні цілі та завдання оборонної політики

Державна політика України у сфері оборони спрямована на забезпечення суверенітету та територіальної цілісності, посилення гарантій безпеки України, запобігання виникненню можливих загроз стабільності в Центральній і Східній Європі. Україна розцінює участь у ПЗМ та у Європейській політиці безпеки та оборони як основні елементи свого міжнародного співробітництва в оборонній та безпековій сферах.

Україна продовжує розвивати Збройні Сили України з тим, щоб вони були спроможними забезпечити стримування зовнішніх загроз державному суверенітету України, брати участь у міжнародних місіях з підтримання миру у складі багатонаціональних миротворчих контингентів під егідою НАТО, ЄС та ООН.

2.1.2. Досягнення цілей оборонної політики

2.1.2.1. Стан реформування сфери оборони та плани на 2007 – 2011 роки

Україна продовжує виконання програми реформування сектору оборони держави з урахуванням програмних засад Стратегічного оборонного бюлетеня України на період до 2015 року. Стратегічний оборонний бюлетень України є концептуальним довгостроковим документом з питань реформування та розвитку Збройних Сил України. Україна оприлюднює заходи щодо реформування та ді-

яльності Збройних Сил України у щорічному виданні «Біла Книга. Оборонна політика України», яка містить інформацію про стан реалізації основних аспектів оборонної політики та проведення оборонної реформи. За експертною допомогою Альянсу тільки протягом 2006 року було досягнуто значних результатів, а саме: вдосконалено нормативно-правову базу функціонування Збройних Сил України, їх структуру та систему управління; скорочено чисельність особового складу, кількість озброєнь і військової техніки, вдосконалено порядок підготовки військ (сил) та впроваджується принцип комплектування Збройних Сил України особовим складом, що проходить військовою службою за контрактом, та нова система формування військового резерву людських ресурсів. Розвиток Збройних Сил України здійснюється в рамках єдиного процесу реформування сектору безпеки і оборони України. Державна програма розвитку озброєння та військової техніки Збройних Сил України на період до 2009 року уточнює та деталізує завдання, спрямовані на всебічний розвиток Збройних Сил України на середньострокову перспективу. Україна прагне вивести на належний рівень фінансове забезпечення процесу воєнної реформи. Визначено напрями реалізації державної політики у сфері оборони шляхом забезпечення концентрації та ефективного використання фінансових, матеріально-технічних, інших ресурсів для створення сучасних боєздатних Збройних Сил України.

Заходи:

1. *Продовжити співробітництво з НАТО у сфері експертної допомоги з метою розроблення концептуальних документів у сфері оборони. Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України

2. *Проводити регулярні консультації в рамках Комісії Україна – НАТО на рівні міністрів оборони з питань виконання планів оборонної реформи.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

3. *Розглядати результати розвитку Збройних Сил України згідно з євроатлантичними стандартами на регулярних засіданнях Військового комітету Україна – НАТО на рівні начальників штабів.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

4. *Провести консультації на високому рівні Україна – НАТО за участю міністрів оборони.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

5. *Брати участь у регулярних засіданнях Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань воєнної реформи згідно з її Робочою програмою на 2007 – 2008 роки.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України

6. *Забезпечити здійснення заходів Робочого плану Військового комітету Україна – НАТО на 2007 рік.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України

2.1.2.2. Посилення демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони

В Україні забезпечується здійснення демократичного цивільного контролю над Збройними Силами України та сектором безпеки держави. Відповідно до положень Закону України «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави» визначено засади здійснення демократичного цивільного контролю над сектором безпеки та Збройними Силами держави. Під час проведення консультацій на високому рівні Україна – НАТО за участю міністрів оборони, які відбулися у жовтні 2006 року в Португальській Республіці, за-

початкована діяльність Робочої групи Україна – НАТО з питань цивільного та демократичного контролю над сектором розвідки під егідою Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань воєнної реформи.

Україна вживає заходів для забезпечення прозорості роботи Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України та інших складових сектору оборони і безпеки держави та широкого залучення громадськості до діяльності цих структур. З метою реалізації громадянами України конституційного права на участь в управлінні державними справами при Міністерстві оборони України, Міністерстві внутрішніх справ України, Службі безпеки України створено громадські ради (колегії), які є постійно діючими консультативно-дорадчими органами. Україна і надалі посилюватиме роль демократичного цивільного контролю над Збройними Силами України. Міністерство оборони України підвищуватиме рівень демократизації системи військового управління у тісній співпраці з експертами держав – членів НАТО. Громадська підтримка Збройних Сил України досягатиметься шляхом взаємодії між військовим керівництвом та громадськими організаціями, що сприятиме незалежній оцінці стану реформ у секторі безпеки і оборони держави.

В Україні забезпечено сучасний підхід до комплектування Збройних Сил України та інших складових сектору безпеки і оборони особовим складом, військовими фахівцями та цивільними спеціалістами. Запроваджується система перепідготовки цивільного персоналу Збройних Сил України та Міністерства оборони України. Оптимізація кількісного складу цивільних службовців та військових фахівців у Міністерстві оборони України, Збройних Силах України та підвищення кваліфікації персоналу здійснюватиметься за сприяння Альянсу та з використанням власних можливостей. З початку 2006 року в Міністерстві оборони України діє Спільний проект Україна – НАТО щодо професійної підготовки цивільного персоналу для роботи в структурах безпеки України під егідою Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань воєнної реформи.

В Україні застосовується практика призначення на посади Міністра оборони України та його першого заступника цивільних осіб. Визначено механізм всебічного контролю за діяльністю Збройних Сил України та інших військових формувань з боку Президента України. Указом Президента України від 12 грудня 2006 року № 1067 «Про заходи щодо посилення контролю за діяльністю Збройних Сил України та інших військових формувань» у Секретаріаті Президента України створено Інспекцію з питань контролю за діяльністю військових формувань, яка, зокрема, вивчає діяльність військ (сил) та здійснення ними організаційних заходів щодо підтримання боєготовності Збройних Сил України та інших військових формувань. Здійснено реформування Головної інспекції Міністерства оборони України, яка має забезпечити ефективне здійснення контролю за ходом реформування Збройних Сил України, в тому числі за цільовим використанням бюджетних коштів.

Заходи:

1. Забезпечити постійне функціонування Громадської ради при Міністерстві оборони України.

Строк виконання: протягом року
Відповідальні за виконання: Міноборони України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України

2. *Здійснити планові заходи, передбачені Проектом професійної підготовки цивільного персоналу для роботи в структурах безпеки України під егідою Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань воєнної реформи. У співпраці з Апаратом Ради національної безпеки і оборони України поширити дію цього Проекту на інші структури сектору безпеки держави. Продовжити практику підвищення кваліфікації цивільного персоналу на короткострокових курсах при Національній академії оборони України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України

3. *Вжити заходів щодо виконання головного завдання Робочої групи Україна – НАТО з питань цивільного та демократичного контролю над сектором розвідки під егідою Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань воєнної реформи стосовно спільного опрацювання пакета експертних порад у зазначеній сфері.

Строк виконання: друге півріччя

Відповідальні за виконання: Служба безпеки України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, Служба зовнішньої розвідки України, а також Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади

4. Вивчити можливості залучення представників профільних комітетів Верховної Ради України до роботи Міжвідомчої комісії з питань підготовки України до вступу в НАТО.

Строк виконання: друге півріччя

Відповідальні за виконання: Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади

5. *Вивчити досвід держав – членів НАТО у сфері забезпечення ефективного цивільного та демократичного контролю над оборонними і безпековими структурами, підготувати спільні пропозиції щодо визначення шляхів посилення такого контролю в Україні.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Апарат Ради національної безпеки і оборони України, а також Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади, Національний інститут проблем міжнародної безпеки

6.* Провести за участю представників НАТО і народних депутатів України круглий стіл Україна – НАТО високого рівня з питань цивільного та демократичного контролю над сектором безпеки України.

Строк виконання: перше півріччя

Відповідальні за виконання: Апарат Ради національної безпеки і оборони України, Національний інститут проблем міжнародної безпеки, а також МЗС України, Міноборони України, МВС України, МНС України, Адміністрація Держприкордонслужби України,

інші центральні та місцеві органи виконавчої влади, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України 7. Забезпечити видання нової редакції «Біла книга – 2006. Оборонна політика України».

Строк виконання: перше півріччя

Відповідальне за виконання – Міноборони України

8. Забезпечити участь делегації Міністерства оборони України в роботі XIII щорічного Семінару з міжнародної політики і безпеки «Збройні сили в демократичному суспільстві», який проводиться Фондом науки і політики Федеративної Республіки Німеччина, Міжнародним інститутом політики безпеки разом із Федеральним міністерством оборони Федеративної Республіки Німеччина та штаб-квартирою НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

9. *Розробити проекти Програми розвитку системи цивільно-військових відносин в Україні, Концепції запровадження цивільно-військового співробітництва у Збройних Силах України, а також проект нового розділу бойового статуту Збройних Сил України «Цивільно-військове співробітництво».

Строк виконання: перше півріччя

Відповідальні за виконання: Національний інститут проблем міжнародної безпеки, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, а також МЗС України, Міноборони України, МВС України, МНС України, Адміністрація Держприкордонслужби України, інші центральні органи виконавчої влади, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України

10. Започаткувати на базі Центру підготовки офіцерів багатонаціональних штабів Національної академії оборони України навчальний курс з питань цивільно-військових відносин для військового та цивільного персоналу Збройних Сил України.

Строк виконання: III квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2.1.2.3. Система оборонного планування та підготовка до участі в оборонному плануванні Альянсу

Україна приділяє особливу увагу вирішенню питання щодо здійснення оборонного планування як особливої складової системи стратегічного планування та управління державними ресурсами у сфері оборони. Метою є забезпечення необхідного рівня обороноздатності держави шляхом обґрунтування перспектив розвитку Збройних Сил України та інших військових формувань з урахуванням характеру реальних і потенційних загроз у воєнній сфері та економічних можливостей держави.

Удосконалення національної системи оборонного планування, розвиток ефективного і прозорого механізму фінансового забезпечення навчання, розвитку і реформування Збройних Сил України та сектору безпеки є пріоритетними напрямками для України. Нова система стратегічного оборонного планування за стандартами НАТО була запроваджена у 2004 році відповідно до Закону України «Про організацію оборонного планування» (на два роки – короткострокове, на шість – середньострокове, на дванадцять – довгострокове). Зазначеним Законом України визначено систему оборонного планування, схему координації, взаємодії та відповідальності органів державної влади у сфері оборони. Міністерство оборони України запровадило програмно-цільовий метод стратегічного планування, який відповідає стандартам НАТО. Перелік бюджетних програм Міністерства оборони України приведено у відповідність із програмами оборонного планування. Здійснюється перехід до системи планування, яка ґрунтується на забезпеченні визначених бойових можливостей. Збройні Сили України співпрацюють з експертами держав – членів НАТО відповідно до програм двостороннього співробітництва, а також з фахівцями НАТО у рамках «Процесу планування і оцінки сил» – ефективного інструменту підготовки до членства в НАТО у сфері безпеки та оборони.

Заходи:

1. Удосконалити систему оборонного планування шляхом запровадження ефективного менеджменту з питань формування

бюджету Міністерства оборони України залежно від пріоритетів, визначених на поточний період і середньострокову перспективу. Привести нормативно-правову базу Міністерства оборони України з питань оборонного планування у відповідність зі стандартами НАТО. Сформувати перелік завдань стратегічного, оперативного та тактичного рівня як єдиної основи планування.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2. Вжити заходів для запровадження автоматизованої системи бюджетного планування в Міністерства оборони України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

3. *Провести семінари та курси вивчення методології планування розвитку Збройних Сил України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

4. *Провести стажування представників Міністерства оборони України у структурах оборонного планування/ресурсного забезпечення держав – членів НАТО. Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

5. Підвищити рівень підготовки фахівців Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України в галузі оборонного планування за стандартами НАТО, у тому числі на базі Національної академії оборони України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

6. Забезпечити підготовку фахівців Міністерства внутрішніх справ України за стандартами Альянсу для виконання правоохоронних завдань у миротворчих місіях у рамках ПЗМ.

Строк виконання: протягом року
Відповідальне за виконання – МВС України

7. Забезпечити та сприяти організації візиту до України експертів НАТО з питань планування та оцінки сил.

Строк виконання: II квартал
Відповідальне за виконання – Міноборони України

8. *Забезпечити участь української делегації у засіданні Політико-військового керівного комітету НАТО з Партнерства заради миру з метою обговорення та прийняття «Оцінки ПЗМ і ППОС – 2007». Строк виконання: II квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

9. *Реалізувати цілі партнерства в частині розвитку системи оборонного планування.

Строк виконання: протягом року
Відповідальне за виконання – Міноборони України

2.1.2.4. Участь у програмі НАТО «Партнерство заради миру». Двостороннє співробітництво з державами – членами та державами – партнерами НАТО

Україна налаштована брати активну участь у військових навчаннях у форматі ПЗМ та здійсненні заходів щодо міжнародного співробітництва. Метою такої взаємодії є зміцнення довіри між державами. Метою залучення Збройних Сил України до проведення миротворчих операцій та заходів міжнародного співробітництва в рамках ПЗМ є участь у реалізації політики європейської та євроатлантичної інтеграції, підвищення оперативних можливостей Збройних Сил України.

Україна щороку бере участь у здійсненні заходів щодо розвитку співробітництва з НАТО у рамках індивідуальної програми партнерства. 40 відсотків таких заходів – це багатонаціональні військові навчання та допоміжні заходи, 60 відсотків – заходи щодо міжнародного співробітництва, спеціалізовані курси та навчаль-

ні семінари з удосконалення галузевого співробітництва Україна – НАТО.

Співпраця України з НАТО у сфері безпеки, оборони, військово-технічного співробітництва є вагомим фактором набуття необхідного досвіду, підвищення рівня довіри та добросусідства. Співробітництво Міністерства оборони України з міністерствами оборони держав – членів та держав – партнерів НАТО сприяє виробленню спільної позиції щодо перспективи розвитку Збройних Сил України та вдосконалення їх можливостей.

Заходи:

1. *Забезпечити участь у заходах Індивідуальної програми партнерства Україна – НАТО на 2007 рік.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади

2. *Забезпечити участь України у проведенні багатонаціональних військових навчань, військових навчань під егідою НАТО в рамках ПЗМ. Визначити разом зі структурами НАТО можливості та концептуальні засади залучення військових частин та підрозділів Збройних Сил України до участі в навчаннях Сил реагування НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальний за виконання – Міноборони України

3. Продовжити підготовку підрозділів Збройних Сил України до участі у складі багатонаціональних структур НАТО. Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

4. Забезпечити професійну підготовку співробітників структур безпеки України за стандартами НАТО, використовуючи потенціал та можливості Індивідуальної програми партнерства Україна – НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МВС України, інші центральні органи виконавчої влади

5. Забезпечити підготовку, практичне залучення та перепідготовку персоналу структур безпеки України в навчальних закладах держав – членів та держав – партнерів НАТО. Здійснити обмін відповідними делегаціями та робочими групами.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МВС України, інші центральні органи виконавчої влади

6. *Провести на базі Навчального центру внутрішніх військ змагання серед підрозділів спеціального призначення з військово-прикладних видів спорту за участю представників (команд) військово-правоохоронних формувань держав – членів та держав – партнерів НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – МВС України

7. *Забезпечити участь представників Збройних Сил України у щорічній Конференції «Партнерство заради миру» Консорціуму академій оборони та постійну діяльність у складі Консорціуму робочих груп.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2.1.2.5. Забезпечення соціальних гарантій військовослужбовцям та членам їх сімей

Соціальні гарантії військовослужбовцям Збройних Сил України та членам їх сімей надаються, зокрема, шляхом створення належних умов життя та проходження служби. Підвищення статусу військової служби та поліпшення умов проходження служби є також важливими факторами. Україна докладає значних зусиль для надання належної допомоги військовослужбовцям, звільненим у

запас. Україна вживає заходів для поліпшення соціального забезпечення військовослужбовців, підвищення розмірів їх грошового забезпечення, вирівнювання розмірів пенсій для військових пенсіонерів, звільнених з військової служби у різні роки, забезпечує будівництво та придбання житла для військовослужбовців відповідно до положень Комплексної програми забезпечення житлом військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, Державної кримінально-виконавчої служби, службових осіб митних органів та членів їх сімей, основним джерелом виконання якої є кошти державного бюджету.

Україна й надалі докладатиме зусиль для забезпечення належного рівня соціальних гарантій військовослужбовцям та членам їх сімей, адаптації та перекваліфікації колишніх військовослужбовців. Важливою умовою для цього є належне фінансування за рахунок коштів державного бюджету та одержаної міжнародної допомоги.

Заходи:

1. Продовжити реалізацію положень Комплексної програми забезпечення житлом військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, Державної кримінально-виконавчої служби, службових осіб митних органів та членів їх сімей. Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, Мінфін України, Мінрегіонбуд, Мінекономіки України, інші центральні органи виконавчої влади

2. Забезпечити реалізацію другого етапу проекту Трестового фонду НАТО/ПЗМ щодо соціальної адаптації військовослужбовців, звільнених з військової служби (м. Хмельницький).

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

3. Здійснити заходи щодо соціальної адаптації і перепідготовки військовослужбовців, які звільняються в запас, у рамках програм співробітництва з НАТО, ЄС та Королівством Норвегія.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади

4. Забезпечити прозору реалізацію цільових проєктів, що фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України, та використання фінансових ресурсів міжнародних організацій: надання допомоги у соціальній адаптації звільненим з військової служби військовослужбовцям; сприяння у подальшій їх перепідготовці; створення спеціального центру для звільнених з військової служби військовослужбовців; дослідження ситуації, що склалася із соціальною адаптацією та підтримкою відповідної інформаційної кампанії.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, Мінфін України, інші центральні органи виконавчої влади

2.1.2.6. Мінімізація шкоди, завданої навколишньому природному середовищу внаслідок провадження військової діяльності. Вдосконалення системи подолання наслідків надзвичайних ситуацій цивільного характеру та реагування на природне лихо

З метою досягнення екологічної безпеки всіх видів діяльності військ (сил), забезпечення збереження та відновлення навколишнього природного середовища, а також раціонального використання природних ресурсів Україна докладає значних зусиль для забезпечення охорони навколишнього природного середовища. Триває робота з поліпшення стану екологічної безпеки. Охорона навколишнього природного середовища і раціональне використання природних ресурсів у повсякденній діяльності військ (сил) визнано важливим завданням державного значення. Виконання цього завдання потребує відповідних організаційних, фінансових, технічних та матеріальних зусиль. Вживаються заходи щодо гармонізації нормативно-правової бази із сучасними міжнародними екологічними стандартами, створено службу екологічної безпеки. Україна бере активну участь у регіональних операціях, спрямова-

них на подолання наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, вдосконалює національну об'єднану систему планування з питань надзвичайних ситуацій техногенного характеру та реагування на природне лихо, приділяє значну увагу розвитку взаємосумісності в організації та проведенні операцій з подолання наслідків катастроф.

Заходи:

1. Провести екологічне обстеження територій 19 військових містечок, зокрема тих, що вивільняються в ході реформування і заплановані до передачі у комунальну або спільну власність територіальних громад.

Строк виконання: перше півріччя

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2. Провести із залученням місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування екологічне дослідження впливу військово-технічних факторів на навколишнє природне середовище під час проведення військових навчань та випробувань озброєння і військової техніки на аеродромі м. Прилуки.

Строк виконання: друге півріччя

Відповідальне за виконання – Міноборони України

3. Провести природно-відновлювальні роботи на території чотирьох військових об'єктів, що вивільняються в ході реформування і заплановані до передачі у комунальну або спільну власність територіальних громад.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

4. Удосконалювати законодавчу базу з питань визначення засад організації і діяльності сил цивільного захисту та реагування на надзвичайні ситуації для завершення переходу до Єдиної державної системи цивільного захисту населення і територій з урахуванням стандартів держав – членів НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МНС України, інші центральні органи виконавчої влади

5. Розробити проекти нормативно-правових актів про внесення змін до законодавства щодо розподілу повноважень і обов'язків між центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування в частині їх участі в реалізації державної політики із забезпечення цивільного захисту населення і територій.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МНС України, Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади

6. Розробити концепцію управління ризиками надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МНС України, інші центральні органи виконавчої влади

7. Розробити національні стандарти щодо впровадження озонобезпечних технологій в установках газового пожежогасіння.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МНС України, Держспоживстандарт України, Мінрегіонбуд

8. Вивчати досвід держав – членів НАТО щодо визначення критеріїв класифікації надзвичайних ситуацій, їх практичного застосування при розрахунку сил, засобів, матеріальних та фінансових ресурсів, що залучаються для подолання наслідків надзвичайних ситуацій. Підготовка рекомендацій щодо вирішення зазначених питань для застосування у системі Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, насамперед під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій транскордонного характеру.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: МНС України, інші центральні органи виконавчої влади

9. Продовжити співробітництво із сусідніми державами – членами НАТО (Республіка Польща, Румунія, Словацька Республіка, Угорська Республіка, Чеська Республіка) у рамках двосторонніх та багатосторонніх міжурядових угод з питань регіональної безпеки і додаткових заходів довіри у прикордонних районах та подолання наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру.

Строк виконання: протягом року Відповідальне за виконання – Міноборони України

10. Провести консультації з НАТО та ОБСЄ щодо можливості започаткування спільного проекту утилізації рідкого ракетного палива (меланжу) в Україні. Строк виконання: протягом року Відповідальне за виконання – Міноборони України

2.2. Стан та плани розвитку Збройних Сил України

2.2.1. Стан Збройних Сил України та плани їх розвитку на 2006 – 2011 роки

2.2.1.1. Структура та чисельність Збройних Сил України

Україна продовжує реформування Збройних Сил України та їх приведення у відповідність зі стандартами НАТО. На даний час Збройні Сили України мають таку структуру: Генеральний штаб Збройних Сил України (основний орган військового управління); види Збройних Сил України: Сухопутні війська, Повітряні Сили, Військово-Морські Сили; об'єднання, з'єднання, військові частини, військові навчальні заклади, установи та організації, що не належать до видів Збройних Сил України.

Україна продовжує оптимізувати чисельність Збройних Сил України відповідно до їх завдань та ресурсних можливо-

стей. Чисельність Збройних Сил України за станом на грудень 2006 року становила близько 221 тис. осіб, у тому числі 165 тис. військовослужбовців. На кінець 2006 року чисельність Сухопутних військ Збройних Сил України становила близько 88 тис. осіб. Укомплектованість основними видами озброєнь і військової техніки становить 100 відсотків. До 2011 року до складу Сухопутних військ Збройних Сил України входить 16 бригад, чисельність особового складу становитиме близько 60 тис. осіб, у тому числі 52 тис. військовослужбовців. На кінець 2006 року чисельність Повітряних Сил Збройних Сил України становила 51 тис. осіб. На кінець 2011 року їх чисельність становитиме близько 35 тис. осіб, у тому числі 32 тис. військовослужбовців. Чисельність Військово-Морських Сил Збройних Сил України на кінець 2006 року становила 20 тис. осіб, у тому числі 15 тис. військовослужбовців. У бойовому складі перебуває 15 бойових кораблів. На кінець 2011 року чисельність особового складу Військово-Морських Сил Збройних Сил України становитиме близько 11 тис. військовослужбовців. На даний час співвідношення чисельності видів Збройних Сил України становить: Сухопутні війська – до 40 відсотків, Повітряні Сили – до 24 відсотків, Військово-Морські Сили – до 8 відсотків, органи військового управління, з'єднання, військові частини, військові навчальні заклади, установи та організації, що не належать до видів Збройних Сил України, – до 28 відсотків. З лютого 2005 року управління матеріально-технічним забезпеченням здійснює Командування сил підтримки Збройних Сил України. Зі створенням перспективної системи логістики функції забезпечення військ покладатимуться на Об'єднання сил підтримки, що сприятиме збалансуванню системи тилового забезпечення Збройних Сил України та оновленню системи підтримки військ відповідно до загальноприйнятих стандартів. Функціонально Збройні Сили України складаються з Об'єднаних сил швидкого реагування чисельністю до 29 тис. осіб, Основних сил оборони – 65 тис. осіб, а також з'єднань, військових частин, організацій та установ, що забезпечують життєдіяльність Збройних Сил України, – до 49 тис. осіб.

2.2.1.2. Напрями розвитку Збройних Сил України

Пріоритетними напрямками розвитку Збройних Сил України є: нарощення боєздатності Об'єднаних сил швидкого реагування та підвищення рівня боєздатності Основних сил оборони; удосконалення системи управління;

удосконалення системи логістики;

досягнення взаємосумісності Збройних Сил України зі збройними силами держав – членів НАТО для участі в операціях під керівництвом Альянсу;

удосконалення системи підготовки та комплектування;

модернізація та оновлення озброєння та військової техніки;

утилізація надлишкових ракет і боєприпасів, озброєння та військової техніки;

розвиток військової інфраструктури;

розвиток можливостей доктрини Підтримки з боку «держави-господар».

2.2.1.3. Нарощення боєздатності Об'єднаних сил швидкого реагування (ОСШР). Підвищення рівня боєздатності Основних сил оборони Україна продовжує розвивати ОСШР Збройних Сил України з метою приведення їх спроможностей у відповідність із потребою виконання завдань із захисту території України та участі у міжнародних миротворчих місіях. Частини і підрозділи, що беруть участь у заходах Процесу планування та оцінки сил/Спільного фонду оперативних сил, повинні досягти рівня підготовки для участі в антитерористичних операціях та спільних операціях з військовими контингентами держав – членів НАТО.

Функціональний принцип організації та використання Збройних Сил України передбачає надання пріоритету розвитку ОСШР, до складу яких входять з'єднання, частини і підрозділи сухопутного, повітряного та морського компонентів. Відповідно до строку приведення у стан бойової готовності та укомплектованості особовим складом військові частини і підрозділи зі складу ОСШР розподілені на дві складові – Сили негайного реагування та Сили швидкого реагування.

Розвиток ОСШР та визначення основних принципів їх підготовки до виконання покладених на них завдань здійснюється на основі принципів та стандартів, які застосовуються Альянсом під час підготовки Сил реагування НАТО.

Україна має на меті вжити необхідних заходів для поліпшення стану з'єднань, військових частин та підрозділів, що входять до складу Основних сил оборони. Головними аспектами роботи визначено досягнення високого рівня технічної готовності озброєння та військової техніки, забезпечення належної підготовки частин і підрозділів Основних сил оборони. З метою синхронізації процесу трансформації Збройних Сил України та НАТО у 2007 році Україна планує розробити та розпочати виконання Стратегічного довгострокового порядку денного трансформації з метою розвитку оперативних можливостей Збройних Сил України відповідно до євроатлантичних стандартів.

Заходи:

1. Запровадити у програмах командирської підготовки підрозділів зі складу ОСШР документи НАТО та штабні процедури, які застосовуються під час планування дій у складі багатонаціональних формувань.

Строк виконання: перше півріччя

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2. Здійснити заходи для опанування особовим складом органів управління підрозділів ОСШР/Процесу планування та оцінки сил штабних процедур НАТО. Продовжити підготовку офіцерів підрозділів ОСШР за принципами, процедурами і стандартами НАТО в рамках навчальних курсів на базі Національної академії оборони України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

3. Забезпечити підготовку офіцерів підрозділів зі складу ОСШР на курсах Центру підготовки офіцерів для багатонаціональних штабів на базі Національної академії оборони України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

4. Створити тренажерний комплекс для підготовки екіпажів літаків Повітряних Сил Збройних Сил України до виконання польотів з використанням інформації з нових навігаційних засобів і електронних карт з базами даних за стандартами НАТО/ІКАО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

5. Забезпечити обладнанням зв'язку тактичного рівня стаціонарні, рухомі та переносні радіостанції типу «Харріс», сумісним із засобами зв'язку збройних сил держав – членів НАТО, для підрозділів, що беруть участь у миротворчих місіях.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2.2.1.4. Системи управління та зв'язку

Україна цінує високий рівень співробітництва Збройних Сил України зі збройними силами держав – членів НАТО, спрямованого на досягнення взаємосумісності, вдосконалення штабних процедур, посилення взаємодії у форматі багатонаціональних з'єднань. Метою вдосконалення систем управління та зв'язку є підвищення їх ефективності за рахунок зменшення ступенів управління, реорганізації управлінської діяльності з посиленням акцентів на керівництво міжвидовими об'єднаннями (утрупуваннями) як на території України, так і в інших регіонах світу. Україна прагне продовжувати співпрацю під час проведення спільних операцій з військами держав – членів НАТО, зокрема щодо наближення до штабних процедур і стандартів НАТО. Система управління та зв'язку Збройних Сил України має п'ятиступеневу структуру: Генеральний штаб Збройних Сил України – вид Збройних Сил України – оперативне командування – армійський корпус (повітряне командування) – з'єднання (військова частина). Ця система в цілому забезпечує управління військами, проте залишається достатньо громіздкою,

багатоступеневою і не в повній мірі готовою до ефективного управління міжвидовими об'єднаннями (утрупуваннями) та миротворчими контингентами. У 2006 році розпочато утворення нового органу військового управління оперативного рівня – Об'єданого оперативного командування з функціями на першому етапі – планування та керівництва миротворчими контингентами, та в подальшому – міжвидовими утрупуваннями, у тому числі під час проведення спільних з НАТО операцій. Планується реформування повітряних командувань в Центри контролю та оповіщення, які будуть охоплені єдиною системою автоматизованого управління.

Для досягнення взаємосумісності зі збройними силами держав – членів НАТО планується запровадження засобів зв'язку, сумісних з відповідними системами Альянсу. В рамках створення Єдиної автоматизованої системи управління досягнуто тактичний рівень ланки автоматизованої системи управління відкритого та захищеного використання.

Заходи:

1. Провести модернізацію Міжурядового вузла зв'язку шляхом встановлення відповідного обладнання згідно з Договором між СРСР та США про скорочення та обмеження стратегічних наступальних озброєнь.

Строк виконання: IV квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2. Реалізувати першу та другу черги Проекту із створення Єдиної системи управління адміністративно-господарськими процесами Збройних Сил України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

3. Удосконалити базу даних та інформаційно-довідкову систему «Надзвичайні події в Збройних Силах України».

Строк виконання: III квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

4. Створити систему збирання та оброблення даних щодо виконання підрозділами (частинами) Збройних Сил України завдань під час миротворчих місій.

Строк виконання: III квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

5. Встановити сім багатофункціональних платформ зв'язку на вузлах зв'язку Генерального штабу Збройних Сил України, штабів видів Збройних Сил України, оперативних командувань, армійських корпусів, українських миротворчих контингентів та провести сертифікацію цього обладнання. Встановити три автоматичні телефонні станції на вузлах зв'язку Генерального штабу Збройних Сил України та провести сертифікацію відповідного обладнання.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

6. Виготовити експериментальний тактичний комплект засобів командно-сигнальної системи моніторингу та навігації для дослідної експлуатації в складі українських миротворчих контингентів.

Строк виконання: III квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

7. Придбати обладнання для вдосконалення автоматизованої системи управління «Дніпро» та забезпечити відповідне обслуговування.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2.2.1.5. Удосконалення системи логістики

Україна докладає зусиль для забезпечення належного рівня матеріально-технічного забезпечення та розвитку інфраструктури Збройних Сил України. Метою вдосконалення системи логістики є забезпечення її спроможності ефективно здійснювати тилове забезпечення діяльності Збройних Сил України як на території дер-

жави, так і під час виконання військовими контингентами Збройних Сил України завдань разом із державами – членами НАТО за межами України.

Система матеріально-технічного забезпечення Збройних Сил України включатиме як стаціонарну систему для підтримання сил у мирний час, так і мобільну систему підтримки сил під час виконання миротворчих місій.

Запровадження системи логістики Збройних Сил України здійснюватиметься за територіальним принципом. Система логістики складатиметься з Об'єднаних центрів забезпечення, які відповідатимуть за матеріально-технічне постачання. Планується започаткувати роботу системи аутсорсингу, а також системи електронного обліку руху товарів і послуг.

Разом із тим мобільна система забезпечення сил під час виконання миротворчих місій буде взаємосумісною із системою, яка використовується НАТО.

Заходи:

1. Створити Об'єднану систему розгортання та переміщення підрозділів і матеріально-технічних засобів Збройних Сил України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2. *Провести на базі Центру підготовки офіцерів багатонаціональних штабів Національної академії оборони України курс підготовки офіцерів з логістики (згідно з Індивідуальною програмою партнерства Україна – НАТО) за сприяння Об'єднаної системи розгортання та переміщення підрозділів та матеріально-технічного забезпечення НАТО.

Строк виконання: II квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

3. Забезпечити надання консультаційної допомоги щодо розроблення нової структури матеріально-технічного забезпечення: використання Об'єднаної системи розгортання та переміщення підрозділів

ділів та матеріально-технічного забезпечення НАТО для оптимізації управління військово-медичними підрозділами; системи кодифікації НАТО для досягнення початкових оперативних можливостей.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2.2.2. Досягнення взаємосумісності Збройних Сил України зі збройними силами держав – членів НАТО

Україна вживає заходів для досягнення взаємосумісності Збройних Сил України з силами НАТО шляхом застосування процедур оборонного планування за стандартами НАТО, спрямування підготовки визначених сил та засобів Збройних Сил України на досягнення колективних вимог Альянсу з урахуванням пріоритетів завдань оборонної політики України та узгодження програм їх розвитку з економічними можливостями держави.

Україна взяла на себе зобов'язання щодо підвищення оперативної взаємосумісності визначених підрозділів військ у рамках 94 Цілей партнерства, які зосереджуються на збільшенні кількості фахівців з високим рівнем знання іноземної мови, сумісності командно-штабних процедур, автоматизованих систем управління та обміну інформацією, особливостях матеріально-технічного забезпечення, зокрема тих, що братимуть участь в операціях за межами території України, спроможності визначених військових частин та підрозділів діяти в умовах застосування засобів ядерного, біологічного та хімічного ураження.

Військово-технічне співробітництво Україна – НАТО здійснюється за таким напрямом: досягнення достатнього рівня взаємосумісності Збройних Сил України з силами Альянсу та держав – партнерів НАТО для забезпечення належного рівня співробітництва відповідно до існуючих стандартів з метою надання підтримки в реалізації спільних цілей; підтримка обміну поглядами з питання адаптації оборонно-промислового комплексу України до ринкового середовища; розвиток в Україні системи кодифікації, сумісної з системою кодифікації НАТО; досягнення належного рівня сумісності у сфері повітряної оборони та управління

повітряним простором; досягнення належного рівня сумісності з НАТО у системі командування, контролю, зв'язку та інформації; досягнення належного рівня сумісності у сфері стандартизації, зокрема взаємосумісності систем розвитку, впровадження та логістики відповідно до стандартів НАТО; запровадження підходів щодо управління життєвим циклом озброєнь в Україні; підтримка існуючих та започаткування нових проектів ліквідації небезпечного, непридатного та надлишкового озброєння, а також легкого озброєння та стрілецької зброї в Україні. Спільна робоча група Україна – НАТО з питань оборонно-технічного співробітництва доповнює діяльність існуючих структурних підрозділів НАТО з питань співробітництва з Україною. Вона розроблятиме щорічний робочий план, що має координуватися з чинними планами співробітництва з НАТО (щорічними Цільовими планами Україна – НАТО в рамках Плану дій Україна – НАТО, Індивідуальними програмами партнерства Україна – НАТО) та містити інформацію про завдання для Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань оборонно-технічного співробітництва та структур, що відповідають за їх виконання та строк проведення заходів. Україна продовжуватиме роботу щодо забезпечення технічної спроможності, всеохоплюючої участі в роботі відповідних груп НАТО, відкритих для партнерів. У рамках Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань оборонно-технічного співробітництва погоджено Основні напрями оборонно-технічного співробітництва України з НАТО.

Практичне досягнення взаємосумісності з Альянсом у 2007 році буде здійснюватися, зокрема, шляхом активної участі Збройних Сил України в реалізації Концепції оперативних можливостей НАТО.

Заходи:

1. Забезпечити участь представників Міністерства оборони України, Збройних Сил України в заходах, передбачених Індивідуальною програмою партнерства Україна – НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2. Продовжити роботу зі складання та видання топографічних карт України у масштабі 1:250 000 за стандартами НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

3. Здійснити централізований переклад нормативних документів НАТО, які використовуються для досягнення Цілей партнерства.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

4. Удосконалити систему повітряного управління України шляхом приєднання до Програми НАТО з обміну даними про повітряну обстановку та Регіональної аеропросторової ініціативи.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

5. Забезпечувати участь представників Збройних Сил України в засіданнях Комітету протиповітряної оборони НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

6. Внести зміни до програми підготовки слухачів Національної академії оборони України, зокрема щодо впровадження штабних процедур держав – членів НАТО.

Строк виконання: перше півріччя

Відповідальне за виконання – Міноборони України

7. *Забезпечити участь у реалізації Концепції оперативних можливостей НАТО шляхом проведення оцінки за Рівнем 1 НАТО Військово-Морських Сил Збройних Сил України та самооцінки підрозділу Повітряних Сил Збройних Сил України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

8. *Провести серію консультацій Україна – НАТО з Оборонною групою вищого рівня з питань розповсюдження зброї масового ураження. Строк виконання: протягом року
Відповідальне за виконання – Міноборони України

2.2.3. Удосконалення системи підготовки та комплектування Збройних Сил України особовим складом

Метою вдосконалення системи підготовки та комплектування Збройних Сил України особовим складом є створення сучасної, економічно доцільної та науково-обґрунтованої системи підготовки висококваліфікованих (відповідно до стандартів НАТО) військових фахівців за спеціальностями, необхідними для Збройних Сил України та інших військових формувань. Збройні Сили України комплектуються за трьома основними напрямками: офіцерським складом та прапорщиками; рядовим, сержантським та старшинським складом (здійснюється за змішаним принципом: призовом громадян на строкову військову службу та прийняттям громадян на військову службу за контрактом строком від трьох до п'яти років); цивільним персоналом. Строк строкової служби скорочено до 12 місяців (у Військово-Морських Силах Збройних Сил України – до 18, для громадян із вищою освітою – до 9 місяців).

У рамках переходу до 2010 року на військову службу за контрактом здійснюється укомплектування посад рядового, сержантського і старшинського складу військовослужбовцями контрактної служби і скасування призову громадян на строкову військову службу. Запроваджується комплекс заходів, спрямованих на заохочення громадян до проходження військової служби за контрактом. Система військової освіти збалансовується за структурою і чисельністю з чисельністю Збройних Сил України та інтегрується у загальнодержавну шляхом включення ряду вищих військових навчальних закладів, які мають у своєму складі військові інститути, до складу цивільних вищих навчальних закладів. Продовжується оптимізація мережі вищих військових навчальних закладів, факультетів та кафедр військової підготовки, їх ор-

ганізаційно-штатних структур і чисельності особового складу. На базі Центру підготовки офіцерів для багатонаціональних штабів Національної академії оборони України здійснюється підготовка кандидатів до складу Резерву кандидатів на посади миротворчого персоналу, міжнародних штабних елементів (центрів та командирів миротворчих контингентів).

Заходи:

1. Утворити Міжнародний центр миротворчості та безпеки на базі Яворівського загальновійськового полігона Західного оперативного командування Збройних Сил України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2. Створити автоматизовану систему управління персоналом Збройних Сил України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

3. Розвивати професійний сержантський корпус Збройних Сил України шляхом розроблення та реалізації оновлених програм підготовки сержантського (старшинського) складу у військових навчальних частинах (центрах); розроблення нових методик добору сержантського (старшинського) складу; розроблення нормативно-правових документів щодо проходження військової служби сержантами (старшинами).

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

4. Надати консультативно-дорадчу допомогу з метою вдосконалення підготовки сержантського складу Збройних Сил України (розроблення нормативних документів, положень, інструкцій, рекомендацій).

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

5. Внести зміни до системи підготовки фахівців, які проходять військову службу на полігонах та в навчальних центрах видів Збройних Сил України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

6. Організувати отримання для Сухопутних військ Збройних Сил України систем імітації тактичних дій MILES 2000 та MILES IWS (придбання батальйонного комплексу системи імітації тактичних дій для повного циклу підготовки підрозділів на базі 240 загальновійськового полігона).

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

7. Запровадити систему служби в резерві у складі Збройних Сил України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

8. Оптимізувати мережу вищих військових навчальних закладів.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

9. Забезпечити функціонування мережі курсів підвищення кваліфікації офіцерського складу, державних службовців Збройних Сил України. Забезпечити проведення тематичних навчальних курсів на базі Центру підготовки офіцерів для багатонаціональних штабів при Національній академії оборони України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

10. Провести навчання з мовної підготовки для керівного складу Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України 11. Організувати підготовку на базі Регіональної мережевої академії Cisco Systems інформаційно-обчислювального центру Київського національного університету імені Тараса Шевченка двох інструкторів – адміністраторів комп'ютерних мереж, які будуть навчати фахівців з адміністрування телекомунікаційних мереж у Збройних Силах України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

12. Забезпечити функціонування курсів «Телекомунікаційна академія» (Cisco Systems).

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

13. Здійснити підготовку державних службовців Міністерства оборони України на мовних курсах в Україні без відриву від службової діяльності в рамках Міжнародного проекту професійної підготовки цивільного персоналу Міністерства.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

14. Забезпечити функціонування курсів іноземних мов при вищих військових навчальних закладах Збройних Сил України та в експериментальних військових частинах Збройних Сил України в рамках пілотного проекту.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

15. Удосконалити систему мовного тестування особового складу Збройних Сил України, перехід на сертифікацію за стандартизованими мовними рівнями, наближеними до мовного стандарту НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

16. Здійснити підготовку особового складу Збройних Сил України на курсах інтенсивного вивчення іноземної мови (англійська, французька, німецька, арабська, турецька) при вищих військових навчальних закладах Збройних Сил України, а також на мовних і фахових курсах у вищих навчальних закладах Канади і Сполучених Штатів Америки.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2.2.4. Оновлення озброєння та військової техніки

Процес розвитку озброєння та військової техніки передбачає суттєві зміни в оснащенні Збройних Сил України зразками озброєння та військової техніки, які відповідають сучасним вимогам та мають належний рівень взаємосумісності. Це сприятиме виконанню оперативних завдань та дасть змогу визначеним підрозділам діяти в спільних операціях з військами держав – членів НАТО.

Збройні Сили України повністю укомплектовані основними видами озброєнь і військової техніки. У той же час близько 40 відсотків зразків озброєння та військової техніки за своїми тактико-технічними характеристиками не відповідають аналогічним зразкам провідних держав світу. Метою оновлення матеріально-технічних засобів є проведення державних закупівель необхідних зразків оновленої та модернізованої техніки для військ/сил Збройних Сил України.

Заходи:

1. *Забезпечити участь представників Міністерства оборони України, Міністерства промислової політики України та Збройних Сил України в консультаціях у форматі Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань оборонно-технічного співробітництва.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, Мінпромполітики України

2. *Забезпечити участь представників Міністерства оборони України в консультаціях у форматі засідань груп і підгруп Кон-

ференції національних директорів з озброєнь, Організації з досліджень і технологій, Агенції НАТО з консультацій, контролю та управління, Організації НАТО командування, контролю та управління та Агенції стандартизації НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

3. Забезпечити підрозділи Збройних Сил України засобами зв'язку за стандартами НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

4. Прийняти на озброєння кораблів зі складу ОСШР засоби боротьби за живучість, захисту органів дихання, індивідуального і колективного рятування, які відповідають стандартам НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

5. Переобладнати літаки, які входять до складу підрозділів, виділених у ППОС (Іл-76, Ан-26 «Віта»), відповідно до вимог ІКАО/НАТО, створити автоматизовану систему збирання, оброблення та передавання радіолокаційної інформації.

Строк виконання: IV квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

6. Організувати отримання обладнання за стандартами ІКАО/НАТО для літаків Повітряних Сил Збройних Сил України (двох літаків Іл-76, одного літака Ан-26 «Віта», двох вертольотів Мі-8).

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

7. Дообладнати відповідно до стандартів ІКАО/НАТО наземні системи радіотехнічного забезпечення польотів повітряних суден та навігаційних засобів на аеродромах міста Мелітополя, міста Николаєва (аеродром «Кульбакіно») та міста Василькова.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

8. Забезпечити участь представників Міністерства оборони України та Міністерства промислової політики України у засіданнях Дорадчої групи НАТО з питань промисловості (NIAG) з метою визначення пріоритетів у розробленні, модернізації та переоснащенні зброї та військового обладнання, а також у започаткуванні військово-технічного співробітництва з державами – членами та державами – партнерами НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади

2.2.5. Утилізація надлишкових і непридатних ракет, боєприпасів, озброєння та військової техніки

Україна прагне здійснити комплекс заходів для вирішення питань, пов'язаних з наявністю надлишкових і не придатних до використання боєприпасів, озброєння, військової техніки та компонентів ракетного палива. Їх безпечна утилізація, забезпечення тривалої експлуатації та вибухопожежобезпеки арсеналів, баз і складів Збройних Сил України гарантуватиме безпеку населення та навколишнього середовища.

Утилізація надлишкових і непридатних ракет, боєприпасів, вибухових речовин, озброєння і військової техніки здійснюється військовими частинами, підприємствами та організаціями Міністерства оборони України, Міністерства промислової політики України і Національного космічного агентства України за кошти державного бюджету, а також із залученням фінансових ресурсів міжнародних організацій (НАТО, ЄС, ОБСЄ та інших).

Для розв'язання проблем утилізації боєприпасів Кабінет Міністрів України постановою від 31 грудня 2006 року № 1856 утворив Комісію з координації робіт з утилізації непридатних та надлишкових ракет, боєприпасів і вибухових речовин. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 червня 2006 року № 501-р схвале-

но Концепцію Державної програми утилізації звичайних видів боєприпасів, не придатних до подальшого використання і зберігання, на 2006 – 2017 роки. Орієнтовний обсяг фінансування проекту становитиме 3,9 млрд. гривень (590 млн. євро). Державним бюджетом України на 2007 рік передбачено для Міністерства оборони України 2,8 млн. гривень (420 тис. євро) на фінансування заходів з утилізації рідинних компонентів ракетного палива (меланжу).

Заходи:

1. Розробити та впровадити новітні технології утилізації озброєння, військової техніки, боєприпасів та компонентів ракетного палива за підтримки вітчизняних підприємств та іноземних інвесторів, забезпечити впровадження замкнутих виробничих циклів і прозорих схем утилізації. Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мінпромполітики України, Міноборони України, НКАУ, НАН України

2. *Продовжити реалізацію проектів Трастового фонду НАТО/ПЗМ, спрямованих на утилізацію надлишкових боєприпасів, легких озброєнь і стрілецької зброї (ЛОСЗ) та переносних зенітних ракетних комплексів (ПЗРК).

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мінпромполітики України, Міноборони України, МЗС України, Мінекономіки України, МНС України, інші центральні органи виконавчої влади, Апарат Ради національної безпеки і оборони України

3. *Продовжити консультації щодо започаткування проекту Трастового фонду НАТО/ПЗМ з утилізації компонентів рідкого ракетного палива (меланжу).

Строк виконання: II квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

4. Вирішити в установленому порядку питання щодо розміщення двох мобільних заводів з утилізації ракетного палива без-

посередньо в місцях його зберігання (у разі погодження проекту в установленому порядку).

Строк виконання: IV квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

5. Забезпечити реалізацію проекту знищення протипіхотних мін типу ПФМ-1 за фінансової допомоги з боку Європейського Союзу у двох місцях їх утилізації – на Шосткінському казенному заводі «Зірка» та Державному підприємстві «Науково-виробниче об'єднання «Павлоградський хімічний завод».

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, Мінпромполітики України, НКАУ

2.2.6. Розвиток військової інфраструктури

Метою розвитку військової інфраструктури є підвищення ефективності забезпечення життєдіяльності Збройних Сил України шляхом істотного скорочення кількості об'єктів та приведення її у відповідність із реальними потребами Збройних Сил України та умовами ринкової економіки.

Основними загрозами для розвитку військової інфраструктури є надмірна кількість військових містечок і накопичення надлишкового майна через реформування і скорочення чисельності Збройних Сил України, наявність об'єктів незавершеного будівництва та значної кількості будівель, що перебувають в аварійному стані.

Протягом 2005 року з ініціативи Міністерства оборони України Кабінетом Міністрів України прийнято нормативно-правові акти, що дали змогу розпочати практичне вирішення питань, пов'язаних із реалізацією або передачею до сфери управління центральних органів виконавчої влади і в комунальну власність територіальних громад вивільнених військових містечок та окремих будівель і споруд.

Заходи:

1. Забезпечити в установленому порядку реалізацію вивільнених об'єктів військової інфраструктури з обов'язковим спряму-

ванням коштів, що надійшли в результаті такої реалізації, на розвиток Збройних Сил України. Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, Мінекономіки України, Мінфін України, інші центральні органи виконавчої влади, Фонд державного майна України

2. Удосконалити інфраструктуру Міжнародного центру миротворчості і безпеки на базі 232 загальновійськового полігону (м. Яворів), привівши її у відповідність із рівнем навчального центру ПЗМ.

Строк виконання: III квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2.2.7. Підтримка операцій НАТО з боку «держави-господаря»

Україна вживає заходів, спрямованих на розвиток можливостей «держави-господаря», для підтримки операцій, які здійснюються під егідою НАТО, зокрема на визначення та підготовку об'єктів військової інфраструктури (аеродроми, морські порти і полігони) до приймання підрозділів збройних сил держав – членів НАТО.

Під час проведення спільних навчань протягом останніх років Україна набула значного досвіду щодо використання об'єктів військової інфраструктури разом із військовими частинами та підрозділами збройних сил держав – членів НАТО. Реалізація на території України доктрини надання підтримки «державою-господарем» потребує вдосконалення законодавчої і нормативно-правової бази та надання консультативної допомоги з боку Альянсу.

Заходи:

1. Завершити розроблення проекту Концепції можливостей підтримки з боку «держави-господаря».

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2. Завершити розроблення проекту Положення про надання підтримки з боку «держави-господаря» з метою забезпечення

підтримки міжнародних миротворчих навчань, які проводяться на території України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

3. *Завершити розроблення проекту Каталогу можливостей України щодо підтримки міжнародних миротворчих операцій та навчань.

Строк виконання: III квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2.2.8. Військова стандартизація

Україна прагне досягти рівня військової стандартизації НАТО з метою підвищення оперативних можливостей та ефективності використання оборонних ресурсів під час виконання завдань шляхом прийняття нормативних документів (стандартів) в оперативній, адміністративній та матеріально-технічній сферах. Впровадження стандартів НАТО забезпечить досягнення необхідного ступеня відповідності підготовки підрозділів Збройних Сил України їх цільовому призначенню.

За результатами аналізу досвіду держав – членів НАТО у 2002 році створено нову програму стандартизації. Заходи з упровадження стандартів НАТО здійснюються відповідно до Закону України «Про стандартизацію». Триває виконання основоположних документів військової системи стандартизації – п'яти військових стандартів, що визначають політику в сфері стандартизації, основні строки і порядок розроблення (оформлення) нормативних документів. Загальну організацію та координацію роботи з військової стандартизації здійснює орган військової стандартизації, представники якого пройшли відповідне стажування в Агенції НАТО із стандартизації та беруть активну участь у засіданнях робочих груп НАТО з питань стандартизації. Спільними зусиллями фахівців Збройних Сил України та НАТО налагоджено постійно діючий канал зв'язку через Центр інформації та документації НАТО. Періодичний каталог документів НАТО готується на постійній основі та доводиться до відома центральних органів виконавчої влади, установ та організацій, які беруть участь у співробітництві.

Заходи:

1. Підготувати чотирьох офіцерів (УВМА-2, НДІ ПВМ-2) відповідно до вимог стандартизації медичного забезпечення, за стандартами держав – членів НАТО.

Строк виконання: друге півріччя

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2. Автоматизувати роботу Базового фонду нормативних документів з кодифікації та нормативно-правових документів за напрямом діяльності ЦОК Міністерства оборони України (обладнати робочі місця, установити автоматизовану базу даних нормативних документів) із підключенням до мережі Інтернет та автоматизованої системи управління військами «Дніпро».

Строк виконання: друге півріччя

Відповідальне за виконання – Міноборони України

3. Установити Інформаційну систему управління стандартизацією (обладнання, програмне забезпечення, створення бази даних із стандартизацією).

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

4. Запровадити систему кодифікації НАТО для матеріальних засобів військового призначення.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2.2.9. Охорона здоров'я у військовій сфері

Метою реформування системи медичного забезпечення Збройних Сил України є створення сучасної, економічно доцільної мережі закладів охорони здоров'я Міністерства оборони України, запровадження територіального принципу медичного забезпечення військовослужбовців незалежно від підпорядкованості військ, всебічного контролю за наданням високоякісної медичної допомоги, здійснення санітарних і протиепідемічних заходів, за-

безпечення медичним обладнанням із поступовим запровадженням медичної стандартизації відповідно до стандартів НАТО.

У рамках реформування системи медичного забезпечення Збройних Сил України триває оптимізація існуючої мережі лікувальних закладів, удосконалення їх організаційно-штатної структури, виходячи із завдань і необхідного рівня надання медичних послуг контингенту, який перебуває на медичному забезпеченні таких закладів.

Для підвищення рівня медичного забезпечення військових частин і підрозділів, які братимуть участь у спільних з військами держав – членів НАТО операціях, вжито заходів щодо оснащення підрозділів медичного забезпечення мобільним обладнанням, а також організації аеромобільної евакуації. Планується розробити нормативні документи з питань медичного забезпечення Збройних Сил України та здійснити підготовку військово-медичного персоналу відповідно до стандартів НАТО.

Заходи:

1. Розробити проекти Військово-медичної доктрини та Концепції медичного забезпечення військ (сил) Збройних Сил України відповідно до стандартів НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання: Міноборони України, МОЗ України

2. Внести зміни до нормативних документів з питань медичного забезпечення відповідно до вимог Військово-медичної доктрини.

Строк виконання: друге півріччя

Відповідальне за виконання – Міноборони України

3. Організувати та провести в установленому порядку тендер на поставку вакцин. Підготувати та укласти угоди про поставку вакцин, надання сертифікатів та введення в дію інструкції щодо проведення щеплення особовому складу миротворчих підрозділів Збройних Сил України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

4. Забезпечити надходження модуля мобільного обладнання контейнерного типу, взаємосумісного з відповідним обладнанням НАТО, для чотирьох мобільних госпіталів Збройних Сил України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

5. Створити Навчально-тренувальний центр медичної служби Збройних Сил України для підготовки медичного персоналу, який братиме участь у миротворчих операціях.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2.3. Реформування сектору безпеки

Метою реформування сектору безпеки є досягнення провідних світових стандартів у зазначеній сфері, зокрема підвищення рівня захисту прав і свобод людини в суспільстві і державі. Україна має намір використовувати Інтенсифікований діалог з НАТО з питань членства та відповідних реформ з метою обміну досвідом з державами – членами НАТО щодо визначення підходу до реформування сектору безпеки. Основною метою нашої держави у сфері організації сектору безпеки є систематизація всіх форм взаємодії України – НАТО. Реформування сектору безпеки спрямовано на забезпечення системної підзвітності та прозорості, встановлення незалежного демократичного цивільного контролю за діяльністю його складових. Система демократичного цивільного контролю складається з парламентського контролю, контролю, який здійснюють Президент України, Рада національної безпеки і оборони України і Кабінет Міністрів України, відповідні центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, правоохоронні органи, органи прокуратури, а також громадського контролю. В Україні реалізовано принцип розмежування функцій та повноважень політичного керівництва Воєнною організацією держави і правоохоронною діяльністю та професійного військового управління Збройними Силами України, іншими

військовими формуваннями і правоохоронними органами, а також унеможливлено дублювання їх функцій.

Здійснюючи реформування сектору безпеки, Україна зосереджує зусилля на підвищенні рівня демократичного цивільного контролю за діяльністю об'єктів безпеки та оборони, зокрема через розширення цивільних можливостей сектору безпеки, кадровий розвиток, створення інституціональних умов для демократичного управління та контролю, розвиток громадянського суспільства та підвищення його наглядової спроможності, вдосконалення комплексної політики національної безпеки та оборони, забезпечення прозорості в організації та управлінні складовими безпеки і оборони, чіткий розподіл відповідних ролей та взаємодію між військовими підрозділами та іншими складовими сектору безпеки.

Україна вдосконалюватиме діяльність провідних інституцій сектору безпеки, зокрема Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Служби безпеки України та Служби зовнішньої розвідки України, а також Апарату Ради національної безпеки і оборони України.

Для досягнення зазначених цілей Україна має намір використовувати у подальшому Спільну робочу групу Україна – НАТО з питань воєнної реформи (далі – Спільна робоча група) як орган, що забезпечує взаємодію між Україною та Альянсом у контексті реформування сектору оборони та безпеки. Механізм роботи Спільної робочої групи має сприяти проведенню загального огляду та запровадженню нової моделі сектору безпеки України до 2015 року. Україна розглядає реформування розвідувальних органів як одну зі складових реформування національної системи безпеки. Робоча група Україна – НАТО з питань демократичного цивільного контролю над сектором розвідки утворена з метою забезпечення експертної допомоги у вирішенні питань реформування розвідувальних органів.

2.3.1. Максимальне використання можливостей Спільної робочої групи Україна – НАТО високого

рівня з питань воєнної реформи для забезпечення успішного проведення комплексного огляду сектору безпеки в Україні

Україна планує протягом 2007 року спрямовувати свою діяльність в рамках Спільної робочої групи головним чином на виконання завдань, пов'язаних із забезпеченням дальшого розвитку співробітництва України з Альянсом у сфері реформування національного сектору безпеки відповідно до сучасних стандартів держав – членів НАТО та інших провідних держав світу. З цією метою Україна має намір під час засідань Спільної робочої групи здійснювати аналіз стану проведення комплексного огляду національного сектору безпеки. Такий підхід значною мірою сприятиме дальшій реалізації етапів Плану співробітництва Спільної робочої групи з питань проведення огляду, а також запровадженню нової моделі сектору безпеки в Україні до 2015 року.

Україна заінтересована в одержанні в рамках діяльності Спільної робочої групи експертної допомоги з боку НАТО та окремих держав – членів НАТО під час підготовки та видання «Білої книги з питань політики національної безпеки України». У цьому контексті особливо важливим вбачається вивчення досвіду держав – членів НАТО у сфері розроблення концептуальних документів стратегічного характеру з питань безпеки та оборони, у сфері забезпечення ефективного демократичного цивільного контролю за діяльністю оборонних структур і структур безпеки, а також підготовка спільних пропозицій щодо визначення шляхів посилення такого контролю в Україні.

Спільна робоча група Україна – НАТО з питань демократичного цивільного контролю за сектором розвідки під егідою Спільної робочої групи, яка розпочала свою роботу у жовтні 2006 року в Португальській Республіці, сприятиме розвитку належного демократичного цивільного контролю над структурами безпеки, а також реформуванню відповідно до євроатлантичних стандартів розвідувальних органів України. Спільна робоча група розглядатиме на постійній основі результати роботи, а Україна враховуватиме рекомендації держав – членів НАТО. При цьому під егідою Спільної робочої групи утворюватимуться в разі потреби інші ро-

бочі групи для вирішення питань співробітництва в інших складових сектору безпеки.

Програма діяльності Спільної робочої групи з питань професійного розвитку, реалізація якої здійснюється за допомогою держав – членів НАТО з метою вдосконалення професійної підготовки цивільного персоналу оборонних та безпекових структур, довела свою ефективність. Рівень підготовки таких категорій державних службовців значно підвищився. У зв'язку з цим Україна має намір поширити за сприяння держав – членів НАТО дію Програми на весь сектор безпеки України.

Україна виступає за розширення співробітництва з державами – членами НАТО у сфері протидії міжнародному тероризму по лінії спеціальних служб, а також підтримує ідею розроблення механізму взаємодії у зазначеній сфері шляхом проведення окремих семінарів або експертних консультацій під егідою Спільної робочої групи.

Україна також докладатиме максимум зусиль для ефективною реалізації ініціативи, започаткованої в рамках Спільної робочої групи щодо забезпечення діяльності Мережі партнерства з питань підвищення обізнаності громадян стосовно євроатлантичної інтеграції, яку було утворено шляхом підписання Листа про наміри у ході консультацій Україна – НАТО в жовтні 2006 року в місті Сінтра (Португальська Республіка).

Заходи:

1. *Забезпечити розвиток співробітництва Україна – НАТО в рамках комплексного огляду сектору безпеки, здійснити заходи, передбачені третім та четвертим етапами огляду, за допомогою експертів Альянсу. Провести засідання Спільної робочої групи у форматі «ключової групи» з питань обговорення порядку реалізації цих етапів огляду.

Строк виконання: III квартал

Відповідальні за виконання: Апарат Ради національної безпеки і оборони України, а також МЗС України, Міноборони України, МВС України, МНС України, Адміністрація Держприкордон-

служби України, інші центральні органи виконавчої влади, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України

2. *Забезпечити діяльність Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань демократичного цивільного контролю за сектором розвідки за допомогою Спільної робочої групи, розгляд на постійній основі результатів її роботи та їх ефективну імплементацію.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Служба безпеки України України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, центральні органи виконавчої влади

3. *Утворити в разі потреби під егідою Спільної робочої групи та за її згодою робочі групи для опрацювання питання співробітництва в інших складових національного сектору безпеки у контексті проведення огляду.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Апарат Ради національної безпеки і оборони України, а також МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади

4. *Провести засідання Спільної робочої групи у форматі «ключової групи» з метою обговорення питань надання експертної допомоги НАТО у підготовці до видання «Білої книги з питань політики національної безпеки України».

Строк виконання: за окремим графіком згідно з домовленістю з НАТО

Відповідальні за виконання: Апарат Ради національної безпеки і оборони України, а також Міноборони України, МЗС України, МВС України, МНС України, Адміністрація Держприкордонслужби України, інші центральні органи виконавчої влади, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, Національний інститут проблем міжнародної безпеки

5. *Провести шосте засідання Спільної робочої групи Україна – НАТО високого рівня з питань воєнної реформи з метою обговорення результатів комплексного огляду сектору безпеки в Україні та підбиття підсумків співробітництва Україна – НАТО в рамках зазначеного огляду. Визначити шляхи імплементації нової моделі сектору безпеки.

Строк виконання: за окремим графіком згідно з домовленістю з НАТО

Відповідальні за виконання: Апарат Ради національної безпеки і оборони України, Національний інститут проблем міжнародної безпеки, а також МЗС України, Міноборони України, МВС України, МНС України, Адміністрація Держприкордонслужби України, інші центральні органи виконавчої влади, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України

6. *Провести засідання Спільної робочої групи Україна – НАТО високого рівня у форматі «ключової групи» з метою презентації «Білої книги з питань політики національної безпеки України».

Строк виконання: IV квартал

Відповідальні за виконання: Апарат Ради національної безпеки і оборони України, а також МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади, Національний інститут проблем міжнародної безпеки

7. *Провести засідання Керівного комітету з питань реалізації Програми Спільної робочої групи з професійного розвитку з метою оцінки стану та перспектив реалізації зазначеного проекту.

Строк виконання: щокварталу, під час засідань Спільної робочої групи Україна – НАТО високого рівня з питань воєнної реформи у форматі «ключової групи»

Відповідальні за виконання: Міноборони України, МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади, Апарат Ради національної безпеки і оборони України

8. *Провести під егідою Спільної робочої групи семінари, експертні консультації за участю представників спеціальних служб

України та держав – членів НАТО з метою розроблення механізму співробітництва у сфері протидії міжнародному тероризму.

Строк виконання: за окремим графіком згідно з домовленістю з НАТО

Відповідальні за виконання: Служба безпеки України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України

9. *Провести під час засідань Спільної робочої групи Україна – НАТО високого рівня з питань воєнної реформи у форматі «ключової групи» аналіз та оцінку результатів діяльності Мережі партнерства Україна – НАТО щодо підвищення обізнаності громадян. Розробити спільні рекомендації щодо вдосконалення дальшої роботи.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Національний центр з питань євроатлантичної інтеграції України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, Громадська ліга «Україна – НАТО» (за згодою)

2.3.2. Реформування Служби безпеки України

Важливим кроком на шляху реформування Служби безпеки України має стати вдосконалення законодавства у сфері забезпечення національної і державної безпеки. Це дасть змогу позбавити Службу безпеки України невластивих їй функцій або тих, що дублюються іншими правоохоронними органами.

Продовжується системне реформування Служби безпеки України та її перетворення у спеціальну службу європейського зразка. На виконання Указу Президента України від 7 листопада 2005 року № 1556 «Про додержання прав людини під час проведення оперативно-технічних заходів» Службою безпеки України розроблено проект Закону України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України» (відповідний Закон 23 лютого 2006 року прийнято Верховною Радою України). Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України створено на базі Департаменту спеціальних телекомунікаційних

систем та захисту інформації Служби безпеки України. Новим елементом, що сприяє наближенню діяльності Служби безпеки України до європейських та євроатлантичних стандартів, є співробітництво, яке здійснюється в рамках Спеціального комітету НАТО у форматі «26+1», а також співробітництво з Міжнародним секретаріатом Штаб-квартири НАТО з питань розвитку відносин у рамках Інтенсифікованого діалогу з НАТО з питань членства та відповідних реформ. Досягнуто низку домовленостей щодо використання досвіду держав – членів НАТО в утворенні демократичних спеціальних служб, запровадженні дієвих механізмів контролю та нагляду за їх діяльністю. Вживаються заходи щодо організації та проведення комплексного огляду Служби безпеки України як складової сектору безпеки держави. У перспективі буде відпрацьовано механізм розбудови Служби безпеки України та перетворення її у спецслужбу європейського зразка. Служба безпеки України має бути державним органом зі спеціальним статусом, який відповідно до Конституції України забезпечуватиме державну безпеку України.

З метою посилення ролі Служби безпеки України в системі правоохоронних органів, підвищення професійного рівня її співробітників, визначення цілей, пріоритетних напрямів та основних завдань реформування Служби Розпорядженням Президента України від 12 грудня 2006 року № 396 «Про заходи щодо реформування Служби безпеки України» було утворено Комісію з розроблення проектів Концепції реформування Служби безпеки України та Комплексної цільової програми реформування Служби безпеки України.

Служба безпеки України здійснює контррозвідувальне забезпечення процесів захисту державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, економічного та оборонного потенціалу, інформаційної безпеки, законних інтересів держави, прав і свобод громадян. Вона також бере участь у попередженні, виявленні та припиненні злочинів проти основ національної безпеки та інших протиправних дій, які створюють реальну загрозу національній безпеці України.

Заходи:

1. Продовжити роботу з приведення у відповідність зі стандартами держав – членів НАТО основних завдань, функцій та повноважень Служби безпеки України. Розробити проект нової редакції Закону України «Про Службу безпеки України» та забезпечити його внесення на розгляд Верховної Ради України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Служба безпеки України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України

2. Опрацювати механізм розбудови Служби безпеки України з метою її перетворення у спецслужбу європейського зразка.

Строк виконання: протягом року
Відповідальні за виконання: Служба безпеки України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України

2.3.3. Реформування Міністерства внутрішніх справ України

Реформування системи Міністерства внутрішніх справ України здійснюватиметься відповідно до суспільних потреб і можливостей держави. Для досягнення максимальної ефективності функціонування системи Міністерства внутрішніх справ України необхідно:

підвищити ефективність управління органами і підрозділами Міністерства шляхом оптимізації функцій органів управління всіх рівнів, поетапного приведення їх організаційної структури у відповідність із соціальними пріоритетами, посилення штабної функції, поліпшення інформаційно-аналітичної роботи, вдосконалення правового забезпечення;

максимально використовувати на практиці позитивні форми і методи оперативно-службової діяльності та прийнятний в українських умовах позитивний досвід інших держав, забезпечити застосування наукових рекомендацій;

поліпшити роботу з кадрами, підвищити рівень виконавської дисципліни і наукової організації праці, створити ефективну систему внутрішньої безпеки, що дасть змогу своєчасно виявляти і попереджати факти корупції серед працівників;

посилити взаємодію з іншими правоохоронними органами, налагодити на новій основі взаємодію з населенням, громадськими організаціями, підприємствами, установами та засобами масової інформації;

розширити та поглибити міжнародне співробітництво;

забезпечити задоволення в повному обсязі фінансових і матеріально-технічних потреб системи Міністерства.

Реформування системи Міністерства внутрішніх справ України базуватиметься на принципах єдності та оптимізації функцій її структур; максимальної економічності, простоти і гнучкості структур системи Міністерства; пріоритетної орієнтації оперативнослужбової діяльності кожного органу і підрозділу незалежно від спеціалізації на вирішення завдань з охорони громадського порядку та боротьби зі злочинністю; першочергового розвитку низової ланки органів внутрішніх справ як основи системи Міністерства; взаємодії з іншими суб'єктами правоохоронної діяльності; доступності для населення всіх структур системи Міністерства; плановості, поступовості та гласності у здійсненні всіх перетворень.

Заходи:

1. Розробити пропозиції щодо приведення Закону України «Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України» від 26 березня 1992 року у відповідність із законодавством України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – МВС України

2. Поступово перевести систему комплектування внутрішніх військ особовим складом на контрактній основі.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – МВС України

3. Опрацювати та узгодити проект утворення Міжнародного центру підготовки сил підтримання громадської безпеки на базі навчального центру внутрішніх військ за сприяння держав – членів НАТО.

Строк виконання: перше півріччя

Відповідальне за виконання – МВС України

4. Збільшити у внутрішніх військах частку цивільного персоналу. Визначити перелік посад, які можуть заміщуватися цивільними працівниками, забезпечити виконання програми підготовки та підвищення кваліфікації таких працівників.

Строк виконання: перше півріччя

Відповідальне за виконання – МВС України

2.3.4. Реформування Державної прикордонної служби України

Стратегічними перспективними завданнями реформування Державної прикордонної служби України як правоохоронної структури є:

імплементація норм європейського права у сфері охорони державного кордону;

сприяння поліпшенню пасажирського і транспортного сполучення через кордон;

участь у боротьбі з транснаціональною організованою злочинністю та контроль за криміногенною ситуацією у прикордонній зоні;

ефективна протидія незаконному розповсюдженню засобів масового ураження та засобів терористичної діяльності, торгівлі наркотиками, незаконній міграції, торгівлі людьми та іншим ризикам у сфері прикордонної безпеки;

вдосконалення системи взаємодії правоохоронних органів як всередині держави, так і їх міжнародної співпраці, в тому числі з НАТО.

Правовою основою реформування Державної прикордонної служби України є Закон України «Про Державну прикордонну службу України», Концепція розвитку Державної прикордонної служби України на період до 2015 року, схвалена Указом Президента України від 19 червня 2006 року № 546.

Кінцевою метою реформування Державної прикордонної служби України є створення сучасної прикордонної служби єв-

ропейського типу, яка гарантовано забезпечуватиме захист національних інтересів на державному кордоні України.

Виконання стратегічних завдань реформування має забезпечити:

ефективність державної політики у сфері охорони державного кордону України;

розвиток сучасної інтегрованої системи охорони державного кордону та забезпечення суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні, новий якісний рівень їх захищеності;

самодостатність Державної прикордонної служби України як правоохоронного органу європейського типу, зміцнення його кадрового потенціалу, забезпечення ефективної протидії корупції та іншим протиправним проявам серед особового складу;

удосконалення співробітництва з правоохоронними та іншими державними органами та органами місцевого самоврядування України, прикордонними службами суміжних та інших держав, міжнародними організаціями;

формування у суспільстві розуміння важливості питання охорони державного кордону України.

Реалізація Концепції розвитку Державної прикордонної служби України на період до 2015 року сприятиме виробленню стратегічного курсу України на інтеграцію до ЄС та НАТО, посилить роль Державної прикордонної служби України у протидії транскордонній та транснаціональній злочинності.

Заходи:

1. Провести Міжнародну конференцію високого рівня (за участю представників США та ЄС) з питань визначення сучасних технічних засобів охорони державного кордону з метою обміну досвідом провідних світових експертів у цій сфері.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Адміністрація Держприкордонслужби України, Служба безпеки України, МВС України, ДПА України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України

2.3.5. Реформування державної податкової служби

У 2007 році продовжуватиметься процес реформування державної податкової служби в рамках проекту «Модернізація державної податкової служби – 1» та відповідно до Угоди про позику (Проект «Модернізація державної податкової служби – 1») між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку, ратифікованої Верховною Радою України 20 листопада 2003 року. Зазначеним проектом передбачено здійснення заходів з модернізації організаційної структури, управління та основних операційних функцій органів державної податкової служби. Крім того, наказом Державної податкової адміністрації України від 29 вересня 2005 року № 420 було затверджено Стратегічний план розвитку державної податкової служби України на період до 2013 року.

Заходи:

1. Продовжити реалізацію проекту «Модернізація державної податкової служби України – 1».

Строк виконання: протягом року

Відповідальна за виконання – ДПА України

РОЗДІЛ 3. ПИТАННЯ РЕСУРСІВ

3.1. Макроекономічні рамки та основні показники. Бюджетне планування

Україна здійснює заходи щодо сталого економічного зростання та забезпечення ефективного і прозорого розподілу його результатів. Протягом 2007 – 2011 років щорічне зростання реального валового внутрішнього продукту прогнозується на рівні не менш як 6 відсотків.

Приріст валового внутрішнього продукту у 2006 році становив 7,1 відсотка. У 2007 році за Прогнозом економічного і соціального розвитку України на 2007 рік приріст валового внутрішнього продукту становитиме 6,5 відсотка. Водночас прогнозується утри-

мання індексу споживчих цін на рівні 107,5 відсотка у розрахунку «грудень до грудня».

В Україні закріпилася тенденція до зростання прибуткової частини загального фонду зведеного бюджету за рахунок удосконалення процедури адміністрування податкових платежів та збалансованої податкової політики. Першочерговими напрямками бюджетної політики у 2007 році є: макроекономічна стабілізація фінансово-економічної ситуації в державі;

відновлення інноваційно-інвестиційної моделі розвитку економіки;

проведення структурних реформ та ліквідація диспропорцій; досягнення бездефіцитності Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування;

підвищення соціальних стандартів та рівня життя громадян; підвищення фінансової спроможності регіонів.

Основним завданням Державного бюджету України на 2007 рік є перехід від моделі економічного розвитку, орієнтованої на стимулювання споживання, до моделі, що надаватиме пріоритет стимулюванню інвестиційної активності та розвитку вітчизняного виробництва.

Буде розпочато процес проведення структурних реформ: податкової реформи, яка передбачає зменшення податкового тиску на економіку; підвищення ефективності використання природних ресурсів, енергоносіїв, впровадження енергозберігаючих технологій; створення необхідної нормативно-правової бази повноцінного ринку землі; реформування житлово-комунальної сфери, створення ринкових умов для функціонування вугільної промисловості; запровадження принципів науково-технічного та інноваційного розвитку.

Заходи:

1. Забезпечити приріст валового внутрішнього продукту на 6,5 відсотка, утримати індекс споживчих цін на рівні 7,5 відсотка, збільшити приріст реальної середньомісячної заробітної плати на 7,9 відсотка.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мінекономіки України, Мінфін України, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади

2. Утримати обсяг державного боргу відповідно до валового внутрішнього продукту на економічно безпечному рівні.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мінфін України, Мінекономіки України, інші центральні органи виконавчої влади

3.2. Забезпечення фінансовими ресурсами сектору безпеки і оборони України

Стабільність економічної політики та затверджені Урядом України на середньострокову перспективу прогнозні показники бюджету викликають упевненість, що Україна забезпечить виділення необхідних бюджетних асигнувань для забезпечення фінансовими ресурсами сектору безпеки і оборони держави, а також здійснення відповідних заходів, передбачених цільовими планами. Видатки, що виділяються з державного бюджету в останні роки на національну оборону та безпеку (з урахуванням виплат пенсій), мають тенденцію до зростання. У Державному бюджеті України на 2007 рік видатки на потреби Міністерства оборони України (без урахування загальнодержавних видатків) збільшено порівняно з 2006 роком на 1466,7 млн. гривень (близько 383 млн. євро), або на 19,3 відсотка і передбачено у сумі 9061,5 млн. гривень (близько 1325 млн. євро). При цьому на підвищення обороноздатності Збройних Сил України, зокрема завершення розробки пріоритетних зразків озброєння і військової техніки, їх закупівлю та модернізацію, видатки збільшено порівняно з 2006 роком на 906,5 млн. гривень (близько 139 млн. євро) – з 228,8 млн. гривень у 2006 році до 1135,3 млн. гривень у 2007 році.

Починаючи з 2006 року, фінансові ресурси на безпеку держави спрямовуються для забезпечення якісних змін у правоохоронних органах з метою їх адаптації до міжнародних стандартів, створення нових невоєнізованих структур.

З метою ефективного використання коштів на оборону і безпеку держави вдосконалено процедуру складення паспортів бюджетних програм на зазначені видатки, систему управління

фінансовими ресурсами, внутрішній контроль за ефективним використанням коштів. Процедури бюджетного планування та виконання державного бюджету, що визначені Бюджетним кодексом України, дають змогу забезпечити демократичний цивільний контроль за витратами на оборону та безпеку на всіх етапах.

Заходи:

1. Продовжити здійснення заходів щодо вдосконалення системи грошового забезпечення для військовослужбовців, осіб рядового та начальницького складу.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мінпраці України, Мінфін України, Міноборони України, МВС України, Адміністрація Держприкордонслужби України, Держспецзв'язку, інші центральні органи виконавчої влади, Служба безпеки України, Управління державної охорони України, Служба зовнішньої розвідки України, Держспецтрансорт

2. Під час розробки проекту закону про Державний бюджет України на 2008 рік формування обсягів видатків на безпеку та оборону держави здійснювати, виходячи з пріоритетності їх спрямування. Це насамперед стосується модернізації та інноваційного розвитку зазначених сфер.

Строк виконання: III квартал

Відповідальні за виконання: Мінфін України, Міноборони України, МВС України, Адміністрація Держприкордонслужби України, інші центральні органи виконавчої влади, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України

3.3. Підготовка персоналу у сфері євроатлантичної інтеграції України

Україна приділяє значну увагу питанню належного кадрового забезпечення підрозділів центральних органів виконавчої влади та інших органів державної влади, відповідальних за співробітництво з НАТО та реалізацію євроатлантичної стратегії України.

3.3.1. Здійснення заходів щодо підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері євроатлантичної інтеграції України

Україна приділяє значну увагу вдосконаленню системи підготовки управлінських кадрів. З цією метою продовжується виконання Державної програми підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції України на 2004 – 2007 роки, затвердженої Указом Президента України від 13 грудня 2003 року № 1433. Представники органів державної влади України щороку беруть участь у заходах міжнародного співробітництва з НАТО в рамках Індивідуальної програми партнерства Україна – НАТО.

Заходи:

1. Забезпечити реалізацію плану заходів щодо виконання у 2007 році Державної програми підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції України на 2004 – 2007 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 грудня 2006 року № 634-р.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Головердержслужба України, МОН України, Мінекономіки України, Міноборони України, Мінпраці України, Мінфін України, Мін'юст України, Держкомтелерадіо України, Держпідприємництво України, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Національна академія державного управління при Президентові України, НАН України

2. Розробити проект Державної програми підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції України на 2008 – 2011 роки.

Строк виконання: перше півріччя

Відповідальні за виконання: МОН України, Головердержслужба України, Національний центр з питань євроатлантичної інтеграції України, Національна академія державного управління при Президентові України

3. *Забезпечити реалізацію Міжнародного проекту професійної підготовки цивільного персоналу сектору безпеки і оборони України за підтримки держав – членів та держав – партнерів НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

4. Підвищувати кваліфікацію військовослужбовців і державних службовців Збройних Сил України та Міністерства оборони України на Вищих академічних курсах при Національній академії оборони України.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

3.3.2. Укомплектування Місії України при НАТО та збільшення присутності представників України у військових штабах Альянсу

Україна розглядає можливість поступового збільшення чисельності персоналу Місії України при НАТО, яка нині налічує 28 осіб та складається з трьох секцій: Секція з політичних питань, Секція з оборонних питань та Військове представництво. Україна планує збільшити кількість представників секції з політичних питань (включаючи представників Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи), а також представництво військовослужбовців Збройних Сил України, які пройшли відповідну мовну та спеціальну підготовку. Вакантні посади представників технічно-адміністративного персоналу також будуть заміщені.

Планується відрядити військовослужбовців Збройних Сил України до складу штабів командувань та штабних елементів партнерства НАТО.

Заходи:

1. *Завершити процес призначення та направити представника Збройних Сил України як постійного національного представника, підпорядкованого військовому представництву Місії

України при НАТО, до штабу Стратегічного командування НАТО з питань трансформації.

Строк виконання: II квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

2. *Забезпечити направлення офіцера зв'язку Військово-Морських Сил Збройних Сил України до штабу морського компонента Об'єднаного командування сил НАТО «Південь» з метою координації участі сил та засобів Військово-Морських Сил Збройних Сил України у військово-морських операціях на Середземному морі в рамках операції «Активні зусилля».

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

РОЗДІЛ 4. ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ ІНФОРМАЦІЇ

Важливою складовою реформування сектору безпеки України є впровадження системи охорони інформації у процесі співробітництва України з НАТО, яке здійснюється на підставі Угоди про безпеку між Урядом України і Організацією Північноатлантичного Договору, ратифікованої Верховною Радою України 12 вересня 2002 року. Цей процес передбачає створення належних умов захисту інформації з обмеженим доступом та дієвих механізмів запобігання її витоку. Охорона державної таємниці та відповідні зобов'язання щодо її збереження регулюються Законом України «Про державну таємницю». Відповідно до статті 5 цього Закону спеціально уповноваженим органом державної влади у сфері забезпечення охорони державної таємниці є Служба безпеки України, яка вживає практичних заходів щодо охорони інформації НАТО з обмеженим доступом. Введено в дію Правила поведження та забезпечення охорони інформації НАТО з обмеженим доступом; у структурі режимно-секретного органу Міністерства закордонних справ України створено Головний центр реєстрації секретних документів НАТО, через який здійснюється обмін інформацією з обмеженим

доступом між Україною та НАТО. У структурі режимно-секретних органів двадцяти двох органів державної влади, які беруть участь у виконанні програми співробітництва з НАТО, створено центри рестрації документів НАТО, які повинні розробляти та здійснювати заходи щодо забезпечення режиму секретності в роботі з інформацією НАТО. Службою безпеки України організовано підготовку співробітників органів державної влади, які забезпечують охорону інформації НАТО з обмеженим доступом.

Служба безпеки України забезпечує здійснення постійного контролю за станом охорони інформації НАТО з обмеженим доступом.

Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, утворена у 2006 році на базі Департаменту спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації Служби безпеки України, відповідає за реалізацію державної політики України у сфері захисту державних інформаційних ресурсів у мережах передачі даних, забезпечення функціонування державної системи урядового зв'язку, Національної системи конфіденційного зв'язку, криптографічного та технічного захисту інформації.

У 2003 році Департаментом спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації Служби безпеки України було підготовлено пропозиції щодо створення єдиної інтегрованої інформаційної мережі, яка об'єднує центральні органи виконавчої влади України, з використанням телекомунікаційних ресурсів Національної системи конфіденційного зв'язку, а також відповідно до стандартів НАТО.

Створено спеціальну телекомунікаційну систему обміну інформацією з обмеженим доступом між Місією України при НАТО та Міністерством закордонних справ України. Під час вирішення цих завдань використано принципи забезпечення належного рівня захисту інформації в Україні з одночасним спрощенням процедури інтеграції національної інформаційної інфраструктури до євроатлантичної.

Серед пріоритетних питань у сфері безпеки інформації є розроблення та узгодження регулятивних норм захисту секретної ін-

формації відповідно до стандартів НАТО; підвищення кваліфікації фахівців органів виконавчої влади з питань захисту інформації з обмеженим доступом у процесі співробітництва України та НАТО; проведення модернізації державних телекомунікаційних систем, якими може передаватися інформація НАТО з обмеженим доступом, відповідно до вимог і стандартів НАТО; фінансування заходів охорони інформації НАТО з обмеженим доступом з метою приведення цієї системи у відповідність зі стандартами НАТО.

Заходи:

1. Підготувати за результатами порівняльного аналізу стандартів НАТО та законодавства України у сфері охорони інформації з обмеженим доступом пропозиції щодо вдосконалення законодавчої бази України.

Строк виконання: III квартал

Відповідальні за виконання: Держспецзв'язку, Мін'юст України, інші центральні органи виконавчої влади

2. Розробити проекти та підготувати до підписання двосторонні міжнародні договори щодо взаємного захисту секретної інформації з державами – членами та державами – партнерами НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Держспецзв'язку, Служба безпеки України, МЗС України, Мін'юст України

3. Здійснити заходи щодо створення спеціальної телекомунікаційної системи обміну інформацією з обмеженим доступом між Місією України при НАТО та відповідними центральними органами виконавчої влади в Україні. Вирішити питання щодо забезпечення фінансування заходів з приведення приміщень, в яких встановлюватиметься апаратура конфіденційного зв'язку НАТО, у відповідність із технічними вимогами до захисту інформації з обмеженим доступом.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Держспецзв'язку, МЗС України, інші центральні органи виконавчої влади

4. Здійснити заходи щодо надання структурним підрозділам центральних органів виконавчої влади, до компетенції яких належать питання євроатлантичної інтеграції України, послуг спеціального зв'язку з використанням телекомунікаційних ресурсів Національної системи конфіденційного зв'язку.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Держспецзв'язку, інші центральні органи виконавчої влади

5. Провести перевірки стану охорони та технічного захисту інформації НАТО з обмеженим доступом в органах державної влади України, які працюють з цією інформацією.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Служба безпеки України, Держспецзв'язку

6. Забезпечити проведення навчальних курсів з питань безпеки спеціальних видів зв'язку (включаючи навчання за участю експертів Офісу безпеки НАТО).

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Держспецзв'язку, інші центральні органи виконавчої влади

7. Забезпечити виконання Правил поведження та забезпечення охорони інформації НАТО з обмеженим доступом у структурних підрозділах Міністерства оборони України.

Строк виконання: III квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

8. Привести приміщення Міністерства оборони України, в яких встановлюватиметься апаратура конфіденційного зв'язку НАТО, у відповідність із технічними вимогами до захисту інформації з обмеженим доступом.

Строк виконання: III квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

9. Створити в Міністерстві оборони України Центр реєстрації документів НАТО з обмеженим доступом та відповідні пункти (філії) у Генеральному штабі Збройних Сил України та видах Збройних Сил України.

Строк виконання: III квартал

Відповідальне за виконання – Міноборони України

РОЗДІЛ 5. ПРАВОВІ ПИТАННЯ

5.1. Сучасний стан нормативно-правової бази України та її відповідність стандартам НАТО

Конституція України не передбачає перешкод для виконання Україною зобов'язань щодо міжнародних договорів, які є правовою основою НАТО. Відповідно до Закону України «Про оборону України», з метою запобігання воєнній агресії та збройному конфлікту, забезпечення національних інтересів і реалізації власної воєнної політики Україна, дотримуючись норм відповідальної і заснованої на співробітництві поведінки в галузі безпеки, бере участь у міжнародних системах безпеки та міжнародному співробітництві у сфері оборони на підставі міжнародних договорів України та в порядку і на умовах, визначених законодавством України. Статтею 8 Закону України «Про основи національної безпеки України» до основних напрямів державної політики з питань національної безпеки України віднесено забезпечення повноправної участі України в загальноєвропейській та регіональних системах колективної безпеки, набуття членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору при збереженні добросусідських відносин і стратегічного партнерства з Російською Федерацією, іншими державами Співдружності Незалежних Держав, а також з іншими державами світу.

У Рекомендаціях парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з НАТО, схвалених Постановою Верховної Ради України від 21 листопада 2002 року № 233-IV, за-

значено, що євроатлантична інтеграція України є істотним фактором зміцнення її національної безпеки, покликаним сприяти розвитку демократичних інститутів, громадянського суспільства, захисту прав і свобод людини. Крім того, цей документ підкреслює необхідність поглиблення процесу євроатлантичної інтеграції з кінцевою метою набуття членства в НАТО. Україна розглядає НАТО як основу майбутньої загальноєвропейської системи безпеки і підтримує процес її розширення, а також виходить з того, що кінцевою метою її політики, спрямованої на євроатлантичну інтеграцію, є вступ до цієї організації. Подібні положення містяться у Воєнній доктрині України.

Заходи:

1. Розробити перелік необхідних змін до актів законодавства України з метою їх адаптації до базових міжнародних договорів НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Мін'юст України, Міноборони України, інші центральні органи виконавчої влади

2. Розробити проекти меморандуму про взаєморозуміння та технічної угоди про приєднання України до програми НАТО з обміну даними про повітряну обстановку.

Строк виконання: IV квартал

Відповідальні за виконання: Міноборони України, Мін'юст України

3. Організувати навчання фахівців юридичних служб Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України з питань адаптації національного законодавства до положень міжнародних угод НАТО.

Строк виконання: протягом року

Відповідальні за виконання: Міноборони України, Мін'юст України

4. Забезпечити підготовку представників Генерального штабу Збройних Сил України на курсах з вивчення міжнародного права у вищих військових навчальних закладах США.

Строк виконання: протягом року

Відповідальне за виконання – Міноборони України

Глава Секретаріату Президента України

В. БАЛОГА

** Заходи, що проводяться разом із НАТО.*

20 ЧЕРВНЯ 2007

Серія «Євроінтеграція: український вимір»
Випуск 5

Навчальне видання

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СТРАТЕГІЧНОГО КУРСУ УКРАЇНИ НА ЄВРОПЕЙСЬКУ ТА
ЄВРОАТЛАНТИЧНУ ІНТЕГРАЦІЮ**

**НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК-ХРЕСТОМАТІЯ
У 2 ЧАСТИНАХ**

ЧАСТИНА II

Укладачі:

**І.В.Артёмов, Д.В.Вітер,
Л.І.Загайнова, О.М.Казакевич, О.М.Руденко**

Відповідальний редактор І.В.Артёмов

Комп'ютерне верстання та дизайн обкладинки Р.Реш

Коректура Л.І.Середа

Підписано до друку 6.11.2007 р. Формат 60×84/16.
Папір офсет. Друк різнограф. Гарнітура Palatino Linotype. Ум. друк. арк. 20,11
Тираж 300 прим. Замов. № 1691/5.

Віддруковано у «Поліграфцентр «Ліра»:
88000, м. Ужгород, вул. Митрака, 25, тел.: 61-54-99
Серія ЗТ № 24 від 7 листопада 2005 року.

Н 83 Нормативно-правове забезпечення стратегічного курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію: Навчальний посібник-хрестоматія: У 2 частинах /Уклад. і коментар: І.В.Артьомов, Д.В.Вігер, Л.І.Загайнова, О.М.Казакевич, О.М.Руденко. – Ужгород: Ліра, 2007. – Ч.П. – 346 с. (Серія “Євроінтеграція: український вимір”. Вип.5).

ISBN 978-966-8266-78-2

Хрестоматія доповнює та ілюструє основні положення навчальних посібників серії “Євроінтеграція: український вимір”, започаткованої навчально-науковим Інститутом філософії та євроінтеграційних досліджень Закарпатського державного університету. Видання містить тексти законів України, нормативні акти з питань правового забезпечення та регулювання процесів європейської та євроатлантичної інтеграції України. Для студентів спеціальностей “державне управління”, “міжнародні відносини” вищих навчальних закладів, державних службовців та всіх, хто цікавиться проблемами європейської та євроатлантичної інтеграції України.

ББК 67.5
УДК 327.323 Н 83

Науковий проект *“Розроблення науково-методичного та організаційного забезпечення включення питань європейської та євроатлантичної інтеграції України до змісту підготовки студентів за спеціальністю “Міжнародні відносини” у вищих навчальних закладах і його пілотне впровадження на регіональному рівні”* виконувався навчально-науковим Інститутом філософії та євроінтеграційних досліджень Закарпатського державного університету (ректор – доктор технічних наук, професор Ф.Г.Ващук, керівник проекту – директор зазначеного Інституту кандидат історичних наук, доцент І.В.Артюмов) у рамках бюджетної програми 2201540 на замовлення Міністерства освіти і науки України.

Виконанням проекту, а відтак його реалізацією вирішується одне з важливих завдань вищої освіти України – підготовка спеціалістів, науковців, фахівців для реалізації державної політики у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції, розроблення освітніх стандартів і елементів навчально-методичного забезпечення цієї підготовки.

Український державний центр науково-технічної та інноваційної експертизи і Рада науково-методичного супроводу зазначеної програми визнали проект, виконаний ЗакДУ, одним з переможців конкурсу наукових проектів.

РАДА З НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СУПРОВОДУ ПРОЕКТУ:

Ващук Федір Григорович – ректор Закарпатського державного університету, доктор технічних наук, професор (голова ради)

Бунда Віктор Варфоломійович – проректор з наукової та навчально-методичної роботи Закарпатського державного університету, кандидат фізико-математичних наук, професор (секретар ради)

Артюмов Іван Володимирович – директор навчально-наукового Інституту філософії та євроінтеграційних досліджень Закарпатського державного університету, кандидат історичних наук, доцент, науковий керівник проекту

Бакуменко Валерій Данилович – проректор з наукової роботи Академії муніципального права, доктор наук з державного управління

Бондаренко Віктор Дмитрович – вчений секретар ВАК України, доктор філософських наук, професор

Гоблик Володимир Васильович – заступник голови Закарпатської обласної державної адміністрації, кандидат філософських наук

Герцог Юрій Вільгельмович – начальник управління освіти і науки Закарпатської обласної державної адміністрації

Орос Ілдика Імрїївна – президент Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ, голова постійної комісії Закарпатської обласної ради з питань освіти, науки, культури, духовності, молодіжної політики, фізичної культури і спорту, національних меншин та інформаційної політики

Передрій Олександр Самійлович – декан економічного факультету Закарпатського державного університету, кандидат економічних наук, професор

Руденко Ольга Мстиславівна – начальник Центру з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Інституту проблем державного управління та місцевого самоврядування, кандидат наук з державного управління

Росул Василь Васильович – ректор Мукачівського гуманітарно-педагогічного інституту, кандидат педагогічних наук, професор

ЕКСПЕРТИ ПРОЕКТУ:

Хандогій Володимир Дмитрович – перший заступник міністра закордонних справ України

Варналій Захарій Степанович – перший заступник директора Національного інституту стратегічних досліджень, доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України

Майборода Олександр Микитович – заступник директора Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України, доктор історичних наук, професор